

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทย ม. ๕

เล่ม ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด *Backward Design* สัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

๒๑๖-๒๒๐ ถนนปทุมเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒ ๒๒๒๒ ๙๓๙๔ • ๐๒ ๒๒๒๒ ๔๓๗๑-๒ FAX ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๖ • ๐๒ ๒๒๔ ๖๔๔๗

email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

คณะผู้เขียน

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.
ทักษิณ ส่วนสละ ศศ.บ.
สุมาลี มีปลอด ศศ.บ. (เกษียณ)

คณะบรรณาธิการ

ปัทมา จันทร์จำ ศศ.บ.
สรวทสร ใจเที่ยง ศศ.บ. (เกษียณ)

ISBN 978-974-18-6210-8

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรณูชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- หนังสือเรียน (สท. อนุญาต) • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ม. ๑ เล่ม ๑-๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ม. ๒ เล่ม ๑-๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ม. ๓ เล่ม ๑-๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) หลักการใช้ภาษาไทย ม. ๑สุระ ดามาพงษ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) หลักการใช้ภาษาไทย ม. ๒สุระ ดามาพงษ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) หลักการใช้ภาษาไทย ม. ๓สุระ ดามาพงษ์ และคณะ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ม. ๔ เล่ม ๑-๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๑-๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ภาษาไทย ม. ๖ เล่ม ๑-๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ประวัติวรรณคดีไทย ๑ สมัยสุโขทัยและอยุธยา.....เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ประวัติวรรณคดีไทย ๒ สมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น.....เสนีย์ วิลาวรรณและคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) ประวัติวรรณคดีไทย ๓ สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง-ปัจจุบัน.....เสนีย์ วิลาวรรณและคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) การเขียน ๑.....เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) การเขียน ๒เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผนฯ (CD) หลักการใช้ภาษาไทย ม. ๔-๖เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ เล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูผู้สอนมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี และด้านทักษะและกระบวนการ นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะและกระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (BwD) เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ช่วงชั้นกับหน่วยการเรียนรู้ และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้สมบูรณ์แบบ และหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ เล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ ๑ คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	๑
๑. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้.....	๒
๒. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้	๕
๓. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (BwD)	๗
๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล.....	๒๐
๕. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดช่วงชั้นกับหน่วยการเรียนรู้	๒๓
๖. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้.....	๒๔
ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้	๒๕
แผนปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน.....	๒๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม	
สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี	๓๑
♦ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๓๑
♦ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	๓๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม.....	๓๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง.....	๔๐
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย.....	๔๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี.....	๕๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจริยคุณ.....	๕๕
♦ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๕๕
♦ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้	๕๖
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การอ่านบทนมัสการมาตาปิตุคุณ.....	๕๘
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การอ่านบทนมัสการอาจริยคุณ.....	๖๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ การพิจารณาคุณค่าบทนมัสการมาตาปิตุคุณ และบทนมัสการอาจริยคุณ.....	๖๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา.....	๗๓
♦ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๗๓
♦ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	๗๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ การอ่านบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา.....	๗๗
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร.....	๘๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ การเขียนบทละครพูด.....	๘๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์.....	๘๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นสมัย.....๕๕

◆ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๕๕
◆ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	๑๐๐
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การอ่านวิเคราะห์เรื่อง โคลนติดล้อ	
ตอน ความนิยมเป็นสมัย.....	๑๐๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม.....	๑๐๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม	
และการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	๑๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ลิลิตตะเลงพ่าย.....๑๑๘

◆ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๑๑๘
◆ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	๑๑๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ การอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย.....	๑๒๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร.....	๑๒๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ บทร้อยกรองประเภทลิลิต.....	๑๓๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์.....	๑๓๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์.....๑๔๔

◆ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน	๑๔๔
◆ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้	๑๔๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ การอ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์.....	๑๔๘
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ การอ่านวิเคราะห์.....	๑๕๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน.....	๑๕๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์.....๑๖๒

◆ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๑๖๒
◆ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้	๑๖๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์	
แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์.....	๑๖๖
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ การพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์.....	๑๖๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ การพิจารณาคุณภาพงานประพันธ์.....	๑๗๖
---	-----

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี.....๑๘๒

◆ ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน.....	๑๘๒
◆ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	๑๘๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การอ่านรายชามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี.....	๑๘๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว.....	๑๘๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗ การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร.....	๑๘๘
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ การวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์.....	๒๐๒
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การประเมินค่างานเขียน.....	๒๐๓

ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู๒๑๒

ตอนที่ ๓.๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้แกนกลาง.....	๒๑๓
ตอนที่ ๓.๒ กระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงการ และแฟ้มสะสมผลงาน.....	๒๑๘
ตอนที่ ๓.๓ ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้	
ราชหัวโหม่ง	๒๒๓
ตอนที่ ๓.๔ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้.....	๒๒๕
ตอนที่ ๓.๕ แบบทดสอบปลายภาคเรียน	๒๖๔
ตอนที่ ๓.๖ ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน	๒๘๐

ตอนที่ ๑

คำชี้แจงการ จัดแผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๑. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งการแบ่งหน่วยการเรียนรู้สำหรับจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๘ หน่วย สามารถใช้ควบคู่กับหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจารย์คุณ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	ลิลิตตะเลงพ่าย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	มงคลสูตรคำฉันท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	กัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ครูควรศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ให้ละเอียด เพื่อปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และสภาพของนักเรียน

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็นรายชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความยาวของเนื้อหาสาระ และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

๑. ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน แสดงขอบข่ายเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ทักษะและกระบวนการ และภาระงาน/ชิ้นงาน

๒. กรอบแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (Backward Design Template) เป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น ๓ ชั้น ได้แก่

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ จะระบุว่าในหน่วยการเรียนรู้นี้แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กี่แผน และแต่ละแผนใช้เวลาในการจัดกิจกรรมกี่ชั่วโมง

๓. แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ประกอบด้วย

๓.๑ ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยลำดับที่ของแผน ชื่อแผน และเวลาเรียน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เวลา ๑ ชั่วโมง

๓.๒ สารสำคัญ เป็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

๓.๓ ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

๓.๔ จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน ภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผน ทั้งในด้านความรู้ (K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A) และด้านทักษะและกระบวนการ (P) ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดช่วงชั้นและเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

๓.๕ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมในด้านใดบ้าง ดังนั้นในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จึงได้ออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การตอบคำถามสั้น ๆ การตรวจผลงาน การประเมินพฤติกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เหล่านี้ครูสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้ ทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓.๖ สารการเรียนรู้ เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง

๓.๗ แนวทางบูรณาการ เป็นการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ของแต่ละแผนให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องและครอบคลุมสถานการณ์จริง

๓.๘ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ครูนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๓.๙ กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมเสนอแนะสำหรับให้นักเรียนได้พัฒนาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากที่ได้จัดการเรียนรู้มาแล้วในชั่วโมงเรียน กิจกรรมเสนอแนะมี ๒ ลักษณะ คือ กิจกรรมสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษและต้องการศึกษาค้นคว้าในเนื้อหานั้น ๆ ให้ลึกซึ้งกว้างขวางยิ่งขึ้น และกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้ให้ครบตามเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะเป็นการซ่อมเสริม

๓.๑๐ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ เป็นรายชื่อสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล เช่น หนังสือ เอกสารความรู้ รูปภาพ เครื่องมืออินเทอร์เน็ต วิกิพีเดีย ปรากฏข่าวบ้าน

๓.๑๑ บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง ได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นอย่างไร สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกให้ครู โดยจัดทำแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครูบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) ประกอบด้วย

๑) มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

๒) กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๓) โครงการ (Project Work)

๔) แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

๕) ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

๖) รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด

Backward Design

๗) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

๘) แบบทดสอบปลายภาคเรียน

๕) ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ

ครูควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาครบทุกสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ สมรรถนะในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และกิจกรรมเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมให้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว

นอกจากนี้ครูสามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของนักเรียนและสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ ซึ่งจะใช้เป็นผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้ แผนการจัดการเรียนรู้ได้อำนวยความสะดวกให้ครู โดยได้พิมพ์โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบการเรียนรู้แบบ Backward Design ให้ครูเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่ครูปรับปรุงเองไว้ด้วยแล้ว

๒. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย เล่มนี้สามารถใช้คู่กับแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ซึ่งทุกเล่มได้กำหนดสัญลักษณ์กำกับกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ทุกกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูและนักเรียนทราบลักษณะกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ที่กิจกรรมนั้นมีจุดมุ่งหมายและจุดเน้นที่แตกต่างกันตามลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้และจุดเน้นของหลักสูตร ดังนั้น สัญลักษณ์จึงเป็นแนวทางที่เอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนที่จะศึกษาหาความรู้ตามรายละเอียดของกิจกรรม สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ได้กำหนดไว้เป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

สัญลักษณ์หลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะทางภาษาต่อไป

ทักษะการฟังและการดู เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการฟังและการดูต่าง ๆ

ทักษะการพูด เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการพูดประเภทต่าง ๆ

ทักษะการอ่าน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านประเภทต่าง ๆ

ทักษะการเขียน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนประเภทต่าง ๆ

สัญลักษณ์เสริมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โครงการ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนมุ่งพัฒนาการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหา

การพัฒนากระบวนการคิด เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิด เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดด้านต่าง ๆ ของตนเอง

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้หรือใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงของชีวิตประจำวัน

การทำประโยชน์ให้สังคม เป็นกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติ เพื่อให้ตระหนักในการทำประโยชน์ให้สังคม

การปฏิบัติจริง/ฝึกทักษะ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหรือฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะอันจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์และติดตัวคงทน

การศึกษาค้นคว้า/สืบค้น เป็นกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหรือสืบค้นจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจนเกิดเป็นนิสัย

การสำรวจ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนสำรวจและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุ หาผลลัพธ์ ฝึกความเป็นผู้รอบรู้

การสังเกต เป็นกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้จนสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

กิจกรรมสำหรับกลุ่มพิเศษ เป็นกิจกรรมให้นักเรียนใช้พัฒนาการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ

กิจกรรมสำหรับซ่อมเสริม เป็นกิจกรรมให้นักเรียนใช้เรียนเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

๓. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design (BwD)

การจัดการเรียนรู้หรือการสอนเป็นงานที่ครูทุกคนต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ มากมายเพื่อให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้และเกิดผลตามที่ครูคาดหวัง การจัดการเรียนรู้จัดเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์อย่างมาก ครูบางคนอาจจะละเลยเรื่องของการออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือการออกแบบการสอน ซึ่งเป็นงานที่ครูจะต้องทำก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ทำอะไร ทำไมจึงต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้

ครูทุกคนผ่านการศึกษาและได้เรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้มาแล้ว ในอดีตการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะเริ่มต้นจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปัจจุบันการเรียนรู้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูจำเป็นต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล

แกรนต์ วิกกินส์ (Grant Wiggins) และเจย์ แมกไท (Jay McTighe) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเรียกว่า Backward Design อันเป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูจะต้องกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก่อน โดยเขาทั้งสองให้ชื่อว่า ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understandings) เมื่อกำหนดความเข้าใจที่คงทนได้แล้ว ครูจะต้องบอกให้ได้ว่าความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนนี้เกิดจากอะไร นักเรียนจะต้องมีหรือแสดงพฤติกรรมอะไร บ้าง ครูมีหรือใช้วิธีการวัดอะไรบ้างที่จะบอกว่านักเรียนมีหรือแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นแล้ว จากนั้นครูจึงนึกถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนต่อไป

แนวคิดของ Backward Design

Backward Design เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผลลัพธ์ปลายทางเป็นหลัก ซึ่งผลลัพธ์ปลายทางนี้จะเกิดขึ้นกับนักเรียนก็ต่อเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรอบความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล มีความสัมพันธ์กัน จากนั้นจึงจะลงมือเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ขยายรายละเอียดเพิ่มเติมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

กรอบความคิดหลักของการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยวิธี Backward Design มีขั้นตอนหลักที่สำคัญ ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ขั้นที่ ๒ กำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ ๓ วางแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ก่อนที่จะกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ครูควรตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

๑. นักเรียนควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถทำอะไรได้บ้าง

๒. เนื้อหาสาระใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจของนักเรียน และความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understandings) ที่ครูต้องการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียนมีอะไรบ้าง

เมื่อจะตอบคำถามสำคัญดังกล่าวข้างต้น ให้ครูนึกถึงเป้าหมายของการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาสาระระดับชาติที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ รวมทั้ง มาตรฐานการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือท้องถิ่น

การทบทวนความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากมาตรฐานแต่ละระดับ จะมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างลดหลั่นกันไป ด้วยเหตุนี้ขั้นที่ ๑ ของ Backward Design ครูจึงต้องจัดลำดับความสำคัญและเลือกผลลัพธ์ปลายทางของนักเรียน ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจที่คงทนต่อไป

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

ความเข้าใจที่คงทนคืออะไร ความเข้าใจที่คงทนเป็นความรู้ที่ลึกซึ้ง ได้แก่ ความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ และหลักการของเนื้อหาและวิชาที่นักเรียนเรียนรู้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นความรู้ที่อิงเนื้อหา ความรู้นี้เกิดจากการสะสมข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนและเป็นองค์ความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง

การเขียนความเข้าใจที่คงทนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ถ้าความเข้าใจที่คงทนหมายถึงสาระสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้แล้ว ครูควรจะรู้ว่าสาระสำคัญหมายถึงอะไร คำว่า **สาระสำคัญ** มาจากคำว่า Concept ซึ่งนักการศึกษาของไทยแปลเป็นภาษาไทยว่า สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด มโนทัศน์ มโนคติ และสังกัป แต่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นิยมใช้คำว่า สาระสำคัญ

สาระสำคัญ เป็นข้อความที่แสดงแก่นหรือเป้าหมายเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปรวมและข้อแตกต่างเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจครอบคลุมข้อเท็จจริง กฎ ทฤษฎี ประเด็น และการสรุปสาระสำคัญและข้อความที่มีลักษณะรวบยอดอย่างอื่น

ประเภทของสาระสำคัญ

๑. ระดับกว้าง (Broad Concept)

๒. ระดับการนำไปใช้ (Operative Concept หรือ Functional Concept)

ตัวอย่างสาระสำคัญระดับกว้าง

- การอ่านเป็นการฝึกทักษะการออกเสียง
- การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมต้องมีความรู้เรื่ององค์ประกอบของงานประพันธ์

ตัวอย่างสาระสำคัญระดับการนำไปใช้

– การอ่านที่ดีผู้อ่านจะต้องออกเสียงคำให้ถูกต้อง เข้าใจคำศัพท์ จับใจความสำคัญ และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้

– การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมจะพิจารณาจากองค์ประกอบด้านรูปแบบ เนื้อหา และภาษา

แนวทางการเขียนสาระสำคัญ

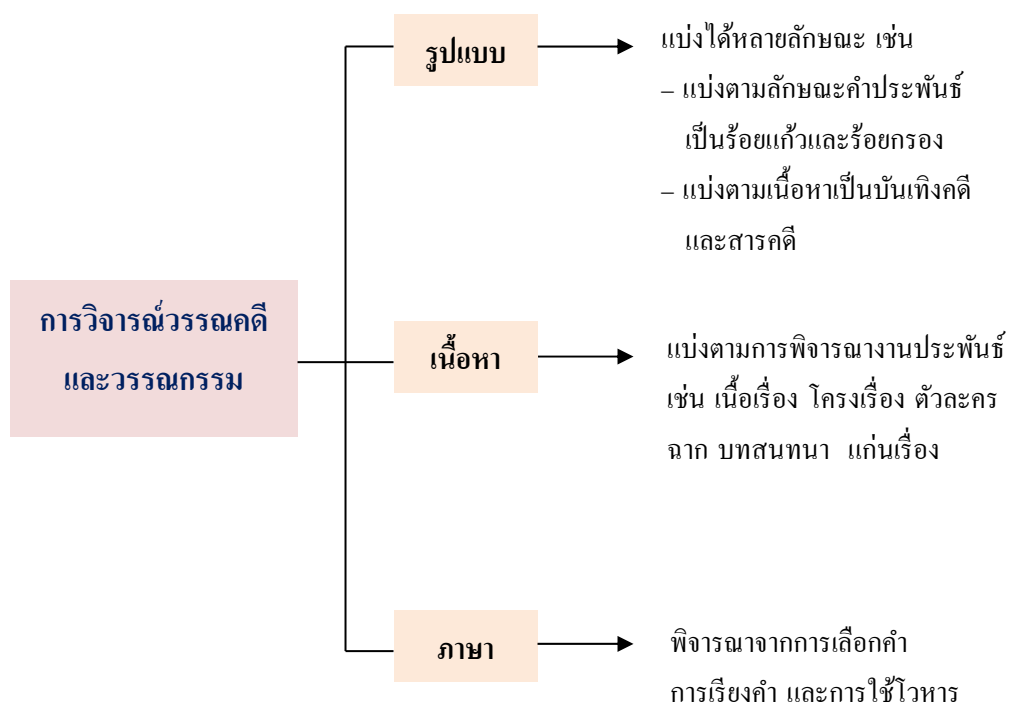
๑. ให้เขียนสาระสำคัญของทุกเรื่อง โดยแยกเป็นข้อ ๆ (จำนวนข้อของสาระสำคัญจะเท่ากับจำนวนเรื่อง)

๒. การเขียนสาระสำคัญที่ดีควรเป็นสาระสำคัญระดับการนำไปใช้

๓. สาระสำคัญต้องครอบคลุมประเด็นสำคัญครบถ้วน เพราะหากขาดส่วนใดไปแล้วจะทำให้นักเรียนรับสาระสำคัญที่คิดไปทันที

๔. การเขียนสาระสำคัญที่จะให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญวิธีการหนึ่งคือ การเขียนแผนผังสาระสำคัญ

ตัวอย่าง การเขียนแผนผังสาระสำคัญ

สาระสำคัญของการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม: การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ รูปแบบ เนื้อหา ภาษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะและวิธีการพิจารณาที่แตกต่างกันไป

๕. การเขียนสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใดควรเขียนลักษณะเด่นที่มองเห็นได้หรือนึกได้ออกมาเป็นข้อ ๆ แล้วจำแนกลักษณะเหล่านั้นเป็นลักษณะจำเพาะและลักษณะประกอบ

๖. การเขียนข้อความที่เป็นสาระสำคัญ ควรใช้ภาษาที่มีการจัดเกลาอย่างดี เลี่ยงคำที่มีความหมายกำกวมหรือฟุ่มเฟือย

ตัวอย่าง การเขียนสาระสำคัญ เรื่อง ประโยค

ประโยค	ลักษณะจำเพาะ	ลักษณะประกอบ
มีประธาน	✓	–
มีกริยา	✓	–
มีกรรม	–	✓
มีส่วนขยายประธาน	–	✓
มีส่วนขยายกริยา	–	✓
มีส่วนขยายกรรม	–	✓

สาระสำคัญของประโยค: ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ประธานและกริยากรรมและส่วนขยายต่าง ๆ จะมีหรือไม่ก็ได้

ขั้นที่ ๒ กำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

เมื่อครูกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ก่อนที่จะดำเนินการขั้นต่อไปขอให้ครูตอบคำถามสำคัญต่อไปนี้

- นักเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกในลักษณะใดจึงทำให้ครูทราบว่า นักเรียนบรรลุผลลัพธ์ปลายทางตามที่กำหนดไว้แล้ว
- ครูมีหลักฐานหรือใช้วิธีการใดที่สามารถระบุได้ว่า นักเรียนมีพฤติกรรมหรือแสดงออกตามผลลัพธ์ปลายทางที่กำหนดไว้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการของ Backward Design เน้นให้ครูรวบรวมหลักฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่จำเป็นและมีหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์แล้ว ไม่ใช่เรียนแค่ให้จบตามหลักสูตรหรือเรียนตามชุดของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูกำหนดไว้เท่านั้น วิธีการของ Backward Design ต้องการกระตุ้นให้ครูกำลังหน้าว่าครูควรจะกำหนดและรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์อะไรบ้างก่อนที่จะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานดังกล่าวควรจะเป็นหลักฐานที่สามารถใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนและครูได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการตลอดระยะเวลาที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ต้องการให้ครูทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เรียกว่า *สอนไปวัดผลไป*

จึงกล่าวได้ว่า ขั้นนี้ครูควรนึกถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินควรเป็นเกณฑ์คุณภาพในรูปของมิติคุณภาพ (Rubrics) อย่างไรก็ตาม ครูอาจจะมีหลักฐานหรือใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การทดสอบก่อนและหลังเรียน การสัมภาษณ์ การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติขณะเรียนรู้ประกอบด้วยได้

หลังจากที่ครูได้กำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว ครูควรกำหนดภาระงานและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ปลายทางที่กำหนดไว้แล้ว

ภาระงาน หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดช่วงชั้น/มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ลักษณะสำคัญของงานจะต้องเป็นงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน เป็นเหตุการณ์จริงมากกว่ากิจกรรมที่จำลองขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบ ซึ่งเรียกว่า งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่มีความหมายต่อนักเรียน (Meaningful Task) นอกจากนี้งานหรือกิจกรรมจะต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดช่วงชั้น/มาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ทั้งนี้เมื่อได้ภาระงานครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ครูจะต้องนึกถึงวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งมีอยู่มากมายหลายประเภท ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับภาระงานที่นักเรียนปฏิบัติ

ตัวอย่างภาระงาน/ชิ้นงานเรื่อง การอ่านรายวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี รวมทั้งการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังตาราง

ตัวอย่าง ภาระงาน/ชิ้นงาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การอ่านร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

ตัวชี้วัดช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้	ภาระงาน/ผลงาน/ ชิ้นงาน	การวัดและประเมินผล			กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้
			วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์		
๑. อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้อย่าง ถูกต้อง ไพเราะ และ เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ๒. ท่องจำและบอกคุณค่า บทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง	การอ่าน ร่ายยาว มหาเวสสันดร ชาดก กัณฑ์ มัทรี	๑. ฝึกอ่านฉันท เป็นทำนอง ธรรมดาและ ทำนองเสนาะ ๒. เขียนแผนภาพ โครงเรื่อง ๓. ท่องจำคำประพันธ์ ประเภทร่ายยาว ๔. ทำใบงาน	๑. ชักถาม ๒. อภิปรายแสดง ความคิดเห็น ๓. คู่มือหรือฟัง การเทศน์ มหาชาติ แล้วฝึกอ่าน ออกเสียง	๑. แบบชักถาม ๒. ตรวจสอบผลงาน ๓. แบบทดสอบ การอ่านออกเสียง ร้อยกรอง ๔. แบบประเมิน การอ่านออกเสียง ร้อยกรอง ๕. แบบประเมิน การท่องจำ บทร้อยกรอง	๑. เกณฑ์คุณภาพ ๔ ระดับ ๒. เกณฑ์คุณภาพ ๔ ระดับ ๓. เกณฑ์คุณภาพ ๔ ระดับ	๑. ฝึกอ่านร่ายยาวเป็น ทำนองธรรมดาและ ทำนองเสนาะ ๒. ศึกษารูปแบบ สัมผัสบังคับของ คำประพันธ์ประเภท ร่ายยาว ๓. ถอดคำประพันธ์ และหาความหมาย คำยากจาก พจนานุกรม ๔. ท่องจำคำประพันธ์ ประเภทฉันท	๑. แดงบันทึกเสียง ๒. แผ่นผังฉันทลักษณ์ ๓. แบบทดสอบการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๔. แบบประเมินการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๕. แบบประเมินการ ท่องจำบทร้อยกรอง

ความเข้าใจที่ทงทนจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนจะต้องมีความสามารถ ๖ ประการ ได้แก่

๑. การอธิบาย ชี้แจง เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการอธิบายหรือชี้แจงในสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้อง มีเหตุมีผล และเป็นระบบ

๒. การแปลความและตีความ เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการแปลความและตีความได้อย่างมีความหมาย ตรงประเด็น กระชับ และทะลุปรุโปร่ง

๓. การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และคล่องแคล่ว

๔. การมีมุมมองที่หลากหลาย เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีมุมมองที่นำเชื่อถือ เป็นไปได้ มีความลึกซึ้ง แจ่มชัด และแปลกใหม่

๕. การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีความละเอียดรอบคอบ เปิดเผย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ระมัดระวังที่จะไม่ให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อผู้อื่น

๖. การรู้จักตนเอง เป็นความสามารถที่นักเรียนแสดงออกโดยการมีความตระหนักรู้ สามารถประมวลผลข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ปรับตัวได้ รู้จักใคร่ครวญ และมีความเฉลียวฉลาด

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไว้ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถของนักเรียนในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกที่จะรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถของนักเรียนในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดเชิงคุณธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น
ต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของนักเรียนในด้านการนำกระบวนการ
การต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน
และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ
ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม
และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถของนักเรียนในการเลือกใช้เทคโนโลยี
ด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้
การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากสมรรถนะสำคัญของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กล่าวแล้วข้างต้น
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. ซื่อสัตย์สุจริต

๓. มีวินัย

๔. ใฝ่เรียนรู้

๕. อยู่อย่างพอเพียง

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. รักความเป็นไทย

๘. มีจิตสาธารณะ

ดังนั้นการกำหนดภาระงานให้นักเรียนปฏิบัติ รวมทั้งการเลือกวิธีการและเครื่องมือวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้ นั้น ครูควรคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน ๖ ประการ ตามแนวคิดของ
Backward Design สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา
ตามหลักสูตรที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ภาระงาน วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ครอบคลุมสิ่งที่สะท้อนผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Backward Design ในขั้นที่ ๒ นี้
ครูจะต้องคำนึงถึงภาระงาน วิธีการ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้
มีประสิทธิภาพ ตรงกับสภาพจริง มีความยืดหยุ่น และสร้างความสบายใจแก่นักเรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ ๓ วางแผนการจัดการเรียนรู้

เมื่อครูมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน รวมทั้งกำหนดภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว ขั้นตอนต่อไปครูควรนึกถึงกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะจัดให้แก่นักเรียน การที่ครูจะนึกถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดให้นักเรียนได้นั้น ครูควรตอบคำถามสำคัญ ต่อไปนี้

– ถ้าครูต้องการจะจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด หลักการ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งเกิดเป็นความเข้าใจที่คงทนต่อไปนั้น ครูสามารถใช้วิธีการง่าย ๆ อะไรบ้าง

– กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยเป็นสื่อให้นำให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะที่จำเป็นมีอะไรบ้าง

– สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและดีที่สุด ซึ่งจะทำให้นักเรียนบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรมีอะไรบ้าง

– กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ควรจัดกิจกรรมใดก่อน และควรจัดกิจกรรมใดภายหลัง

– กิจกรรมต่าง ๆ ออกแบบไว้เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดผลลัพธ์ปลายทางตามแนวคิดของ Backward Design นั้น วิกกินส์และแมกไทได้เสนอแนะให้ครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ

WHERE TO (ไปที่ไหน) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

W แทน กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นั้นจะต้องช่วยให้นักเรียนรู้ว่าหน่วยการเรียนรู้นี้จะดำเนินไปในทิศทางใด (Where) และสิ่งที่คาดหวังคืออะไร (What) มีอะไรบ้าง ช่วยให้คุณทราบว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานและความสนใจอะไรบ้าง

H แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรดึงดูดความสนใจนักเรียนทุกคน (Hook) ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่เรียนรู้ (Hold) และใช้สิ่งที่นักเรียนสนใจเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

E แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมและจัดให้ (Equip) นักเรียนได้มีประสบการณ์ (Experience) ในแนวคิดหลัก/ความคิดรวบยอด และสำรวจ รวมทั้งวินิจฉัย (Explore) ในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

R แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดทบทวน (Rethink) ปรับ (Revise) ความเข้าใจในความรู้และงานที่ปฏิบัติ

E แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมิน (Evaluate) ผลงานและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

T แทน กิจกรรมการเรียนรู้ควรออกแบบ (Tailored) สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน

O แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบ (Organized) ตามลำดับการเรียนรู้ของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ตั้งแต่เริ่มแรกและตลอดไป ทั้งนี้เพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ การลำดับบทเรียน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อครูได้มีการกำหนดผลลัพธ์ปลายทาง หลักฐาน และวิธีการวัดและประเมินผลที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ถ้าครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะช่วยให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ได้

โดยสรุปจึงกล่าวได้ว่า ขั้นนี้เป็นการค้นหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่กำหนดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างและสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญของสาระที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รวมทั้งความรู้ลึกและเจตคติที่ดีไปพร้อม ๆ กับทักษะความชำนาญ

Backward Design Template

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. _____ ๒. _____	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. _____ ๒. _____	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน ๑. _____ ๒. _____
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. _____ ๒. _____ ๓. _____	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. _____ ๒. _____ ๓. _____
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ _____ ๑.๒ _____	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) _____ ๒) _____ ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) _____ ๒) _____	
๓. สิ่งที่มีผู้ประเมิน ๓.๑ _____ ๓.๒ _____	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
_____ _____ _____	

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

เมื่อครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแบบ Backward Design แล้ว ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงได้โดยใช้รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน... (ระบุชื่อและลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ชื่อเรื่อง... (ระบุชื่อเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้)

กลุ่มสาระ... (ระบุกลุ่มสาระที่จัดการเรียนรู้)

ชั้น... (ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้)

หน่วยการเรียนรู้ที่... (ระบุชื่อและลำดับที่ของหน่วยการเรียนรู้)

เวลา... (ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อ ๑ แผน)

สาระสำคัญ... (เขียนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ของหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้)

ตัวชี้วัดช่วงชั้น... (ระบุตัวชี้วัดช่วงชั้นที่ใช้เป็นเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้)

จุดประสงค์การเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งประกอบด้วย

ด้านความรู้ (Knowledge: K)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (Affective: A)

ด้านทักษะและกระบวนการ (Performance: P))

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้... (ระบุวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน)

สาระการเรียนรู้... (ระบุสาระและเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนรู้ อาจเขียนเฉพาะหัวเรื่องก็ได้)

แนวทางการบูรณาการ... (เสนอแนะและระบุกิจกรรมของกลุ่มสาระอื่นที่บูรณาการร่วมกัน)

กระบวนการจัดการเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระและการบูรณาการข้ามสาระ)

กิจกรรมเสนอแนะ... (ระบุรายละเอียดของกิจกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติเพิ่มเติม)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้... (ระบุสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้... (ระบุรายละเอียดของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ อาจนำเสนอข้อเด่นและข้อด้อยให้เป็นข้อมูลที่สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทบทวนในชั้นเรียนได้)

ในส่วนของการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ให้ครูเขียนโดยนำขั้นตอนหลักของเทคนิคและวิธีการของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนแบบแก้ปัญหา การศึกษา

เป็นรายบุคคล การอภิปรายกลุ่มย่อย/กลุ่มใหญ่ การฝึกปฏิบัติการ การสืบค้นข้อมูล มาเขียนในขั้นการจัดการเรียนรู้ โดยให้คำนึงถึงธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้

การใช้แนวคิดของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Backward Design จะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ของ ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๔ (๒) และ (๓) ได้ระบุแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริง และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวนี้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มนี้จึงยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มนี้จึงได้นำเสนอทฤษฎี เทคนิค และวิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning-BBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลการวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงโครงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการแปรเปลี่ยนไปตามขั้นของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning-PBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของครู ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ

โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาล้างต่อไป สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา (Multiple Intelligences) เป็นการพัฒนางอรรค์รวมของนักเรียนทั้งสมองด้านซ้ายและสมองด้านขวาบนพื้นฐานความสามารถและสติปัญญาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล มุ่งหมายจะให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ภายใต้น้าความหลากหลายของวัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัสด้านการณัและบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ฝึกให้นักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันทั้งสติปัญญาและความถนัดร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม และร่วมกันศึกษาค้นคว้า

การจัดการเรียนรู้แบบใช้หมวกความคิด ๖ ใบ (Six Thinking Hats) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามที่ใช้ความคิดในลักษณะต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายเหตุผลประกอบหรือวิเคราะห์วิจารณ์ได้

การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Process) เป็นการฝึกให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ โดยนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองคิดค้น สืบเสาะ แก้ปัญหา หรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการทำสมาธิเข้าใจปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และตรวจสอบหรือมองย้อนกลับ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Work) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่นักเรียนอยากรู้หรือสงสัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Active Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงานและรู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างผังความคิด (Concept Mapping) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผัง

การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience Learning) เป็นการจัสดกิจกรรมหรือจัสดประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ แล้วกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เจตคติใหม่ ๆ หรือวิธีการคิดใหม่ ๆ

การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมุติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้จากเกมจำลองสถานการณ์ (Simulation Gaming) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่คล้ายกับการแสดงบทบาทสมมุติ แต่เป็นการให้เล่นเกมจำลองสถานการณ์ โดยครูนำสถานการณ์จริงมาจำลองไว้ในห้องเรียน โดยการกำหนดกฎ กติกา และเงื่อนไขสำหรับเกมนั้น ๆ แล้วให้นักเรียนไปเล่นเกมหรือกิจกรรมในสถานการณ์จำลองนั้น

การจัดการเรียนรู้ต้องจัดควบคู่กับการวัดและการประเมินผลตามภาระงาน/ชิ้นงานที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้เสนอการวัดและประเมินผลครบทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะและกระบวนการ เน้นวิธีการวัดที่หลากหลายตามสถานการณ์จริง การดูร่องรอยต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการดูกระบวนการทำงานและผลผลิตของงาน โดยออกแบบการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ พร้อมแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูไว้พร้อม ทั้งนี้ครูอาจเพิ่มเติมโดยการออกแบบการวัดและประเมินด้วยมิตินคุณภาพ (Rubrics)

๕. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดช่วงชั้นกับหน่วยการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดช่วงชั้น/ หน่วยการเรียนรู้	สาระที่ ๑ การอ่าน								สาระที่ ๒ การเขียน								สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด						สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย							สาระที่ ๕ วรรณคดี และวรรณกรรม					
	มฐ. ท ๑.๑								มฐ. ท ๒.๑								มฐ. ท ๓.๑						มฐ. ท ๔.๑							มฐ. ท ๕.๑					
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๑	๒	๓	๔	๕	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ วรรณคดีและวรรณกรรม สมัยอยุธยา ตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี		✓			✓	✓																								✓	✓	✓	✓		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นมัสการมาดามปู้ดคุณ และนมัสการอาจารย์คุณ	✓	✓			✓			✓																						✓		✓	✓		✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูด คำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา		✓	✓	✓	✓		✓																						✓		✓	✓		✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนคิดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน		✓			✓		✓																							✓	✓	✓	✓		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ลิลิตตะเลงพ่าย	✓	✓	✓	✓																										✓	✓	✓	✓		✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์		✓	✓	✓	✓																									✓		✓	✓		✓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงคราม	✓	✓					✓																							✓	✓	✓		✓	
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	✓	✓		✓	✓																									✓		✓	✓		✓

๖. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	เวลา/ จำนวนชั่วโมง
แผนปฐมนิเทศ	ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน	๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจารย์คุณ	๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมนเป็นเสมียน	๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	ลิลิตตะเลงพ่าย	๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	มงคลสูตรคำฉันท์	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	กัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์	๕
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๘
ทดสอบปลายภาคเรียน		๑
รวม		๕๐

ตอนที่ ๒
แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนปฐมนิเทศ

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียน

๑. สาระสำคัญ

การปฐมนิเทศเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการตกลงกันในเบื้องต้นก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอน ทำให้ครูได้รู้จักนักเรียนดียิ่งขึ้น ได้รู้ถึงความต้องการ ความรู้เดิม และเจตคติที่มีต่อวิชาที่เรียน ในขณะเดียวกันนักเรียนก็จะได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวจะนำไปสู่การเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียน คลายความวิตกกังวล สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะมีผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จบรรลุ เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๒. ตัวชี้วัดชั้นปี

—

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเกี่ยวกับข้อตกลงและแนวทางในการเรียนวิชาภาษาไทยได้ถูกต้อง (K)
๒. มีทักษะและนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (P)
๓. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. สังเกตการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายด้วยความกระตือรือร้น และความขยันหมั่นเพียร ๒. ประเมินพฤติกรรมตามแบบประเมิน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม	๑. สังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติ กิจกรรม ๒. ประเมินพฤติกรรมตามแบบ ประเมินด้านทักษะและ กระบวนการ

๕. สารการเรียนรู้

๑. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย
๒. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย
๓. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดช่วงชั้นกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้
๔. คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒
๕. โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒
๖. โครงสร้างเวลาเรียนรายชั่วโมง รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒

๖. แนวทางบูรณาการ

- สังคมศึกษา ➡ การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
- ภาษาต่างประเทศ ➡ ฟัง อ่าน เขียน คำศัพท์ที่เกี่ยวกับภาษาไทย

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองที่ละกลุ่มตามตัวอักษร หรือตามหมายเลข
ประจำตัว หรือตามแถวที่นั่งตามความเหมาะสม
๒. ครูถามคำถาม ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นตามประเด็นคำถามต่อไปนี้
 - ๑) นักเรียนคิดว่าทำไมเราจึงต้องเรียนวิชาภาษาไทย
 - ๒) วิชาภาษาไทยมีความสำคัญหรือจำเป็นต่อเราหรือไม่ อย่างไร
๓. ครูสรุปความรู้แล้วแนะนำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูระบุสิ่งที่ต้องเรียนในรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ และอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

- ๑) คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒
 - ๒) โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒
 - ๓) โครงสร้างเวลาเรียนรายชั่วโมง รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒
๒. ครูบอกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ว่ามีเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น
- ครูบรรยายให้ฟัง
 - การนำเรื่องราว บทความ ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ ให้อ่าน แล้วร่วมแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุป
 - การปฏิบัติงานหรือทำใบงาน
 - การศึกษาค้นคว้านอกสถานที่
 - การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
๓. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ เช่น
- ๑) รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ มีเวลาเรียนเท่าไร
 - ๒) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร
 - ๓) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร
๔. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ โดยใช้ข้อมูลจากบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นอกจากนี้ ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้
๕. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
- ๑) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ กรณีป่วยต้องส่งใบลา โดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา
 - ๒) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน
 - ๓) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน
 - ๔) ในชั่วโมงที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า
 - ๕) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด
 - ๖) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้งานทุกครั้ง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. ครูให้นักเรียนดูหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ แล้วซักถามข้อสงสัย
๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แล้วครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผล

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเรียนและข้อตกลงในการเรียนไปปฏิบัติเมื่อเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนภาพความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม
๒. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนควรศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมาล่วงหน้า เพื่อประกอบการเรียนในครั้งต่อไป

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๒. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๓. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

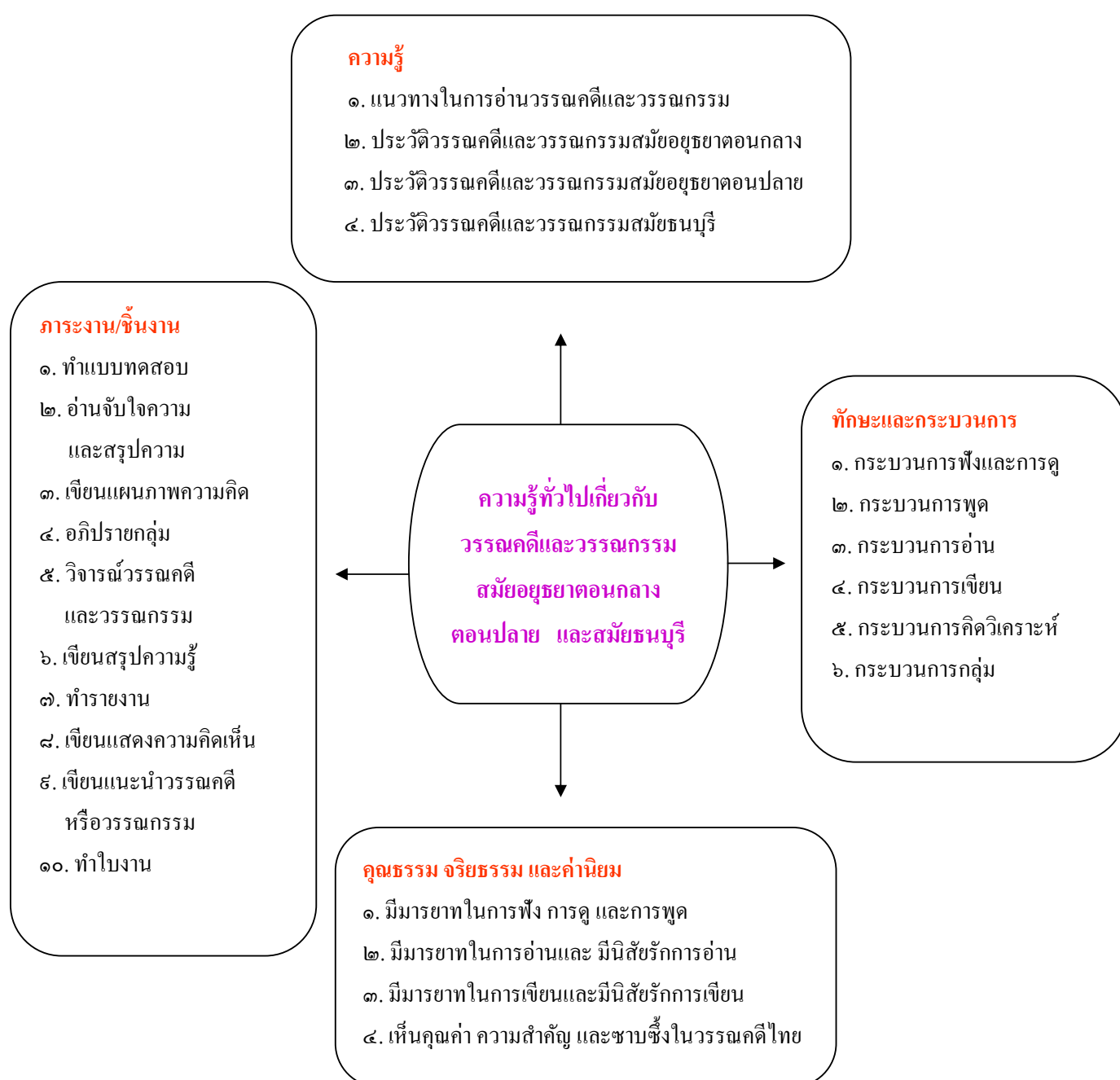
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

เวลา ๔ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม
สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๒. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕) ๓. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๖) ๔. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๕. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๖. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๗. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. แนวทางในการอ่านและวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างใคร่ครวญเพื่อแสดงความคิดเห็นในคุณค่าของงานประพันธ์ ๒. สมัยอยุธยาตอนกลาง นับเป็นยุคทองแห่งวรรณคดี ซึ่งตรงกับสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ๓. สมัยอยุธยาตอนปลาย ในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ บ้านเมืองสงบสุข วรรณคดีจึงกลับมาฟื้นฟู	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน ๑. การอ่านและวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องใด ๒. สภาพบ้านเมืองสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรีเป็นอย่างไร ๓. วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรีมีลักษณะอย่างไร ๔. วรรณคดีสำคัญสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี มีเรื่องใดบ้าง ๕. กวีสำคัญสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรีมีใครบ้าง

๔. สมัยธนบุรี วรรณคดีมีจำนวนน้อยเพราะมีสงครามติดพัน แต่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ในการฟื้นฟูวรรณคดี	
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ วรรณศิลป์ ประณามบท กฎมนเทียรบาล นาฎวรรณคดี ๒. การวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมต้องศึกษาองค์ประกอบของงานประพันธ์ในด้านรูปแบบ เนื้อหา และภาษาอย่างใคร่ครวญ สามารถอธิบายงานประพันธ์ตามความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ก่อนการประเมินคุณค่าว่าดีหรือไม่ดี ๓. สมัยอยุธยาตอนกลาง คำประพันธ์ที่นิยมในการแต่งวรรณคดีคือ โคลงและฉันท์ เนื้อหาของวรรณคดีมีหลากหลาย ๔. สมัยอยุธยาตอนปลาย คำประพันธ์มีครบทั้ง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เริ่มมีการแต่งกลอนกลบทเรื่องยาวเป็นครั้งแรก เนื้อหาของวรรณคดีส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาและความบันเทิง ๕. สมัยธนบุรี เป็นยุคของการฟื้นฟูและอนุรักษ์วรรณคดี สมัยนี้ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่งด้วยคำประพันธ์ทุกประเภท ทั้ง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เนื้อหาของวรรณคดีจะเกี่ยวข้องกับศาสนาและคำสอน เรื่องเล่าสำหรับอ่าน บทแสดงนิราศ และบทสดุดี	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. บอกแนวทางในการอ่านและวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามองค์ประกอบของงานประพันธ์ ๒. บอกเหตุการณ์ทั่วไปของบ้านเมืองในสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี ๓. บอกเหตุการณ์ทางวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี ๔. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี ๕. บอกลักษณะสำคัญและยกตัวอย่างวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี แล้วจับใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๓ อภิปรายกลุ่ม	

๑.๔ วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรม ๑.๕ เขียนสรุปความรู้ ๑.๖ ทำรายงาน ๑.๗ เขียนแสดงความคิดเห็น ๑.๘ เขียนแนะนำวรรณคดีหรือวรรณกรรม	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	
๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มีประเมิน	
๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑ ชั่วโมง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม
 สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

๑. สาระสำคัญ

การพิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างละเอียดถี่ถ้วนเกี่ยวกับองค์ประกอบของงานประพันธ์ คือ รูปแบบ เนื้อหา และภาษา อย่างลึกซึ้งเพื่อแสดงความคิดเห็นในด้านดีเด่นและด้านบกพร่องของวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างสมเหตุสมผล ทำให้เห็นคุณค่าในงานประพันธ์ได้อย่างชัดเจน

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๒. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๓. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๖)
๔. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรมได้ (K)
๒. บอกคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านได้ (K)
๓. บอกแนวทางในการอ่านและวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมได้ (K)
๔. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๕. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญ
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษา	➡	เล่นเกมคิดไว คิดคล่อง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนว่า
เป็นอย่างไร วรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องล่าสุดที่อ่านจนจบทั้งเล่มคือเรื่องอะไร
- ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนเล่นเกมคิดไว คิดคล่อง โดยครูสุ่มเรียกนักเรียนให้บอกชื่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่รู้จัก ภายในเวลาที่กำหนด ใครตอบไม่ได้หรือตอบไม่ทันจะถูกทำโทษ เช่น ให้แสดงท่าทางประกอบเพลง หรืออื่น ๆ
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง และสรุปความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองช่วยกันหาคำตอบเกี่ยวกับคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม และแนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมว่าต้องพิจารณาจากสิ่งใด
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น แล้วตรวจสอบเปรียบเทียบกับเนื้อหาในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของวรรณคดีและวรรณกรรม
 - กลุ่มที่ ๑ เรื่อง รูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม
 - กลุ่มที่ ๒ เรื่อง เนื้อหาและส่วนประกอบ
 - กลุ่มที่ ๓ เรื่อง ภาษาและการเลือกใช้ถ้อยคำ และการสื่อความหมาย
 แล้วร่วมกันศึกษาเนื้อหา และสรุปความรู้ โดยเขียนเป็นแผนภาพความคิด จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอธิบายหน้าชั้นเรียน
๖. นักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของแต่ละกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและเพิ่มเติมความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. นักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - ๑) นักเรียนคิดว่าสิ่งใดสำคัญที่สุดในการวิจารณ์งานเขียนของผู้อื่น
 - ๒) นักเรียนคิดว่าแก่นเรื่องที่สมควรเป็นอย่างไร
 - ๓) นักเรียนคิดว่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่ดีควรมีการใช้ภาษาอย่างไร
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูคิดแผนป้ายบทร้อยกรองบนกระดาน เช่น

เมื่อแรกเชื่อว่าเป็นเนื้อหัทิมแท้ มาแปรเป็นพลอยहुงไปเสียได้
กาลล่วงว่าหงส์ให้ปลงใจ ด้วยมิได้ดูหงอนแต่ก่อนมา

แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแปลความหมาย พร้อมบอกชนิดของโวหารที่ใช้ในบทร้อยกรอง
ครูสุ่มเรียกนักเรียนนำเสนอคำตอบ กลุ่มละ ๑ ข้อ ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความ
ถูกต้อง โดยครูคอยอธิบายเพิ่มเติม

๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมยอดแห่งวรรณคดีประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับ
ยกย่องจากวรรณคดีสโมสร และนำมาวิเคราะห์ตามแนวทางในการอ่านวรรณคดีและ
วรรณกรรมที่ได้ศึกษา

๕. นักเรียนเลือกวรรณคดีหรือวรรณกรรม ๑ เรื่อง แล้วเขียนบันทึกความรู้ วิเคราะห์วรรณคดี
หรือวรรณกรรมตามแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมที่ได้ศึกษา ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม ไปใช้ในการอ่าน
และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องที่นักเรียนสนใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของแนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม บันทึก
ลงสมุด

๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนกลาง เป็นการบ้าน
เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ศึกษาค้นคว้าข้อความหรือเนื้อเรื่องในวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่มีการใช้
รสคำ รสความ และการใช้โวหารในวรรณคดี พร้อมยกตัวอย่าง แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศ
หน้าชั้นเรียน
๒. จัดประกวดการเขียนวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามที่ครูกำหนด ผู้ที่ชนะการแข่งขันจะได้รับ
รางวัลเป็นหนังสือวรรณคดีและวรรณกรรมที่คนไทยควรอ่าน (ครูเลือกหนังสือและจำนวนตาม
ความเหมาะสม)
๓. นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศใดประเทศหนึ่งหรือ
วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลซีไรต์ อ่านบทวิจารณ์วรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ แล้วพิจารณาว่าแนวทางการ
วิจารณ์มีลักษณะเหมือนหรือต่างกับการวิจารณ์วรรณกรรมไทย และนำข้อมูลมาแสดงความคิดเห็น
ในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. สลาก
๓. แผ่นป้ายบทร้อยกรอง

๔. วรรณคดีและวรรณกรรมสำหรับวิจารณ์

๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด

๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด

๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้	_____
แนวทางการพัฒนา	_____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้	_____
แนวทางแก้ไข	_____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน	_____
เหตุผล	_____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้	_____
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒

ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรม

สมัยอยุธยาตอนกลาง

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑ ชั่วโมง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม
 สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

๑. สาระสำคัญ

สมัยอยุธยาตอนกลาง บ้านเมืองในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นช่วงที่สงบสุข และมีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งวรรณคดี พระองค์ทรงเป็นกวีและองค์อุปถัมภ์กวีวรรณคดี ทรงชอบเลี้ยงนักปราชญ์และกวี จึงมีผลงานวรรณคดีเกิดขึ้นมากมาย และสมัยนี้นับเป็นยุคทองแห่งวรรณคดี

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกเหตุการณ์ทั่วไปของบ้านเมืองในสมัยอยุธยาตอนกลางได้ (K)
๒. บอกเหตุการณ์ทางวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนกลางได้ (K)
๓. บอกลักษณะของวรรณคดีและความเจริญด้านวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนกลางได้ (K)
๔. ยกตัวอย่างและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลางได้ (K, P)
๕. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน แผนภาพความคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์และวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. ๒๑๖๓–๒๒๓๑)

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ ทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี
สังคมศึกษา	➡	ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนกลางและพระราชประวัติ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษา	➡	เล่นเกมคันทวารวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓

- ครูทบทวนความรู้นักเรียนเรื่อง แนวทางในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม
- ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับสภาพบ้านเมืองในสมัยอยุธยาตอนกลางว่า มีความเจริญรุ่งเรือง
ในด้านใด และอย่างไร
- ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนกลาง ตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้ามาแล้ว ครูสรุปเป็นความรู้ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง
๒. ครูเขียนข้อความต่อไปนี้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาและเหตุผลที่สนับสนุนข้อความดังกล่าว

ชุดทองแห่งวรรณคดี

๓. ครูอธิบายสภาพบ้านเมืองสมัยอยุธยาตอนกลาง ก่อนชุดทองแห่งวรรณคดี และความเจริญด้านวรรณคดี ในสมัยอยุธยาตอนกลาง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟังประกอบการซักถามเพิ่มเติม
๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี แล้วตรวจสอบกับเนื้อหาในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม เล่นเกมค้นหาวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง โดยครูเตรียมบัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยต่าง ๆ ติดละก้นไว้บนกระดาน ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองร่วมกันพิจารณาว่าบัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมที่ติดบนกระดานเรื่องใดเป็นวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง จากนั้นส่งตัวแทนออกมาหยิบบัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มละ ๑ ใบ สลับกันจนครบ ๔ กลุ่ม ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง สลับกันหยิบเรื่อย ๆ จนหมดบัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง กลุ่มใดหยิบบัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลางได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
๖. ครูและนักเรียนร่วมกันแยกบัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมที่เหลืออยู่บนกระดานว่าอยู่ในสมัยใด
๗. นักเรียนศึกษาวรรณคดีสำคัญสมัยอยุธยาตอนกลาง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วเขียนสรุปเป็นความรู้ ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๔ คน อธิบายเกี่ยวกับวรรณคดีสำคัญคนละ ๑ เรื่อง ครูคอยอธิบายให้ความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. นักเรียนเลือกวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลางจากเกมค้นหาวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ๑ เรื่อง ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทำรายงาน ส่งครู
๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น แล้วส่งครูตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า “นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์ จึงได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นยอดแห่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์”

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเหตุการณ์บ้านเมืองกับความเจริญด้านวรรณคดี

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ กวี หรือบุคคลสำคัญในสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนชมวิดิทัศน์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนกลาง และพระราชประวัติของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มรวบรวมประวัติและผลงานของกวีเอกในสมัยอยุธยาตอนกลาง แล้วทำเป็นรายงาน ส่งครู
๓. จัดป้ายนิเทศแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในสมัยอยุธยาตอนกลางกับเนื้อหาและรูปแบบของวรรณคดี
๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า วรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลางมีเหตุการณ์ที่โยงไปสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน เช่น กัมพูชา เมียนมา เวียดนาม บังหรือไม่ว่า และเกี่ยวโยงกันในเรื่องใด เขียนสรุป ส่งครู

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรชื่อวรรณคดีและวรรณกรรม
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น
๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

ประวัติศาสตร์และวรรณกรรม

สมัยอยุธยาตอนปลาย

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑ ชั่วโมง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม
 สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

๑. สาระสำคัญ

หลังจากสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชบ้านเมืองเกิดความวุ่นวาย ทำให้เว้นว่างด้านวรรณคดีหลายปี จนกระทั่งสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยด้านการศึกษา วรรณคดี และพระพุทธศาสนา จึงเกิดวรรณคดีขึ้นมากมาย แม้จะไม่เจริญเท่าเทียมกับสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่ก็นับเป็นยุคที่วรรณคดีเจริญรุ่งเรืองยุคหนึ่ง หลังสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ บ้านเมืองระส่ำระสายจนเสียกรุงครั้งที่ ๒ ทำให้วรรณคดีถูกเผาทำลายไปเป็นจำนวนมาก

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
 ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกเหตุการณ์ทั่วไปของบ้านเมืองในสมัยอยุธยาตอนปลายได้ (K)
๒. บอกเหตุการณ์ทางวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนปลายได้ (K)
๓. บอกลักษณะของวรรณคดีและความเจริญด้านวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนปลายได้ (K)

๔. ยกตัวอย่างและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนปลายได้ (K, P)

๕. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ทางภาษาและวรรณคดี	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. ๒๒๗๕-๒๓๑๐)

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปประวัติวรรณคดีและวรรณกรรม สมัยอยุธยาตอนปลาย
สังคมศึกษา	➡	ศึกษาเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์หรือบุคคลสำคัญในสมัยอยุธยา ตอนปลาย/ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลาย
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเหตุการณ์และวรรณคดีสำคัญในสมัย
อยุธยาตอนกลาง

๒. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับชื่อพระมหากษัตริย์ กวี หรือบุคคลสำคัญในสมัยอยุธยาตอนปลาย ตามที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้ามา ครูเขียนบนกระดาน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. ครูสนทนาโยงเข้าเรื่อง ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกศึกษาประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑) สภาพบ้านเมืองสมัยอยุธยาตอนปลาย

๒) ความเจริญด้านวรรณคดี

๓) วรรณคดีสำคัญ

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันเขียนแผนภาพความคิดสรุปประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายบนกระดาน ครูตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกศึกษาวรรณคดีสำคัญสมัยอยุธยาตอนปลาย กลุ่มละ ๑ เรื่อง แล้วออกมาอธิบายให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวรรณคดีแต่ละเรื่องใหม่อีกครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

๔. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า เรื่อง อิเหนา เดิมเป็นพงศาวดารชาว (ปัจจุบันคือประเทศ อินโดนีเซีย) อิเหนาเป็นวีรกษัตริย์ที่ได้รับยกย่องเป็นมหาราชพระองค์หนึ่ง มีพระชนม์ชีพอยู่ราว พ.ศ. ๑๘๐๐ ต่อมาได้มีการเล่าต่อเติมและเพิ่มอิทธิปาฏิหาริย์ทำนองนิทาน และนำไปแต่งเป็นร้อยกรองสำหรับเล่นละครและหนังใหญ่

๕. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามแนวคำถามต่อไปนี้

๑) นักเรียนคิดว่าวรรณคดีและวรรณกรรมในสมัยอยุธยาตอนปลายเรื่องใดที่มีอิทธิพลต่อวรรณคดีในยุคหลัง ๆ

๒) นักเรียนคิดว่ากวีท่านใดที่มีการใช้สำนวนโวหาร ได้ทัดเทียมกับเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร เพราะอะไร

๓) นักเรียนคิดว่าเรื่อง พระมัลลย์คำหลวง มีอิทธิพลในการสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ได้หรือไม่ อย่างไร

๔) นักเรียนคิดว่าวรรณคดีเรื่องใดที่เป็นยอดแห่งวรรณคดีในสมัยอยุธยาตอนปลาย เพราะอะไร

๖. ครูและนักเรียนร่วมกันรวบรวมความรู้ แนวคิด และข้อคิดเห็นจากการอภิปราย แล้วเขียนสรุปบันทึกความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกศึกษาวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนปลายเรื่องอื่น ๆ กลุ่มละ ๑ เรื่อง (ห้ามซ้ำกัน) จัดทำเป็นรายงานส่งครูตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ประวัติผู้แต่ง
 - ที่มาและจุดมุ่งหมายในการแต่ง
 - เรื่องย่อ
 - ลักษณะคำประพันธ์
 - ตัวอย่างบทประพันธ์

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย ไปศึกษาเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญหลังเสียกรุงครั้งที่ ๒ ว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกศึกษาวรรณคดีประเภทบทละครนอกในสมัยอยุธยาตอนปลาย แล้วจัดทำเป็นบันทึกความรู้ พร้อมกับเรื่องย่อ ส่งครู
๒. นักเรียนรวบรวมประวัติและผลงานของกวีในสมัยอยุธยาตอนปลาย แล้วจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้
๓. นักเรียนศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะสำคัญของวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนกลางกับวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนปลาย นำมาแลกเปลี่ยนกันศึกษากับเพื่อนในชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. สลาก
๒. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๓. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๔. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๕. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔

ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรม

สมัยธนบุรี

สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑ ชั่วโมง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม
 สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

๑. สาระสำคัญ

ในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อพระองค์ทรงกอบกู้เอกราชกลับคืนมาได้ก็ทรงรับสั่งให้ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม วรรณคดีได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งแม้จะไม่เจริญเท่าที่ควร เพราะบ้านเมืองยังไม่มั่นคง ต้องทำสงครามอยู่เนือง ๆ วรรณคดีจึงมีจำนวนน้อย ประกอบกับกรุงธนบุรีเป็นราชธานีเพียง ๑๕ ปี

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
 ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกเหตุการณ์ทั่วไปของบ้านเมืองในสมัยธนบุรีได้ (K)
๒. บอกเหตุการณ์ทางวรรณคดีในสมัยธนบุรีได้ (K)
๓. บอกลักษณะของวรรณคดีและความเจริญด้านวรรณคดีในสมัยธนบุรีได้ (K)
๔. ยกตัวอย่างและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีสมัยธนบุรีได้ (K, P)
๕. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๒. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์และวรรณกรรมสมัยธนบุรี (พ.ศ. ๒๓๑๐–๒๓๒๕)

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษา	➡	ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี/ศึกษาพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕

- ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย
- ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญหลังจากเสียกรุงครั้งที่ ๒ ตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้ามา
- ครูนำภาพสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมาให้ให้นักเรียนดู แล้วซักถามนักเรียนว่า บุคคลในภาพเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หลังจากการเสียกรุงครั้งที่ ๒ อย่างไร แล้วครูนำเสนอเนื้อหาเรื่อง ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เขียนชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรีให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา ๕ นาที ครูและนักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนศึกษาสภาพบ้านเมืองสมัยธนบุรีและความเจริญด้านวรรณคดี ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕ เล่ม ๒ แล้วช่วยกันเล่าเหตุการณ์บ้านเมืองและความเจริญทางด้านวรรณคดีสมัยธนบุรี
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกศึกษาวรรณคดีสำคัญสมัยธนบุรี กลุ่มละ ๑ เรื่อง ดังนี้
 - ๑) บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ๔ ตอน
 - ๒) กฤษณาสมันต์
 - ๓) นิราศเมืองกวางตุ้ง
 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี และจดบันทึกความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าหาบทความจากหนังสือ นิตยสาร และวารสารที่กล่าวถึงประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรีในแง่มุมต่าง ๆ แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน หรือจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้
๓. นักเรียนเขียนแนะนำวรรณคดีหรือวรรณกรรมสมัยธนบุรี ๑ เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แต่ง ที่มา จุดมุ่งหมายในการแต่ง รูปแบบหรือลักษณะการประพันธ์ และเรื่องย่อ แล้วนำไปจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี ไปศึกษาเชื่อมโยงกับวิชาประวัติศาสตร์เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยธนบุรี บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนรู้จักบทหรือกรอนมัสการมาตาปิตุคุณ และนมัสการอาจารย์คุณหรือไม่ เป็นของกวีท่านใด และจัดเป็นวรรณคดีสมัยใด แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจารย์คุณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้
ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนอ่านเรื่อง รามเกียรติ์ ๔ ตอน บทพระราชนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แล้วเขียน
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
๒. นักเรียนศึกษาพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตาม
ความสนใจ เช่น ป้ายนิเทศ สื่อ PowerPoint แผ่นพับ ใบความรู้
๓. ร่วมกันจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี
สมัยธนบุรี

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. ภาพสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
๓. สลาก
๔. บทความเกี่ยวกับประวัติวรรณคดีสมัยธนบุรี
๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

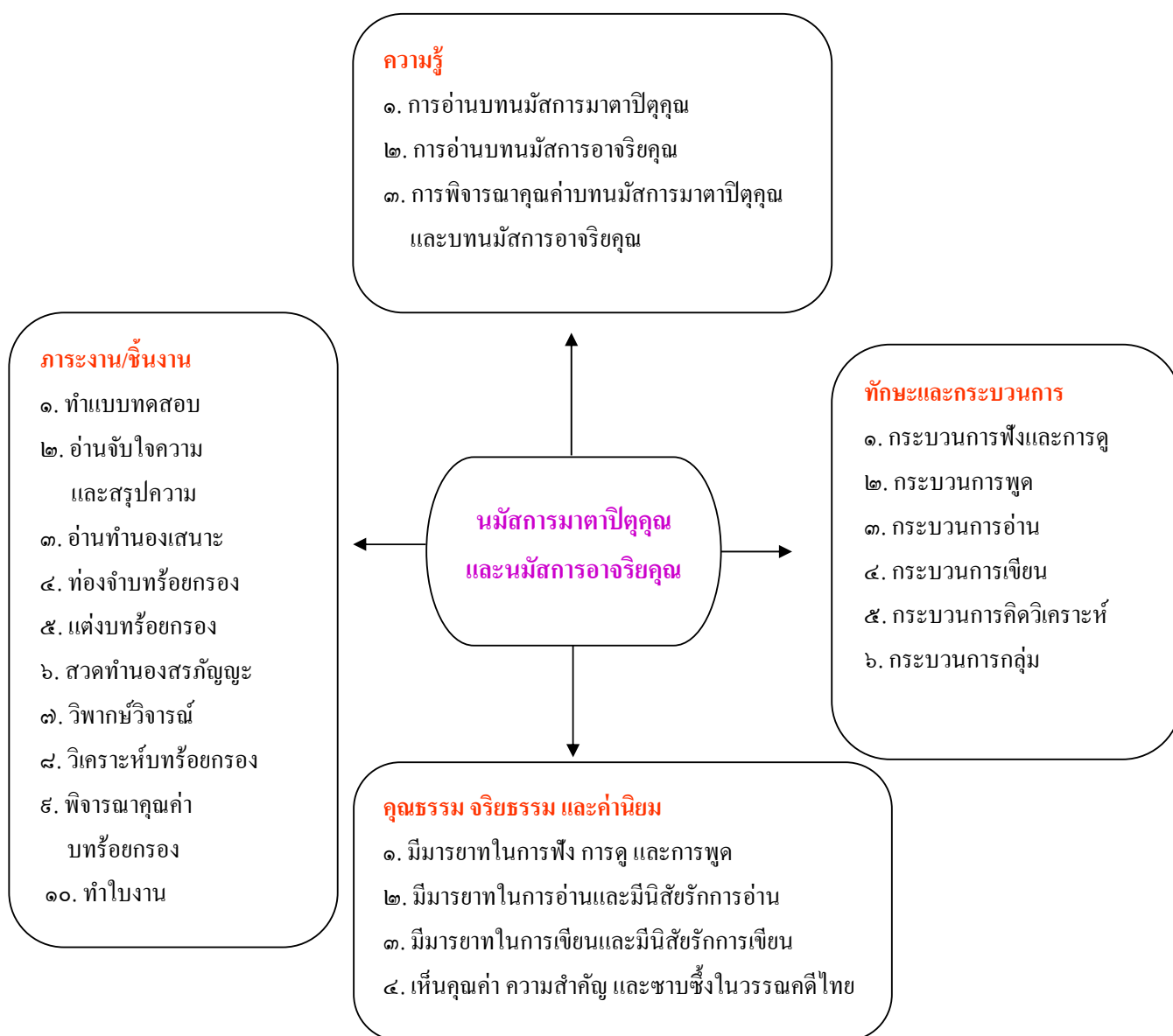
ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นวัตกรรมมาตาปิตุคุณและนวัตกรรมอาจริยคุณ

เวลา ๓ ชั่วโมง

ผังโน้ตค้นเป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นมัสการมาตาปิตุคุณ
และนมัสการอาจารย์คุณ

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๓. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕) ๔. มีมารยาทในการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕) ๕. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๖. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๗. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๘. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. บทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการ อาจารย์คุณ เป็นผลงานของพระชาตรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์ขางกูร) แต่งด้วยอินทรีวิเชียรฉันท ซึ่งมีท่วงทำนองที่งดงามสละสลวย นิยมใช้ในการ พรรณนา การบรรยายเรื่อง และการชมความงาม ๒. บทนมัสการมาตาปิตุคุณ กล่าวถึงพระคุณ ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ๓. บทนมัสการอาจารย์คุณ กล่าวถึงพระคุณของ ครูบาอาจารย์ที่มีต่อลูกศิษย์	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน ๑. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการอ่าน บทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการ อาจารย์คุณ ๒. ร้อยกรองประเภทอินทรีวิเชียรฉันทมีรูปแบบ และลักษณะสำคัญอย่างไร ๓. บทร้อยกรองที่ดีมีคุณค่าต่อผู้อ่านควรมีลักษณะ อย่างไร

๔. การพิจารณาคุณค่าของบทร้อยกรอง เป็นการค้นหาสิ่งที่คุณประทับใจให้กับผู้อ่านในด้านต่าง ๆ เช่น อารมณ์ สติปัญญา สังคม ศีลธรรม และความไพเราะงดงามของภาษา	
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ อาริย บำราศ พุณธรา คุณานันต์ บุชนย อนุศาสน์ อัศด กังขา ๒. บทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการอาริยคุณ แต่งด้วยอินทวิเชียรฉันท์ แปลว่า ฉันท์ที่มีลีลาอันงดงามประดุจสายฟ้า ซึ่งเป็นอาวุธของพระอินทร์ อินทวิเชียรฉันท์มีท่วงทำนองสละสลวย มักใช้ในการบรรยายเนื้อเรื่อง พรรณนาความโศกเศร้า และชมความงาม ๓. บทนมัสการมาตาปิตุคุณ กล่าวถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งต้องอดทนเหนื่อยยากลำบากกายเพื่อเลี้ยงดูทะนุถนอมลูกจนเติบโต ๔. บทนมัสการอาริยคุณ กล่าวถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ ศีลธรรม จรรยาให้ลูกศิษย์ประพฤติตนเป็นคนดี ๕. การพิจารณาคุณค่าบทนมัสการมาตาปิตุคุณ และบทนมัสการอาริยคุณ เป็นการศึกษาองค์ประกอบของเนื้อหา รูปแบบ และภาษาอย่างใคร่ครวญจากบทร้อยกรองที่ถ่ายทอดความรู้ ข้อคิด อารมณ์ และความรู้สึกให้ผู้อ่าน เกิดความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้ง	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. อ่านออกเสียงทำนองเสนาะบทร้อยกรองประเภทอินทวิเชียรฉันท์และเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน ๒. อธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทอินทวิเชียรฉันท์ ๓. ถอดคำประพันธ์และตีความบทร้อยกรองที่อ่าน ๔. แต่งบทร้อยกรองประเภทอินทวิเชียรฉันท์ ๕. พิจารณาคุณค่าความงามของบทร้อยกรอง
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง นมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการอาริยคุณ แล้วจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ อ่านทำนองเสนาะ	

๑.๓ ท่องจำบทร้อยกรอง ๑.๔ แต่งบทร้อยกรอง ๑.๕ สวดทำนองสรภัญญะ ๑.๖ วิพากษ์วิจารณ์ข่าวหรือบทความ ๑.๗ วิเคราะห์บทร้อยกรอง ๑.๘ พิจารณาคุณค่าบทร้อยกรอง	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ	
๓. สิ่งที่มีประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การอ่านบทนมัสการมาตาปิตุคุณ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การอ่านบทนมัสการอาจริยคุณ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ การพิจารณาคุณค่าบทนมัสการมาตาปิตุคุณ และบทนมัสการอาจริยคุณ	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕

การอ่านบทนมัสการมาตาปิตุคุณ

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจารย์คุณ

๑. สาระสำคัญ

บทนมัสการมาตาปิตุคุณ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นบทร้อยกรองประเภทคำฉันท์ แต่งด้วยอินทรีวิเชียรฉันท์ เนื้อหากล่าวถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งลูกไม่สามารถทดแทนได้

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. มีมารยาทในการอ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๔. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. บอกลักษณะคำประพันธ์ประเภทคำฉันท์ได้ (K)
๓. อ่านทำนองเสนาะ โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามเนื้อเรื่องที่อ่านได้ (P)
๔. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๕. นำสาระประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๖. ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (P)
๗. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๓. ประเมินทักษะการท่องจำ บทร้อยกรอง ๔. ประเมินทักษะการแต่ง คำประพันธ์ ๕. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๖. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. นำเรื่อง
๒. เนื้อเรื่อง
๓. บทนมัสการมาตาปิตุคุณ

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ/จัดนิทรรศการ
สุขศึกษา	➡	เล่นเกมคิดคลังคำ
การงานอาชีพฯ	➡	ทำสมุดคำสอนของพ่อแม่

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๖

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักความผูกพันระหว่างพ่อ แม่ และลูก หรือกิจกรรมที่พ่อ แม่ และลูกทำร่วมกันทำ แล้วให้นักเรียนพูดแสดงความรู้สึกและเขียนกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ชม
๓. ครูพูดถึงเรื่องความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนาโยงเข้าสู่เรื่องบทนมัสการมาตาปิตุคุณ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านนำเรื่องและเรื่องย่อเรื่อง นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจริยคุณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นและครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของเรื่อง
๒. นักเรียนเล่นเกมคิดคลังคำ โดยครูแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ ๑ แผ่น ให้นักเรียนเขียนคำไวพจน์หรือคำศัพท์ที่มีความหมายเดียวกับคำว่า พ่อ และคำว่า แม่ ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่ครูกำหนด เมื่อหมดเวลาให้สลับกันตรวจสอบความถูกต้องกับเพื่อน นักเรียนที่เขียนคำศัพท์ได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
๓. ครูถามนักเรียนว่าบทนมัสการมาตาปิตุคุณ แต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด แล้วสุ่มเรียกนักเรียนให้ออกมาเขียนแผนผังบังคับของคำประพันธ์ชนิดนั้น พร้อมโยงเส้นสัมผัสให้ถูกต้อง ครูตรวจสอบความถูกต้องโดยติดแผนผังบังคับของอินทวิเชียรฉันทน์บนกระดาน แล้วอธิบายเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของอินทวิเชียรฉันทน์เพิ่มเติม
๔. ครูสุ่มเรียกนักเรียนอ่านออกเสียงบทนมัสการมาตาปิตุคุณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะ ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้น้ำเสียง อารมณ์ และลีลาในการอ่าน
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มและตีความหมายคำศัพท์ และถอดคำประพันธ์จากบทนมัสการมาตาปิตุคุณ แล้วส่งตัวแทนออกมาอ่านสรุปความให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนกลุ่มอื่นช่วยกันแสดงความคิดเห็น
๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานการถอดคำประพันธ์ไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ส่งครู

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทนมัสการมาตาปิตุคุณ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
 - ๑) วิชาของนักเรียนสามารถตอบแทนพระคุณของพ่อแม่อย่างไรบ้าง
 - ๒) ในสังคมปัจจุบันพ่อแม่ควรเลี้ยงลูกอย่างไรจึงเป็นคนดีมีคุณธรรม
๓. นักเรียนฝึกท่องจำบทนมัสการมาตาปิตุคุณ จนคล่อง แล้วมาท่องกับครูเป็นรายบุคคลนอกเวลาเรียน เพื่อประเมินการท่องจำหรือการร้อง
๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ช่วยกันแต่งบทหรือการมีเนื้อหาเกี่ยวกับพระคุณของพ่อแม่หรือนุคคลในครอบครัว โดยกำหนดให้แต่งด้วยอินทวิเชียรฉันทน์ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน
๕. นักเรียนนำแนวคิด คติสอนใจจากบทนมัสการมาตาปิตุคุณ มาแต่งเป็นบทหรือการประเภทอื่น ๆ ตามความถนัด เช่น กลอนสุภาพ กาพย์ยานี ๑๑ แล้วร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ๓ ผลงาน นำไปจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากบทนมัสการมาตาปิตุคุณ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของบทนมัสการมาตาปิตุคุณ บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนรำลึกถึงพระคุณครู แล้วเขียนสรุปว่าครูมีพระคุณกับนักเรียนอย่างไรบ้าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาค้นคว้าประวัติและผลงานเรื่องอื่น ๆ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) นำข้อมูลมาจัดนิทรรศการ “พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ผู้มีคุณต่อวงการภาษาไทย”
๒. จัดประกวดการอ่านทำนองเสนาะบทนมัสการมาตาปิตุคุณ
๓. นักเรียนแต่งกาพย์ยานี ๑๑ เทิดพระคุณพ่อแม่ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ ความยาวไม่น้อยกว่า ๕ บท
๔. นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง คำสอนของพ่อ หรือเรื่อง คำสอนของแม่ ตามประสบการณ์ของนักเรียน แล้วแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อน และเสนอแนะซึ่งกันและกัน จากนั้นรวบรวมผลงานของนักเรียนทั้งชั้นเรียนเป็นรูปเล่ม ทำเป็นสมุดคำสอนของพ่อแม่

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับความรักความผูกพันระหว่างพ่อ แม่ และลูก
๓. กระดาษสำหรับเขียนคำศัพท์
๔. แผ่นผังบังคับของอินทรีวิเชียรพันธุ์
๕. แบบประเมินการท่องจำบทหรือกรอง
๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖

การอ่านบทนมัสการอาจริยคุณ

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจริยคุณ

๑. สาระสำคัญ

บทนมัสการอาจริยคุณ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นบทร้อยกรองประเภทคำฉันท์ แต่งด้วยอินทรวีเชียรฉันท์ กล่าวถึงพระคุณของครูอาจารย์ที่ศิษย์ควรรำลึกถึง เนื่องจากท่านมีเมตตาอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรม และวิชาความรู้ ให้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้

บทนมัสการอาจริยคุณ ใช้คำสามัญที่ใช้โดยทั่วไปในการแต่ง ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่อง จะทำให้เข้าใจและมีอรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาไทย โดยได้แต่งแบบสอนหนังสือไทยเบื้องต้น ๕ เรื่อง ได้แก่ มูลบทบรรพกิจ วาหนิด์นิกร อักษรประโยค สังโยค พิธาน และพิศาลกาวินต์

ทิศ ๖ ในทางพระพุทธศาสนากล่าวถึงบุคคลรอบตัวที่ต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธด้วย มีทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ บุตร ภริยา มิตรสหาย บริวาร ลูกจ้าง และพระสงฆ์ นักบวช

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)

๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)

๓. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมี

เหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)

๔. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดู ได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. บอกลักษณะคำประพันธ์ประเภทคำฉันท์ได้ (K)
๓. อ่านทำนองเสนาะ โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามเนื้อเรื่องที่อ่านได้ (P)
๔. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๖. ท่องจำหรือยกเรื่องที่มโนค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (P)
๗. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๓. ประเมินทักษะการท่องจำ บทร้อยกรอง ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. บทนมัสการอาจิรัยคุณ
๒. ศัพทน่ารู้
๓. ประวัติผู้แต่ง
๔. สาระน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปเรื่องทศ ๖
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๗

๑. ครูให้นักเรียนดูภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับครู แล้วให้นักเรียนร่วมกันสนทนาแสดงความรู้สึกจากสิ่งที่ได้ดู
๒. ครูพูดถึงเรื่องความปรารถนาดีที่ครูมีต่อลูกศิษย์ แล้วสนทนาโยงเข้าเรื่อง บทนมัสการอาจารย์คุณ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน คาคะเนเนื้อหาของบทนมัสการอาจารย์คุณ ว่าน่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร และอย่างไร
๒. นักเรียนอ่านบทนมัสการอาจารย์คุณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเรื่องที่คาคะเนกับเนื้อหาที่อ่าน
๓. นักเรียนแต่ละคู่ถอดคำประพันธ์จากบทนมัสการอาจารย์คุณ แล้วครูสรุปให้นักเรียนฟังอีกครั้ง
๔. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงหรือสาริตการสวดทำนองสรภัญญะบทนมัสการอาจารย์คุณ แล้วให้นักเรียนสังเกตการทอดเสียง การเน้นคำ การใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์และความรู้สึก
๕. นักเรียนฝึกสวดทำนองสรภัญญะบทนมัสการอาจารย์คุณ พร้อมกันทั้งชั้นเรียน
๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มรวบรวมคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมายจากบทนมัสการมาดาปitudคุณและบทนมัสการอาจารย์คุณ ติความหมาย และศึกษาความหมายจากศัพท์น่ารู้หรือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๗. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า คำว่า ครู ในภาษาอาเซียนแต่ละประเทศออกเสียงต่างกัน ดังนี้

บรูไนดารุสซาลาม	ออกเสียงว่า	มูรู
กัมพูชา	ออกเสียงว่า	ครู
อินโดนีเซีย	ออกเสียงว่า	มูรู
ลาว	ออกเสียงว่า	กู
มาเลเซีย	ออกเสียงว่า	มูรู
เมียนมา	ออกเสียงว่า	สะหย่า
ฟิลิปปินส์	ออกเสียงว่า	กูโร
สิงคโปร์	ออกเสียงว่า	เหล้าซือ
ไทย	ออกเสียงว่า	ครู
เวียดนาม	ออกเสียงว่า	สาวเวียน
๘. ครูเล่าประวัติผู้แต่งและสารนาเรื่อง ทิศ ๖ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วสรุปเรื่อง สนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สาระสำคัญของเรื่อง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทนมัสการอาจริยคุณ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - ๑) ครูเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของศิษย์
 - ๒) หลักธรรมคำสอนในศาสนาที่เกี่ยวกับอาชีพครู
 - ๓) จรรยาบรรณของครูอาจารย์
 นักเรียนช่วยกันรวบรวมและสรุปผลการอภิปราย โดยครูแนะนำและอธิบายเพิ่มเติม
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ข้อหรือบทความที่เกี่ยวกับครูอาจารย์ ดังนี้
 - กลุ่มที่ ๑ แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ข้อหรือบทความในด้านบวกของครูอาจารย์ เช่น ครูอาจารย์ดีเด่น ครูอาจารย์นักสร้างสรรค์
 - กลุ่มที่ ๒ แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ข้อหรือบทความในด้านลบของครูอาจารย์ เช่น ศิษย์ทำร้ายครูอาจารย์ ครูอาจารย์ที่มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม
 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยมีครูคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม
๔. นักเรียนฝึกท่องจำบทนมัสการอาจริยคุณ เป็นทำนองสรภัญญะ จนคล่อง แล้วมาท่องกับครูเป็นรายบุคคล เพื่อประเมินการท่องจำหรือการร้อง
๕. นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง ทิศ ๖ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำข้อคิดจากบทนมัสการอาจริยคุณ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของบทนมัสการอาจริยคุณ บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องทิศ ๖ เขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด
๓. ครูให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องบทนมัสการมาดาปิตุคุณและบทนมัสการอาจริยคุณ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพิธีไหว้ครู แล้วจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้
๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ค้นคว้ารวบรวมบทหรือการร้องหรือบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระคุณของครูอาจารย์ แล้วนำมาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๓. จัดประกวดการอ่านบทมโหรีอาจริยคุณ เป็นทำนองเสนาะหรือสวดทำนองสรภัญญะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อหาผู้ที่อ่านทำนองเสนาะหรือสวดทำนองสรภัญญะได้ดีที่สุด
๔. นักเรียนแต่งคำขวัญหรือบทร้อยกรองยกย่องพระคุณครู เพื่อนำผลงานไปจัดแสดงในวันครูของโรงเรียน
๕. นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อครูอาจารย์ในโรงเรียนที่นักเรียนชื่นชอบ พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพหรือวีดิทัศน์
๒. แอปบันทึกเสียง
๓. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๔. บทความหรือข่าวที่เกี่ยวกับครูอาจารย์
๕. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๖. ใบงานที่ ๒ เรื่อง ทิศ ๖
๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗

การพิจารณาคูณค่าบทนมัสการมาตาปิตุคุณ และบทนมัสการอาจารย์คุณ

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจารย์คุณ

๑. สาระสำคัญ

การพิจารณาคูณค่าบทร้อยกรอง เป็นการศึกษางานประพันธ์อย่างลึกซึ้งด้วยความละเอียดถี่ถ้วน เพื่อแยกแยะความรู้ ข้อคิด คติคำสอน และสารประ โยชน์ที่สอดแทรกไว้ในงานประพันธ์เพื่อนำมา ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมี เหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการพิจารณาคูณค่าของบทร้อยกรองได้ (K, P)
๒. อธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่านประเด็นต่าง ๆ ได้ (K)
๓. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๔. นำสารประ โยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (K, P)
๕. เห็นคุณค่าและความงดงามในการใช้ภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๒. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน วิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการพิจารณาคุณค่าบทนมัสการ มาตาปิตุคุณและบทนมัสการอาจริยคุณ
สังคมศึกษา	➡	ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับการทดแทน พระคุณของพ่อแม่
ครูอาจารย์ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๘

- นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องบทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการอาจริยคุณ
- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบของงานประพันธ์ด้านเนื้อหา รูปแบบ และ
ภาษา แล้วสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง การพิจารณาคุณค่าบทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการ
อาจริยคุณ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนร่วมกันทบทวนบทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการอาจริยคุณ ในหนังสือเรียน
รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์บทนมัสการมาดาปิตุคุณและบทนมัสการอารยคุณ ทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา และคุณค่าที่ได้จากเรื่อง
๓. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้นำเสนอผลการวิเคราะห์ของกลุ่ม และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
๔. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันตรวจสอบกับผลการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่ม
๕. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่า บิดามารดาเป็นพรหมของบุตร
๖. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า พ่อแม่และครูอาจารย์เป็นผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ เราจึงควรมีความกตัญญูต่อบุคคลเหล่านั้น เพราะความกตัญญูต่อบุคคลที่เป็นคุณธรรมสำคัญในการนำพาสังคมไปสู่ความสงบสุข ในขณะเดียวกันนักเรียนก็ควรมีความกตัญญูต่อชุมชน กล่าวคือ รู้จักตอบแทนชุมชนด้วยการนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาชุมชน พัฒนาอาชีพของสมาชิกในชุมชน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีโอกาสเรียนรู้ นำมาสู่การเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพิจารณาคูณค่าบทนมัสการมาดาปิตุคุณและบทนมัสการอารยคุณ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. นักเรียนรวบรวมบทความเกี่ยวกับหลักการพิจารณาคูณค่าบทร้อยกรอง เขียนสรุปเป็นความรู้ ส่งครู
๓. นักเรียนเลือกบทร้อยกรองที่ชื่นชอบ นำมาพิจารณาคูณค่าของบทร้อยกรองนั้น แล้วแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้จากการพิจารณาคูณค่าบทนมัสการมาดาปิตุคุณและบทนมัสการอารยคุณ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการพิจารณาคูณค่าบทนมัสการมาดาปิตุคุณและบทนมัสการอารยคุณ เขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า ความรักของพ่อแม่กับความรักของหนุ่มสาวต่างกันอย่างไร แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูด คำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้

ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษาบทความการพิจารณาคุณค่าบทร้อยกรองจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร แล้วรวบรวมสรุปเป็นความรู้
๒. นักเรียนเลือกบทร้อยกรองของผู้แต่งที่มีชื่อเสียงและมีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ แล้วให้เขียนพิจารณาคุณค่าของบทร้อยกรองดังกล่าว แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน
๓. จัดประกวดการเขียนและการพูดพิจารณาคุณค่าบทร้อยกรองแข่งขันกันภายในชั้นเรียน
๔. นักเรียนศึกษาค้นคว้าหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับการทดแทนพระคุณของพ่อแม่ ครูอาจารย์ เช่น พรหมวิหาร ๔ กัลยาณมิตรธรรม ๗ แล้วเขียนบันทึกความรู้ ส่งครู

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๓. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

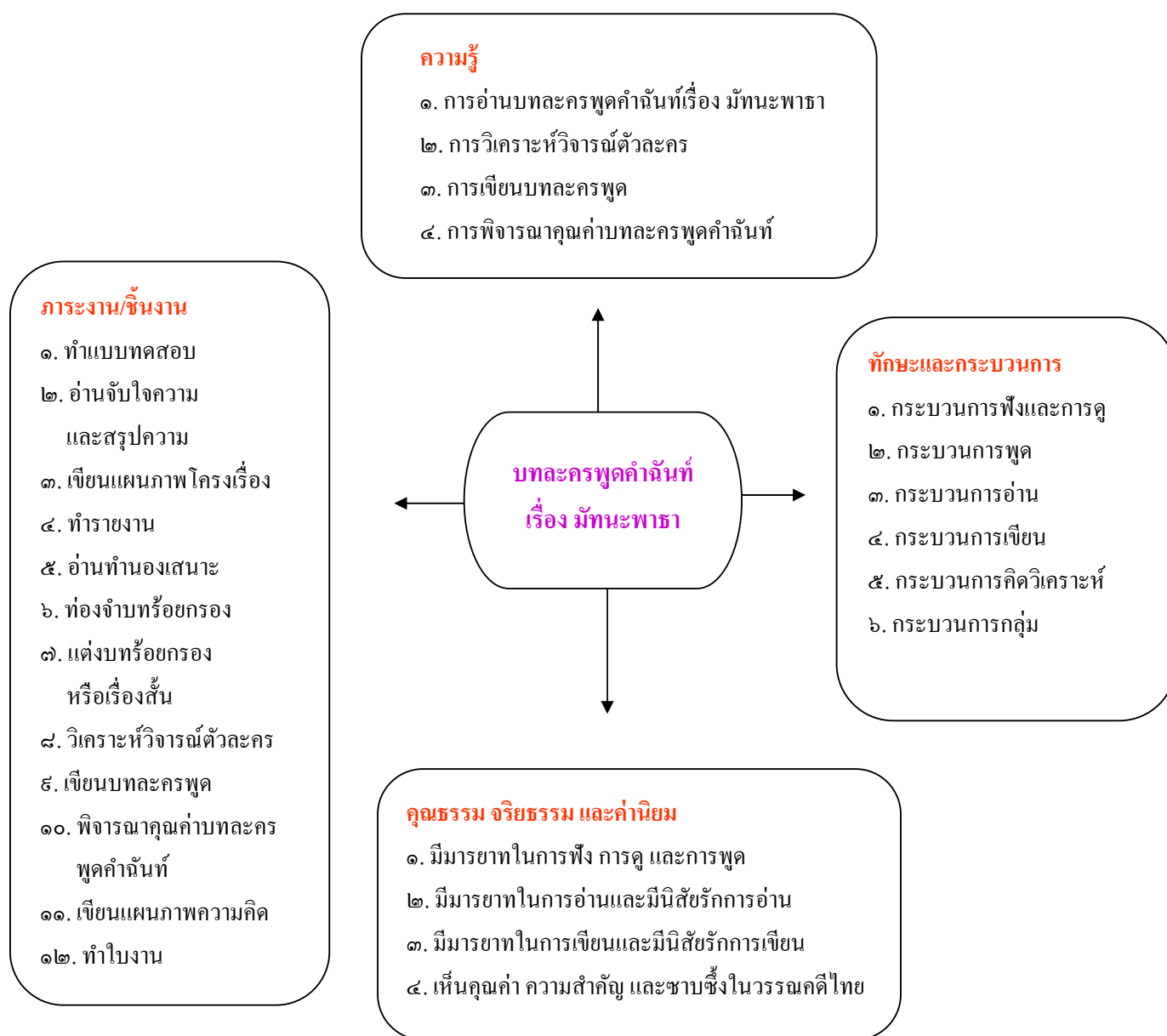
๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
_____ / _____ / _____	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

เวลา ๖ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๒. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๓. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๔. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕) ๕. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ข้อความ และรายงาน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๗) ๖. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๗. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๘. ตั้งกระทู้ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๙. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทละครพูดที่มีความแปลกใหม่ เพราะใช้ฉันทลักษณ์ต่าง ๆ มาแต่งเรื่องและบทสนทนา ๒. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เป็นการค้นหาแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครที่ส่งผลให้เป็นปมปัญหาของเรื่อง ๓. การเขียนบทละครพูด เป็นการเขียนประเภทบันเทิงคดีที่มีรูปแบบเฉพาะ มีการแยกบทสนทนาออกจากเนื้อเรื่องและฉากอย่างชัดเจน	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน ๑. นักเรียนได้ความรู้หรือข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ๒. บทละครพูดมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และการเขียนบทละครพูดมีหลักการอย่างไร ๓. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครสามารถพิจารณาจากสิ่งใด ๔. การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์มีความสำคัญอย่างไร และต้องพิจารณาคุณค่าในด้านใดบ้าง

๔. การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์ เป็นการค้นหาสารประโยชน์ ความรู้ ข้อคิด คุณธรรม ตลอดจนความไพเราะงดงามของ ภาษาที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในบทละคร	
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ ประดิพัทธ์ วรุ ชุบล วิชาชุประโชติ สุราลัย รุจิเรข มรุ นันท์ ๒. บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็น บทละครพูดที่แต่งโดยใช้ฉันทลักษณ์ต่าง ๆ เนื้อหากล้าถึงความรักที่เกิดขึ้นจากความรัก ซึ่งผลให้ตัวละครทุกตัวต่างพบกับความทุกข์ ทรมานกับความรักที่ไม่สมหวัง ๓. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร พิจารณาได้จาก คำพูดของตัวละคร การกระทำ และการ ปฏิบัติตัวต่อตัวละครตัวอื่น ๔. การเขียนบทละครพูด ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ การเขียน ได้แก่ แนวความคิด โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และบรรยากาศ ๕. การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์ คือ การค้นหาสารประโยชน์ ความรู้ ข้อคิด คุณธรรม ตลอดจนความไพเราะงดงาม ของภาษาที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในบทละคร	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. บอกใจความสำคัญ สรุป และเล่าเรื่องที่อ่าน ๒. อธิบายลักษณะสำคัญของบทละครพูดคำฉันท์ ๓. วิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับตัวละครในเรื่องที่อ่าน ๔. เขียนบทละครพูด ๕. พิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์
ขั้นที่ ๒ การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา แล้วจับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ ดีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพ โครงเรื่อง ๑.๓ ทำรายงาน ๑.๔ อ่านทำนองเสนาะ ๑.๕ ท่องจำบทหรือยกกรอง ๑.๖ แต่งบทหรือยกกรองหรือเรื่องสั้น ๑.๗ วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร	

๑.๘ เขียนบทละครพูด ๑.๙ พิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ ๑.๑๐ เขียนแผนภาพความคิด	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้	
๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้
๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มีมุ่งประเมิน	
๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง	
๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา	
๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี	
๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ การอ่านบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ การเขียนบทละครพูด	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘

การอ่านบทละครพูดคำฉันท์

เรื่อง มัทนะพาธา

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

๑. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงคิดเค้าโครงเรื่องขึ้นโดยพระองค์เอง เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรักที่ก่อให้เกิดทุกข์ นอกจากนี้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ยังได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นยอดแห่งบทละครพูดคำฉันท์

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทละครที่ใช้ฉันทในการแต่ง การใช้คำในแต่ละวรรคจึงมีลักษณะเฉพาะ การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่อง จะทำให้เข้าใจและมีอรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ผู้มีพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพเป็นเลิศในทางอักษรศาสตร์ พระราชนิพนธ์ของพระองค์มีความหลากหลายทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ ทรงใช้พระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ สื่อแนวพระราชดำริและพระราชนิยม และใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมและปลูกใจประชาชนให้ตระหนักถึงหน้าที่ที่พึงมีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

มัทนะพาธา เป็นบทละครพูดคำฉันท์ที่มีคุณค่าทางด้านแนวคิดและศิลปะการประพันธ์ นักเรียนจะได้เห็นถึงรูปแบบของฉันทชนิดต่าง ๆ ที่มีจังหวะและลีลาต่าง ๆ กันไปที่ใช้ในบทละครพูดคำฉันท์เรื่องนี้

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)

๒. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๓. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจ

แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๔. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมี
เหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๕. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ฟังความคิด บันทึก ข้อความ และรายงาน
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๗)
๖. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ
และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและเล่าเรื่องย่อจากแผนภาพโครงเรื่องได้ครบทุกประเด็น (K, P)
๓. อธิบายลักษณะและรูปแบบคำประพันธ์ประเภทฉันท์ได้ (K)
๔. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๕. ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (P)
๖. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๗. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๓. ประเมินทักษะการท่องจำ บทร้อยกรอง ๔. ประเมินทักษะการเขียน แผนภาพโครงเรื่อง ๕. ประเมินทักษะการแต่ง คำประพันธ์ ๖. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๗. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. นำเรื่อง
๒. เรื่องย่อ
๓. บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
๔. ศัพท์น่ารู้
๕. ประวัติผู้แต่ง
๖. สารน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพโครงเรื่องบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
สังคมศึกษาฯ	➡	ศึกษาพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ/จัดนิทรรศการ/ออกแบบฉากและเครื่องแต่งกายของตัวละครตามจินตนาการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๕

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูสุ่มถามนักเรียนทีละคนว่ามีวรรณคดีไทยเรื่องใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับดอกไม้
๓. ครูนำดอกกุหลาบหรือภาพดอกกุหลาบมาให้นักเรียนพิจารณา แล้วตั้งคำถามถามนักเรียนว่าทำไมดอกกุหลาบจึงเป็นตัวแทนของความรัก แล้วครูสนทนาโยงเข้าบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านนำเรื่องบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการแต่ง
๒. นักเรียนอ่านเรื่องย่อบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องทั้งภาคสวรรค์และภาคพื้นดิน
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองคาดคะเนเหตุการณ์จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา แล้วเขียนกรอบแนวคิดของเรื่อง จากนั้นร่วมกันอ่านบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วเปรียบเทียบกับเนื้อเรื่องที่คาดคะเนไว้ในตอนต้นว่าเหมือนหรือแตกต่าง

กันอย่างไร ครูอธิบายและแนะนำเพิ่มเติม

๔. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ภายในเวลา ๑๐ นาที เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนตามแนวคำถามต่อไปนี้

- ๑) บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ผู้แต่งได้เค้าโครงเรื่องมาจากสิ่งใด
- ๒) เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นที่ใด
- ๓) สุเทษณ์และนางมัทนามีอดีตที่เกี่ยวพันกันอย่างไร
- ๔) เพราะเหตุใดนางมัทนาจึงมาปรากฏตัวที่วิมานของสุเทษณ์
- ๕) มายาวินมีความสามารถในด้านใด และเกี่ยวข้องกับสุเทษณ์และนางมัทนาอย่างไร
- ๖) การเจรจาโต้ตอบระหว่างสุเทษณ์และนางมัทนาเป็นไปอย่างไร
- ๗) สุเทษณ์และนางมัทนามีทัศนคติในเรื่องความรักอย่างไร
- ๘) ข้อคิดที่ได้จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา คืออะไร

๕. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบจากข้อ ๔ แล้วเขียนสรุปเป็นแผนภาพโครงเรื่อง โดยครูหรือนักเรียนอาสาสมัครเขียนแผนภาพโครงเรื่องบนกระดาน นักเรียนบันทึกลงสมุด

ชั่วโมงที่ ๑๐

๑. นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องย่อบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เพื่อเป็นการทบทวน
๒. นักเรียนอ่านบททวนบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา อีกครั้ง แล้วช่วยกันบอกคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมายและช่วยกันอธิบายความหมาย
๓. ครูคิดพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวบนกระดาน แล้วให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวตามความรู้เดิม โดยครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง
๔. นักเรียนช่วยกันบอกชื่อฉันท์ที่ใช้ในการแต่งบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ตอนที่นำมาให้นักเรียนศึกษาว่ามีฉันท์ประเภทใดบ้าง และนักเรียนรู้จักฉันท์ประเภทใดบ้าง มีลักษณะอย่างไร จากนั้นให้นักเรียนศึกษาสารบัญเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับฉันท์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วครูสุ่มเรียกนักเรียนอธิบายฉันท์แต่ละประเภท โดยครูคิดแผนผังของฉันท์แต่ละชนิดบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนใช้ประกอบในการอธิบาย แล้วครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกศึกษาฉันท์ประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ตามหัวข้อต่อไปนี้ จัดทำเป็นรายงาน ส่งครู
 - ๑) แผนผังฉันท์ลักษณะ
 - ๒) สัมผัสบังคับ
 - ๓) ตัวอย่างคำประพันธ์
 - ๔) ความสอดคล้องกับอารมณ์ เนื้อเรื่อง และตัวละคร

๖. ครูอธิบายเกี่ยวกับการอ่านคำประพันธ์ประเภทฉันทลักษณ์แต่ละประเภทว่าควรใช้น้ำเสียง จังหวะ หรือทำนองอย่างไรในการอ่าน แล้วฝึกอ่านทั้งทำนองธรรมชาติและทำนองเสนาะจนคล่อง และแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่มเลือกอ่านคำประพันธ์ประเภทฉันทลักษณ์ในบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา กลุ่มละ ๑ ประเภท แล้วอ่านให้ครูฟัง นอกเวลาเรียน เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง
๗. นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคิด คุณค่า และสารประโยชน์จากการอ่านบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
 - ๑) ถ้านางมัทนายอมรับรักสุเทษณ์เรื่องราวจะดำเนินต่อไปอย่างไร
 - ๒) ถ้าเวทมนตร์ของมายาวิณไม่ได้ผล สุเทษณ์จะใช้วิธีใดให้นางมัทนายมาพบ
 - ๓) หากนักเรียนเป็นสุเทษณ์ นักเรียนจะอย่างไรให้นางมัทนายยอมรับรักโดยไม่ใช้เวทมนตร์คาถา
 - ๔) นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่มัทนายต้องถูกสาป
 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเป็นความรู้ นักเรียนบันทึกลงสมุด
๓. นักเรียนเลือกบทร้อยกรองที่ประทับใจจากบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา จับคู่กับเพื่อนฝึกท่องจำจนคล่อง แล้วท่องให้ครูฟังเป็นรายบุคคล เพื่อประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๔. นักเรียนนำแนวความคิดจากบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา มาแต่งบทร้อยกรองประเภทคำฉันทลักษณ์หรือเขียนเรื่องสั้น แลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อน โดยแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้ ข้อคิด คติสอนใจจากบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนแต่งบทร้อยกรองประเภทคำฉันทลักษณ์ในโอกาสต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา ทั้งเนื้อเรื่อง ข้อคิดคติสอนใจ บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปนัยสำคัญของฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในบทละครพูดคำฉันทลักษณ์เรื่อง มัทนะพาธา แต่ละตัวพอสังเขป เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป และเพื่อ

ตอบคำถามว่า ตัวละครใดในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา น่าสงสารมากที่สุด

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติและพระราชนิพนธ์บทละครพูดเรื่องอื่น ๆ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน อ่านบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ฉบับสมบูรณ์ รวบรวมคำศัพท์ ยกที่ไม่เข้าใจหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย แล้วถอดคำประพันธ์ โดยใช้สำนวนภาษาของนักเรียนเอง ส่งครู
๓. นักเรียนชมการแสดงละครพูดเรื่อง มัทนะพาธา หรือละครพูดเรื่องอื่น ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม
๔. จัดเสวนาอภิปรายในหัวข้อ “รักอย่างไร จึงจะไม่เกิดทุกข์”
๕. ประกวดออกแบบฉากและเครื่องแต่งกายของตัวละครจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ดอกกุหลาบหรือภาพดอกกุหลาบ
๓. พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๔. แผ่นผังฉันทลักษณ์ต่าง ๆ
๕. สลาก
๖. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง
๗. แบบประเมินการท่องจำร้อยกรอง
๘. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๑๐. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๑๑. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

๑. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา มีเนื้อหาที่แสดงแนวคิดสำคัญที่ว่าความรักก่อให้เกิดทุกข์ เมื่อความรักไม่สมหวังก็เจ็บปวดด้วยกันทั้งสองฝ่าย

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เป็นการศึกษาแยกแยะพฤติกรรมการแสดงออกของตัวละคร ซึ่งพิจารณาได้จากบทสนทนาของตัวละคร การกระทำ และการปฏิบัติต่อตัวละครตัวอื่น โดยนำพฤติกรรมทั้งด้านดีและด้านไม่ดีของตัวละครสำคัญในเรื่องมาแยกแยะและแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๒. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๓. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความ ตีความ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. อธิบายหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครได้ (K)
๓. วิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมของตัวละครจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๔. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๒. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. แนวทางในการพิจารณาวรรณกรรม (เนื้อเรื่อง, ตัวละคร)
๒. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
การงานอาชีพฯ	➡	ทำสมุดตัวอย่างการวิเคราะห์วิจารณ์

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๑

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ว่ามีใครบ้าง
๒. ครูสุ่มถามนักเรียนว่า นักเรียนคิดว่าตัวละครใดในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา น่าสงสารมากที่สุด เพราะอะไร
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง

๒. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ดังนี้
 - ๑) มัทนา
 - ๒) สุเทษณ์
 - ๓) มายาวิน
 โดยวิเคราะห์วิจารณ์ลักษณะนิสัย พฤติกรรมการแสดงออก และความสมจริงของตัวละคร
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๕. นักเรียนช่วยกันรวบรวมลักษณะนิสัย พฤติกรรมการแสดงออก และความสมจริงของตัวละคร รวมทั้งแนวคิดการวิเคราะห์วิจารณ์ของแต่ละกลุ่ม พิจารณาในหัวข้อที่เหมือน และแตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม
๖. ครูนำหัวข้อที่แตกต่างในการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร มาตั้งคำถามให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นโต้แย้งหรือเสนอความคิดใหม่ที่มีเหตุผลเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร
๗. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อตัวละคร ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสรุปเป็นความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดี ในหัวข้อเนื้อเรื่อง แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ตอนที่นำมาให้ศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น นักเรียนคิดว่าสุเทษณ์และนางมัทนาควรได้รับการยกย่องในเรื่องใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครอื่น ๆ ในบทละครพูด คำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ภาคพื้นดิน แล้วนำเสนอผลงานโดยการป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ไปวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมในหัวข้อเนื้อเรื่องและตัวละคร บันทึกลงสมุด

๑๒. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการวิเคราะห์วิจารณ์แต่ละคร เขียนเป็นแผนภาพความคิดบนที่กลงสมุด
๑๓. ครูให้นักเรียนศึกษาลักษณะคำประพันธ์และการใช้ภาษาจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมงานเขียนวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ คนตรี ภาพยนตร์ หรืออื่น ๆ ตามความสนใจของนักเรียน จัดทำเป็นสมุดตัวอย่างการวิเคราะห์วิจารณ์
๒. เชิญนักเขียนหรือนักวิจารณ์หนังสือหรืองานบันเทิงมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์
๓. นักเรียนเขียนวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือ เพลง ภาพยนตร์ หรืออื่น ๆ ตามความสนใจของนักเรียนเอง แล้วนำผลงานมาจัดแสดงที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์แต่ละคร
๒. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์แต่ละคร
๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐

การเขียนบทละครพูด

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

๑. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทละครพูดคำฉันท์ที่แต่งได้ดีเป็นพิเศษ โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มใช้คำฉันท์เป็นบทละครพูด มีกระบวนการพรรณนาที่ไพเราะกินใจจนได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นยอดเยี่ยมของบทละครพูดคำฉันท์

บทละครพูด เป็นการเล่าเรื่องผ่านการสนทนาโต้ตอบของตัวละคร มุ่งเน้นความสมจริงมากกว่าความไพเราะของคำพูดหรือการร้องรำ นักแสดงจะต้องจำบทพูดของตนได้อย่างแม่นยำ และพูดสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติ

การเขียนบทละครพูด ควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์การเขียน ได้แก่ แนวความคิด โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และบรรยากาศ

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๒. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๓. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๕. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความ ตีความ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. บอกความหมายและลักษณะสำคัญของการเขียนบทละครพูดได้ (K, P)
๓. เขียนบทละครพูดได้อย่างสร้างสรรค์ (K, P)

๔. มีมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (ศิลปะการประพันธ์)
๒. การเขียนบทละครพูด

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการเขียนบทละครพูด
ภาษาต่างประเทศ	➡	รวบรวมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการเขียนบทละครพูด
ศิลปะ	➡	ออกแบบฉาก เครื่องแต่งกาย และดนตรีประกอบเรื่อง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๒

๑. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะคำประพันธ์และการใช้ภาษาจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง
มัทนะพาธา ตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
๒. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อศิลปะการ
ประพันธ์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ครูเขียนบนกระดาน
๒. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วช่วยกันตรวจสอบกับที่นักเรียนช่วยกันบอกในข้อ ๑ ครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง
๓. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับบทสนทนาในบทละครพูด แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะของบทละครพูด
๔. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การเขียนบทละครพูด พร้อมตัวอย่างการเขียนบทละครวิทยุหรือบทละครโทรทัศน์มาให้นักเรียนศึกษาวิธีการเขียน แล้วเปรียบเทียบกับบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑) ความสำคัญของบทละครพูด
 - ๒) ข้อแตกต่างระหว่างการเขียนบทละครพูดกับการเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย
 - ๓) รวบรวมคำศัพท์ภาษาอังกฤษและศัพท์บัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเขียนบทละครพูด
 - ๔) วิธีการเขียนบทละครพูดที่ดีและมีมารยาท
 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายกลุ่มใหญ่และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนบทละครพูดที่ดี
๖. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า บทละครในประเทศเวียดนามที่เขียนขึ้นส่วนใหญ่ประกอบด้วยเนื้อเรื่องที่ยืมมาจากประเทศจีน แหล่งที่มาที่สำคัญ ได้แก่ นิยายอิงประวัติศาสตร์จีน เรื่อง สามก๊ก และมีตัวละครเป็นอย่างเดียวกับจิวจิน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดี ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่อง การเขียนบทละครพูด แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๓. ครูคิดแผนป้ายบทร้อยกรองจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา บนกระดาน เช่น

ยิ่งฟังพะจีศรี
ยิ่งขัดก็ยิ่งพูน

ก็ระดีประมวลประมวล
ทุชะท่อมระทมหะทัย

นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ศิลปะการประพันธ์หรือลักษณะดีเด่นของบทร้อยกรองที่ครูแสดง ครูตรวจสอบความถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติม

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเขียนบทละครพูดเรื่อง มัทนะพาธา องค์กรที่ ๑ ตามจินตนาการ พร้อมออกแบบฉาก เครื่องแต่งกาย คนตรีประกอบ แล้วช่วยกันคัดเลือกงานเขียนบทละครที่ดีจำนวน ๑ ชิ้นงาน สัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่ม เกี่ยวกับแนวคิด แรงบันดาลใจ การวางแผนการเขียน การเลือกใช้คำ และอื่น ๆ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้จากเรื่อง การเขียนบทละครพูด ไปใช้เป็นแนวทางในการเขียนบทละครพูดเรื่องอื่น ๆ ที่สนใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปศิลปะการประพันธ์ในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการเขียนบทละครพูด เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมบทละครที่ได้รับรางวัลชนะเลิศจากหน่วยงานต่าง ๆ มาเป็นตัวอย่างในการเขียนบทละคร
๒. เชิญนักเขียนบทละครวิทยุหรือบทโทรทัศน์มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนบทละคร
๓. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนบทละคร
๔. จัดประกวดการเขียนบทละคร คัดเลือกบทละครที่เขียนได้ดีที่สุด แล้วนำมาจัดแสดงผลงานหรือนำบทละครนั้นมาจัดแสดงเป็นละครวิทยุหรือละครเวที

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่อง การเขียนบทละครพูด
๒. ตัวอย่างบทละครวิทยุหรือบทละครโทรทัศน์
๓. แผ่นป้ายบทร้อยกรอง
๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑

การพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา

๑. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทละคร โศกนาฏกรรมที่สะเทือนใจและให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านได้อย่างดีเยี่ยม

การพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ เป็นการอ่านบทละครพูดคำฉันท์อย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อจับใจความสำคัญ จำแนกจุดเด่น จุดด้อย ค้นหาความหมาย ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย รู้ถึงความไพเราะงดงามของภาษา และคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน เพื่อจะได้นำความรู้และข้อคิดมาพัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อไป

๒. ตัวชี้วัดชั้น

๑. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน

ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)

๓. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๔. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดก

ทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)

๒. บอกหลักการการพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ได้ (K)

๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)

๔. เขียนแผนภาพความคิดจากเรื่องที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง (K, P)

๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๖. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๔. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะการเขียน แผนภาพความคิด ๔. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๕. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๖. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ,
การเชื่อมโยงกับชีวิตจริง)
๒. การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปสาเหตุของปัญหา ผลกระทบ
และแนวทางป้องกันและแก้ไขข่าวที่อ่าน/เขียนแผนภาพความคิด
สรุปการพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
การงานอาชีพฯ	➡	ทำสมุดคำกลอนจากเพื่อนสู่เพื่อน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๓

๑. ครูทบทวนเนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ คำศัพท์ การใช้สำนวนภาษาในบทละครพูดคำฉันท์
เรื่อง มัทนะพาธา
๒. ครูสุ่มถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรม เช่น อ่านบ่อย
แค่ไหน อ่านอย่างไร และเมื่ออ่านจบแล้วต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง และมีวิธีการอย่างไร
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ มุมมองความรักของผู้ทรงพระราชนิพนธ์ และสาเหตุของการเลือกดอกกุหลาบมาเป็น สัญลักษณ์ของความรัก
๒. นักเรียนร่วมกันระดมสมองเขียนกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของบทละครพูด คำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา แล้วสุ่มเรียกนักเรียนมาเขียนหัวข้อบนกระดาน
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกอภิปรายเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ ๑ พิจารณาคุณค่าทางภาษา
 - กลุ่มที่ ๒ พิจารณาคุณค่าทางสังคม
 - กลุ่มที่ ๓ พิจารณาคุณค่าทางอารมณ์
 - กลุ่มที่ ๔ พิจารณาคุณค่าทางศีลธรรม
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม จากนั้นนำผลการอภิปรายมาร่วมกันอภิปรายกลุ่มใหญ่ ครูช่วยแนะนำและอธิบายเพิ่มเติม
๖. นักเรียนร่วมกันรวบรวมหลักการ แนวทาง ขั้นตอน และประโยชน์ที่ได้จากการพิจารณาคุณค่าของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ชั่วโมงที่ ๑๔

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๔ คน ให้แต่ละคนสรุปคุณค่าของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา ทางด้านภาษา สังคม อารมณ์ และศีลธรรม คนละ ๑ ด้าน เพื่อเป็นการทบทวน
๒. ครูอ่านข่าวเกี่ยวกับโศกนาฏกรรมความรักของวัยรุ่นให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนระดมสมองเขียนแผนภาพความคิดสรุปสาเหตุของปัญหา ผลกระทบ และแนวทางป้องกันและแก้ไข แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๓. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมุมมองความรักจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา กับมุมมองความรักของวัยรุ่นปัจจุบันว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และมุมมองที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
๔. ครูคอยแนะนำเพื่อให้นักเรียนมีมุมมองที่ดีและเหมาะสม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่อง การพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. นักเรียนเลือกบทละครพูดเรื่องอื่น ๆ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจำนวน ๑ เรื่อง แล้วนำมาพิจารณาคูณค่าของบทละครพูดในด้านต่าง ๆ
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครุณาข่าวเกี่ยวกับความรักทั้งด้านดีและด้านไม่ดีมาให้ให้นักเรียนอ่าน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน พร้อมหาแนวทางแก้ไข และสรุปแนวคิดที่เหมาะสมในเรื่องความรัก เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้เรื่อง การพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดและการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปการพิจารณาคูณค่าบทละครพูดคำฉันท์ เขียนเป็นแผนภาพความคิดที่กลงสมุด
๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนรู้จักพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่องใดอีกบ้างที่สะท้อนสภาพสังคมไทยได้เป็นอย่างดี แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดเสวนาคูณค่าของงานประพันธ์ที่มีต่อผู้อ่านและสังคม
๒. เชิญกรรมการผู้พิจารณาตัดสินรางวัลวรรณกรรมมาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการพิจารณาคูณค่างานวรรณกรรม
๓. นักเรียนเลือกวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่ชื่นชอบ ๑ เรื่อง แล้วเขียนบทความพิจารณาคูณค่าของวรรณคดีหรือวรรณกรรมดังกล่าว แล้วนำไปจัดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน

๔. จัดได้ว่าที่ในญาติ “ความรักก่อให้เกิดทุกข์” หรือญาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรักในแง่มุมต่าง ๆ
๕. นักเรียนแต่งบทร้อยกรองเสนอแนะแนวทางการใช้ความรักให้ถูกต้องในกลุ่มวัยรุ่น รวบรวมผลงานของสมาชิกในชั้นเรียนทุกคน มาจัดทำเป็นรูปเล่มสมุดคำกลอนจากเพื่อนสู่เพื่อน แจกให้นักเรียนในโรงเรียน

๘. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. สลาก
๓. ข่าว
๔. ใบงานที่ ๔ เรื่อง การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์
๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

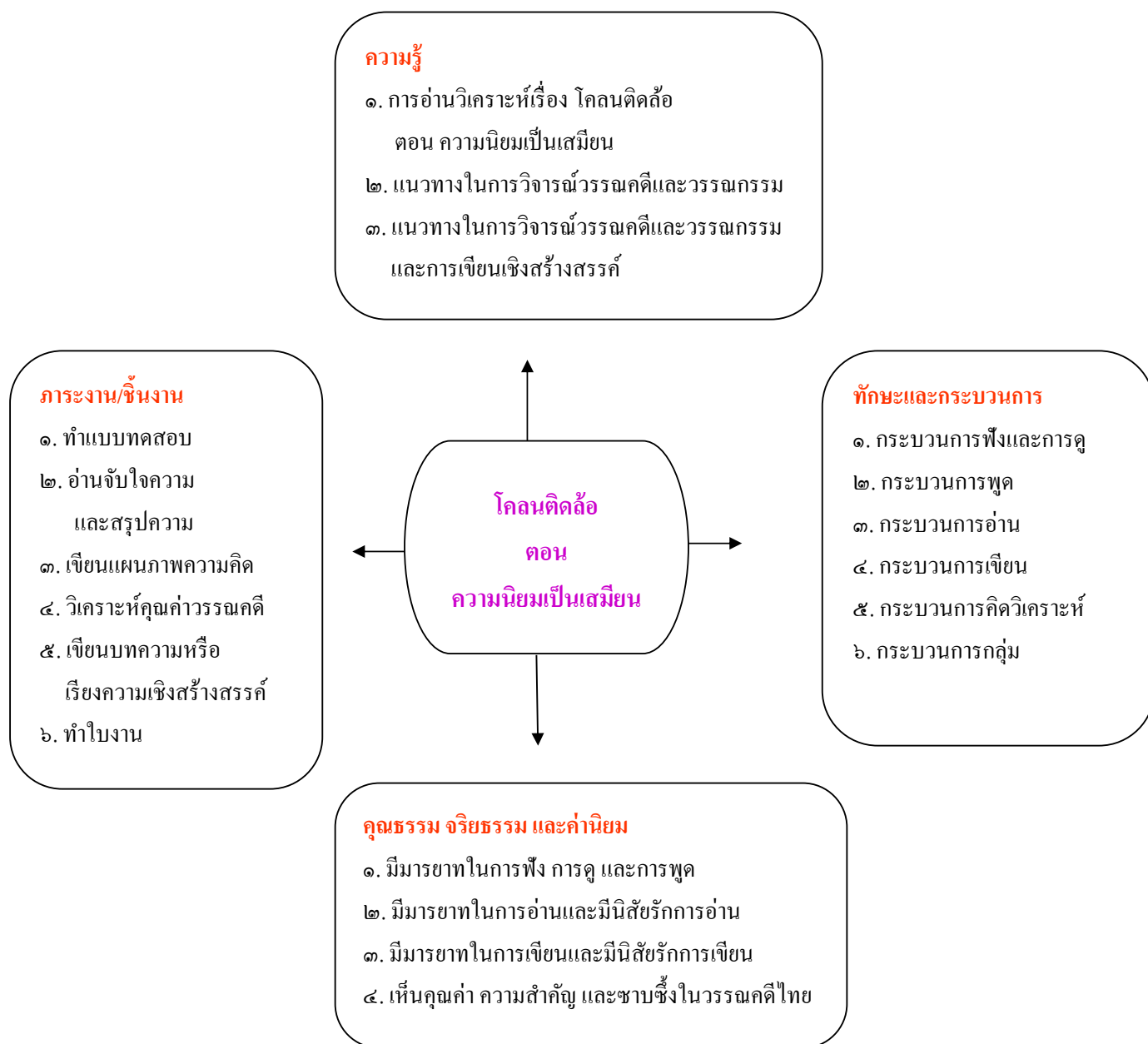
๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้	_____
แนวทางการพัฒนา	_____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้	_____
แนวทางแก้ไข	_____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน	_____
เหตุผล	_____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้	_____
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____ / _____ / _____	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

เวลา ๓ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนติดล้อ
ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๒. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๓. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๗)
๔. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๕. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคม
ในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๖. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทาง
วัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๗. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

นักเรียนจะเข้าใจว่า...

๑. โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน
พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ ทรงใช้
พระนามแฝงว่า อัสวพาหุ เนื้อหากล่าวถึงปัญหา
สังคมไทยที่ส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนาได้
ไม่เต็มที่
๒. การอ่านวิเคราะห์ เป็นการอ่านเรื่องราวอย่าง
ละเอียดเพื่อแยกแยะความรู้ ข้อคิด และ
สารประโยชน์ที่ผู้เขียนต้องการส่งมายังผู้อ่าน
๓. โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน เป็น
วรรณคดีประเภทร้อยแก้วที่มีลักษณะเป็น
บทความ

คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน

๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้าง
จากการอ่านเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยม
เป็นเสมือน
๒. เพราะเหตุใดผู้แต่งจึงกล่าวว่า ความนิยมเป็น
เสมือน เปรียบเสมือนโคลนที่ติดล้อรถ
๓. การอ่านวิเคราะห์คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร
๔. เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน
มีคุณค่าในด้านใดบ้าง อย่างไร
๕. การเขียนเชิงสารคดีมีลักษณะและแนวทาง
ในการเขียนอย่างไร

๔. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่นำเสนอเรื่องราวด้วยกลวิธีและมุมมองความคิดที่แตกต่างแปลกใหม่	
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ เสมียน สักหลาด ละม่อม ขาตรา สังเวช ๒. การอ่านวิเคราะห์ คือ การอ่านอย่างละเอียด เพื่อแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ศิลปะการประพันธ์ การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวน ข้อคิด คติสอนใจจากเรื่อง และจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ๓. การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ประเภทร้อยแก้วพิจารณาจากองค์ประกอบสำคัญ คือ รูปแบบ เนื้อเรื่อง และภาษา ๔. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การเขียนที่มีแนวคิดและมุมมองที่แปลกใหม่ของผู้เขียน ซึ่งแสดงความสามารถในการคิดและทักษะในการเขียนนำเสนอเรื่องราวที่มีความแตกต่างจากรูปแบบเดิม	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ สรุป และเล่าเรื่องที่อ่าน ๒. อธิบายหลักการและวิธีการอ่านวิเคราะห์ ๓. วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องอย่างมีเหตุผล ๔. เขียนงานเขียนในเชิงสร้างสรรค์
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน แล้วจับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ ตีความวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๓ วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี ๑.๔ เขียนบทความหรือเรียงความเชิงสร้างสรรค์	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู

เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม	๕) แบบประเมินการพูด
๕) การวัดเจตคติ	๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มีมุ่งประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การอ่านวิเคราะห์เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน เวลา ๑ ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม เวลา ๑ ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เวลา ๑ ชั่วโมง	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒

การอ่านวิเคราะห์เรื่อง โคลนติดล้อ

ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

๑. สาระสำคัญ

โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแสดงถึงทรรณะเกี่ยวกับปัญหาสังคมและปัญหาบ้านเมืองในขณะนั้น โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวที่ได้รับการศึกษาไม่นิยมทำงานในภาคเกษตรกรรม มักชอบประกอบอาชีพเสมือนหรือรับราชการ พระองค์ได้ทรงวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาเพื่อให้คนในชาติช่วยกันแก้ไข

แม้ว่าโคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน จะใช้ภาษาทั่วไปที่เรียบง่าย แต่ต้องก็ตีความเพื่อให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายที่ผู้แต่งแฝงไว้ การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่อง จะทำให้เข้าใจและมีอรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

แม้บ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ ๖ จะเป็นยุคฟื้นฟูระบอบหัวเลี้ยวหัวต่อ แต่ประเทศไทยก็ยังคงล้าหลัง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นว่าการพัฒนาชาติให้เจริญเทียบเท่านานาชาติอารยประเทศต้องปลูกพลเมืองให้รักชาติ และยึดมั่นในองค์ประกอบหลัก คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๒. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๓. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ข้อความ และรายงาน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านจับใจความ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. บอกความหมายของคำศัพท์และสำนวนในเรื่องได้ (K)
๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๔. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๖. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. นำเรื่อง
๒. เรื่องย่อ
๓. โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน
๔. ศัพท์น่ารู้
๕. ประวัตินักแต่ง
๖. สาระนั้นรู้

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปค่านิยมในเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน/เขียนแผนภาพความคิดสรุปสภาพบ้านเมือง สมัยรัชกาลที่ ๖
สังคมศึกษาฯ	➡	ศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว/ศึกษาเกี่ยวกับสนธิสัญญาเบาว์ริงหรือสนธิสัญญาอื่น ๆ
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษา	➡	เล่นเกมแผนภาพความคิดสรุปค่านิยม

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๕

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของคนไทยในอดีตกับปัจจุบันว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านนำเรื่องเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน ในหนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของเนื้อเรื่อง
๒. นักเรียนอ่านเรื่องย่อเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน ในหนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วระดมสมองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและสรุปเป็นความรู้
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านในใจเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันวิเคราะห์เนื้อเรื่องในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - ๑) เพราะเหตุใดจึงเปรียบเทียบปัญหาของบ้านเมืองว่าเป็นเสมือนโคลนติดล้อ
 - ๒) ความนิยมเป็นเสมือนสร้างปัญหากับสังคมไทยในด้านใดบ้าง และอย่างไร
 - ๓) การศึกษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพอย่างไร
 - ๔) ผู้มีการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ ๖ นิยมประกอบอาชีพอะไร เพราะเหตุใด
 - ๕) เพราะเหตุใดอาชีพเกษตรกร จึงถูกมองว่าเป็นอาชีพที่ด้อยต่ำกว่าอาชีพอื่น

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์หน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบความถูกต้อง
๕. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า ประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศที่ขึ้นชื่อว่ามีคุณภาพทางการศึกษาสูงแห่งหนึ่งของโลก เพราะความเชื่อที่ว่าประชากรของตน คือทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดในประเทศ ด้วยเหตุนี้สิงคโปร์จึงสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มที่
๖. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง แล้วร่วมกันรวบรวมข้อคิดและความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมนิยมเป็นเสมียน
๗. นักเรียนช่วยกันเลือกคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมายจากเนื้อเรื่อง ค้นหาความหมายจากศัพท์น่ารู้ พจนานุกรม หรือหนังสืออธิบายคำศัพท์อื่น ๆ
๘. ครูทบทวนประวัติผู้แต่งและเล่าสาระน่ารู้เรื่อง บ้านเมืองไทยในสมัยรัชการที่ ๖ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟัง ประกอบการซักถามเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมนิยมเป็นเสมียน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองวิเคราะห์แนวคิด จุดมุ่งหมาย กลวิธีการนำเสนอของผู้แต่ง โดยเพิ่มเติมความคิดเห็นโต้แย้งและความคิดเห็นใหม่ของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมแผนภาพความคิดสรุปค่านิยม โดยครูเขียนหัวข้อที่ใช้ในการเขียนแผนภาพความคิดบนกระดานว่า “ค่านิยมที่ปรากฏในเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมนิยมเป็นเสมียน” แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเขียนสรุปค่านิยมที่ปรากฏในเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมนิยมเป็นเสมียน กลุ่มละ ๑ ข้อ สลับกันทุกกลุ่ม ภายในเวลาที่ครูกำหนด กลุ่มที่เขียนไม่ได้หรือเขียนไม่ทันตามเวลาที่ครูกำหนดให้ข้ามไปกลุ่มต่อไป เสร็จแล้วร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง ครูรวมคะแนน กลุ่มที่เขียนได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
๔. นักเรียนวิเคราะห์ค่านิยมที่ส่งผลให้กลายเป็นปัญหาโคลนติดล้อ พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้จากเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมนิยมเป็นเสมียน ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนนำความรู้เรื่อง บ้านเมืองไทยในสมัยรัชกาลที่ ๖ ไปใช้ประกอบการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดจากเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปสภาพบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ ๖ เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนเขียนอธิบายความประทับใจในการอ่านเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกบทความจากเรื่อง โคลนติดล้อ ตอนอื่น ๆ แล้ววิเคราะห์เนื้อหาและคุณค่าของบทความที่อ่าน แล้วนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดของนักเรียน
๒. นักเรียนนำแก่นเรื่องหรือสาระสำคัญจากเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน มาเรียบเรียงเป็นบทร้อยกรอง เขียนบทละคร หรืออื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
๓. นักเรียนเขียนบทความเกี่ยวกับอาชีพที่มีเกียรติตามทัศนะของนักเรียน
๔. นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสนธิสัญญาเบาว์ริง หรือสนธิสัญญาอื่น ๆ ที่ทำขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ แล้วนำข้อมูลมาจัดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน
๕. ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) จากสถานการณ์เรื่อง ผักไร้ดิน สันติพิสัย แล้วนำเสนอผลงาน

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. พจนานุกรมหรือหนังสืออธิบายคำศัพท์
๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

๑. สาระสำคัญ

โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน เป็นบทความที่มีคุณค่าสูงในด้านเนื้อหาและกลวิธีการประพันธ์ มีสำนวนภาษาคมคาย ราบรื่นสะสอลย น่าอ่าน ถือเป็นต้นแบบของบทความแสดงความคิดเห็นที่ตีบทหนึ่ง นอกจากนี้เนื้อเรื่องยังแฝงข้อความอันเป็นคติสอนใจ ที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดู ได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง (K)
๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๕. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรม
สังคมศึกษาฯ	➡	ศึกษาและรวบรวมค่านิยมของคนในสังคมไทย
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๖

- ครูให้นักเรียนอาสาสมัคร ๓-๕ คน บอกเกี่ยวกับสิ่งที่ประทับใจในการอ่านเรื่อง โคลน
คิดสื่อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน ตามที่ได้รับมอบหมายให้ไปเขียนความประทับใจใน
การอ่านเรื่องนี้มา
- ครูสุ่มถามนักเรียนว่า งานประพันธ์ที่นักเรียนชื่นชอบมีลักษณะอย่างไร และเหตุผลที่ชอบ
เพราะอะไร
- ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน แล้วร่วมกัน
ตอบคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้
 - ๑) เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน มีรูปแบบการเขียนเป็นอย่างไร
 - ๒) เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน มีลักษณะเด่นในด้านใด
 - ๓) ผู้แต่งใช้สำนวนในการเขียนอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ
 - ๔) สรุปสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 - ๕) นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหนังสือ
เรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒
 ๓. ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมาสรุปผลการศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดี คู่ละ ๑ หัวข้อ
 ๔. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบในข้อ ๑ และสรุปประเด็นต่าง ๆ นักเรียนบันทึกลงสมุด
 ๕. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า อาชีพ ๘ อาชีพเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่สามารถ
เคลื่อนย้ายไปทำงานที่ประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรีและถูก
กฎหมาย ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร ช่างสำรวจ นักบัญชี
และบริการท่องเที่ยว
๖. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า ลักษณะนิสัยที่นิยมวัตถุ ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย มักทำให้ตนเอง
และครอบครัวเดือดร้อน เพราะต้องหาวิธีการให้ได้เงินมาเพื่อตอบสนองความต้องการ
ซึ่งย่อมเกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว และปัญหาอื่น ๆ ตามมา ฉะนั้น สุขและ
ความเข้มแข็งในครอบครัวที่เกิดจากความพอดี พอประมาณ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ทะเยอทะยาน
พอใจในสิ่งที่ตนเป็นและสิ่งที่ตนมี จึงเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสังคมไทยที่มั่นคงและ
ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับความพอประมาณตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๗. นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้
ส่งครูตรวจสอบ
 - ๑) คุณค่าด้านเนื้อหา
 - ๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์
 - ๓) คุณค่าด้านสังคม
 - ๔) คุณค่าด้านการนำไปใช้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกัน
ตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนอ่านทบทวนเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน และวิเคราะห์ถึงการ
ใช้ภาษาและศิลปะการประพันธ์ของผู้แต่ง แล้วเขียนบันทึกสรุปผลการวิเคราะห์ ส่งครู

๓. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า นักเรียนจะปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้ด้วยวิธีการใดบ้าง
๔. นักเรียนร่วมกันแสดงทัศนะเพิ่มเติมว่ายังมีพฤติกรรมใดบ้างในสังคมไทยปัจจุบันที่เป็นเสมือนโคลนติดล้อ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์คืออะไร การเขียนที่ดีคืออะไร แล้วเปรียบเทียบความแตกต่าง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมค่านิยมในสังคมไทยปัจจุบันทั้งค่านิยมที่เหมาะสมและค่านิยมที่ไม่เหมาะสม พร้อมระบุเหตุผลประกอบ ในกรณีที่ค่านิยมที่ไม่เหมาะสมให้เสนอวิธีการแก้ไขประกอบ แล้วนำผลงานมาแลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนในชั้นเรียน และรวบรวมเป็นแนวทางการปฏิบัติตน เขียนคิดไว้ที่ป้ายนิเทศในชั้นเรียน
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านบทความโคลนติดล้อ เรื่องอื่น ๆ อีก ๑๑ เรื่อง แล้วสรุปแนวคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอและสะท้อนสภาพสังคมอย่างไร จากนั้นนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่ม
๓. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพเสมือนหรือข้าราชการว่ายังได้รับความนิยมอยู่หรือไม่ในปัจจุบัน โดยระบุเหตุผลประกอบให้สมเหตุสมผล

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๒. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๓. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน

๑. สาระสำคัญ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ทั้งด้านสำนวนภาษา เนื้อหา และวิธีการเขียน หากผู้เขียนมีความคิดดี มีความคิดสร้างสรรค์ งานเขียนนั้นก็จะเกิดประโยชน์ แก่ผู้อ่านและสังคมได้

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๒. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายแนวทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (K)
๒. บอกคุณค่าของงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (K)
๓. เขียนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (K, P)
๔. มีมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๒. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการเขียน ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๗

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน
๒. ครูซักถามนักเรียนว่า การเขียนที่นำอ่านมีลักษณะอย่างไร และการเขียนที่ดีกับการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดและอภิปรายเกี่ยวกับการเขียนเชิง
สร้างสรรค์ ตามแนวคำถามต่อไปนี้
 - ๑) การเขียนที่ดีต้องมีลักษณะอย่างไร
 - ๒) การเขียนแบบใดจึงจะเรียกว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - ๓) การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงสังคมได้อย่างไร

๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันรวบรวมแนวคิดและข้อคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม
๓. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและซักถามในประเด็นต่าง ๆ จนเข้าใจ
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์เรื่อง โคลนติดล้อ คอน ความนิยมเป็นเสมือน ว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์หรือไม่ เพราะเหตุใด พร้อมยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์หน้าชั้นเรียน ครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง
๖. นักเรียนเลือกเขียนบทความหรือเรียงความเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นเสมือน โคลนติดล้อ ในสังคมปัจจุบัน โดยตั้งชื่อเรื่องประกอบ ส่งครู เพื่อให้ครูประเมินการเขียนบทความ/เรียงความ

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. นักเรียนเลือกความเชื่อหรือค่านิยมที่ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม โดยนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดสาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหาที่มีต่อสังคมส่วนร่วม และวิธีการแก้ปัญหา แล้วส่งครูตรวจสอบ
๔. นักเรียนนำกรอบแนวคิดที่ได้จากข้อ ๓ มาเขียนบทความเชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้จากเรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการเขียนและรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชบายในการบริหารแผ่นดินและพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อรักษาเอกราชของชาติ และทรงเร่งปลูกจิตสำนึกให้คนไทยรักชาติ นักเรียนคิดว่ามีวรรณคดีเรื่องใดอีกบ้างที่กระตุ้นให้คนไทยเกิดความรักชาติ และเล็งเห็นความสำคัญในเอกราชของไทย แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ลิขิตตะเลงพ่าย ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมงานเขียนที่เป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ
๒. จัดเสวนาในหัวข้อ “เขียนอย่างไรจึงจะเป็นการเขียนอย่างสร้างสรรค์”
๓. เชิญวิทยากรหรือนักเขียนมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. ใบความรู้เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์
๓. แบบประเมินการเขียนบทความ/เรียงความ
๔. ใบงานที่ ๕ การเขียนเชิงสร้างสรรค์
๕. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

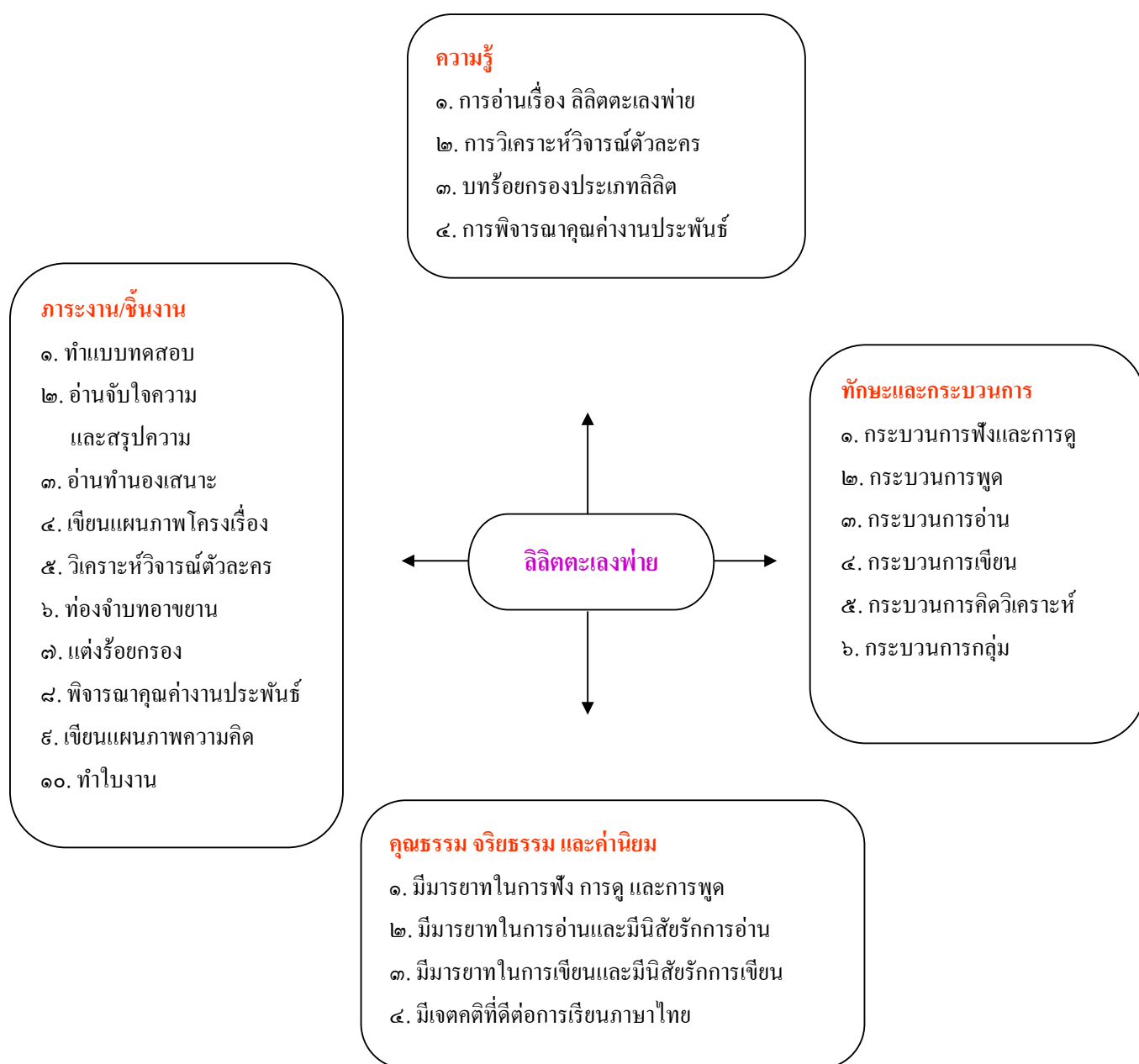
๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____/_____/_____	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ลิลิตตะเลงพ่าย

เวลา ๖ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ลิลิตตะเลงพ่าย

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. อ่านออกเสียงบทหรือย่อแก้วและบทหรือยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๓. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๔. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๕. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๖. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคม ในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๗. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๘. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๙. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทหรือยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)	
ความเข้าใจที่ถึงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติ เรื่องสำคัญที่กล่าวถึงวีรกรรมของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งแต่งโดยเลือกใช้คำ และภาษาที่มีความไพเราะ สละสลวย และงดงาม ๒. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เป็นการค้นหา ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ลักษณะเด่น ลักษณะด้อย ของตัวละครสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง ๓. บทหรือยกรองประเภทลิลิต เป็นการแต่งคำประพันธ์ ที่สลับกันระหว่างร้อยสุภาพกับโคลงสุภาพ	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถึงทน ๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้าง จากการอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ๒. พฤติกรรมใดบ้างของตัวละครจากเรื่อง ลิลิต ตะเลงพ่าย ที่ควรเอาเป็นแบบอย่าง และ พฤติกรรมใดบ้างที่ไม่ควรเอาเป็นแบบอย่าง ๓. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครคืออะไร และ มีวิธีการอย่างไร ๔. บทหรือยกรองประเภทลิลิตประกอบด้วย คำประพันธ์ชนิดใดบ้าง และมีลักษณะสำคัญ อย่างไร

๔. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ เป็นการพิจารณาวิเคราะห์สาระประโยชน์ที่ผู้แต่งถ่ายทอดหรือสอดแทรกไว้ในงานประพันธ์	
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ เกย กมลასน์ จัตุรพิริย สมัทธิมตงค์ คิริเมซล์ พชรินทร ๒. ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวรรณคดีร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ทรงกระทำยุทธหัตถีชนะพระมหาอุปราชา ๓. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร คือ การสำรวจค้นหาพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะนิสัยด้านต่าง ๆ ของตัวละคร ที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง ๔. ลิลิต เป็นคำประพันธ์ที่ประกอบด้วยร้อยสุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ ๕. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ คือ การพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ และภาษาของงานประพันธ์อย่างรอบด้าน เพื่อวิเคราะห์คุณค่าในด้านต่าง ๆ ที่ได้จากงานประพันธ์	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทลิลิต เข้าใจความหมาย บอกใจความสำคัญ และเล่าเรื่องที่อ่าน ๒. ถอดคำประพันธ์ ดีความเรื่องที่อ่านได้ ครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน ๓. จับใจความสำคัญและนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ๔. วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครได้ถูกต้องและสร้างสรรค์ ๕. อธิบายลักษณะของบทร้อยกรองประเภทลิลิต ๖. พิจารณาคุณค่างานประพันธ์ได้ครบถ้วนและชัดเจน
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย แล้วจับใจความสำคัญ ดีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ อ่านทำนองเสนาะ ๑.๓ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๑.๔ วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ๑.๕ ท่องจำบทอาขยาน ๑.๖ แต่งร้อยกรอง ๑.๗ พิจารณาคุณค่างานประพันธ์ ๑.๘ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๙ เขียนเรียงความ	

๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

- ๑) การทดสอบ
- ๒) การสนทนาซักถาม
- ๓) การสังเกต
- ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม
เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
- ๕) การวัดเจตคติ
- ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ

๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

- ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
- ๒) แบบประเมินการอ่าน
- ๓) แบบประเมินการเขียน
- ๔) แบบประเมินการฟังและการดู
- ๕) แบบประเมินการพูด
- ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยม
- ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ

๓. สิ่งที่มีประเมิน

- ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้
การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรักของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง
- ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา
- ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้
อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ การอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ บทร้อยกรองประเภทลิลิต	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

การอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

๑. สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่าย พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส เป็นวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดี เป็นเรื่องที่ปรากฏอยู่ในพงศาวดาร ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม

ลิลิตตะเลงพ่าย จัดเป็นลิลิตชั้นสูง มีการใช้ศัพท์บาลีที่ยากแก่การเข้าใจ การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่อง จะทำให้เข้าใจและมีอรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส เป็นกวีคนสำคัญของไทย ทรงพระนิพนธ์ผลงานไว้เป็นจำนวนมากทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น ลิลิตตะเลงพ่าย ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กฤษณาสมนึ่งคำนันท์

ลิตตะเลงพ่าย นอกจากจะมีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์แล้วยังให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เส้นทางเดินทัพ สถานที่สำคัญตามประวัติศาสตร์ พิธีกรรมในการศึกสงคราม ประวัติศาสตร์

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความสำคัญ ตีความ สรุปความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. อ่านทำนองเสนาะโดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามเนื้อเรื่องที่อ่านได้ (P)
๓. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๔. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๖. เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียง ร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๓. ประเมินทักษะการเขียน แผนภาพโครงเรื่อง ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. นำเรื่อง
๒. เรื่องย่อ
๓. ลิลิตตะเลงพ่าย
๔. ศัพท์น่ารู้
๕. ประวัติผู้แต่ง
๖. สารนาฏ

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย/เขียนแผนภาพ ความคิดสรุปสาระน่ารู้เรื่องต่าง ๆ
สังคมศึกษาฯ	➡	ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนกลาง/ศึกษาพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจสมเด็จพระนเรศวรมหาราช/ศึกษาพระประวัติ และพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ/วาดภาพประกอบบทหรือโครง/จัดนิทรรศการ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๘

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูสุ่มถามนักเรียนว่าวรรณคดีที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทยที่นักเรียนรู้จักมีเรื่องใดบ้าง และเกิดขึ้นในสมัยใด
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูนำภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาพสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และภาพสงครามยุทธหัตถี มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนาซักถามว่าบุคคลในภาพคือใคร และทั้ง ๓ ภาพมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร
๒. นักเรียนอ่านนำเรื่องเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น และครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
๓. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนดังนี้ พงสาวดารพม่ากล่าวว่ามีมอญเป็นชนชาติแรกที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศเมียนมาเป็นเวลาหลายศตวรรษก่อนคริสตกาล และคาดว่าน่าจะอพยพมาจากตอนกลางของทวีปเอเชีย เข้ามาตั้งอาณาจักรของตนเองทางตอนใต้ บริเวณลุ่มแม่น้ำสาละวินและแม่น้ำสะโตง ซึ่งบริเวณนี้ในเอกสารของจีนและอินเดียเรียกว่า ดินแดนสุวรรณภูมิ
๔. ครูให้นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับประเทศเมียนมาว่า สมัยก่อนชาวตะวันตกเรียกประเทศนี้ว่า “เบอร์มา” ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๒ รัฐบาลทหารได้เปลี่ยนชื่อประเทศเป็น “เมียนมา” และเป็น “สหภาพพม่า” ในเวลาต่อมา ปัจจุบันประเทศนี้มีชื่อเป็นทางการว่า “สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา” จากนั้นครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเมียนมากับประเทศไทย แล้วร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน
๕. นักเรียนอ่านเรื่องย่อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วระดมสมองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และสรุปเป็นความรู้

๖. ครูสาธิตหรือเปิดแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย แล้วให้นักเรียนสังเกตลีลาและน้ำเสียงในขณะที่ฟังครูหรือแถบบันทึกเสียง
๗. นักเรียนอ่านออกเสียงทำนองเสนาะเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันตอบคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้
 - ๑) เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และเกิดขึ้นในสมัยใด
 - ๒) เพราะเหตุใดพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงจึงมีพระราชดำริให้ยกทัพเข้าแผ่นดินไทย
 - ๓) พระมหาอุปราชามีพระประสงค์จะเข้าร่วมทัพไปตีกรุงศรีอยุธยาหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ๔) ลางร้ายที่เกิดแก่พระมหาอุปราชามีสิ่งใดบ้าง และเกิดขึ้น ณ สถานที่แห่งใด
 - ๕) ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย คืออะไร
๘. นักเรียนนำคำตอบจากข้อ ๗ มาเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อเตรียมนำมาเล่าเรื่องย่อในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ ๑๕

๑. ครูทบทวนความรู้นักเรียนโดยสุ่มเรียกนักเรียนเล่าเรื่องย่อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย จากแผนภาพโครงเรื่องที่เขียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูคอยเพิ่มเติมเพื่อให้เรื่องย่อสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เช่น
 - ๑) การที่พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงให้พระราชโอรสทำศึกกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีฝีมือในการรบเป็นอย่างมาก นักเรียนคิดว่าพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรงทรงรักและห่วงใยพระราชโอรสหรือไม่ เพราะอะไร
 - ๒) การมีขัดดิมมานะ นักเรียนคิดว่ามีผลดีหรือไม่ อย่างไร
 - ๓) การที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงรับสั่งให้ประหารชีวิตแม่ทัพนายกองที่ตามเสด็จไม่ทันในการรบครั้งนี้ เป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
 - ๔) ถ้าการรบครั้งนี้พระมหาอุปราชไม่พ่ายแพ้ นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ต่อไปจะเป็นอย่างไร
 - ๕) เมื่ออ่านวรรณคดีเรื่องนี้แล้ว นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในในบรรพบุรุษของไทยอย่างไร
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากเลือกหัวข้อที่ศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑) ศึกษารวบรวมชื่อสถานที่เหตุการณ์สำคัญ เส้นทางเดินทัพของทัพหงสาวดีและทัพอยุธยา
 - ๒) ศึกษารวบรวมความเชื่อเรื่องโชคลางที่กล่าวถึงในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
 - ๓) ศึกษารวบรวมคำราชพิธีสงครามที่กล่าวถึงในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
 - ๔) ศึกษารวบรวมรายชื่อแม่ทัพนายกองของทั้งฝ่ายหงสาวดีและอยุธยา

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูช่วยเติมเต็มความรู้ให้สมบูรณ์ครบถ้วน
๕. นักเรียนบอกคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย ครูหรือนักเรียนอาสาสมัครเขียนบนกระดาน แล้วช่วยกันเปิดหาความหมายจากศัพท์น่ารู้หรือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๖. ครูเล่าประวัติผู้แต่งและสาระน่ารู้ในเรื่องต่อไปในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ให้นักเรียนฟังประกอบการซักถามเพิ่มเติม
 - ๑) เส้นทางการเดินทางของพระมหาอุปราชา
 - ๒) สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทราบข่าวเตรียมทัพสู้ศึกพม่า
 - ๓) เส้นทางการเดินทางของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ๔) พิธีกรรมเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่แม่ทัพนายกองและทหารหาญ

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย แล้วร่วมกันเฉลยคำตอบ
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเขียนแผนที่เส้นทางเดินทางของพระมหาอุปราชาลงในกระดาษโปสเตอร์ โดยออกแบบให้สวยงาม แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันคัดเลือกผลงานส่วนหนึ่งไปจัดแสดงไว้ที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน
๓. นักเรียนเลือกบทหรือยกตอนประทับใจจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ถอดคำประพันธ์แล้วนำมาเขียนสรุปเป็นร้อยแก้ว พร้อมทั้งออกแบบวาดภาพตามจินตนาการประกอบการงานเขียนของนักเรียน
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาพิธีกรรมที่กล่าวถึงในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย กลุ่มละ ๑ พิธีกรรม โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือหรืออินเทอร์เน็ต แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๕. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทหรือยกตอนในตอนที่ศึกษาจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยออกเสียงสื่ออารมณ์และเร้าความรู้สึกถึงการต่อสู้ เพื่อให้สื่อภาพพจน์ของการทำศึก เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกันจนคล่อง แล้วจับคู่กับเพื่อนฝึกอ่านร่วมกัน
๖. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ครูคิดแผนป้ายบทหรือยกตอนบนกระดาน เช่น

จงแพ้พินาศพระ	วิริยภาพ พ่อนา
ชนะแต่สองท่านไท้	ธิดาเจ้าจอมสยาม

นักเรียนอ่านออกเสียงบทหรือยกตอนที่ครูแสดงพร้อมกัน แล้วช่วยกันเขียนอธิบายความหมายของคำที่พิมพ์ตัวหนา ครูสุ่มเรียกนักเรียนอธิบายความหมายข้อละ ๑ คู่ ครูและนักเรียน

ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง โดยครูคอยอธิบายความหมายเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดคติสอนใจจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ไปประยุกต์ใช้ในการเรียน และในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับสาระน่ารู้ไปใช้ประกอบการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งเนื้อเรื่อง ตัวละคร ความรู้ และข้อคิดคติสอนใจ บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระน่ารู้ในเรื่องต่าง ๆ เขียนเป็นแผนภาพความคิด
๓. ครูให้นักเรียนหาบทพูดในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย แล้วอธิบายว่าเป็นคำพูดของใคร มีใจความอย่างไร เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ฉบับสมบูรณ์ แล้วย่อเรื่อง สรุปความส่งครู
๒. นักเรียนค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ นำมาจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้
 - ๑) ศึกษาประวัติศาสตร์เหตุการณ์บ้านเมืองสมัยอยุธยาตอนกลาง
 - ๒) พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ๓) พระประวัติและพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
 - ๔) ราชทินนามหรือตำแหน่งขุนนางแม่ทัพสำคัญในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
๓. นักเรียนศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง ลิลิตขวนพ่าย กับเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในด้านเนื้อหาและวรรณศิลป์ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน
๔. จัดประกวดการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย แบบทำนองเสนาะในระดับชั้นเรียน เพื่อหาผู้ชนะไปแข่งขันในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาพสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และภาพสงครามยุทธหัตถี
๓. แถบบันทึกเสียง
๔. สลาก
๕. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๖. กระดาษโปสเตอร์

๑๗. หนังสือหรืออินเทอร์เน็ต

๑๘. แผ่นป้ายบทร้อยกรอง

๑๙. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑๐. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑๑. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑๒. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

๑. สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวรรณคดีสรรเสริญพระเกียรติยศ และแสดงให้เห็นถึงพระราชภารกิจของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่มีต่อประเทศชาติบ้านเมือง ถือเป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีของวรรณคดีที่ปลุกกระแสความรักชาติ

ลิลิตตะเลงพ่าย ตอนที่นำมาให้ศึกษานี้มีตัวละครสำคัญ ได้แก่ พระมหาอุปราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระวันรัต ซึ่งเนื้อเรื่องบรรยายลักษณะตัวละครทั้ง ๓ ได้อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เป็นการอ่านสรุปความอย่างละเอียดและลึกซึ้ง เพื่อค้นหาลักษณะนิสัยด้านต่าง ๆ ของตัวละครสำคัญที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี รวมไปถึงผลกระทบที่เกี่ยวเนื่องไปยังตัวละครตัวอื่นและเนื้อเรื่อง

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. อธิบายหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครได้ (K)
๓. วิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมของตัวละครจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๔. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (เนื้อเรื่อง, ตัวละคร)
๒. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร
สังคมศึกษา	➡	ศึกษาคำแห่งพระมหาอุปราชหรือกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ของประเทศไทยในอดีต
ภาษาต่างประเทศ	➡	รวบรวมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการบอกลักษณะนิสัย
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๐

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
๒. ครูอ่านตัวอย่างบทร้อยกรองที่เป็นบทพูดของตัวละครต่อไปนี้ นักเรียนช่วยกันบอกว่าเป็นคำพูดของใคร ส่งผลต่อเรื่องอย่างไร

...ฟังสารราชเอราส ธกัษะชฌบัญชา เจ้าอุชฌาณมิตร ล้วนขงขุฑ์เชื้อชวชาญ
หาญหักศีกบมีย่อ ต่อสูศีกบมียอน ไปพักอนว่าใช้ ให้ธหวงธห้าม แม้นเจ้า
คร้ามเคราะห์กาจ จงอย่าชยาดรขุฑุทธนา เอาพัศตราสตร์ สวมอินทรีย์สร้างเคราะห์
ธตรัสเขะเยียงชลาด

๓. ครูสนทนาโยงเข้าเรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และร่วมกันสรุป
๒. ครูสุ่มถามชื่อตัวละครที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยให้เวลาตอบภายในเวลา ๑ นาที นักเรียนคนใดตอบไม่ทันตามเวลาที่กำหนดถูกทำโทษ เช่น แสดงท่าทางประกอบเพลง
๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครว่ามีผลต่อเรื่องหรือไม่ อย่างไร
๔. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อตัวละคร ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากศึกษาพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของตัวละคร ดังนี้
 - กลุ่มที่ ๑ พระมหาอุปราช
 - กลุ่มที่ ๒ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - กลุ่มที่ ๓ สมเด็จพระวันรัต
๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมบทหรือกรอนที่แสดงถึงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของตัวละคร แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๗. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดี ในหัวข้อเนื้อเรื่อง แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. นักเรียนทำใบงาน ๖ เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. นักเรียนรวบรวมแยกแยะพฤติกรรมของตัวละครทั้งด้านดีและด้านไม่ดีจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย แล้วค้นหาสำนวนสุภาษิตที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าว นำมาจัด

ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

๕. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะนิสัยและพฤติกรรมความเป็นผู้นำของพระมหาอุปราชาและสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แล้วร่วมกันสรุป

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ไปใช้วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ
๒. นักเรียนนำลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครสำคัญจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย เช่น การมีขัตติยะมานะของพระมหาอุปราชา ความกล้าหาญและเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ความมีเมตตา มีปฏิภาณ และวาทศิลป์ของสมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว ไปปรับใช้กับตนเองตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง และตัวละคร บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนสืบค้นว่ามีคำประพันธ์ประเภทใดบ้างที่สามารถนำร้อยกรองชนิดอื่นมาแต่งเป็นเรื่องราวด้วยกันได้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมบทความเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส แล้วนำข้อมูลมาจัดแสดง เผยแพร่ความรู้ที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน
๓. นักเรียนเลือกวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ที่นักเรียนชอบ ๑ เรื่อง แล้วทำรายงานหรือนำเสนอผลงานด้วยรูปแบบอื่นตามความถนัดของนักเรียน ส่งครู
๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน รวบรวมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการบอกลักษณะนิสัย จัดทำเป็นบันทึกความรู้ ส่งครู
๕. นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งพระมหาอุปราชาของประเทศเมียนมาในอดีตเปรียบเทียบกับตำแหน่งพระมหาอุปราชาหรือกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ของประเทศไทยในอดีต แล้วร่วมกันสรุปเป็นความรู้

๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างบทรื้อยกรอง

๒. สลาก

๓. ใบงานที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓

บทร้อยกรองประเภทลิลิต

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

๑. สาระสำคัญ

ลิลิต เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ซึ่งเป็นการแต่งคำประพันธ์ที่สลับกันระหว่างร่ายสุภาพ กับโคลงสุภาพ มีทั้งโคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ
และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะคำประพันธ์ประเภทลิลิตและอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ (K, P)
๒. อธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ (K)
๓. อ่านทำนองเสนาะ โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามเนื้อเรื่องที่อ่านได้ (P)
๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๕. ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (P)
๖. มีมารยาทในการเขียนและการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำ บทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะการแต่ง บทร้อยกรอง ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. บทร้อยกรองประเภทกลอน
๒. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (ศิลปะการประพันธ์)

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปบทร้อยกรองประเภทกลอน
ภาษาต่างประเทศ	➡	ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะสำคัญของบทร้อยกรองภาษาอังกฤษกับ
ภาษาไทย
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๑

๑. นักเรียนช่วยกันบอกคำประพันธ์ที่ตนเองรู้จัก ครูเขียนบนกระดาน
๒. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคำประพันธ์ที่เกิดจากการนำร้อยกรองต่างชนิดกันมาแต่งรวมกัน
ได้ตามที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง บทร้อยกรองประเภทกลอน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับชื่อวรรณคดีประเภทลิลิตที่นักเรียนรู้จักและวิธีการแต่ง
๒. ครูคิดแผ่นป้ายบทร้อยกรองประเภทร่ายสุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และโคลงสี่สุภาพจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย บนกระดาน แล้วสุ่มเรียกนักเรียนออกมาโยงเส้นสัมผัสบังคับ
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกศึกษารูปแบบฉันทลักษณ์ พร้อมยกตัวอย่างบทร้อยกรองประกอบ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ ๑ ร่ายสุภาพ
 - กลุ่มที่ ๒ โคลงสองสุภาพ
 - กลุ่มที่ ๓ โคลงสามสุภาพ
 - กลุ่มที่ ๔ โคลงสี่สุภาพ
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๕. ครูแจกใบความรู้เรื่อง บทร้อยกรองประเภทลิลิต ให้นักเรียนช่วยกันตรวจสอบและศึกษาเพิ่มเติมโดยครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น
๖. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าลิลิต และสาธิตการอ่านตัวอย่างคำประพันธ์แต่ละชนิด นักเรียนฝึกอ่านตามจนคล่อง
๗. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วสรุปเป็นความรู้

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทร้อยกรองประเภทลิลิต แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดี ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๓. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ตอนใดตอนหนึ่งให้ถูกต้อง ชัดเจน และไพเราะจนคล่อง แล้วมาอ่านกับครูทีละคู่ เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
๔. นักเรียนแต่ละคนฝึกท่องจำบทอาขยานเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ตั้งแต่ เบื้องนั้นนฤนาถผู้ จนถึง ผู้ฟ้าเสวยสวรรค ฝึกท่องจำให้คล่อง แล้วมาท่องกับครูเป็นรายบุคคล เพื่อประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๕. นักเรียนแต่งคำประพันธ์ร่ายสุภาพและโคลงสุภาพ จากหัวข้อหรือภาพที่ครูกำหนดให้ แล้วร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด นำมาจัดแสดงผลงานที่ป้ายนิเทศ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้จากเรื่อง บทร้อยกรองประเภทลิลิต ไปใช้แต่งบทร้อยกรองในโอกาสต่าง ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปบทร้อยกรองประเภทลิลิต เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนศึกษาการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดประกวดการแต่งลิลิตเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
๒. นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ โคลงสี่สุภาพ และร่ายสุภาพตามความสนใจของนักเรียนเอง
๓. นักเรียนศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทลิลิตเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้แต่ง จุดมุ่งหมาย สมัยที่แต่ง เนื้อหา ลักษณะเด่น แล้วจัดป้ายนิเทศหรือทำรายงาน ส่งครู
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเปรียบเทียบลักษณะสำคัญของบทร้อยกรองภาษาอังกฤษกับภาษาไทย เขียนบันทึกสรุปความรู้ ส่งครู

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แผ่นป้ายบทร้อยกรองประเภทร่ายสุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ และโคลงสี่สุภาพ
๒. สลาก
๓. ใบความรู้เรื่อง บทร้อยกรองประเภทลิลิต
๔. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง
๕. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘

การพิจารณาคูณค่างานประพันธ์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

๑. สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวรรณคดีสรรเสริญพระเกียรติยศสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ถือเป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีของวรรณคดีที่ปลูกกระแสความรักชาติให้แก่คนในสังคม และให้เยาวชนในชาติเกิดความภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษไทย

การพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ เป็นการศึกษาค้นหาข้อคิด คติสอนใจ หรือสารประโยชน์ที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในงานประพันธ์ รวมทั้งคุณค่าในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านภาษา ซึ่งผู้แต่งได้สร้างสรรค์ไว้ในงานประพันธ์

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๕. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ,
การเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน)
๒. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์

๖. แนวทางบูรณาการ

- คณิตศาสตร์ ➡ เขียนแผนภาพความคิดสรุปหัวข้อในการพิจารณาคุณค่า
งานประพันธ์/เขียนแผนภาพความคิดสรุปข้อคิด คติคำสอน และ
ความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน
- ภาษาต่างประเทศ ➡ รวบรวมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่า
งานประพันธ์

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๒

๑. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับการเลือกอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมว่าต้องพิจารณาเรื่อง
ใดบ้าง
๒. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อข้อคิด คติคำสอน
และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองเขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับหัวข้อในการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ให้มากที่สุด ภายในเวลา ๕ นาที แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอและเขียนหัวข้อบนกระดาน
๔. นักเรียนร่วมกันจัดหมวดหมู่หัวข้อที่ได้ แล้วทบทวนความรู้เรื่อง คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ (หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี)
๕. ครูและนักเรียนร่วมกันรวบรวมแนวทาง หลักการ และวิธีการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ นักเรียนบันทึกลงสมุด

ชั่วโมงที่ ๒๓

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทาง หลักการ และวิธีการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองพิจารณาคูณค่างานประพันธ์เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดให้ต่อไปนี้
 - ๑) คุณค่าด้านเนื้อหา
 - ๒) คุณค่าด้านภาษา
 - ๓) คุณค่าด้านสังคม
 - ๔) คุณค่าด้านการนำไปใช้
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลหน้าชั้นเรียน
๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และรวบรวมคุณค่าที่ได้จากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๓. นักเรียนนำข้อคิดจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ไปเขียนเรียงความ ส่งครู
๔. นักเรียนระดมสมองว่าจะนำข้อคิดจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ไปใช้ในชีวิตจริงในเรื่องใดบ้าง อย่างไร เขียนอธิบาย ส่งครู
๕. นักเรียนเลือกงานประพันธ์ตามความสนใจคนละ ๑ ชิ้น แล้วพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ดังกล่าว โดยยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำข้อคิด คติสอนใจจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ ไปใช้ในการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์เรื่องอื่น ๆ ที่สนใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ บันทึกลงสมุด
๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า ลิลิตตะเลงพ่าย แสดงให้เห็นหลักธรรมเกี่ยวกับการให้อภัยและมีเมตตาธรรมเพื่อให้เกิดความสุขของหมู่คณะ นักเรียนคิดว่ามีหลักธรรมใดอีกบ้างที่จะนำมาซึ่งความสุขความเจริญทั้งต่อตนเองและหมู่คณะ แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการทำงานเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนอ่านเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ฉบับสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ส่งครู
๒. เชิญวิทยากรหรือกรรมการตัดสินพิจารณาวรรณกรรมมาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน
๓. นักเรียนอ่านหนังสือที่ชนะเลิศการตัดสินรางวัลวรรณกรรม แล้วนำมาตั้งวงเสวนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่างานประพันธ์นั้นตามทฤษฎีของนักเรียน
๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน รวบรวมคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด
๓. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด
๔. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

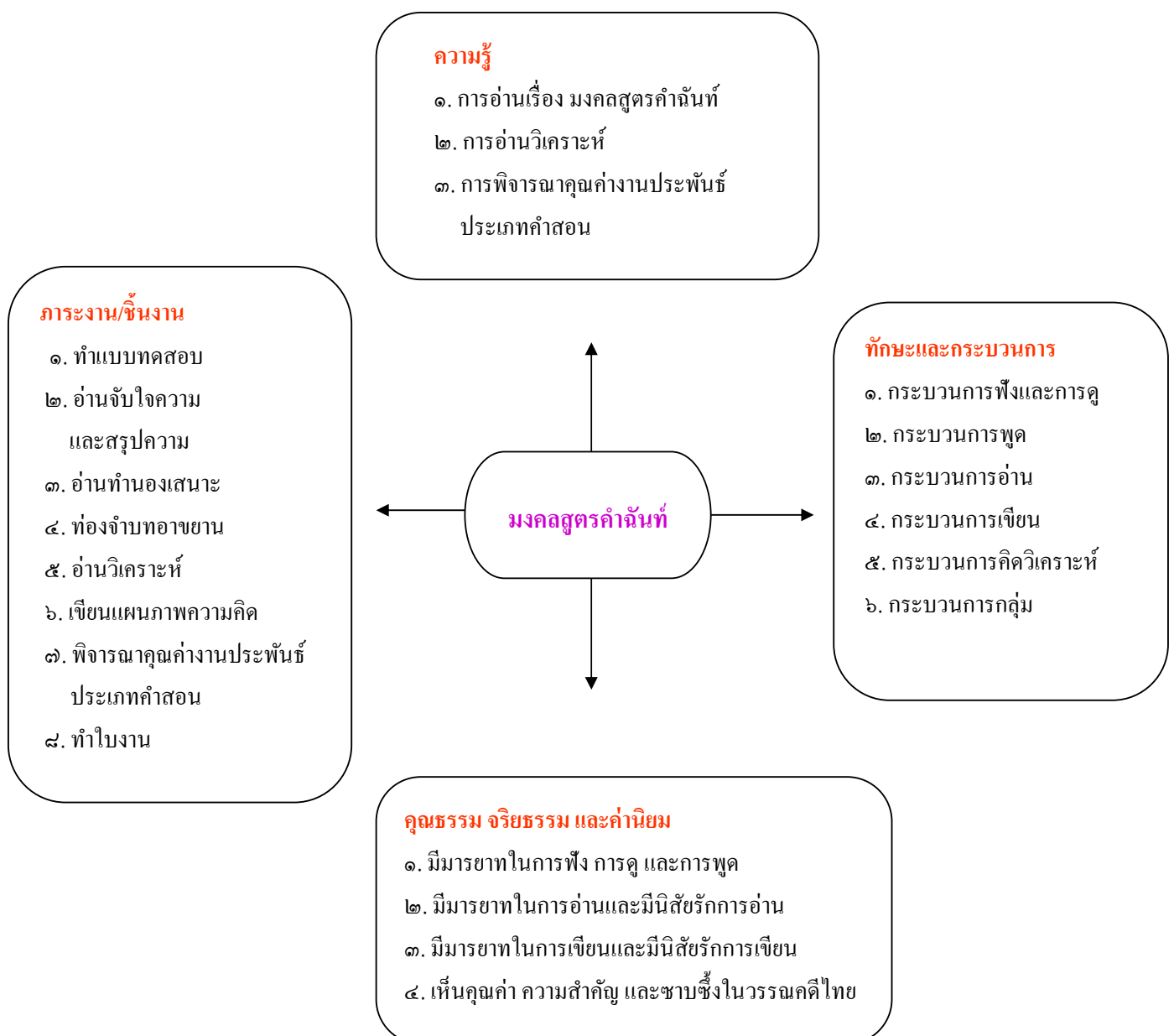
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์

เวลา ๔ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๒. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๓. คาคณะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๔. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕) ๕. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๖. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๗. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๘. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)	
ความเข้าใจที่ถึงทงของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. มงคลคำสูตรคำฉันท์ เป็นพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ ทรงนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเรื่องมงคลชีวิต มาถ่ายทอดในรูปแบบของบทร้อยกรองประเภทคำฉันท์ ๒. การอ่านวิเคราะห์ เป็นการอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อแยกแยะเนื้อหา ตีความ แปลความหมาย เพื่อให้เข้าใจเรื่องได้อย่างชัดเจนและลึกซึ้ง ๓. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน เป็นการค้นหาความรู้ ความคิด สารประโยชน์ ซึ่งผู้แต่งได้สอดแทรกไว้ในงานประพันธ์นั้น	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถึงทง ๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ๒. การอ่านวิเคราะห์คืออะไร มีหลักการอย่างไร ๓. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน มีวิธีการอย่างไรและต้องพิจารณาสิ่งใดบ้าง

ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ ขุททกนิกาย ฉน่านร จีรังกาล ทุษะ ขยิ มหิทธิ ภควันต์ คำ กถ โสติ อคิเรก มนุญ ปรีช โกศล ทะเลวน ๒. มงคลสูตรคำฉันท์ เป็นพระราชนิพนธ์ใน รัชกาลที่ ๖ ทรงประพันธ์ด้วยกาพย์ฉบัง ๑๖ และ อินทวิเชียรฉันท์ ๑๑ เนื้อหากล่าวถึงหลักธรรม ที่เป็นมงคลแห่งชีวิตทั้ง ๓๘ ประการ อันจะนำ ความสุขความเจริญมาสู่ผู้ปฏิบัติ ๓. การอ่านวิเคราะห์ คือ การอ่านแยกแยะ ส่วนประกอบของงานเขียน โดยต้องพิจารณา อย่างถี่ถ้วนและต้องใช้เหตุผลประกอบ ๔. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน เป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อแยกแยะ ค้นหา สาระประโยชน์ที่ผู้เขียนสอดแทรกไว้ใน งานประพันธ์ เพื่อนำแนวคิด คำสอน และความรู้ ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. ถอดคำประพันธ์ ตีความหมายเรื่องที่อ่านได้ ครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน ๒. บอกมงคล ๓๘ ประการได้ ๓. อ่านวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน ๔. พิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอนอย่าง มีเหตุผล		
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง			
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ แล้วจับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ ตีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ อ่านทำนองเสนาะ ๑.๓ ท่องจำบทอาขยาน ๑.๔ อ่านวิเคราะห์ ๑.๕ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๖ พิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน			
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ <table border="0"> <tr> <td data-bbox="313 1692 649 1946"> ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม </td><td data-bbox="824 1692 1222 1946"> ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู </td></tr> </table>		๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู
๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู		

เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม	๕) แบบประเมินการพูด
๕) การวัดเจตคติ	๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มีมุ่งประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ การอ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ การอ่านวิเคราะห์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ ประเภทคำสอน	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

การอ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

เรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์

๑. สาระสำคัญ

มงคลสูตรคำฉันท์ เป็นวรรณคดีคำสอนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ด้วยบทร้อยกรองประเภทคำฉันท์ เนื้อเรื่องกล่าวถึงเมื่อครั้งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เขตนันทวันวิหาร กรุงสาวัตถี มีเทพบุตรองค์หนึ่งมาเข้าเฝ้าเพื่อทูลขอให้พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นมงคลชีวิต

มงคลสูตรคำฉันท์ เป็นคำฉันท์ที่เลือกใช้ถ้อยคำภาษาง่าย ๆ แม้จะมีคำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตปะปนอยู่บ้าง แต่ก็เป็คำที่ใช้กันทั่วไป การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่อง จะทำให้เข้าใจและมีอรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๓. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๔. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. บอกลักษณะคำประพันธ์ประเภทคำฉันท์ได้ (K)
๓. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๔. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๕. ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (P)

๖. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
 ๗. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม ความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการอ่านสรุปความ ๓. ประเมินทักษะการท่องจำบทร้อยกรอง ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. ตารางการเรียนรู้

๑. นำเรื่อง
๒. เรื่องย่อ
๓. มงคลสูตรคำฉันท์
๔. ศัพท์น่ารู้
๕. ประวัติผู้แต่ง

๖. แนวทางบูรณาการ

- สังคมศึกษาฯ ➡ ศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวกับการนำพาชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง
 ศิลปะ ➡ วาดภาพระบายสี/จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๔

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูสุ่มเรียกนักเรียนบอกชื่อของที่เป็นมงคล ภายในเวลา ๕ นาที ใครตอบไม่ทันภายในเวลาที่ครูกำหนดจะถูกทำโทษโดยการแสดงท่าทางตามที่เพื่อนสั่ง
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านนำเรื่องเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น และอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์
๒. นักเรียนอ่านเรื่องย่อเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วระดมสมองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง และสรุปเป็นความรู้
๓. อธิบายถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติไทยให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร่วมกันศึกษาว่าประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศใดบ้างที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียด แล้วร่วมกันสรุปเป็นความรู้
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - ๑) สาเหตุของการเกิดมงคลสูตร คืออะไร
 - ๒) เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้น ณ สถานที่ใด
 - ๓) เหตุใดจึงกล่าวว่า มงคล ๓๘ ประการ เป็นเหตุแห่งความสุขความเจริญ
 - ๔) ลักษณะพิเศษใดที่ใช้ในการประพันธ์เรื่องนี้
 - ๕) สาระสำคัญที่กล่าวถึงเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งใด
 - ๖) ข้อคิดที่ได้จากเรื่องคืออะไร
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้อภิปรายกลุ่มใหญ่
๖. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัย และเสนอความคิดใหม่ พร้อมเหตุผลเกี่ยวกับเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ แล้วสรุปเป็นความรู้
๗. ครูติดแผ่นป้ายบทร้อยกรองประเภทกาพย์ฉบัง ๑๖ และอินทวิเชียรฉันท ๑๑ จากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ บนกระดาน แล้วสุ่มเรียกนักเรียนออกมาโยงเส้นสัมผัส และร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับคำประพันธ์ดังกล่าว
๘. ครูนำแผนผังจิตกลักษ์กาพย์ฉบัง ๑๖ และอินทวิเชียรฉันท ๑๑ ที่ถูกต้องมาให้นักเรียนศึกษาและตรวจสอบการโยงเส้นสัมผัสของเพื่อน
๙. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน รวบรวมคำศัพท์ยากที่พบในเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ เดาความหมายตีความ แล้วตรวจสอบความหมายกับศัพท์น่ารู้ หรือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรือหนังสืออธิบายคำศัพท์อื่น ๆ
๑๐. นักเรียนร่วมกันทบทวนเกี่ยวกับพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครูสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. ครูให้นักเรียนอาสาสมัครที่มีความสามารถในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกาพย์ จังหวะ ๑๖ และอินทริวิเชียรฉันท์ ๑๑ ทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะออกมาอ่านเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ให้เพื่อนฟัง เพื่อนสังเกตการใช้น้ำเสียง การเอื้อน และการทอดเสียง แล้วฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ทั้งทำนองธรรมดาและทำนองเสนาะพร้อมกันทั้งชั้นเรียน
๓. นักเรียนเลือกมงคลสูตรข้อที่ประทับใจ ถอดคำประพันธ์ วาดภาพระบายสีตามจินตนาการของตนเอง พร้อมพูดแสดงความคิดเห็นและบอกเหตุผลที่เลือกมงคลสูตรข้อดังกล่าว
๔. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกท่องจำบทอาขยานตั้งแต่ *หนึ่งคือบ่คบพาล* จนถึง *อดิเรกอุดมดี* จนคล่อง แล้วมาท่องกับครูทีละคู่ เพื่อประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๕. นักเรียนศึกษาค้นคว้าหลักธรรมอื่น ๆ เกี่ยวกับการนำพาชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง แล้วเขียนบันทึกความรู้ นำมาจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้หน้าชั้นเรียน
๖. ครูอ่านบทร้อยกรองจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอธิบายว่าบทร้อยกรองที่ได้ฟังมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร เช่น

หนึ่งคือบ่คบพาล

เพราะจะพาประพาศผิด

หนึ่งคบกะบังนิต

เพราะจะพาประสบผล

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ ข้อคิด และคติธรรมจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา ความรู้ ข้อคิดและคติธรรมจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับมงคล ๓๘ ประการ แล้วสรุปความรู้ เป็นการบ้าน เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกมงคลสูตรข้อใดข้อหนึ่ง เขียนเรียงความ ความยาว ๑ หน้ากระดาษ
๒. นักเรียนเลือกมงคลสูตรข้อที่นักเรียนสนใจเป็นพิเศษ แต่งบทร้อยกรองแบบอื่น ๆ เช่น กลอน โคลงสี่สุภาพ กาพย์ยานี ๑๑
๓. จัดอภิปรายเรื่อง “ชีวิตมันคง ดำรงตามหลักมงคลสูตร”
๔. นักเรียนศึกษาการใช้ชีวิตของบุคคลในชุมชนหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีการประพฤติปฏิบัติตามมงคลสูตร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

๕. จัดประกวดแต่งนิทานหรือเรื่องสั้นที่นำหลักธรรมในเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ มาเป็นแก่นเรื่อง

๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. แผ่นป้ายบทร้อยกรองประเภทกาพย์ฉบัง ๑๖ และอินทวิเชียรฉันท์ ๑๑
๓. แผ่นผังลัทธิทศกัณฑ์กาพย์ฉบัง ๑๖ และอินทวิเชียรฉันท์ ๑๑
๔. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๕. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๖. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐

การอ่านวิเคราะห์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

เรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์

๑. สาระสำคัญ

มงคล ๓๘ ประการ เรียงกันอย่างเต็มว่า อุดมมงคล (มงคลอันสูงสุด) เป็นความดีหรือความเจริญ ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงสุด

การอ่านวิเคราะห์ เป็นการอ่านอย่างพินิจพิจารณาเพื่อแยกแยะส่วนประกอบตามประเภทของงานเขียน เป็นการอ่านในระดับสูงขึ้นไปกว่าการอ่านเพื่อความรู้หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ผู้อ่านต้องพิจารณาเรื่องที่อ่านว่ามีส่วนดีหรือส่วนบกพร่องอย่างไร

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๓. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการอ่านวิเคราะห์และวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๓. นำสาระประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๔. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. สารนาฏ
๒. การอ่านวิเคราะห์

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปหลักการอ่านวิเคราะห์
สังคมศึกษา	➡	ศึกษาพุทธศาสนสุภาษิต/ศึกษาพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย หมวดขุททกปาฐะ ฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๕

๑. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกมงคล ๓๘ ประการ ที่พระพุทธองค์ทรงเทศนาตามที่ได้รับ
มอบหมายให้ไปสืบค้นมา แล้วครูเขียนบนกระดาน
๒. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๑-๒ คน ให้สรุปว่า การมีความรู้เรื่องมงคล ๓๘ ประการ มีประโยชน์
อย่างไรบ้าง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านสารนาฏ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เล่ม ๒ แล้วช่วยกันสรุปว่า มงคล ๓๘ ประการ มีอะไรบ้าง เรื่องใดบ้างที่สามารถนำไป
ปรับใช้กับตนเองได้

๒. นักเรียนร่วมกันระดมสมองหาความหมายของคำว่า “วิเคราะห์” แล้วสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการอ่านวิเคราะห์
๓. นักเรียนตรวจสอบผลการสนทนาจากใบความรู้เรื่อง การอ่านวิเคราะห์ แล้วร่วมกันสรุปเป็นความรู้อีกครั้ง
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกอ่านวิเคราะห์จากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ตามหัวข้อดังนี้ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
 - ๑) บทประพันธ์ที่เป็นการบรรยาย
 - ๒) บทประพันธ์ที่เป็นการพรรณนา
 - ๓) บทประพันธ์ที่เป็นการเปรียบเทียบ
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสาระน่ารู้ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่อง การอ่านวิเคราะห์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๓. นักเรียนเลือกข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมในเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ แล้วจัดแสดงผลงานที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนหรือทำเป็นบันทึกความรู้ ส่งครู
๔. นักเรียนทำใบงานที่ ๗ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับมงคล ๓๘ ประการ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนนำความรู้จากการอ่านวิเคราะห์ ไปใช้อ่านวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ ที่สนใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปมงคล ๓๘ ประการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพความคิด แผ่นพับ
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการอ่านวิเคราะห์ เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนรวบรวมวรรณกรรมที่เป็นคำสอน และสรุปลักษณะของวรรณกรรมคำสอนเป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนรวบรวมหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่นำมาประพันธ์เป็นบทร้อยกรอง
๒. นักเรียนศึกษาค้นคว้าพุทธศาสนสุภาษิตที่เกี่ยวกับมงคล ๓๘ ประการ แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศ
๓. นักเรียนอ่านมงคลสูตรในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย หมวดขุททกปาฐะ ทั้งฉบับภาษาบาลีและฉบับแปลเป็นภาษาไทยสำนวนอื่น แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา
๔. นักเรียนเลือกวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่นักเรียนสนใจ ๑ เรื่อง วิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้แต่ง และข้อดีและข้อบกพร่องของเรื่องนั้น นำมาแลกเปลี่ยนกันศึกษากันเพื่อนในชั้นเรียน

๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่อง การอ่านวิเคราะห์
๒. ข่าวนหรือเหตุการณ์
๓. ใบงาน ๗ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์
๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑

การพิจารณาคูณค่างานประพันธ์

ประเภทคำสอน

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

เรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์

๑. สาระสำคัญ

การพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน เป็นการคิดวิเคราะห์ แยกแยะค้นหาความรู้ ข้อคิด คติสอนใจ และสารประโยชน์ ซึ่งผู้แต่งได้สอดแทรกไว้ในงานประพันธ์

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๔. ตั้งเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. พิจารณาคูณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอนได้ (K)
๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๔. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๖. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่าน วิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ ประเภทคำสอน
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๖

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียนบอกชื่อวรรณคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาคนละ ๑ เรื่อง
๒. นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของวรรณกรรมคำสอน
๓. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหนังสือเรียน รายวิชา
พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒
๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - ๑) ถ้าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่แสดงธรรมเรื่องมงคลสูตร นักเรียนคิดว่าเทวดาและ
มนุษย์จะมีความเข้าใจเรื่องมงคลหรือไม่ อย่างไร

- ๒) นักเรียนคิดว่ามงคล ๓๘ ประการข้อใดปฏิบัติได้ยากที่สุด เพราะเหตุใด
- ๓) นักเรียนคิดว่าการคบคนพาลส่งผลเสียอย่างไร และการคบบัณฑิตส่งผลดีอย่างไร
- ๔) นักเรียนคิดว่าเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ มีคุณค่าอย่างไร
- ๕) นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพาชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความสงบสุขในชีวิตของนักเรียน
๓. ครูคิดแผ่นป้ายบทร้อยกรองจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ แล้วให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองและบอกประโยชน์ของการประพาดิตตามมงคลในบทร้อยกรองที่ครูแสดง เช่น

ให้ท่าน ณ กาลควร และประพาดิตสุธรรมศรี

๔. ครูตรวจสอบความถูกต้อง และอธิบายเพิ่มเติม
๕. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การสร้างชุมชนให้มีความสุข เข้มแข็ง และยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องเสริมสร้างคุณธรรมให้มีขึ้นกับสมาชิกในชุมชน โดยการปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พยายามปลูกฝังหลักธรรมทางพุทธศาสนาให้แก่สมาชิกในชุมชนตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการให้เด็ก ๆ ในชุมชนเรียนรู้ศาสนาควบคู่กับการเรียนในระบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ชั่วโมงที่ ๒๗

๑. ครูคิดแผ่นป้ายข้อความต่อไปนี้บนกระดาน แล้วสุ่มเรียกนักเรียนออกมาสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ คนละ ๑ หัวข้อ เพื่อเป็นการทบทวน

เนื้อเรื่อง

ศิลปะการประพันธ์

ข้อคิด คติคำสอน
และความจริงใจ

การเชื่อมโยง
กับชีวิตประจำวัน

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการพิจารณางานประพันธ์
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองเขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน เช่น จุดมุ่งหมายในการพิจารณา (ทำไม) หลักการพิจารณา (อย่างไร) และหัวข้อในการพิจารณา (อะไร)
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิจารณาคูณค่างานประพันธ์

๕. นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม แล้วร่วมกันพิจารณาคุณค่างานประพันธ์เรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ดังนี้

๑) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๒) คุณค่าด้านสังคม

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นครูคอยซักถาม แนะนำ และอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่อง การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน พิจารณาคุณค่าเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ด้านความจรรโลงใจหรือตามมุมมองทรรศนะของนักเรียน

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลื่องงานประพันธ์ประเภทคำสอน ๑ เรื่อง แล้วนำมาพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ นำเสนอผลการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดของนักเรียน

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนนำความรู้เรื่อง พิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน ไปใช้ในการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีหรือวรรณกรรมประเภทคำสอนเรื่องอื่น ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า มงคลสูตรคำฉันท์ เป็นวรรณคดีที่เกี่ยวกับศาสนาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องมงคลของคนในสังคมไทยที่สืบทอดกันมา นักเรียนคิดว่านอกจากความเชื่อเรื่องมงคลแล้ว ยังมีสิ่งใดอีกบ้างที่คนในสังคมไทยปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้าน เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดป้ายนิเทศแนะนำวรรณคดีหรือวรรณกรรมประเภทคำสอนที่น่าสนใจ

๒. จัดเสวนาเรื่อง “คุณค่าของงานประพันธ์ประเภทคำสอน”

๓. นักเรียนศึกษาและรวบรวมบทความเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ประเภทคำสอน
แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้หน้าชั้นเรียน

๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. แผ่นป้ายบทร้อยกรอง
๓. แผ่นป้ายข้อความ
๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๗. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

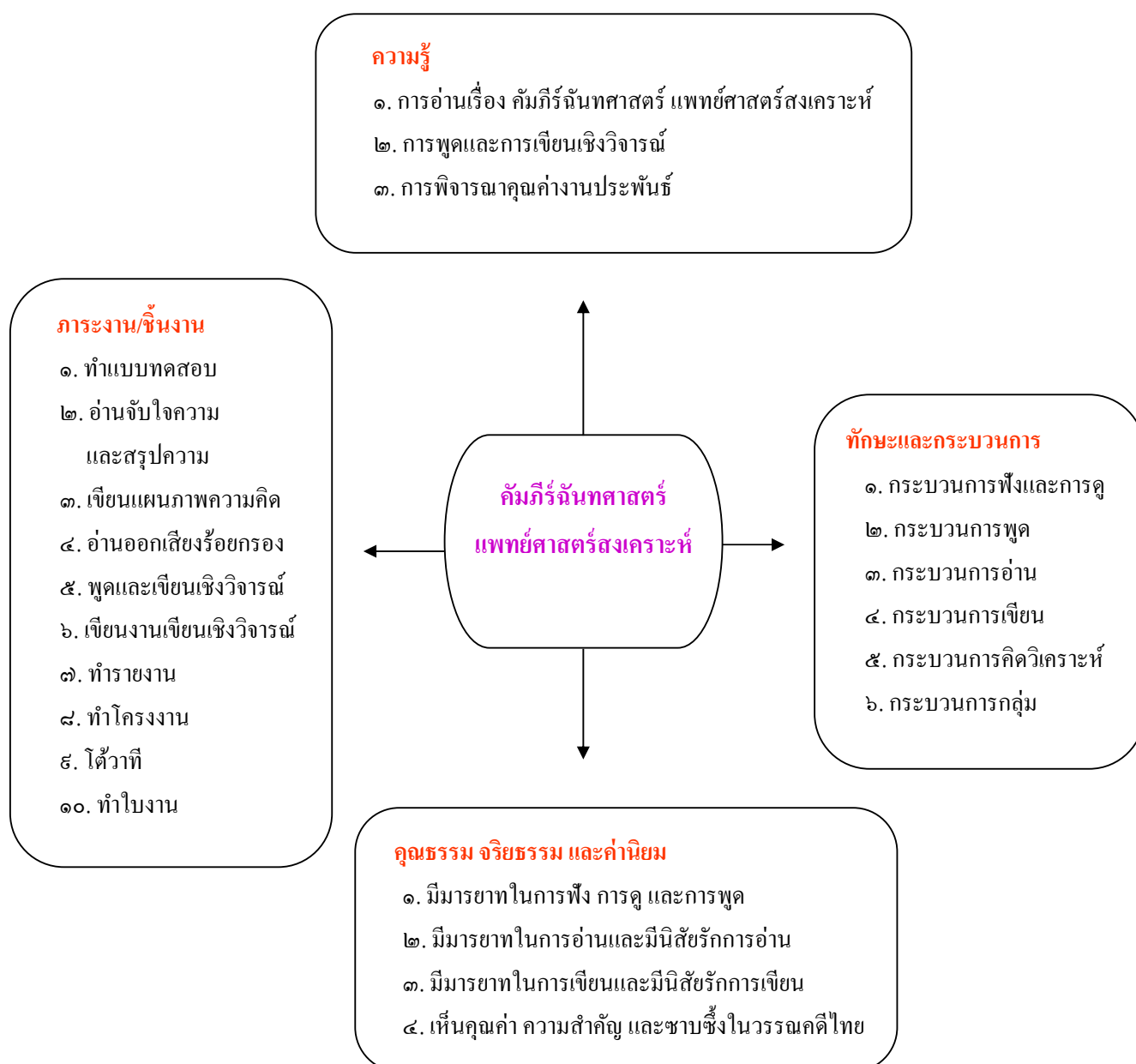
๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____ / _____ / _____	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

เวลา ๔ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ คัมภีร์ฉันทศาสตร์
แพทยศาสตร์สงเคราะห์

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๓. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๘) ๔. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๕. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคม ในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๖. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๗. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๕)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. แพทยศาสตร์สงเคราะห์เป็นตำราแพทย์แผนไทยฉบับหลวงเล่มแรกที่มีเนื้อความสมบูรณ์ครบถ้วนด้วยองค์ความรู้อันเป็นภูมิปัญญาตะวันออกและภูมิปัญญาไทยด้านเวชศาสตร์และสมุนไพรไทย ๒. การพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์ เป็นการแสดง	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน ๑. นักเรียนได้ความรู้และข้อคิดอะไรบ้างจากการอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทยศาสตร์สงเคราะห์ ๒. เพราะเหตุใดคัมภีร์ฉันทศาสตร์ จึงจัดเป็นวรรณคดี ๓. คุณสมบัติของแพทย์และจรรยาแพทย์มีความสำคัญต่ออาชีพแพทย์อย่างไร ๔. การวิจารณ์ที่ดีมีหลักการอย่างไร ๕. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์พิจารณาจากองค์ประกอบใดบ้าง

ความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ โดยมีเหตุผลประกอบ และปราศจากอคติ ๓. การพิจารณาคุณค่าของงาน ประพันธ์ เป็นการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานประพันธ์ที่อ่าน ว่าดีหรือไม่อย่างไร โดยใช้เหตุผลประกอบ	
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ คัมภีร์ไสย จักรวาล ปฐมจินดาร์ โชติรัต ธาตุบัญญัติ พริย วิจิกิจจา วิหิงสา ประเทียบ ปิตติ คำโทย พระบาลี พิศดาร สุสิลาไสย เสมหา ต่างเนื้อ ก็ต่างยา เห็นโทษเข้า เป็นศรี ๒. คัมภีร์ฉันทศาสตร์ เป็น ตำราแพทย์เล่มแรก ของไทยที่ครบถ้วน สมบูรณ์ด้วยองค์ความรู้ อันเป็นภูมิปัญญา ตะวันออกและภูมิปัญญาไทย ด้านเวชศาสตร์และ สมุนไพรไทย และยังแฝงด้วย ปรัชญาที่มีคุณค่า ซึ่ง สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ วิถีชีวิตคนไทย และ จรรยาบรรณของแพทย์ไว้	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. อ่านจับใจความสำคัญ ดีความ ถอดคำประพันธ์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และบอกข้อคิด จากเรื่องที่อ่าน ๒. บอกจุดมุ่งหมายในการแต่ง และลักษณะ คำประพันธ์จากเรื่องที่อ่าน ๓. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านด้วยเหตุผล ๔. วิเคราะห์และพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ๕. นำความรู้แนวคิดไปปรับใช้กับตนเอง

๓. การพูดและการเขียนเชิง วิจารณ์ เป็นการพูด หรือเขียนสนับสนุนหรือ โต้แย้งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยเหตุด้วยผล และ ปราศจากอคติ ๔. การพิจารณาคุณค่างาน ประพันธ์จะพิจารณาจาก เนื้อหา รูปแบบ ภาษา			
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง			
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ แล้วถอดคำประพันธ์ จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพความคิด ๑.๓ อ่านออกเสียงร้อยกรอง ๑.๔ พูดและเขียนเชิงวิจารณ์ ๑.๕ เขียนงานเขียนเชิงวิจารณ์ ๑.๖ ทำรายงาน ๑.๗ ทำโครงงาน ๑.๘ ได้วาที			
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ <table border="0"> <tr> <td data-bbox="305 1770 641 1908"> ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม </td><td data-bbox="803 1770 1205 1908"> ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน </td></tr> </table>		๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน
๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน		

๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๓. สิ่งที่มีมุ่งประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา ๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การอ่านเรื่อง คัมภีร์จินตศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓ การพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒

การอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์

แพทยศาสตร์สงเคราะห์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทยศาสตร์สงเคราะห์

๑. สาระสำคัญ

คัมภีร์ฉันทศาสตร์ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมเนื้อหาของทุกคัมภีร์ในหนังสือแพทยศาสตร์สงเคราะห์ โดยกล่าวแต่ละเรื่องไว้พอสังเขป ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับอาการของโรค การรักษา รวมทั้งคุณสมบัติของแพทย์ผู้มีความสำคัญในการรักษาโรค เพื่อนำมาศึกษาและทำความเข้าใจวิธีคิดตามวิถีชีวิตของคนไทยโบราณที่ตกทอดกันมาช้านานให้คงอยู่สืบไป

คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทยศาสตร์สงเคราะห์ มีการใช้สำนวนภาษาสมัยก่อนที่เข้าใจยากอยู่บ้าง การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่อง จะทำให้เข้าใจและมีรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

พระยาพิศณุประสาทเวช เป็นแพทย์หลวงผู้รวบรวมตำราแพทย์พื้นบ้าน จัดพิมพ์เป็นหนังสือ แพทยศาสตร์สงเคราะห์ฉบับหลวง และตำราเรียนวิชาแพทย์ชื่อ เวชศึกษา เพื่อใช้สอนนักเรียนแพทย์ในโรงเรียนเวชสโมสร

๒. ตัวชี้วัดชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๓. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๘)
๔. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่อ่านได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)

- ๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
- ๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
- ๕. เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาทางภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ทางภาษาและวรรณคดีไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

- ๑. นำเรื่อง
- ๒. คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์
- ๓. ศัพท์น่ารู้
- ๔. ประวัติผู้แต่ง

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดสรุปข้อคิดจากเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษา	➡	ศึกษาความเป็นมาของแพทย์แผนไทย
การงานอาชีพ	➡	ศึกษาพืชสมุนไพรไทย

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๘

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูนำภาพฉายคัดลอก ภาพหมอฉึกโกมารภัจ ภาพหรือตัวอย่างตำราแพทย์แผนโบราณ มาให้นักเรียนดู แล้วร่วมสนทนากับนักเรียนว่าเป็นภาพอะไร ภาพทั้งหมดเกี่ยวข้องกับอย่างไร
๓. ครูสรุปให้นักเรียนเข้าใจว่าภาพทั้งหมดเกี่ยวข้องกับตำราแพทย์แผนไทยฉบับหลวงของไทย แล้วครูสนทนาโยงเข้าเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูนำหนังสือแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ มาให้นักเรียนดู และอ่านนำเรื่องเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมสนทนาเกี่ยวกับความเป็นมาของเรื่อง แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ และช่วยกันสรุปเป็นความรู้ บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนอ่านในใจเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วขีดเส้นใต้คำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย เมื่ออ่านจบแล้วครูซักถามเกี่ยวกับคำศัพท์หรือคำยาที่ไม่เข้าใจความหมาย แล้วช่วยกันอธิบายความหมายจากศัพท์น่ารู้ หรือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมตอบคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้
 - ๑) คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ๒) คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ แต่งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ใด
 - ๓) ความรู้ในคัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ที่สำคัญมีเรื่องใดบ้าง
 - ๔) เหตุใดจึงนำแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์มาศึกษาเป็นวรรณคดีของไทย
 - ๕) เหตุใดคัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ จึงมีเนื้อหาที่แฝงด้วยแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมของแพทย์
 - ๖) จรรยาแพทย์แผนโบราณที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ มีอะไรบ้าง
๔. ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันสรุป
๕. ครูให้ความรู้เสริมให้นักเรียนว่า อาชีพแพทย์เป็นอาชีพอิสระอาชีพหนึ่งที่ได้มาตรฐาน ได้รับการรับรองสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในต่างประเทศแถบอาเซียนได้ทันทีโดยไม่มีการปิดกั้น
๖. ครูเล่าประวัติผู้แต่งให้นักเรียนฟัง ประกอบการซักถามเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ อีกครั้ง แล้วช่วยกันถอดคำประพันธ์กลุ่มละ ๑ หน้า ครูสุ่มเรียกให้ตอบเป็นรายกลุ่ม โดยมีครูคอยอธิบายเพิ่มเติมเมื่อจบการอธิบายของแต่ละกลุ่ม แล้วช่วยกันบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด
๓. นักเรียนแต่ละคนเรียบเรียงเนื้อเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เป็นความเรียงร้อยแก้ว ส่งครู
๔. นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะของแพทย์ที่ไม่ดีว่ามีอะไรบ้าง แล้วนำมาอภิปรายกันในชั้นเรียน
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูแจกข่าวหรือบทความเกี่ยวกับแพทย์ที่ดีและแพทย์ที่ไม่ดีให้นักเรียนทุกกลุ่มอ่าน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเนื้อหาของข่าวหรือบทความ และออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของผู้ที่จะเป็นแพทย์ต่อไป
๖. นักเรียนจับคู่เพื่อน ฝึกอ่านออกเสียงเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ จนคล่อง แล้วอ่านกับครูทีละคู่ เพื่อประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง (นอกเวลาเรียน)

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ไปใช้ในการเรียนและในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของอาชีพแพทย์และคุณสมบัติของแพทย์

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญและข้อคิดจากเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนคิดและเขียนจรรยาบรรณที่แพทย์ควรจะมีคนละ ๕ ข้อ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ฉบับเต็ม เขียนสรุปความรู้ แล้วนำมาคิดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและรวบรวมพืชสมุนไพรที่คนไทยใช้ในการรักษาโรค เขียนอธิบายในหัวข้อต่อไปนี้ พร้อมแสดงภาพประกอบ นำไปจัดป้ายนิเทศให้ความรู้หน้าชั้นเรียน

๑) ชื่อพืชสมุนไพร	๓) วิธีใช้
๒) ส่วนที่ใช้	๔) สรรพคุณ

๓. จัดทัศนศึกษา ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาดำராแพทย์แผนโบราณ ฤๅษีคัคน และตำราอื่น ๆ
๔. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติผู้แต่งและการจัดพิมพ์ตำราแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ นำมาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน

๘. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ภาพฤๅษีคัคน ภาพหมอชีวกกุมารภัก ภาพหรือตัวอย่างตำราแพทย์แผนโบราณ
๓. หนังสือแพทย์ศาสตร์สงเคราะห์
๔. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๕. ข่าวหรือบทความ
๖. แบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง
๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
_____/_____/_____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓

การพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

๑. สาระสำคัญ

แพทย์ที่ดีควรมีคุณธรรมและจรรยาบรรณของแพทย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ เต็มกำลังความสามารถ ไม่คำนึงถึงฐานะบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ฯลฯ

การพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์ เป็นการพูดและการเขียนสนับสนุนหรือโต้แย้งเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยเหตุด้วยผล โดยปราศจากอคติ ผู้วิจารณ์ที่ดีจะต้องเป็นคนช่างสังเกต มีความเป็นกลาง กล่าวที่จะวิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา มีเหตุมีผล และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๘)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. พูดและเขียนเชิงวิจารณ์ในประเด็นต่าง ๆ ได้สมเหตุสมผล (K, P)
๓. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๔. มีมารยาทในการพูดและการเขียน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการพูด ๔. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการพูด ๓. ประเมินทักษะการเขียน ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. สารน่ารู้
๒. การพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ	➡	จัดนิทรรศการ
การงานอาชีพฯ	➡	ศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาชีพแพทย์

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๒๕

๑. นักเรียนอ่านข้อความจากแผ่นป้ายที่ครูติดบนกระดาน

อาชีพแพทย์จะต้องช่วยเหลือคนส่วนใหญ่ในสังคม ช่วยแก้ปัญหาให้
ประเทศชาติ แพทย์จะต้องไม่เป็นทวดา ไม่เป็นเศรษฐี ต้องมีคุณธรรมสูง ประกอบ
อาชีพด้วยความสุจริต รักษาคนไข้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกว่าเป็นคนมีหรือคนจน
และหมั่นหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

๒. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความที่อ่าน

๓. ครูสรุปให้นักเรียนเข้าใจว่าข้อความดังกล่าวเป็นจรรยาแพทย์แผนโบราณ

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านสารานุกรมเรื่อง จรรยาแพทย์แผนโบราณ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นและสรุปจรรยาแพทย์แผนโบราณลงสมุด
๒. นักเรียนอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ในหนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ อีกครั้ง แล้วออกมาเขียนคุณสมบัติของ แพทย์ และจรรยาแพทย์ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องบนกระดาน ครูและเพื่อนช่วยกันตรวจสอบ ความถูกต้อง
๓. นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าประสบการณ์การไปพบแพทย์เพื่อรักษาอาการป่วยให้เพื่อนฟัง หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนช่วยกันสรุปว่าแพทย์มีคุณสมบัติหรือจรรยาแพทย์ตามที่เขียนบน กระดานในข้อใดบ้าง
๔. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า อาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ได้รับยกย่องจากคนในสังคมว่าเป็น อาชีพที่ดีอาชีพหนึ่ง แพทย์ที่ดีต้องมีคุณธรรมสูง เพราะต้องรักษาชีวิตคนไข้ แพทย์จึงต้องมีจรรยาบรรณรักษาคณด้วยความเสมอภาค มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีความเอื้ออาทร มีคุณธรรมและเมตตาธรรม ไม่เห็นแก่ทรัพย์สินเงินทอง และไม่เบียดเบียนคนไข้ จนก่อให้เกิดความเดือดร้อน ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๕. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหลักการพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์ แล้วครูอธิบาย ประกอบการซักถามเพิ่มเติม
๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ในประเด็นต่อไปนี้
 - ๑) ภาพลักษณ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ในสังคมไทย
 - ๒) แพทย์ในปัจจุบันควรยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาแพทย์แผนโบราณตามคัมภีร์ ฉันทศาสตร์แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์หรือไม่ อย่างไร
 - ๓) ค่านิยมของสังคมไทยในการเป็นแพทย์
๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูสรุปและเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสารานุกรม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความ ถูกต้อง
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าหาข่าวหรือบทความเกี่ยวกับอาชีพ แพทย์ในแง่มุมต่าง ๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น แพทย์ที่เสียสละตนเอง ทำงานเพื่อชุมชน หรือในถิ่นทุรกันดาร หรือในพื้นที่เสี่ยงภัย แพทย์ที่ศึกษาวิจัยรักษาโรค

ได้สำเร็จ แพทย์ที่ละเลยการดูแลรักษาคณไช้ แพทย์ที่ใช้วิชาชีพหารายได้เอาเปรียบคนไช้
 ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์ แล้วร่วมกันพูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับ
 ขาวหรือบทความนั้น ๆ

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกัน
 แสดงความคิดเห็น ครูอธิบายเพิ่มเติมให้ครบทุกประเด็น แล้วให้นักเรียนแต่ละคนเขียน
 บทความเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน ส่งครู
๕. นักเรียนแต่ละคนเลือกเขียนงานเขียนในหัวข้อ “แพทย์ที่พึงปรารถนาในสังคมไทย”
 โดยเขียนเป็นเรียงความ บทวิจารณ์ หรือแต่งเป็นบทร้อยกรองชนิดใดก็ได้ ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากจรรยาแพทย์แผนโบราณ ไปปรับในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนนำความรู้และแนวคิดจากการพูดและเขียนเชิงวิจารณ์ ไปใช้ในการเรียนและใน
 ชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับจรรยาแพทย์แผนโบราณ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพ
 ความคิด แผ่นพับ
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการพูดและการเขียนเชิงวิจารณ์ บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนสรุปว่าได้ข้อคิดอะไรจากการเรียนเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์
 สงเคราะห์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนคู่วิทัศน์หรือสารคดีเกี่ยวกับประวัติและการทำงานของหน่วยแพทย์ พอ.สว. ซึ่งเป็น
 แพทย์ผู้เสียสละทำหน้าที่รักษาประชาชนในถิ่นทุรกันดาร แล้วเขียนแสดงความคิดเห็น
๒. เชิญวิทยากรที่เป็นแพทย์ในโรงพยาบาลประจำชุมชนมาให้ความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในการ
 รักษาคนไช้ คุณสมบัติและจรรยาแพทย์ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของ
 แพทย์
๓. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับแพทย์ผู้เสียสละในสังคมไทย

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แผ่นป้ายข้อความ
๒. สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์
๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
 วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔

การพิจารณาคูณค่างานประพันธ์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

๑. สาระสำคัญ

คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ นอกจากจะมีคุณค่าทางด้านการแพทย์แล้ว ยังมีคุณค่าในเชิงวรรณกรรม เป็นตำราทางการแพทย์ที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร้อยและกาพย์ ชนิดต่าง ๆ โดยใช้ถ้อยคำได้อย่างกลมกลื่น เหมาะสมกับเนื้อหาและเป็นไปตามขนบของการแต่งวรรณคดี ข้อคิดคติคำสอนสามารถนำไปใช้ได้กับทุกสาขาอาชีพ

การแพทย์แผนไทย เป็นการแพทย์ที่ได้จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผสมผสานกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนไทย เพื่อดูแลสุขภาพและบำบัดรักษาโรค

๒. ตัวชี้วัดชั้น

๑. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๘)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๒)
๔. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)
๕. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูได้อย่างมีเหตุผล (K, P)
๒. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๓. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๕. นำความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)

๖. เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาไทย (K, P)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๒. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน ๔. ประเมินมารยาทในการพูด	๑. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๒. ประเมินทักษะการเขียนรายงาน ๓. ประเมินทักษะการพูด ๔. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๕. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๖. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

๒. การแพทย์แผนไทย

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ
สุขศึกษา	➡	ศึกษาเรื่อง การแพทย์แผนไทย
การงานอาชีพ	➡	ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตค้นคว้าข้อมูล/ศึกษาเกี่ยวกับพืชสมุนไพร

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๐

- ครูสนทนากับนักเรียนว่าการเรียนเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง

๒. ครูให้นักเรียนดูภาพร้านขายยาแผนโบราณหรือภาพการนวดแผนไทย แล้วซักถาม
นักเรียนว่าเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร และเกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทยอย่างไร

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนบทวนเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ แล้วร่วมกันตอบคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้
 - ๑) เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ มีรูปแบบการแต่งอย่างไร
 - ๒) เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร
 - ๓) เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ มีลักษณะเด่นด้านการใช้ภาษาหรือไม่อย่างไร
 - ๔) นักเรียนได้ข้อคิดใดจากการอ่านเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์
 - ๕) นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
๒. นักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ และสรุปประเด็นต่าง ๆ
๓. นักเรียนร่วมกันวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง การใช้สำนวนภาษา ข้อคิดคติคำสอน และแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๔. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒
๕. นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า หากแพทย์ไม่มีคุณธรรม ไม่มีจรรยาบรรณแพทย์แล้ว นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง

ชั่วโมงที่ ๓๑

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เพื่อเป็นการทบทวน
๒. ครูสนทนากับนักเรียนว่าการแพทย์แผนไทยมีอะไรบ้าง ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน แล้วร่วมสนทนาซักถามเพิ่มเติม
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยด้านต่าง ๆ กลุ่มละ ๑ เรื่อง ดังนี้
 - กลุ่มที่ ๑ เรื่อง ยาสมุนไพร
 - กลุ่มที่ ๒ เรื่อง นวดแผนไทย
 - กลุ่มที่ ๓ เรื่อง เครื่องหอมจากสมุนไพร
 - กลุ่มที่ ๔ เรื่อง การทำลูกประคบ
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นข้อมูลจากห้องสมุดหรือสื่ออินเทอร์เน็ต รวบรวมความรู้ จัดทำเป็นรายงาน ส่งครู

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำรายงานที่ผ่านการตรวจสอบจากครู เขียนใส่แผ่นป้ายและตกแต่งให้สวยงาม นำไปติดที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมหรือภาพลักษณ์ของแพทย์ในสังคมไทยปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร แล้วสรุปเป็นความรู้
๓. ครูนำบทร้อยกรองมาให้ นักเรียนอ่าน แล้วช่วยกันบอกว่าบทร้อยกรองนั้นกล่าวถึงอะไร ให้ข้อคิดอะไรแก่ผู้อ่าน เช่น

บางถือว่าคนเฒ่า	เป็นหมอเก่าชำนานูดี
รู้ยาไม่รู้ที	รักษาได้ก็ขึ้นบาน
แก่กายไม่แก่รู้	ประมาทผู้อุดมญาณ
แม่เด็กเป็นเด็กชาญ	ไม่ควรหมั่นประมาทใจ

ครูตรวจสอบความถูกต้องและอธิบายเพิ่มเติม

๔. นักเรียนทำใบงานที่ ๘ รวบรวมความเชื่อของคนไทย แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ของแต่ละกลุ่ม
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยทำเป็นโครงงาน โดยปรึกษาครูเกี่ยวกับหัวข้อและขอบข่ายเนื้อหา
๖. นักเรียนจัดได้ว่าทีในญัตติ “การแพทย์สมัยใหม่หรือจะสู้การแพทย์แผนไทย”

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้และข้อคิดจากเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย บันทึกลงสมุด
๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. ครูให้นักเรียนตอบคำถามในประเด็นที่ว่า นักเรียนคิดว่า การสวดมหาชาติคำหลวงหรือการเทศน์มหาชาติเกี่ยวข้องอย่างไรกับวรรณคดีเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก แล้วมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มหาเวสสันดรชาดก กัมมัฏฐ์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ ของบริษัท สำนักพิมพ์

วัฒนาพานิช จำกัด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนช่วยกันบอกวิธีนำความรู้ที่ได้จากเรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้อื่น
๒. นักเรียนศึกษาประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย และการจัดตั้งองค์กร สถาบันต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย
๓. นักเรียนรวบรวมตำรายากลางบ้าน โดยสอบถามหรือสัมภาษณ์จากผู้รู้ เช่น ปู่ย่าตายาย ปราชญ์ชาวบ้าน หมอพื้นบ้าน แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้หน้าชั้นเรียน
๔. จัดทัศนศึกษาเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย เช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สถาบันแพทย์แผนไทย หรือสถานที่อื่น ๆ ที่มีการสอนเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย
๕. เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการนวดแผนไทยหรือยาสมุนไพรมาบรรยายให้ความรู้พร้อมสาธิตวิธีการนวดแผนไทยต่างๆ โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน
๒. ภาพร้านขายยาแผนโบราณหรือภาพการนวดแผนไทย
๓. สลาก
๔. ห้องสมุดหรือห้องสื่ออินเทอร์เน็ต
๕. ตัวอย่างบทร้อยกรอง
๖. ใบงานที่ ๘ รวบรวมความเชื่อของคนไทย
๗. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๘. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๙. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๑๐. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

เวลา ๘ ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน

ความรู้

๑. การอ่านร่ายขาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. บทร้อยกรองประเภทร่าย
๓. วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร
๔. วิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์
๕. การประเมินค่างานเขียน

ภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. ทำแบบทดสอบ
๒. อ่านจับใจความ และสรุปความ
๓. เขียนแผนภาพโครงเรื่อง
๔. อ่านแบบแปล
๕. เขียนย่อความ
๖. ท่องจำบทร้อยกรอง
๗. แต่งบทร้อยกรองประเภท ร่ายขาว
๘. ทำรายงาน
๙. วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร
๑๐. วิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์
๑๑. เขียนแผนภาพความคิด
๑๒. ประเมินค่างานเขียน
๑๓. ทำใบงาน

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

ทักษะและกระบวนการ

๑. กระบวนการฟังและการดู
๒. กระบวนการพูด
๓. กระบวนการอ่าน
๔. กระบวนการเขียน
๕. กระบวนการคิดวิเคราะห์
๖. กระบวนการกลุ่ม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

๑. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
๒. มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
๓. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน
๔. เห็นคุณค่า ความสำคัญ และซาบซึ้งในวรรณคดีไทย

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ महाเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒) ๓. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๔. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕) ๕. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑) ๖. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓) ๗. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔) ๘. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)	
ความเข้าใจที่ทรงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นบทร้อยกรอง ประเภทร่ายยาว เนื้อหากล่าวถึงความรัก ความผูกพันระหว่างพระนางมัทรีที่มีต่อลูก และความศรัทธาในการบำเพ็ญทานบารมีของ พระเวสสันดร ๒. ร่ายยาวเป็นร้อยกรองเก่าแก่ที่นิยมแต่งคู่กับ โคลงสุภาพ มีลักษณะบังคับน้อยกว่าเมื่อเทียบกับ กับร้อยกรองประเภทอื่น ๆ	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ทรงทน ๑. นักเรียนได้ความรู้หรือข้อคิดอะไรบ้าง จากการอ่านเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ๒. บทร้อยกรองประเภทร่ายยาวมีลักษณะพิเศษ อย่างไร และบังคับตันท์ลักษณะอย่างไรบ้าง ๓. ตัวละครแต่ละตัวมีข้อดี ข้อเสียอย่างไร และนักเรียนสามารถนำไปเป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร ๔. การวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์มีความสัมพันธ์ กับงานเขียนอย่างไร

๓. การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เป็นการบอก ลักษณะนิสัยของตัวละครจากพฤติกรรมของ ตัวละครแต่ละตัว ๔. วรรณคดีหรือวรรณกรรมจะมีความไพเราะ หรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้ศิลปะทางภาษาหรือ ความงามของภาษา ๕. การประเมินค่างานเขียน เป็นคาดคะเนคุณค่า ประโยชน์ของงานเขียน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ประกอบการพิจารณาตัดสินงานเขียน	๕. การประเมินค่างานเขียนมีความสำคัญอย่างไร และมีประโยชน์อย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. คำสำคัญ ได้แก่ อาชาไนย บัณฑิตปรมาตมามี พิลาป อัสสุชล เติรดาช พาว ครรไล มุกลินท์ ไอศวรรย์ กระติ วิสญัญญ อุฐาการ กฤดาภินิหาร อัมมตัก มัจฉริย ๒. มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นเรื่องราว ของการบำเพ็ญทานบารมีในพระชาติสุดท้าย ก่อนจะบรรลุนิพพานเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนื้อหากล่าวถึงความรักและความผูกพันของแม่ ที่มีต่อลูก ๓. ร่ายยาวหรือกลอนเทศน์ เป็นบทร้อยกรองที่มี เอกลักษณ์และความไพเราะ มีลักษณะสำคัญคือ บังคับสัมผัสระหว่างวรรคเพียงอย่างเดียว โดยส่งสัมผัสจากท้ายวรรคไปยังคำที่ ๑ ถึงคำ ที่ ๕ ของวรรคต่อไป คำใดคำหนึ่งก็ได้ และส่ง สัมผัสไปเรื่อย ๆ จนจบ ๔. การวิเคราะห์ตัวละคร เป็นการแยกแยะ พฤติกรรมของตัวละคร ทั้งในด้านดีและด้าน ไม่ดี เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ๕. การวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ เป็นการ วิเคราะห์การใช้ศิลปะทางภาษาหรือความงาม ของภาษาในงานประพันธ์ ซึ่งทำได้หลายลักษณะ เช่น การเลือกคำ การเรียงคำ การใช้โวหาร	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. บอกใจความสำคัญ วิเคราะห์ และเล่าเรื่องที่อ่าน ๒. อธิบายลักษณะบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ๓. แต่งบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ๔. วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครสำคัญในเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ๕. อธิบายหลักการ และวิธีการวิเคราะห์ศิลปะ การประพันธ์ ๖. อธิบายวิธีการประเมินค่างานเขียน และประเมิน ค่างานเขียน

ภาพพจน์ รัชของวรรณคดี ๖. การประเมินค่างานเขียน คือ การพิจารณา สารประโยชน์หรือคุณค่างานเขียนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ว่ามีคุณค่าและถูกต้องเหมาะสมตาม รูปแบบหรือไม่			
ขั้นที่ ๒ การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง			
๑. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ อ่านเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี แล้วถอดคำประพันธ์ จับใจความสำคัญ เล่าเรื่องย่อ ดีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม ๑.๒ เขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๑.๓ อ่านแบบแปล ๑.๔ เขียนย่อความ ๑.๕ ท่องจำบทหรือกรอน ๑.๖ แต่งบทหรือกรอนประเภทร่ายยาว ๑.๗ ทำรายงาน ๑.๘ วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ๑.๙ วิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ ๑.๑๐ ประเมินค่างานเขียน ๑.๑๑ เขียนแผนภาพความคิด			
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ <table border="0"> <tr> <td data-bbox="342 1297 721 1688"> ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ </td><td data-bbox="850 1297 1352 1738"> ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ </td></tr> </table>		๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ
๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) การทดสอบ ๒) การสนทนาซักถาม ๓) การสังเกต ๔) การตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ๕) การวัดเจตคติ ๖) การวัดทักษะและกระบวนการ	๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ๒) แบบประเมินการอ่าน ๓) แบบประเมินการเขียน ๔) แบบประเมินการฟังและการดู ๕) แบบประเมินการพูด ๖) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ๗) แบบประเมินด้านทักษะและกระบวนการ		
๓. สิ่งที่มีประเมิน ๓.๑ ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง ๓.๒ ทักษะกระบวนการทางภาษา			

๓.๓ สมรรถนะสำคัญ ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี	
๓.๔ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ การอ่านรายชวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว	เวลา ๒ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗ การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ การวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การประเมินค่างานเขียน	เวลา ๒ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

การอ่านร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๑. สาระสำคัญ

มหาเวสสันดรชาดกเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์ เมื่อเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร เป็นพระชาติสุดท้ายที่ทรงบำเพ็ญทานบารมีอันเป็นบารมีสูงสุดและบารมีอื่น ๆ ครบทั้ง ๑๐ ประการ ในกัณฑ์มัทรี แสดงให้เห็นถึงความผูกพันและความรักอันยิ่งใหญ่ของผู้เป็นแม่ และความเสียสละของพระนางมัทรีที่ยอมเสียสละลูกทั้งสองคนเพื่อให้พระสวามีได้บรรลุนิพพานอันยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นประโยชน์สุขของมวลมนุษย

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๒. คาคณะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำ ความรู้ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๔)
๓. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความสำคัญ ดีความ สรุปความ และเล่าเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๒. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและเล่าเรื่องย่อจากแผนภาพโครงเรื่องได้ครบทุกประเด็น (K, P)
๓. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๔. อธิบายคุณค่าหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ (K)
๕. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (K, P)
๖. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ ก่อนเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการเขียน แผนภาพโครงเรื่อง ๓. ประเมินทักษะการเขียน ย่อความ ๔. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๕. ประเมินทักษะกระบวนการ กลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. นำเรื่อง
๒. เรื่องย่อ
๓. มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
ศิลปะ	➡	แสดงบทบาทสมมติ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๒

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการเทศน์มหาชาติ
๓. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การเทศน์มหาชาติ มีทั้งหมด ๑๓ กัณฑ์ และสนทนาโยงเข้าเรื่อง
มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านนำเรื่องและเรื่องย่อเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ในหนังสือเรียน
รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของเรื่อง และร่วมกันสรุปเรื่องย่อ

๒. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับชื่อตัวละครในเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ว่านักเรียนรู้จักตัวละครตัวใดบ้าง จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันคาดคะเนว่ามหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรีน่าจะมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร
๓. นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อเรื่อง โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มหรือตามแถวที่นั่ง ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ กลุ่มละ ๑ หน้า แล้วอ่านออกเสียงพร้อมกันสลับกันไปจนจบเรื่อง
๔. ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
 - ๑) เพราะเหตุใดเทวดาจึงต้องแปลงกายเป็นสัตว์ร้ายมาขวางทางพระนางมัทรี และการกระทำของเทวดาเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
 - ๒) เมื่อพระนางมัทรีพบสัตว์ร้ายพระนางมัทรีทำอย่างไร และการกระทำดังกล่าวสะท้อนความเชื่ออย่างไร
 - ๓) นักเรียนคิดว่าเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี เนื้อหาตอนใดให้อารมณ์สะเทือนใจมากที่สุด เพราะเหตุใด
 - ๔) นักเรียนคิดว่าหากพระนางมัทรีกลับมาทันเหตุการณ์ที่ชูชกทูลขอพระกุมารทั้งสอง เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร
 - ๕) เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี เสนอหลักธรรม ข้อคิดและคติสอนใจในเรื่องใด
 - ๖) เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี มีคุณค่าในด้านใดบ้าง
๕. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก เป็นวรรณคดีพระพุทธศาสนาที่มีชื่อเสียง ไม่เพียงแพร่หลายในประเทศไทยเท่านั้น ยังมีการแปลเป็นภาษาอื่น ๆ ในประเทศสมาชิกอาเซียนที่นับถือพระพุทธศาสนา เช่น ประเทศกัมพูชา เมียนมา ลาว
๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปโดยเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการเล่าเรื่องในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ ๓๓

๑. ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๑ กลุ่ม ออกมาเล่าเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี จากแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อเป็นการทบทวน
๒. ครูอธิบายลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ว่าแต่งด้วยร้อยบาทที่มีกลาบาลีนำ และครูอธิบายวิธีการอ่านภาษาบาลีให้นักเรียนเข้าใจ
๓. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี ให้นักเรียนฟังเป็นทำนองธรรมชาติ นักเรียนฝึกอ่านจนคล่อง
๔. ครูอธิบายวิธีการเหล่านี้นักเรียนฟัง พร้อมเปิดแถบบันทึกเสียงการเล่าเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก นักเรียนสังเกตจังหวะ ลีลา น้ำเสียงที่ใช้ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ลักษณะการแปล นักเรียนอ่านตามและฝึกแปลเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี จนคล่อง
 ๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกอ่านเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
 ตอนที่ประทับใจ โดยอ่านแบบแปล จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มอธิบายว่าเป็นเนื้อหาในตอนใด
 เลือกเกี่ยวกับอะไร และประทับใจเพราะอะไร ครูและเพื่อนร่วมกันอภิปรายแสดงความ
 คิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์เชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี แล้วช่วยกัน
 ตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความรักที่พระนางมัทรีมีต่อพระกัณหาและพระชาลิว่ายิ่งใหญ่
 เพียงใด แล้วช่วยกันสรุปและคิดหาแนวทางที่จะตอบแทนพระคุณของบิดามารดา
๓. นักเรียนอ่านเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์อื่น ๆ แล้วเขียนย่อความ สรุปข้อคิด หลักธรรม
 ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้ข้อคิดจากการอ่านเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ไปปรับใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของราย เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้
 ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนร่วมกิจกรรมการฟังเทศน์มหาชาติ โดยเฉพาะกัณฑ์มัทรี
๒. นักเรียนนิมนต์พระสงฆ์มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอานิสงส์จากการฟังเทศน์มหาชาติ
๓. นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี โดยแบ่งหน้าที่กัน
 รับผิดชอบ
๔. นักเรียนแต่งบทร้อยกรองเทิดพระคุณแม่ โดยเลือกใช้คำประพันธ์ตามความสนใจ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. แถบบันทึกเสียง
๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
 วัฒนาพานิช จำกัด

๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖

บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๑. สาระสำคัญ

ร่ายยาว เป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะคล้ายร้อยแก้วที่มีสัมผัส คือ มีจำนวนคำในแต่ละวรรคไม่แน่นอน ร่ายยาวเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป โดยเฉพาะร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ซึ่งนิยมนำมาใช้ในการเทศน์มหาชาติ สำหรับการอ่านร่ายยาว จะมีหลักการอ่านเหมือนร่ายชนิดอื่น ๆ

สำนวนภาษาส่วนใหญ่ที่ใช้ในมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี จะใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และเป็นคำที่มาจากภาษาบาลี การศึกษาคำศัพท์หรือคำยากที่ไม่เข้าใจความหมายในเนื้อเรื่องจะทำให้เข้าใจและมีอรรถรสในการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นกวีเอกที่ได้รับยกย่องในด้านกวีโวหารทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง มีผลงานการประพันธ์มาตั้งแต่สมัยธนบุรี แต่เรื่องที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายนั้นแต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๑ เช่น สามก๊ก ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กล่าวกันว่าท่านเป็นกวีที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชไว้วางพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง

การเทศน์มหาชาติ ถือเป็นประเพณีที่คนไทยถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะมีการเทศน์กลางเดือน ๑๒ หรือในวันแรม ๘ ค่ำ โดยมีความเชื่อว่าหากฟังเทศน์มหาชาติครบทั้ง ๑๓ กัณฑ์ในวันใดวัน ตายไปชาติหน้าจะได้พบพระศรีอาริย์

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๑)

๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๒)

๓. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๖)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความสำคัญ ดีความ สรุปความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๒. อธิบายความหมายของคำหรือข้อความได้ถูกต้องตามความหมาย (K, P)
๓. บอกลักษณะของรายชวและอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ (K, P)
๔. อ่านทำนองเสนาะ โดยใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกตามเนื้อเรื่องที่อ่านได้ (P)
๕. แต่งรายชวได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และสร้างสรรค์ (K, P)
๖. ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าได้ถูกต้อง ครบถ้วน (P)
๗. มีมารยาทในการอ่านและการเขียน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ๒. ประเมินทักษะการท่องจำ บทร้อยกรอง ๓. ประเมินทักษะการแต่ง คำประพันธ์ ๔. ประเมินทักษะการเขียนรายงาน ๕. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๖. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว
๒. ศัพท์น่ารู้
๓. ประวัตินักแต่ง
๔. สารน่ารู้

๖. แนวทางบูรณาการ

สังคมศึกษา	➡	ศึกษาพิธีเทศน์มหาชาติ
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ/จัดนิทรรศการ
สุขศึกษา	➡	เล่นเกมคิดไว่ ตอบไว่/เล่นเกมอักษรเชื่อมโยง

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๓๔

๑. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าบทร้อยกรองประเภทใดที่นิยมใช้ในการประพันธ์วรรณคดีมากที่สุด และบทร้อยกรองใดที่มีความไพเราะมากที่สุด

๒. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูคิดแถบข้อความบนกระดาน แล้วให้นักเรียนระดมสมองแสดงความคิดเห็นประกอบการซักถามของครูว่าข้อความดังกล่าวเป็นคำประพันธ์ประเภทใด มีลักษณะเป็นอย่างไร

“ชูยางขึ้นต้นอยู่อย่างตระหง สว่างมอญอาจทามกลางไพรสมน
ด้านทานแรงลมทำฟ้า สู้ฝนเนิ่นนานดาปี ขุนเขาแมกไม้ สายธาร
ประดามีล้วนสร้างรังสรรค์เคียรดาษ ดูสะอาดเอี่ยมวิลาสวิจิตร
วิไลตา”

๒. ครูสุ่มเรียกนักเรียนอาสาสมัคร ๒-๓ คนมาช่วยกันโยงเส้นสัมผัสของข้อความบนกระดาน โดยให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เล่นเกมคิดไว ตอบไว โดยให้นักเรียนแต่ละคู่เขียนชื่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่แต่งด้วยบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ภายในเวลา ๑ นาที ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง คู่ใดเขียนชื่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมได้ถูกต้องมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

๔. นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะของบทร้อยกรองประเภทร่ายยาวตามความรู้เดิม

๕. ครูแจกใบความรู้เรื่อง บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ให้นักเรียนศึกษาโดยครูอธิบายเพิ่มเติม แล้วช่วยกันสรุปความรู้

๖. นักเรียนร่วมกันเปรียบเทียบบทร้อยกรองประเภทร่ายยาวกับบทร้อยกรองประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน

๗. นักเรียนฝึกท่องจำบทร้อยกรองเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ตั้งแต่ จึ่งตรัสว่า ไอ้ไอ้เวลาปานจะนี่ย่อยจะมีคิดค้น จนถึง เหมือนแม่ฝันเมื่อคืนนี้แล้วแล แล้วมาท่องกับครูเป็นรายบุคคล ครูประเมินตามแบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง (นอกเวลาเรียน)

ชั่วโมงที่ ๓๕

๑. นักเรียนร่วมกันบอกลักษณะของบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว เพื่อเป็นการทบทวน
๒. นักเรียนร่วมกันทบทวนเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี อีกครั้ง แล้วช่วยกันบอกศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย ครูหรือนักเรียนอาสาสมัครเขียนบนกระดาน แล้วเปิดหาความหมายจากศัพท์น่ารู้หรือพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยครูคอยแนะนำและอธิบายความหมายของคำศัพท์เพิ่มเติม
๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับผลงานประพันธ์ของผู้แต่งเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ที่นักเรียนรู้จัก ครูเขียนคำตอบบนกระดานและตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นให้นักเรียนอาสาสมัคร ๑ คน ออกมาเล่าประวัติผู้แต่งตามความรู้เดิม ครูคอยสรุปเพิ่มเติมเพื่อให้ประวัติผู้แต่งสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
๔. นักเรียนศึกษาสาระน่ารู้เรื่อง พิธีเทศน์มหาชาติ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับพิธีเทศน์มหาชาติ
๕. ครูให้ความรู้เสริมนักเรียนว่า บุญผะเหวด หรือบุญมหาชาติ เป็นวันสำคัญของชาวลาว นิยมจัดขึ้นในเดือน ๔ ตามปฏิทินจันทรคติของลาว ซึ่งคำว่า บุญผะเหวดนี้เลื่อนมาจากคำว่า บุญพระเวส หรือบุญพระเวสสันดร

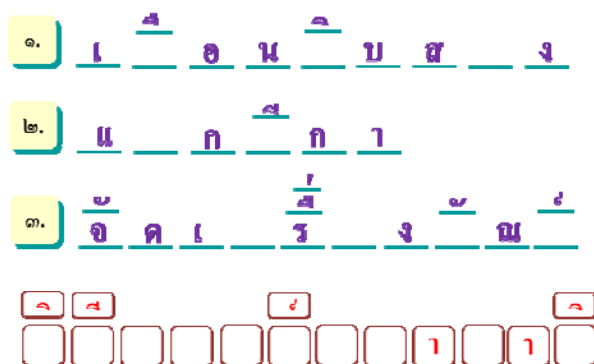
ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสาระน่ารู้ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๓. นักเรียนแต่งบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้หรือตามจินตนาการของนักเรียน อย่างน้อย ๑ บท
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลื่อกวรรณคดีที่แต่งด้วยบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว แล้วศึกษาเนื้อเรื่อง กลวิธีในการใช้ร่ายยาวดำเนินเรื่อง ศิลปะในการประพันธ์ ความงดงามของภาษา และอื่น ๆ แล้วทำรายงาน ส่งครู
๕. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ครูเขียนบทร้อยกรองเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ลงในแผ่นกระดาษพับใส่ไว้ในกล่อง เช่น

“...อันสองกุมารนี้ไฉนเป็นแต่ทาน พาหิระกะ ภายนอก
ไม่อ้อมหน้า พึงจะใคร่ให้ อัมมัตถิกทาน อีกนะเจ้ามัทรี...”

แล้วให้แต่ละคู่ออกมาหยิบกระดาษคู่ละ ๑ แผ่น อ่านบทร้อยกรองในกระดาษ และช่วยกันอธิบายความหมายของคำที่พิมพ์ตัวเอน ภายในเวลาที่ครูกำหนด ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๖. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมอักษรเชื่อมโยง โดยครูคิดแถบคำใบ้ (ซึ่งคำใบ้ในแต่ละข้อจะสัมพันธ์กันและจะเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงไปสู่คำใบ้สุดท้าย) นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งกันยกมือทายทีละข้อ กลุ่มใดยกมือก่อนจะมีสิทธิ์ตอบ ถ้าตอบถูกต้องจะได้รับ ๑ คะแนน และมีสิทธิ์ตอบในข้อถัดไป เมื่อเล่นครบทั้ง ๓ ข้อ ครูคิดแถบคำใบ้สุดท้ายให้นักเรียนกลุ่มที่ตอบข้อ ๓ ถูกต้องตอบ ภายในเวลา ๓๐ วินาที ถ้าตอบถูกต้องจะได้ ๒ คะแนน ครูรวบรวมคะแนน กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
- ตัวอย่างแถบคำใบ้

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ไปปรับใช้ในการอ่านและการแต่งบทร้อยกรองในโอกาสต่าง ๆ
๒. นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ให้ผู้ที่สนใจฟัง
๓. นักเรียนเล่าประวัติผู้แต่งให้สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ที่สนใจฟัง
๔. นักเรียนเล่าความเป็นมาของพิธีเทศน์มหาชาติให้ผู้สนใจฟัง

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปพิธีเทศน์มหาชาติ บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนศึกษาตัวละครจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ถิ่นทม์ทรี เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. จัดประกวดแต่งบทร้อยกรองประเภทร่ายยาวตามหัวข้อที่กำหนด เช่น ความงดงามของธรรมชาติ ความรักระหว่างแม่กับลูก
๒. นักเรียนรวบรวมรายชื่อวรรณคดีและวรรณกรรมที่แต่งด้วยบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียน
๓. จัดประกวดการอ่านบทร้อยกรองประเภทร่ายยาว ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๔. จัดนิทรรศการเผยแพร่ประวัติและผลงานของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)
 ๕. นักเรียนหาโอกาสฟังเทศน์มหาชาติที่วัดหรือหน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เพื่อศึกษาพิธีการต่าง ๆ
 ในพิธีเทศน์มหาชาติ

๕. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แถบข้อความ
๒. ใบความรู้เรื่อง บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว
๓. แบบประเมินการท่องจำบทร้อยกรอง
๔. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
๕. แผ่นกระดาน
๖. กล่องสำหรับใส่แผ่นกระดาน
๗. แถบคำใบ้
๘. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๙. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด
๑๐. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๑๑. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
_____ / _____ / _____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๑. สาระสำคัญ

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี กล่าวถึงพระนางมัทรีกลับจากหาผลไม้แล้วไม่พบพระกุมาร จึงออกมาตามหาจนสลบ พระเวสสันดรช่วยแก้ไขและตรัสเล่าความจริงให้ฟัง พระนางมัทรีร่วมอนุโมทนาบุตรหลาน แนวคิดของเรื่องแสดงให้เห็นถึงการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความรักที่ยิ่งใหญ่ของแม่ที่มีต่อลูก ตัวละครที่สำคัญในเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี คือ พระเวสสันดร และพระนางมัทรี ผู้อ่านจึงต้องวิเคราะห์ตัวละครทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี เพื่อนำแบบอย่างที่ดีของตัวละครมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. ตั้งเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะเด่นของตัวละครในเรื่องและวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครได้ (K, P)
๒. นำข้อคิดหรือแบบอย่างที่ดีของตัวละครไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (P)
๓. วิเคราะห์วิถีชีวิต ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนจากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๔. ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเรียนวรรณคดีไทย (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินเจตคติที่ดีต่อ การเรียนภาษาไทย	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการแสวงหา ความรู้ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (เนื้อเรื่อง, ตัวละคร)

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ	➡	วาดภาพการ์ตูนประกอบเรื่อง
การงานอาชีพ	➡	ทำหนังสือมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ฉบับการ์ตูน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๖

๑. ครูชื่อนักเรียนอาสาสมัคร ๒ คน เล่าเรื่องย่อเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๒. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์เนื้อเรื่องเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ในด้านการดำเนินเรื่องและแนวคิดของเรื่อง
๒. นักเรียนร่วมกันศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของนักเรียนในข้อ ๑
๓. นักเรียนช่วยกันบอกชื่อตัวละครในเรื่อง มหาเวสสันดร กัณฑ์มัทรี ครูเขียนบนกระดาน

๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง มหาเวสสันดร กัณท์มัทรี แล้วร่วมกันสนทนาคำถามตามแนวคำถามต่อไปนี้
 - ๑) ตัวละครตัวใดในเรื่องมีปฏิกิริยาไหวพริบที่น่ายกย่อง
 - ๒) ตัวละครตัวใดในเรื่องมีพฤติกรรมน่ายกย่องมากที่สุด
๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกวิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง มหาเวสสันดร กัณท์มัทรี กลุ่มละ ๑ ตัวดังนี้

กลุ่มที่ ๑ พระเวสสันดร

กลุ่มที่ ๒ พระนางมัทรี
๖. ครูเรียกนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมของตัวละคร แล้วช่วยกันสรุป
๗. นักเรียนร่วมกันศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อตัวละคร ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ แล้วร่วมกันสรุป

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อเนื้อเรื่อง และตัวละคร แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มวาดภาพการ์ตูนประกอบเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี ทำเป็นหนังสือมหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี ฉบับการ์ตูน ส่งครู
๓. นักเรียนเขียนบอกคุณธรรมที่ปรากฏในเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี พร้อมยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือบทหรือกรอนที่แสดงให้เห็นคุณธรรมของนั้น ๆ ของตัวละคร
๔. นักเรียนเขียนบอกแนวทางการนำพฤติกรรมด้านดีของตัวละครในเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
๕. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า นักเรียนคิดว่าการที่พระเวสสันดรทรงยกพระเศียรของพระนางมัทรีขึ้นวางบนพระเพลาในขณะที่พระนางมัทรีทรงสลับไปเพราะความโสเภรี เป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร ไปใช้วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครจากวรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ
๒. นักเรียนเลือกประพจน์ตามแบบอย่างที่ดีของตัวละครในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดของเรื่อง มหาเวสสันดร กัณท์มัทรี บันทึกลงสมุด
๒. นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะนิสัยของพระเวสสันดรและพระนางมัทรี บันทึกลงสมุด
๓. ครูให้นักเรียนทบทวนเนื้อเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณท์มัทรี แล้ววิเคราะห์ศิลปะคำประพันธ์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนเลือกอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีเนื้อหาแสดงถึงความรักระหว่างแม่กับลูก หรือพ่อกับลูก แล้วมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน
๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน อ่านวรรณคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วสนทนาวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. สลาก
๒. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๓. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน	
๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางการพัฒนา _____	
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
แนวทางแก้ไข _____	
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
เหตุผล _____	
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
ลงชื่อ _____	ผู้สอน
_____/_____/_____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘

การวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๑. สาระสำคัญ

ความงามของภาษา นับเป็นคุณค่าทางภาษาอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์จากการเลือกสรรคำมาเรียงร้อยให้เกิดความไพเราะ อาศัยโวหารภาพพจน์ ขยายความทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้อย่างลึกซึ้งกินใจ

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๓)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการวิเคราะห์ศิลปะในการประพันธ์ได้ (K, P)
๒. บอกคุณค่าของงานประพันธ์ที่มีศิลปะได้ (K)
๓. วิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์จากเรื่องที่อ่านได้ (K, P)
๔. มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบการทำกิจกรรม	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการอ่าน สรุปความ ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (ศิลปะการประพันธ์)

๖. แนวทางบูรณาการ

ศิลปะ	➡	ศึกษาเปรียบเทียบเรื่ององค์ประกอบศิลป์ในงานศิลปะกับ งานประพันธ์
การงานอาชีพฯ	➡	ทำสมุดคู่มือการเขียน

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๗

๑. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับกลวิธีการประพันธ์เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ว่าเป็น
อย่างไร และประทับใจผู้อ่านหรือไม่ อย่างไร
๒. ครูสนทนาโยงเข้าสู่เรื่อง แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองเขียนหัวข้อที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับ
ศิลปะการประพันธ์ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกัน
ตรวจสอบความถูกต้อง และอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับศิลปะการประพันธ์
๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับศิลปะในงานประพันธ์กับศิลปะในงานศิลป์ว่ามีความเหมือน
หรือแตกต่างกันอย่างไร แล้วช่วยกันรวบรวมหลักการวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์

๔. นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม ร่วมกันวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์จากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี พร้อมกับยกตัวอย่างบทหรือกรอนประกอบ
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๖. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องโดยการศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แล้วเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม และสรุปเป็นความรู้
๗. ครูคิดแบบทร้อยกรองจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่านและพิจารณาว่าบทร้อยกรองที่ครูแสดงใช้โวหารภาพพจน์ประเภทใด และแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดอย่างไร เช่น

“...พราหมณ์ยังข่มเข่นเขี้ยวคำรามตีต้อนให้ด้วนเดิน ตามป่ากระหกระเหิน
หอบหิวแล้วให้โหย มีแต่เสียงเธอโอดโอยสะอื้นร้องรำพันส่งทุกเส้นหญ้า
ก็ห้วน ๆ วังเวงวิเวกป่าพระหิมพานต์...”

นักเรียนเขียนคำตอบลงกระดาษ จากนั้นแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบคำตอบกับเพื่อน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อศิลปะการประพันธ์ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เลือบทร้อยกรองที่ชื่นชอบจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี มาวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ ครูสุ่มเรียกนักเรียน ๑-๒ คู่ ออกมานำเสนอให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
๓. นักเรียนทำใบงานที่ ๕ การเขียนบรรยายและพรรณนา แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ
๔. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาศิลปะการประพันธ์จากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี แล้วทำกิจกรรมต่อไปนี้
 - ๑) รวบรวมโวหารภาพพจน์และเขียนอธิบายว่าแสดงภาพพจน์อย่างไร
 - ๒) รวบรวมโวหารที่แสดงการเปรียบเทียบ และบอกว่าเปรียบเทียบสิ่งใดกับสิ่งใด
 - ๓) รวบรวมข้อความที่ทำให้เห็นภาพและเขียนอธิบายว่าเห็นภาพอย่างไร
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๖. นักเรียนศึกษาและรวบรวมศิลปะการประพันธ์จากผลงานเรื่องอื่น ๆ ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

นักเรียนนำความรู้จากการวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ ไปใช้ในการวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันรวบรวมหลักการวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ บันทึกลงสมุด
๒. ครูให้นักเรียนศึกษาหลักการพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการบ้าน เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนศึกษารวบรวมการใช้ศิลปะการประพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แล้วเขียนบันทึกความรู้ ส่งครู
๒. นักเรียนรวบรวมบทความเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศิลปะในการประพันธ์ แล้วจัดทำเป็นสมุดคู่มือการเขียน เก็บไว้ในชั้นเรียนเพื่อใช้ประกอบการเขียนประเภทต่าง ๆ
๓. จัดประกวดการเขียนบทร้อยแก้วและร้อยกรองตามหัวข้อที่ครูกำหนด โดยให้ความสำคัญในเรื่องศิลปะในการประพันธ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แลบบทร้อยกรอง
๒. ใบงานที่ ๙ การเขียนบรรยายและพรรณนา
๓. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๔. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๕. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
๖. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

การประเมินค่างานเขียน

สาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

๑. สาระสำคัญ

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นวรรณคดีที่แสดงให้เห็นถึงความรักของแม่ที่มีต่อลูกซึ่งเป็นความรักอันยิ่งใหญ่หาใดเปรียบได้ และการเสียสละประโยชน์สุขแห่งตนเพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนรวม ซึ่งผู้อ่านสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตจริงในสังคมไทยได้

การประเมินค่างานเขียน เป็นการพิจารณางานเขียนอย่างมีหลักเกณฑ์ว่างานเขียนนั้น ๆ มีคุณค่า และถูกต้องเหมาะสมตามรูปแบบหรือไม่

๒. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

๑. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ท ๑.๑ (ม. ๔-๖/๕)
๒. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๑)
๓. ตั้งทฤษฎีข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
ท ๕.๑ (ม. ๔-๖/๔)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการประเมินค่างานเขียนได้ (K)
๒. ประเมินค่างานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่อ่านได้ (K, P)
๓. แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้ (K, P)
๔. นำสารประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (K, P)
๕. มีมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน (A)
๖. เห็นคุณค่าและความงดงามในการใช้ภาษา (A)

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะและกระบวนการ (P)
๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย และการ แสดงความคิดเห็น ๒. ตรวจสอบผลการทำกิจกรรม ๓. ตรวจสอบแบบทดสอบ หลังเรียน	๑. ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความสนใจและตั้งใจเรียน ความรับผิดชอบในการทำ กิจกรรม ความมีระเบียบ วินัยในการทำงาน ฯลฯ ๒. ประเมินมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน ๓. ประเมินมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน	๑. ประเมินทักษะการอ่านวิเคราะห์ ๒. ประเมินทักษะการเขียน ๓. ประเมินทักษะกระบวนการคิด ๔. ประเมินทักษะกระบวนการกลุ่ม

๕. สารการเรียนรู้

๑. แนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม (ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ,
การเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน)
๒. การประเมินค่างานเขียน

๖. แนวทางบูรณาการ

คณิตศาสตร์	➡	เขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานเขียน/เขียน
แผนภาพความคิดสรุปข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ
และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก
สังคมศึกษา	➡	ศึกษาแนวคิดทางด้านโลกิยะและโลกุตระ
ศิลปะ	➡	จัดป้ายนิเทศ

๗. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑ นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ ๑๘

ครูสุ่มถามนักเรียนว่า วรรณคดีและวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่าต้องพิจารณาในเรื่องใดบ้าง

ขั้นที่ ๒ กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูสนทนาทบทวนความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม

๒. นักเรียนศึกษาแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ในหนังสือเรียน ภาษาไทย รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจับสลากเลือกวิเคราะห์คุณค่าของเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้
 - กลุ่มที่ ๑ คุณค่าด้านเนื้อหา
 - กลุ่มที่ ๒ คุณค่าด้านวรรณศิลป์
 - กลุ่มที่ ๓ คุณค่าด้านสังคม
 - กลุ่มที่ ๔ คุณค่าด้านการนำไปใช้
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๕. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การเป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นคุณธรรมสำคัญที่ทุกคนพึงมี เพราะชุมชนใดชุมชนหนึ่งจะเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนได้นั้น สมาชิกในชุมชนต้องมีจิตสำนึกสาธารณะร่วมกัน มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นประโยชน์ของตนเองเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ชั่วโมงที่ ๑๕

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เพื่อเป็นการทบทวน
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมองตั้งคำถามและตอบคำถาม เกี่ยวกับการประเมินค่างานเขียน แล้วเขียนเป็นแผนภาพความคิด
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินค่างานเขียน โดยครูซักถามและให้ความรู้เพิ่มเติมโดยใช้ใบความรู้เรื่อง การประเมินค่างานเขียน
๔. นักเรียนเข้ากลุ่มเดิม ร่วมกันวิเคราะห์และประเมินค่างานเขียนเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
๕. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้อง
๖. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปหลักการประเมินค่า ข้อดี และข้อควรระวังในการประเมินค่างานเขียน

ขั้นที่ ๓ ฝึกฝนผู้เรียน

๑. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ในหัวข้อ ข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง
๒. นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประเมินค่างานเขียน แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๑. นักเรียนร่วมกันพิจารณาข้อคิดและคติคำสอนจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี โดยแยกเป็นแนวคิดทางด้านโลกียะและโลกุตระ แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

๔. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความรักของมารดาที่มีต่อบุตร แล้วให้นักเรียนอาสาสมัคร อ่านข่าวที่บุตรทำร้ายมารดาให้เพื่อนฟัง และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการกระทำนั้น

๕. นักเรียนเลือกงานเขียนตามความสนใจ ๑ เรื่อง เขียนประเมินค่างานเขียน ส่งครู

ขั้นที่ ๔ นำไปใช้

๑. นักเรียนนำข้อคิดคติคำสอนจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวัน

๒. นักเรียนนำความรู้จากการประเมินค่างานเขียน ไปใช้ประเมินค่างานเขียนประเภทอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ

ขั้นที่ ๕ สรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิด คติคำสอน และความจรรโลงใจ และการเชื่อมโยงกับ ชีวิตประจำวันจากเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก เขียนเป็นแผนภาพความคิด บันทึกลงสมุด

๒. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการประเมินค่างานเขียน บันทึกลงสมุด

๓. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบ

๘. กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนสำรวจตนเองว่าใน ๑ วัน นักเรียนเสียสละอะไรบ้างเพื่อใครบ้าง และฝึกตนเองให้รู้จัก เสียสละเพื่อผู้อื่น

๒. นักเรียนรวบรวมหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินงานเขียนซีไรต์ จัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้ หน้าชั้นเรียน

๓. นักเรียนศึกษาเปรียบเทียบการประเมินค่างานเขียนกับการพิจารณาตัดสินรางวัลวรรณกรรมของ หน่วยงานต่าง ๆ

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. แบบทดสอบหลังเรียน

๒. สลาก

๓. ใบความรู้เรื่อง การประเมินค่างานเขียน

๔. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด

๕. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด

๖. คู่มือการสอน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๙. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๐. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

บันทึกหลังการสอน

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

ตอนที่ ๓

✧ ✧ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ✧ ✧
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตอนที่ ๓.๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา
ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสม กับเรื่องที่อ่าน	✦ การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย – บทร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง – บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต
๒. ตีความ แปลความ และขยายความ เรื่องที่อ่าน ๓. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้าน อย่างมีเหตุผล ๔. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ๕. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่ อย่างมีเหตุผล ๖. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภท ต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด ๗. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน ๘. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนานตน พัฒนาการเรียน และพัฒนา ความรู้ทางอาชีพ	✦ การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น – ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน – บทความ – นิทาน – เรื่องสั้น – นวนิยาย – วรรณกรรมพื้นบ้าน – วรรณคดีในบทเรียน – บทโฆษณา – สารคดี – บันทึกคดี – ปาฐกถา – พระบรมราโชวาท – เทศนา – คำบรรยาย – คำสอน – บทร้อยกรองร่วมสมัย

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	– บทเพลง – บทอาเศียรวาท – คำขวัญ
๕. มีมารยาทในการอ่าน	✦ มารยาทในการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน	✦ การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น – อธิบาย – บรรยาย – พรรณนา – แสดงทรรศนะ – โต้แย้ง – โน้มน้าว – เชิญชวน – ประกาศ – จดหมายกิจธุระ – โครงการและรายงานการดำเนินโครงการ – รายงานการประชุม – การกรอกแบบรายการต่าง ๆ
๒. เขียนเรียงความ	✦ การเขียนเรียงความ
๓. เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย	✦ การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น – กวีนิพนธ์ และวรรณคดี – เรื่องสั้น สารคดี นวนิยาย บทความทางวิชาการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน
๔. ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ	✦ การเขียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น – สารคดี – บันเทิงคดี

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๕. ประเมินงานเขียนของผู้อื่น แล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง	✦ การประเมินคุณค่างานเขียนในด้านต่าง ๆ เช่น – แนวคิดของผู้เขียน – การใช้ถ้อยคำ – การเรียบเรียง – สำนวนโวหาร – กลวิธีในการเขียน
๖. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจ ตามหลักการเขียนเชิงวิชาการและใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง	✦ การเขียนรายงานเชิงวิชาการ ✦ การเขียนอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศ
๗. บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	✦ การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
๘. มีมารยาทในการเขียน	✦ มารยาทในการเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. สรุปแนวคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	✦ การพูดสรุปแนวคิดและการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
๒. วิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล	✦ การวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดู
๓. ประเมินเรื่องที่ฟังและดู แล้วกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	✦ การเลือกเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ✦ การประเมินเรื่องที่ฟังและดูเพื่อกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้
๔. มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู	
๕. พูดในโอกาสต่าง ๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม	✦ การพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น – การพูดในที่ประชุมชน – การพูดอภิปราย – การพูดแสดงทรรศนะ – การพูดโน้มน้าวใจ
๖. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	✦ มารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา	✦ ธรรมชาติของภาษา ✦ พลังของภาษา ✦ ลักษณะของภาษา – เสียงในภาษา – ส่วนประกอบของภาษา – องค์ประกอบของพยางค์และคำ
๒. ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์	✦ การใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยค – คำและสำนวน – การร้อยเรียงประโยค – การเพิ่มคำ – การใช้คำ – การเขียนสะกดคำ
๓. ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม	✦ ระดับของภาษา ✦ คำราชาศัพท์
๔. แต่งบทร้อยกรอง	✦ กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์
๕. วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ และภาษาถิ่น	✦ อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ และภาษาถิ่น
๖. อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย	✦ หลักการสร้างคำในภาษาไทย
๗. วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	✦ การประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
๑. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	✦ หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น – จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม – การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม – การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม – การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต	✦ การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	✦ การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม – ด้านวรรณศิลป์ – ด้านสังคมและวัฒนธรรม
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	✦ การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม
๕. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา	✦ วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง – ภาษากับวัฒนธรรม – ภาษาถิ่น
๖. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง	✦ บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า – บทอาขยานตามที่กำหนด – บทร้อยกรองตามความสนใจ

ตอนที่ ๓.๒

กระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงการ และเพิ่มสะสมผลงาน

๑. กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วิธีการหรือเทคนิคที่นำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยมีอยู่มากมายหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะมีประสิทธิภาพในการสร้างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการให้โอกาสนักเรียนได้แสดงบทบาทแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการพิจารณาเลือกวิธีการใดมาใช้ ครูต้องวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ก่อนว่าต้องการให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมใด ในระดับใด จึงจะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

ในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ได้บูรณาการเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ ซึ่งแต่ละเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ มีสาระพอสั่งเขบดังนี้

๑. กระบวนการเรียนภาษา (Language Learning Process)

กระบวนการเรียนภาษา เป็นกระบวนการที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ทำความเข้าใจสัญลักษณ์ สื่อ รูปภาพ รูปแบบ เครื่องหมาย

นักเรียนจะรับรู้ความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ

๒) สร้างความคิดรวบยอด

นักเรียนจะเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์นำมาสู่ความเข้าใจและเกิดเป็นภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเรียนรู้

๓) สื่อความหมาย ความคิด

เมื่อนักเรียนเข้าใจหรือสร้างความคิดรวบยอดได้แล้ว สามารถที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้

๔) พัฒนาความสามารถ

นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอน คือ เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

๒. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

วิธีนี้เป็นกระบวนการที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ ๔-๘ คน ให้นักเรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในเรื่องหรือประเด็นที่กำหนด แล้วสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยนี้ จะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ ๔-๘ คน ควรเป็นกลุ่มที่ไม่เล็กเกินไป และไม่ใหญ่เกินไป เพราะถ้ากลุ่มเล็กจะไม่ได้ความคิดที่หลากหลายเพียงพอ ถ้ากลุ่มใหญ่สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งการแบ่งกลุ่มอาจทำได้หลายวิธี เช่น วิธีสุ่มเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้ร่วมกลุ่มกับเพื่อนไม่ซ้ำกัน จำแนกตามเพศ วัย ความสนใจ ความสามารถ หรือเลือกอย่างเจาะจงตามปัญหาที่มีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครูและสิ่งที่จะอภิปราย

๒) ครูหรือนักเรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย ให้มีวัตถุประสงค์ของการอภิปรายที่ชัดเจน โดยที่การอภิปรายแต่ละครั้งไม่ควรมีประเด็นมากจนเกินไป เพราะจะทำให้ให้นักเรียนอภิปรายได้ไม่เต็มที่

๓) นักเรียนเริ่มอภิปรายโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันตามประเด็นที่กำหนด ในการอภิปรายแต่ละครั้งควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จำเป็นในการอภิปราย เช่น ประธานหรือผู้นำในการอภิปราย เลขานุการ ผู้จัดบันทึก และผู้รักษาเวลา นอกจากนี้ครูควรบอกให้สมาชิกกลุ่มทุกคนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตน ให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือคำแนะนำแก่กลุ่มก่อนการอภิปราย และควรย้ำถึงความสำคัญของการให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง เพราะวัตถุประสงค์หลักของการอภิปรายคือ การให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง และได้รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความคิดที่ลึกซึ้งและรอบคอบขึ้น ในกรณีที่มีหลายประเด็น ควรมีการจำกัดเวลาของการอภิปรายแต่ละประเด็นให้มีความเหมาะสม

๔) นักเรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม ครูควรให้สัญญาณแก่กลุ่มก่อนหมดเวลา เพื่อที่แต่ละกลุ่มจะได้สรุปผลการอภิปรายเป็นข้อสรุปของกลุ่ม หลังจากนั้นอาจให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายแลกเปลี่ยนกัน หรือดำเนินการในรูปแบบอื่นต่อไป

๕) นำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียน หลังจากการอภิปรายสิ้นสุดลง ครูจำเป็นต้องเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนได้ร่วมกันคิดกับบทเรียนที่กำลังเรียนรู้ โดยนำข้อสรุปของกลุ่มมาใช้ในการสรุปบทเรียนด้วย

๓. กระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving Process)

วิธีนี้เน้นให้นักเรียนฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน มีเหตุผล ซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยอาศัยแนวคิดแก้ปัญหาด้วยการนำวิธีสอนแบบนิรนัย (Deductive) คือ การสอนจากกฎเกณฑ์ไปหาความจริงย่อยไปผสมผสานกับวิธีการสอนแบบอุปนัย (Inductive) คือ การสอนจากตัวอย่างย่อยมาหากฎเกณฑ์ กระบวนการคิดทั้งสองอย่างนี้รวมกันทำให้เกิดรูปแบบการสอนแบบแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ทำความเข้าใจปัญหา

ครูเน้นให้นักเรียนทำความเข้าใจถึงสภาพของปัญหาว่า ปัญหาเกิดจากอะไร มีข้อมูลใดแล้วบ้าง และมีเงื่อนไขหรือต้องการข้อมูลใดเพิ่ม

๒) วางแผนแก้ปัญหา

เป็นการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ ๑ และข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นมาประกอบวางแผนแก้ปัญหา ถ้าปัญหานั้นต้องตรวจสอบโดยการทดลอง ในขั้นวางแผนก็จะ

ประกอบด้วยการตั้งสมมุติฐาน กำหนดวิธีการทดลอง และกำหนดแนวทางในการประเมินผลการแก้ปัญหา

๓) ดำเนินการแก้ปัญหาและประเมินผล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และทดสอบสมมุติฐานและประเมินว่า วิธีการแก้ปัญหา หรือผลการทดลองเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร

๔) ตรวจสอบการแก้ปัญหา

ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหา และผลจากการแก้ปัญหามีผลกระทบ ต่อสิ่งอื่นหรือไม่ รวมถึงการนำวิธีการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ต่อไป

๔. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning)

วิธีการนี้เป็นการผสมผสานหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมและความสามารถทางวิชาการเข้าด้วยกัน โดยให้นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน คนที่เก่งกว่าจะต้องช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า ทุกคนต้องมีโอกาสได้แสดงความสามารถ ร่วมแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติงาน โดยถือว่าความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) ขั้นเตรียม

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ครูแนะนำแนวทางในการทำงานกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม และแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำงาน

๒) ขั้นสอน

นำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาสาระ แหล่งความรู้ แล้วมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

๓) ขั้นทำกิจกรรม

นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมในกลุ่มย่อย โดยสมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามที่ ได้รับมอบหมาย ซึ่งในการทำกิจกรรมกลุ่มครูจะใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น คู่คิด เพื่อนเรียน ปริศนาความคิด กลุ่มร่วมมือ การทำกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องเลือกเทคนิคที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง โดยอาจใช้เทคนิคเดียวหรือหลายเทคนิครวมกันก็ได้

๔) ขั้นตรวจสอบผลงาน

เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ต้องมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ โดยเริ่มจากการตรวจภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อนำข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

๕) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มว่า จุดเด่นของงานคืออะไร และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุงและแก้ไข

ตัวอย่างเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ

๑) เพื่อนเรียน (Partners)

ให้นักเรียนเตรียมจับคู่กันทำความเข้าใจเนื้อหาและสาระสำคัญของเรื่องที่ครูกำหนดให้ โดยคู่ที่ยังไม่เข้าใจอาจขอคำแนะนำจากครูหรือคู่อื่นที่เข้าใจดีกว่า เมื่อคู่นั้นเกิดความเข้าใจดีแล้วก็ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนคู่อื่นต่อไป

๒) ปริศนาความคิด (Jigsaw)

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยละความสามารถ เก่ง-อ่อน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” (Home Groups) ครูแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันมารวมกลุ่มเพื่อร่วมกันศึกษา เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Groups) เมื่อร่วมกันศึกษาจนเข้าใจแล้ว สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มบ้านของตนเอง จากนั้นถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษามาให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟังจนครบทุกคน

๓) กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op)

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยละความสามารถกัน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา เมื่อได้หัวข้อแล้วสมาชิกในกลุ่มช่วยกันกำหนดหัวข้อย่อย แล้วแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ โดยศึกษาค้นละ ๑ หัวข้อย่อย จากนั้นสมาชิกรวบรวมงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม ช่วยกันเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกัน และเตรียมทิวทัศน์นำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน เมื่อนำเสนอผลงานแล้ว ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผลการทำงานและผลงานกลุ่ม

๔) กลุ่มร่วมกันคิด (Numbered Heads Together: NHT)

วิธีนี้เหมาะสำหรับการทบทวนความรู้ให้นักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(๑) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน ละละความสามารถกันแต่ละคนมี

หมายเลขประจำตัว

(๒) ครูถามคำถามหรือมอบหมายงานให้ทำ

(๓) นักเรียนช่วยกันอภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนมั่นใจในคำตอบ

(๔) ครูสุ่มถามโดยเรียกหมายเลขประจำตัวคนใดคนหนึ่งในกลุ่มตอบ

(๕) ครูให้คำชมเชยแก่สมาชิกในกลุ่มที่สามารถตอบคำถามได้มากที่สุด และอธิบายข้อคำถามที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

๒. โครงการงาน (Project Work)

โครงการงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามแผนการดำเนินงานที่นักเรียนได้จัดขึ้น โดยครูช่วยให้คำแนะนำปรึกษา กระตุ้นให้คิด และติดตามการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย โครงการงานแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. โครงการงานประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล

๒. โครงการงานประเภททดลอง ค้นคว้า

๓. โครงการงานที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดใหม่

๔. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

การเรียนรู้ด้วยโครงการมีขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา นักเรียนคิดหัวข้อโครงการ ซึ่งอาจได้มาจากความอยากรู้อยากเห็น ของนักเรียนเองหรือได้จากการอ่านหนังสือ บทความ การไปทัศนศึกษาดูงาน โดยนักเรียนต้องตั้งคำถาม ว่า “จะศึกษาอะไร” “ทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว”

๒. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักเรียนศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและปรึกษาครู หรือผู้ที่ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ

๓. เขียนเค้าโครงของโครงการหรือสร้างแผนผังความคิด โดยทั่วไปเค้าโครงของโครงการจะ ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) ชื่อโครงการ
- ๒) ชื่อผู้ทำโครงการ
- ๓) ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- ๔) ระยะเวลาดำเนินการ
- ๕) หลักการและเหตุผล
- ๖) วัตถุประสงค์
- ๗) สมมุติฐานของการศึกษา (ในกรณีที่เป็นโครงการทดลอง)
- ๘) ขั้นตอนการดำเนินงาน
- ๙) ปฏิบัติโครงการ
- ๑๐) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- ๑๑) เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

๔. ปฏิบัติโครงการ ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ในระหว่างปฏิบัติงานควรมีการ จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดว่าทำอะไร ได้ผลอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร และมี แนวทางแก้ไขอย่างไร

๕. เขียนรายงาน เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ ซึ่งการเขียนรายงานนี้ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจ ง่าย ชัดเจน และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

๖. แสดงผลงาน เป็นการนำผลของการดำเนินงานมาเสนอ อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัด นิทรรศการ การทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย หรืออาจนำเสนอในรูปแบบของการแสดงผลงาน การนำเสนอ ด้วยวาจา บรรยาย อภิปรายกลุ่ม สาธิต

๓. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

แฟ้มสะสมผลงาน หมายถึง แหล่งรวบรวมเอกสาร ผลงาน หรือหลักฐาน เพื่อใช้สะท้อนถึง ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ทักษะ และพัฒนาการของนักเรียน มีการจัดเรียงผลงานไว้อย่างมีระบบ โดยนำความรู้ ความคิด และการนำเสนอมาผสมผสานกัน ซึ่งนักเรียนเป็นผู้คัดเลือกผลงานและมีส่วนร่วม

ในการประเมิน แฟ้มสะสมผลงานจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนสามารถมองเห็นพัฒนาการของตนเองได้ตามสภาพจริง รวมทั้งเห็นข้อบกพร่อง และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

๑. ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลงานสะสมไว้ ครูจะทราบจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนจากแฟ้มสะสมผลงาน และสามารถติดตามพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่อง

๒. มุ่งวัดศักยภาพของนักเรียนในการผลิตหรือสร้างผลงานมากกว่าการวัดความจำจากการทำแบบทดสอบ

๓. วัดและประเมินโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ นักเรียนเป็นผู้วางแผน ลงมือปฏิบัติงาน รวมทั้งประเมินและปรับปรุงตนเอง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะ เน้นการประเมินผลน้อยกว่าการประเมินผลรวม

๔. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองและหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาตนเอง

๕. นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รู้ว่าตนเองมีจุดเด่นในเรื่องใด

๖. ช่วยในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ปกครอง ฝ่ายแนะแนว ตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน มี ๑๐ ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

๑. การวางแผนจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานต้องมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ครู การเตรียมตัวของครูต้องเริ่มจากการศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตร คู่มือครู คำอธิบายรายวิชา วิธีการวัดและประเมินผลในหลักสูตร รวมทั้งครูต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน จึงจะสามารถวางแผนกำหนดชิ้นงานได้

นักเรียน ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดชิ้นงาน และบทบาทในการทำงานกลุ่ม โดยครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า

ผู้ปกครอง ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงาน การแสดงความคิดเห็น และรับรู้พัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นก่อนทำแฟ้มสะสมผลงาน ครูต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบหรือขอความร่วมมือ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานแก่ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส

๒. การรวบรวมผลงานและจัดระบบแฟ้ม ในการรวบรวมต้องออกแบบการจัดเก็บหรือแยกหมวดหมู่ของผลงานให้ดี เพื่อสะดวกและง่ายต่อการนำข้อมูลออกมาใช้ แนวทางการจัดหมวดหมู่ของผลงาน เช่น

๑) จัดแยกตามลำดับ วัน เวลา ที่สร้างผลงานขึ้นมา

๒) จัดแยกตามความซับซ้อนของผลงาน เป็นการแสดงถึงทักษะหรือพัฒนาการของนักเรียนที่มากขึ้น

๓) จัดแยกตามวัตถุประสงค์ เนื้อหา หรือประเภทของผลงาน

ผลงานที่อยู่ในแฟ้มสะสมผลงานอาจมีหลายเรื่อง หลายวิชา ดังนั้นนักเรียนจะต้องทำเครื่องมือในการช่วยค้นหา เช่น สารบัญ ดัชนีเรื่อง จุดสี แถบสี ติดไว้ที่ผลงาน โดยมีรหัสที่แตกต่างกัน

๓. การคัดเลือกผลงาน ในการคัดเลือกผลงานนั้นควรให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่โรงเรียน ครู หรือนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นมา และผู้คัดเลือกผลงานควรเป็นนักเรียนเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน หรือมีส่วนร่วมกับครู เพื่อน และผู้ปกครอง

ผลงานที่เลือกเข้าแฟ้มสะสมผลงาน ควรมีลักษณะดังนี้

๑) สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

๒) เป็นผลงานชิ้นที่ดีที่สุด มีความหมายต่อนักเรียนมากที่สุด

๓) สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน

๔) เป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ

ส่วนจำนวนชิ้นงานนั้นให้กำหนดตามความเหมาะสม ไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้ผลงานบางชิ้นไม่มีความหมาย แต่ถ้ามีน้อยเกินไปจะทำให้การประเมินไม่มีประสิทธิภาพ

๔. การสร้างสรรค์แฟ้มสะสมผลงานให้มีเอกลักษณ์ของตนเอง โครงสร้างหลักของแฟ้มสะสมผลงานอาจเหมือนกัน แต่นักเรียนสามารถตกแต่งรายละเอียดย่อยให้แตกต่างกันตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล โดยอาจใช้ภาพ สี สติกเกอร์ ตกแต่งให้สวยงาม เน้นเอกลักษณ์ของเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน

๕. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์ หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ตัวอย่างข้อความที่ใช้แสดงความรู้สึกต่อผลงาน เช่น

๑) ได้แนวคิดจากการทำผลงานชิ้นนี้มาจากไหน

๒) เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้คืออะไร

๓) จุดเด่น จุดด้อยของผลงานชิ้นนี้คืออะไร

๔) รู้สึกพอใจกับผลงานชิ้นนี้น้อยเพียงใด

๕) ได้ข้อคิดอะไรจากการทำผลงานชิ้นนี้

๖. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ย่อย ๆ ที่ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดขึ้น เช่น นิสัยการทำงาน ทักษะทางสังคม การทำงานเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การขอความช่วยเหลือเมื่อมีความจำเป็น นอกจากนี้การตรวจสอบความสามารถตนเองอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนเขียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

๙. การประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการเป็นการสรุปคุณภาพของงานและความสามารถหรือพัฒนาการของนักเรียน การประเมินแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน และการประเมินโดยให้ระดับคะแนน

๑) การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน ครูกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า แฟ้มสะสมผลงานมีไว้เพื่อศึกษากระบวนการทำงาน ศึกษาความคิดเห็นและความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อผลงานของตนเอง ตลอดจนดูพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อนสามารถให้คำชี้แนะแก่นักเรียนได้ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะได้คะแนนมากน้อยเท่าไร

๒) การประเมินโดยให้ระดับคะแนน มีทั้งการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินระหว่างภาคเรียน และการประเมินปลายภาคเรียน ซึ่งจะช่วยในวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก การประเมินแฟ้มสะสมผลงานต้องกำหนดวิธีการให้คะแนน (scoring Rubrics) ตามเกณฑ์ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น การให้ระดับคะแนนมีทั้งการให้คะแนนเป็นรายชิ้นก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน และการให้คะแนนแฟ้มสะสมผลงานทั้งแฟ้ม ซึ่งมาตรฐานคะแนนนั้นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน และมุ่งเน้นพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

๙. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ครู และผู้ปกครอง อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุมในโรงเรียน โดยเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาผลงาน การสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การส่งแฟ้มสะสมผลงานไปให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ

ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นนักเรียนจะต้องเตรียมคำถามเพื่อถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานของตนเอง ตัวอย่างคำถาม เช่น

- ๑) ท่านคิดอย่างไรกับผลงานชิ้นนี้
- ๒) ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขส่วนใดอีกบ้าง
- ๓) ผลงานชิ้นใดที่ท่านชอบมากที่สุด เพราะอะไร

๙. การปรับเปลี่ยนผลงาน หลังจากทีนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จะนำมาปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น นักเรียนสามารถนำผลงานที่ดีกว่าเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานแทนผลงานเดิม ทำให้แฟ้มสะสมผลงานมีผลงานที่ดี ทันสมัย และตรงตามจุดประสงค์ในการประเมิน

๑๐. การประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน เป็นการแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน โดยนำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนทุกคนมาจัดแสดงร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนทั่วไปได้เข้าชมผลงาน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ผู้ที่เริ่มต้นทำแฟ้มสะสมผลงานอาจไม่ต้องดำเนินการทั้ง ๑๐ ขั้นตอนนี้ อาจใช้ขั้นตอนหลัก ๆ คือ การรวบรวมผลงานและการจัดระบบแฟ้ม การคัดเลือกผลงาน และการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกรักต่อผลงาน

องค์ประกอบสำคัญของแฟ้มสะสมผลงาน มีดังนี้

๑. ส่วนนำ ประกอบด้วย

- ปก
- คำนำ
- สารบัญ
- ประวัติส่วนตัว
- จุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมผลงาน

๒. ส่วนเนื้อหาแฟ้ม ประกอบด้วย

- ผลงาน
- ความคิดเห็นที่มีต่อผลงาน
- Rubrics ประเมินผลงาน

๓. ส่วนข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย

- ผลการประเมินการเรียนรู้
- การรายงานความก้าวหน้าโดยครู
- ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
เช่น เพื่อน ผู้ปกครอง

ตอนที่ ๓.๓

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

๑. ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

ขั้นที่ ๑ ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น ๑. _____ ๒. _____	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... ๑. _____ ๒. _____	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน ๑. _____ ๒. _____
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... ๑. _____ ๒. _____ ๓. _____	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... ๑. _____ ๒. _____ ๓. _____
ขั้นที่ ๒ ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
๑. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ๑.๑ _____ ๑.๒ _____	
๒. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๒.๑ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ๑) _____ ๒) _____ ๒.๒ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ๑) _____ ๒) _____	
๓. สิ่งที่มีประเมิน ๓.๑ _____ ๓.๒ _____	
ขั้นที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____	

๒. รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

เมื่อครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design แล้ว ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงโดยใช้รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชื่อแผน... (ระบุชื่อและลำดับที่ของแผนการจัดการเรียนรู้)

ชื่อเรื่อง... (ระบุชื่อเรื่องที่จะทำการจัดการเรียนรู้)

กลุ่มสาระ... (ระบุกลุ่มสาระที่ใช้จัดการเรียนรู้)

ชั้น... (ระบุชั้นที่จัดการเรียนรู้)

หน่วยการเรียนรู้ที่... (ระบุชื่อและลำดับที่ของหน่วยการเรียนรู้)

เวลา... (ระบุระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อ ๑ แผน)

สาระสำคัญ... (เขียนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ของหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้)

ตัวชี้วัดช่วงชั้น... (ระบุตัวชี้วัดช่วงชั้นที่ใช้เป็นเป้าหมายของแผนการจัดการเรียนรู้)

จุดประสงค์การเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (Affective: A) และด้านทักษะกระบวนการ (Performance: P))

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้... (ระบุวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน)

สาระการเรียนรู้... (ระบุสาระและเนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนรู้ อาจเขียนเฉพาะหัวเรื่องก็ได้)

แนวทางการบูรณาการ... (เสนอแนะและระบุกิจกรรมของกลุ่มสาระอื่นที่บูรณาการร่วมกัน)

กระบวนการจัดการเรียนรู้... (กำหนดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระและการบูรณาการข้ามสาระ)

กิจกรรมเสนอแนะ... (ระบุรายละเอียดของกิจกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติเพิ่มเติม)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้... (ระบุสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้)

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้... (ระบุรายละเอียดของผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้
อาจนำเสนอข้อเด่นและข้อด้อยให้เป็นข้อมูลที่สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิจัยในชั้นเรียนได้)

ตอนที่ ๓.๔

แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. วรรณกรรมหมายถึงข้อใด

- ก บทวิเคราะห์การเมืองไทย
- ข บทโฆษณาที่แต่งให้มีประโยชน์
- ค หนังสือที่ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสร

ง ถูกทุกข้อ

๒. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

- ก การพิจารณาลักษณะของบทประพันธ์
- ข การแสดงความรู้สึกนึกคิดว่าดีหรือไม่ดี
- ค การจับผิดหรือหาข้อบกพร่องให้ได้มากที่สุด

ง การหาเหตุผลมาอธิบายประกอบอย่างชัดเจน

๓. สาเหตุใดสมัยอยุธยาตอนกลางจึงได้ชื่อว่าเป็นยุคทองแห่งวรรณคดี

- ก มีกวีสำคัญหลายคน
- ข วรรณคดีมีรูปแบบหลากหลาย
- ค มีวรรณคดีศาสนาเกิดขึ้นมากมาย
- ง มีรูปแบบวรรณกรรมร้อยกรองเกิดขึ้น

๔. ข้อใด ไม่ใช่ กวีในสมัยอยุธยาตอนกลาง

- ก ขุนเทพกวี
- ข พระโหราธิบดี
- ค พระศรีมโหสถ
- ง เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

๕. สมัยใดที่มีความรุ่งเรืองทางด้านวรรณคดี

ต่อจากสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

- ก สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ
- ข สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม
- ค สมเด็จพระตากสินมหาราช

ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

๖. วรรณคดีเรื่องใดสามารถนำคติจากเรื่องไปใช้ในการครองเรือน

- ก จินตามณี
- ข พระมาลัยคำหลวง
- ค ปุณโณวาทคำฉันท์

ง กฤษณาอานันทคำฉันท์

๗. วรรณคดีเรื่องใดที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของพุทธศาสนิกชนมากที่สุด

- ก กาพย์เห่เรือ
- ข กาพย์ห่อโคลง
- ค กาพย์มหาชาติ
- ง ราชพิธีปล้ำคำฉันท์

๘. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะร่วมกันของวรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายกับสมัยธนบุรี

- ก ใช้ร้อยกรองประเภทต่างๆ แต่งเรื่อง
- ข มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาและคำสอน
- ค เน้นความไพเราะมากกว่าเนื้อหาสาระ

ง นำเอาพงศาวดารจีนมาแต่งเป็นนิทานกำกอลอน

๙. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับสภาพบ้านเมือง
ในสมัยธนบุรี

ก. มีกองทัพเรือที่เข้มแข็งและยิ่งใหญ่

ข. มีการเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศจีน

ค. พ่อค้าชาวต่างประเทศมารับราชการมากขึ้น

ง. บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองในด้าน
ศาสนา

๑๐. ข้อใด *ไม่ใช่* วรรณคดีและวรรณกรรมใน
สมัยธนบุรี

ก. อิเหนาคำฉันท์

ข. ลิลิตเพชรมงกุฎ

ค. พระมัลลย์คำหลวง

ง. โคลงขอพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราช

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการวิจารณ์

ก การวิจารณ์เป็นการพิจารณาคุณค่าของวรรณกรรมอีกวิธีหนึ่ง

ข การวิจารณ์เป็นการแลกเปลี่ยนมุมมองโลกทัศน์และความคิดที่มีต่อกัน

ค การวิจารณ์คือการหาข้อบกพร่องแล้วเขียนคำหั้นด้วยถ้อยคำที่รุนแรง

ง การวิจารณ์ใช้หลักการและความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของงานประพันธ์

๒. “ห้วงลึงหมากเรียกไม้ ลางลึง

ลางลึงหูลึงลึง หลอกขู้

ลึงไต่กระไคลึง ลึงห่ม

ลึงโลดฉวยชมผู้ ลึกกว่าประสาสิง”

บทร้อยกรองนี้พิจารณาได้ว่ามีความดีเด่นอย่างไร

ก เล่นคำ

ข ใช้โวหารอุปมา

ค ใช้โวหารอติพจน์

ง ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

๓. ข้อใดคือสาเหตุที่ทำให้บ้านเมืองสมัยอยุธยาตอนกลางไม่สงบสุข

ก สงครามและการแย่งชิงราชสมบัติ

ข พระเจ้าแผ่นดินอ่อนแอและตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก

ค ราชสำนักสิ้นคนดีมีฝีมือและกษัตริย์ไม่ดำรงอยู่ในทศพิธราชธรรม

ง ขุนนางแตกความสามัคคีและบ้านเมืองประสบภัยแล้งเกิดภาวะข้าวยากหมากแพง

๔. เนื้อหาของวรรณกรรมไทยส่วนใหญ่

เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับข้อใด

ก ศาสนา

ข ธรรมชาติ

ค บันทึกเหตุการณ์

ง ความดีงามของมนุษย์

๕. วรรณคดีเรื่องใดมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

ความบันเทิงโดยเฉพาะ

ก นิราศเมืองกวางตุ้ง

ข กฤษณาสอนน้องคำฉันท์

ค บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ๔ ตอน

ง โคลงขอพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

๖. สมัยอยุธยาตอนปลายบทร้อยกรองประเภทใดได้รับความนิยมมากที่สุด

ก โคลง-ร่าย

ข ลิลิต-โคลง

ค กาพย์-ฉันท์

ง กลอน-กาพย์

๗. ข้อใด ไม่ใช่ สาเหตุที่ทำให้วรรณคดีซบเซา

ก เกิดภาวะสงคราม

ข เกิดภาวะข้าวยากหมากแพง

ค พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นนักปราชญ์

ง ชาวบ้านสนใจเข้าวัดกับหมอสอนศาสนา

๘. วรรณคดีเรื่องใดแต่งในสมัยธนบุรี

- ก กาพย์เห่เรือ
- ข นิราศพระบาท
- ค อิเหนาคำฉันท์
- ง ปุณโณวาทคำฉันท์

๙. วรรณคดีเรื่องใดมีเนื้อเรื่อง ต่างจากพวก

- ก อิเหนาคำฉันท์
- ข ลิลิตเพชรมงกุฎ
- ค นิราศเมืองกวางตุ้ง
- ง กฤษณาสมาน้องคำฉันท์

๑๐. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับวรรณคดี
ในสมัยธนบุรี

- ก วรรณคดีมักเป็นวรรณกรรมแปลจาก
พงศาวดารจีน
- ข กาพย์ในยุคนี้อถือว่าเป็นกาพย์ที่มีความ
ไพเราะมากที่สุด
- ค วรรณคดีส่วนใหญ่เป็นผลงานพระราช-
นิพนธ์เกี่ยวกับศาสนา
- ง กวียังคงรักษาขนบธรรมเนียมการแต่ง
วรรณคดีเหมือนสมัยแผ่นดินก่อน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นวัตกรรมมาตาปิตุคุณและนวัตกรรมอาจริยคุณ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. คำว่า “มาตาปิตุคุณ” หมายความว่าอย่างไร

- ก ปู่ย่า
- ข ลุงป้า
- ค พ่อแม่
- ง ตายาย

๒. พ่อแม่เปรียบได้กับทิศใดของลูก

- ก หรดี
- ข บุรพา
- ค พายัพ
- ง อากเนย์

๓. นักเรียนสามารถตอบแทนพระคุณพ่อแม่ด้วยวิธีใด

- ก ดูแลเลี้ยงดูยามท่านป่วยไข้
- ข ทำตัวเป็นลูกที่ดีให้ท่านภูมิใจ
- ค ขยันเล่าเรียนหนังสือจนจบการศึกษา
- ง ถูกทุกข้อ

๔. พ่อแม่และครูอาจารย์มีความคาดหวังในตัวลูกและลูกศิษย์อย่างไร

- ก ให้เป็นคนดี
- ข ให้เป็นคนฉลาด
- ค ให้เป็นคนร่ำรวย
- ง ให้เป็นคนมีชื่อเสียง

๕. ข้อใด ไม่ใช่ หน้าที่สำคัญของครูอาจารย์

- ก ให้ความรู้
- ข อบรมศีลธรรม
- ค เป็นแบบอย่างด้านความประพฤติ
- ง ดูแลค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน

๖. “ขจัดเขลาบรรเทาโม- หะจิตมืดที่งุนงม”

บทร้อยกรองนี้แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ใด

ของครูอาจารย์

- ก ให้ความรู้
- ข ฝึกฝนทักษะ
- ค อบรมศีลธรรม
- ง สร้างความมั่นคง

๗. บทร้อยกรองข้อใดมีการใช้อุปมาโวหาร

- ก เปรียบหนักชนกคุณ ชนนี้คือภูผา
- ข ผู้กอบนุกูลพูน ผดุงจวบเจริญวัย
- ค พุ่มไผ่ทะนุถนอม บำราศนิราไกล
- ง เหลือที่จะแทนทด จะสนองคุณนันท

๘. บทร้อยกรองข้อใดกล่าวถึงหลักธรรมเรื่อง

พรหมวิหาร ๔

- ก กังขา ณ อารมณ์ ก็สว่างกระจ่างใจ
- ข เหลือที่จะแทนทด จะสนองคุณนันท
- ค จิตมากด้วยเมตตา และกรุณา บ เอียงเอน
- ง ใหญ่พื้นพสุธรธา ก็บ เทียบ บ เทียมทัน

๙. “เหมือนท่านมาแกลังเกณฑ์

ให้ฉลาดและแหลมคม”

คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายว่าอะไร

- ก กลั่นแกลัง
- ข ช่มชู่ให้ทำ
- ค ฉงนสงสัย
- ง บังคับเคี่ยวเข็ญ

๑๐. เหตุใดจึงเปรียบครูเป็นทิศเบื้องขวา

ก. เป็นผู้มีการคุณคนแรก

ข. เป็นผู้สอนให้รู้จักทำมาหากินเลี้ยงชีพได้

ค. เป็นฐาน เป็นกำลังให้มีทรัพย์สิ้นเงินทอง

ง. เป็นผู้ติดตาม คอยสนับสนุนช่วยเหลืออยู่ข้างหลัง

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจริยคุณ

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. บทนมัสการมาตาปิตุคุณเกี่ยวข้องกับใคร

ก พี่น้อง

ข พ่อแม่

ค ครูอาจารย์

ง ผู้มีพระคุณ

๒. บทนมัสการบพิตฺตกล่าวถึงความทุกข์ยาก

ของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูลูก

ก ข้าทาสทาสทาส ชนนี้เป็นค้ำมูก

ผู้กอบนุกูลพูน ผดุงจวบเจริญวัย

ข พุ่มพิกทมนุถนอม บ บำราศนิราไกล

แสนยากเท่าไร ๆ บ คิดยากลำบากกาย

ค ตรากทนระคนทุกข์ ถนอมเลี้ยง ฤๅรู้วาย

ปกป้องซึ่งอันตราย จนได้รอดเป็นกายา

ง เปรียบพันกนกคุณ ชนนี้คือภูผา

ใหญ่พื้นพสุธรธา ก็บ เทียบ บ เทียมทัน

๓. พ่อแม่จะมีความสุข เมื่อลูกปฏิบัติตนตามข้อใด

ก ส่งเงินให้ใช้ทุกเดือน

ข พาไปเที่ยวต่างประเทศ

ค บวชเรียนศึกษาธรรมะ

ง ไม่สร้างความเดือดเนื้อร้อนใจ

๔. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง

ก พ่อแม่ คือ พระอรหันต์ของลูก

ข ลูกมีหน้าที่หาเงินมาเลี้ยงดูพ่อแม่

ค ลูกทุกคนต้องทดแทนพระคุณของพ่อแม่

ง การปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมนับเป็น
การทดแทนพระคุณของพ่อแม่ได้อีกทางหนึ่ง

๕. ใครนำข้อคิดจากบทนมัสการมาตาปิตุคุณ

ไปปฏิบัติได้ดีที่สุด

ก วิจิตรซื้อบ้านหลังใหญ่ให้พ่อแม่

ข วิเชียรพาพ่อแม่ไปทำบุญทุกเดือน

ค วิชาญดูแลเอาใจใส่พ่อแม่เป็นประจำ

ง วิชัยพาพ่อแม่ไปตรวจสุขภาพเป็นประจำ
ทุกปี

๖. ข้อใดมีเนื้อความ ต่างจากข้ออื่น

ก อนึ่งข้าทาสทาส ท่อพระครูผู้การุณ

โอบเอื้อและเจือจุน อนุสาสน์ทุกสิ่งสรรพ

ข ยัง บ ทราบก็ได้ทราบ ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน

ชี้แจงและแบ่งปัน ขยายอรรถให้ชัดเจน

ค จิตมากด้วยเมตตา และกรุณา บ เอียงเอน

เหมือนท่านมาเกล้งกมล ให้ฉลาดและแหลมคม

ง ขจัดเขลาบรรเทาโม-หะจิตมืดทึบงม

กังขา ณ อารมณ์ ก็สว่างกระจ่างใจ

๗. ข้อใดแสดงบทบาทหน้าที่ของครูอาจารย์ได้

ชัดเจนที่สุด

ก กังขา ณ อารมณ์ ก็สว่างกระจ่างใจ

ข ควรรึกและตรึกใน จิตน้อมนิยมนม

ค โอบเอื้อและเจือจุน อนุสาสน์ทุกสิ่งสรรพ

ง ชี้แจงและแบ่งปัน ขยายอรรถให้ชัดเจน

๘. ครูอาจารย์ในข้อใดปฏิบัติตัว ไม่เหมาะสม

ก สั่งสอนทุกอย่างที่สมควรสอนโดยไม่ปิดบัง

ข สอนเพิ่มเติมให้เฉพาะนักเรียนที่เรียนพิเศษ
กับตนเอง

ค สั่งสอนลูกศิษย์ด้วยความเมตตา เมื่อศิษย์
ทำผิดก็ว่ากล่าวตักเตือนเสมอ

ง สั่งสอนลูกศิษย์ทุกคนอย่างเท่าเทียม
ไม่คำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่

๘. “จิตมากด้วยเมตตา และกรุณา บ เอียงเอน”

บทร้อยกรองนี้ตรงกับกรกระทำในข้อใด

ก ถ่ายทอดความรู้ให้เฉพาะเด็กที่เก่ง

ข อบรมสั่งสอนโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

ค ปลอ่ยปละละเลยเมื่อลูกศิษย์ทำความผิด

ง ให้กำลังใจช่วยเหลือเมื่อลูกศิษย์ตกทุกข์ได้ยาก

๑๐. ข้อใดที่แสดงว่าครูอาจารย์มีหน้าที่อบรม

ศีลธรรม

ก ยังบ ทรบก็ได้ทรบ ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน

ข ชี้แจงและแบ่งปัน ขยายอรรถให้ชัดเจน

ค จิตมากด้วยเมตตา และกรุณา บ เอียงเอน

ง เหมือนท่านมาแกลังเกณท์

ให้ฉลาดและแหลมคม

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใด **ไม่ใช่** นามแฝงของผู้แต่งบทละครพูด

คำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ก ครูเทพ

ข อัสวพาหุ

ค รามจิตติ

ง พันแหลม

๒. “กุหลาบ” เป็นคำที่มาจากภาษาใด

ก ขวา

ข เขมร

ค เปอร์เซีย

ง บาลีสันสกฤต

๓. ทำไมดอกกุหลาบจึงเป็นสัญลักษณ์ของ

ความรัก

ก มีกลิ่นหอม

ข มีหนามแหลม

ค มีสีสวยงาม

ง ถูกทุกข้อ

๔. ข้อใด **ไม่ใช่** คุณสมบัติของดอกกุหลาบ

ก อยู่ทนบาวางวาย มรุตสาจรไกล

ข ปานแก้มแฉล้มแดง ครุณีณยามอาย

ค อีกทั้งสะพรั่งหนาม ดุจะเข็มประดับไว้

ง กินแล้วระงับตรี พิระโทษะหายหมด

๕. ข้อใดแต่งด้วยวสันตดิถีลักษณ์

ก หม่อมฉันมีบุรุษผู้ ประดิพัทธะใดใด

เป็นโศคบมีมะนะสะไฟ อภิรมย์ฤสมรส

ข อันกุพะชะกาหอม บริโภคอร่อยเพลิน

รสหวานสีหวานเชิญ นรลื้มเพราะเลิศจรส

ค เมื่อนั้นผิวอรไท กล่าววอนเราไซ้

เราจึงจะดโทยทัศน์

ง เช่นนั้นก็เชิญฟัง ดนุกกล่าวสินะพจน์

เจ้างามประเสริฐหมด ก็มีควรฤดีจะคำ

๖. “หม่อมฉันนี่เป็นผู้ถือ สัจจาหนึ่งคือ

ว่าแม้รักจริงใจ

ถึงแม้จะเป็นชายใด

ขอสมพาสไซ้

ก็จะมียอมพร้อมจิต”

บทร้อยกรองนี้สรุปได้ว่าผู้พูดเป็นคนเช่นไร

ก บุษาคามรัก

ข กล้าได้กล้าเสีย

ค รักเดียวใจเดียว

ง ปากกับใจตรงกัน

๗. นางมัทนามีทัศนคติเกี่ยวกับความรัก

เหมือนกับใคร

ก นางสีดา

ข นางรจนา

ค นางวันทอง

ง นางจินตหรา

๘. สุเทษณ์มีทัศนะในเรื่องความรักเช่นเดียว

กับใคร

ก กาวิ

ข จรกา

ค ขุนช้าง

ง พระราม

๙. ข้อใด ไม่ใช่ คำสาปที่สุเทษณ์กล่าวแก่นางมัทนา

ก กุสาปมัทนานางคราญ ให้จุติผ่าน

ไปจากสุราลัยเลิศ

ข เมื่อนั้นผิวอาวรไท กล่าววอนเราไซ้

เราจึงจะงคโทษทัณฑ์

ค เมื่อนั้นแหละให้ทรมว้ย คงรูปอยู่ไซ้

บคืนกลับเป็นบุปผา

ง ทุกเดือนเมื่อถึงวันเพ็ญ ให้นางนี้เป็น

มนุษย์อยู่กำหนดมี

๑๐. แนวคิดสำคัญของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

คือข้อใด

ก ความสุขที่เกิดจากการให้

ข ความรักสร้างโลกให้สวยงาม

ค ความทุกข์เป็นเรื่องปกติของชีวิต

ง ความเจ็บปวดที่เกิดจากความรัก

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. คำว่า “มัทนะพาธา” มีความหมายตรงกับ

ข้อใด

ก ดอกกุหลาบ

ข ความรักมั่นคง

ค ตำนานแห่งความรัก

ง ความเจ็บปวดและความเดือดร้อน

เพราะความรัก

๒. ผู้แต่งเจตนาใช้ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์

แทนสิ่งใด

ก ความทุกข์

ข ความรักแท้

ค ความบริสุทธิ์

ง ความอิจฉาริษยา

๓. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะนิสัยของสุเทษณ์

ก มีจิตอุเบกขา

ข เอาแต่ใจตัวเอง

ค ใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง

ง มีจิตใจคับแคบในเรื่องความรัก

๔. ทรรศนะในเรื่องความรักของสุเทษณ์

คือข้อใด

ก รักแท้แพ้อำนาจ

ข แอบรักเขาอยู่ในใจ

ค ยอมเจ็บปวดที่จะได้รัก

ง ทำทุกทางเพื่อได้รักตอบ

๕. ข้อใดแต่งด้วยอินทวงศ์ฉันท์

ก โอ้อื้อละเหี่ยอุระสดับ วรศัพทะท่านทรง

อ้อยอิ่งแสดงวรประสง- คณตัวกระหม่อมฉัน

ข อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่ง พระจะลงพระอาญา

ข้าเป็นแต่เพียงข้า บมิมุ่งจะอวดดี

ค ฟังถ้อยคำวิสมะธุระวอน คนนี้ผีเอออวย.

จักเป็นมูสาวจะนะด้วย บมิตรงกะความจริง

ง นี่เจ้ามิยอมรับ รสรักจะนั้นฤเจ้า

ตัวฉันจะเลวสา- หะสะด้วยประการไฉน

๖. ข้อใดที่ทำให้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง

มัทนะพาธา แตกต่าง จากวรรณคดีไทย

เรื่องอื่น

ก การหานางงามในจักรวาลมาเป็นมเหสี

ข การกระทำของนางเอกที่สามารถจะเลือก

รักใครก็ได้

ค การใช้วาทมนตร์บังคับจิตใจให้ผู้หญิง

หลงรักจนสำเร็จ

ง การใช้อำนาจที่เหนือกว่าของตัวละคร

ที่บีบบังคับผู้ที่อ่อนแอกว่า

๗. เมื่อใดนางมัทนาจะพ้นคำสาปและกลายร่าง

เป็นหญิงตลอดไป

ก หากเมื่อมีชายใดมารักนางและนางรัก

ตอบจนได้แต่งงานกัน

ข หากนางมาอ่อนนวยสุเทษณ์ให้ช่วยเหลือ

ให้สมหวังในความรัก

ค หากนางเติบโตเป็นสาวและมีหนุ่มมา

เด็ดคมดอกกุหลาบดอกนั้น

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ข

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๘-๙

งามผิวประไพผ่อง กลทาบศุภาสุพรรณ
งามแก้มแกล้มฉ่ำ พระอรุณเอร้มละลาน
งามเกศคำขำกลั่น ณท้องละหาน
งามเนตรพิศปาน สุมณีนะโนหะรา

๘. บทร้อยกรองนี้มีเนื้อความลักษณะใด

- ก ชมโฉม
- ข พร่ำเพ้อ
- ค กร่ำกรวน
- ง สรรเสริญเทพเจ้า

๙. บทร้อยกรองนี้กล่าวเปรียบเทียบกับแก้วของนางกับสิ่งใด

- ก ลำเทียน
- ข แขนนางรำ
- ค งวงช้างเอราวัณ
- ง แสงพระอาทิตย์

๑๐. ข้อคิดที่ได้จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง

มัทนะพาธา คือข้อใด

- ก ควรรักอย่างมีสติ
- ข ชีวิตคู่ต้องมีความซื่อสัตย์
- ค ควรมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์
- ง ถูกทุกข้อ

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. โคลนติดล้อน่าจะมีความหมายสัมพันธ์กับ

ข้อใด

- ก ความยากจนของคนในสังคม
- ข ความไม่เสมอภาคของคนในสังคม
- ค ปัญหาความขัดแย้งของคนในสังคม
- ง ปัญหาที่ขัดขวางและถ่วงความเจริญ
ของบ้านเมือง

๒. เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน
เป็นงานเขียนในลักษณะใด

- ก การรายงานข่าว
- ข การโน้มน้าวใจ
- ค การอธิบายขั้นตอน
- ง การโฆษณาชวนเชื่อ

๓. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงการให้อิสระทางความคิด
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

- ก ทรงเปิดโอกาสให้ชาวบ้านร้องทุกข์
- ข ทรงรับฟังความคิดเห็นของสภาที่ปรึกษา
- ค ทรงถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนพระองค์
เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น
- ง ทรงไม่เอาผิดกับผู้เขียนที่แสดงความ
คิดเห็นโต้ตอบบทความของพระองค์

๔. เพราะเหตุใด “ความนิยมเป็นเสมือน”

จึงส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม

- ก ประเทศพัฒนาได้ไม่เต็มที่
- ข ขาดแรงงานในการพัฒนาประเทศ
- ค ไม่มีการพัฒนาความเจริญในด้านอื่น
- ง ใช้ทรัพยากรมนุษย์ได้ไม่เต็มความสามารถ

๕. “ถ้าหากเขาทั้งหลายนั้นไม่มีความกระหาย

จะทำงานอย่างที่พวกเขาเรียกว่า

‘งานออฟฟิศ’ มาคิดขวางอยู่แล้วเขาก็อาจจะ

ทำประโยชน์ได้มาก” คำที่พิมพ์ตัวหนา

มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก งานที่สบาย
- ข งานในสำนักงาน

ค งานที่ได้รับยกย่องจากคนในสังคม

ง งานที่ทำประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมือง

๖. เกษตรกรถูกมองว่าเป็นชนชั้นที่ต่ำของสังคม
เพราะข้อใด

- ก ขาดการศึกษา
- ข มีจำนวนมากที่สุด
- ค มีความเป็นอยู่ขัดสน
- ง ขาดทักษะการเป็นผู้นำ

๗. ข้อใด ไม่ใช่ จุดมุ่งหมายของการศึกษา

- ก พัฒนาคน พัฒนาชาติ
- ข ยกย่องคุณภาพชีวิต
- ค สร้างอาชีพ สร้างอนาคต
- ง สร้างคนเพื่อเป็นข้าราชการ

๘. สาเหตุใดที่คนรุ่นใหม่ไม่นิยมประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม

- ก เป็นอาชีพต่ำต้อย
- ข มีความเป็นอยู่ที่เร้นแค้น
- ค ไม่ได้ใช้ความรู้ตามที่ได้เรียน
- ง ถูกทุกข้อ

๙. “การลงเอยอย่างมีคแห่งชีวิตที่มีคไม่มีสาระ”

มีความหมายตรงกับข้อใด

ก การจบชีวิตในความว่างเปล่า

ข การเสียชีวิตอย่างไรประโยชน์

ค การดำเนินชีวิตในความมีคมน

ง การใช้ชีวิตอย่างมีหลักประกันในอนาคต

๑๐. ข้อใดเป็นการนำแนวคิดจากเรื่อง

โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

ไปใช้ในชีวิตจริง

ก เกริกพลนิยมสวมใส่เสื้อผ้าราคาแพงจาก
ต่างประเทศ

ข เขมมิกาไปเยี่ยมเยียนญาติผู้ใหญ่
ในเทศกาลสำคัญ ๆ เป็นประจำ

ค คะนิงนิตย์ขอเศษอาหารจากร้านอาหาร
ใกล้บ้านมาเลี้ยงสุนัขจรจัดในซอย

ง อนงค์เรียนจบปริญญาตรี แล้วนำความรู้
ที่ได้กลับมาพัฒนาชุมชนบ้านเกิด

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. จุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง โคลนติดล้อ

คือข้อใด

ก อบรม

ข สั่งสอน

ค เตือนสติ

ง ห้ามปราม

๒. สาเหตุที่แท้จริงของความนิยมเป็นเสมือน

คือข้อใด

ก รักการเรียนรู้

ข ชอบความล้ำบาก

ค นิยมอาชีพที่สบาย

ง ต้องการนำความรู้มาพัฒนาประเทศ

๓. “การเป็นชาวนา ชาวสวน หรือคนทำงาน
การอื่น ๆ นั้นก็มีเกียรติยศเท่ากันที่จะเป็น
ผู้ทำงานด้วยปากกาเหมือนกัน” คำที่พิมพ์
ตัวหนาหมายถึงอาชีพใด

ก ครู

ข เสมียน

ค นักเขียน

ง นักสื่อสารมวลชน

๔. “ที่ข้าพเจ้าเรียกว่าแต่งงานนั้น ข้าพเจ้าพูดอย่าง
ละม่อม เพราะว่าการแต่งงานชนิดนี้มักเป็น
การชั่วคราวโดยมาก” คำที่พิมพ์ตัวหนา
มีความหมายตรงกับข้อใด

ก สุภาพ

ข สลดหดหู่ใจ

ค เข้าใจง่าย ๆ

ง ละเมียดละไม

๕. “พ่อเสมือนยังอดส่ำห้ำน้ำาย้ายทรัพย์

ได้ต่าง ๆ เช่น นุ่งผ้าม่วงสี ใส่เสื้อขาว สวม

หมวกสักหลาด และในเวลาทีกลับจาก

ออฟฟิศแล้วก็ต้องสวมกางเกงแพรจีนด้วย”

ข้อความนี้สะท้อนสภาพสังคม สมัยรัชกาล
ที่ ๖ ในด้านใด

ก ค่านิยม

ข ความเชื่อ

ค ประเพณี

ง วัฒนธรรม

๖. “คูหนึ่งอาทิตย์ละ ๒ ครั้ง” ข้อความนี้สะท้อน
ให้เห็นถึงค่านิยมที่ผิด ๆ ในด้านใด

ก ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

ข เอาอย่างชาติตะวันตก

ค ขก้องตนเองว่าสำคัญ

ง ทำตามผู้อื่นโดยไม่คิดว่าสิ่งนั้นเหมาะสม
กับตนหรือไม่

๗. ข้อใดคือแนวคิดสำคัญที่ผู้เขียนต้องการ

นำเสนอ

ก ความเสมอภาคทางการศึกษา

ข เกียรติยศศักดิ์ศรีของเสมียนมีมากกว่า
อาชีพอื่น

ค ทุกอาชีพมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการ
พัฒนาประเทศ

ง การเปลี่ยนแปลงพระชนะของคนรุ่นเก่าที่มี
อำนาจในการปกครอง

๘. ประเด็นต่อไปนี้อยู่เขียนถือว่าเป็นความ

ล้มเหลว ยกเว้น ข้อใด

- ก เห็นแก่ความสนุกสนาน
- ข เมื่อหน่วยถิ่นฐานบ้านเดิม
- ค เชื่อว่าอยู่ในเมืองจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองได้ดีกว่า
- ง เชื่อว่าการเป็นชาวนา ชาวสวน หรือว่าทำงานการอื่น ๆ ก็มีเกียรติยศเท่ากับผู้ที่ทำงานด้วยปากกา

๙. ข้อใดคือการหยิ่งอย่างหาเหตุผลไม่ได้

- ก ชาวนา ชาวสวนอาจจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองได้มากกว่าเสมียน
- ข เขาจะเป็นเจ้าของเองก็ไม่ได้ด้วยเหตุว่าเป็นการเหลือวิสัยที่เขาจะเก็บหอมรอมริบไว้ได้
- ค ถึงแม้พวกหนุ่ม ๆ นั้นจะมีความคิดเห็นว่าตัวสำคัญปานใดก็คงจะต้องฟังความเห็นของผู้อื่น
- ง ผู้ที่ได้รับความศึกษามาจากโรงเรียนแล้วไม่ควรจะเสียเวลาไปทำงานชนิดซึ่งคนที่ไม่รู้หนังสือก็ทำได้

๑๐. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อคิดสำคัญที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอ

- ก การศึกษาทำให้คนเท่าเทียมกันในทุก ๆ ด้าน
- ข เกียรติยศศักดิ์ศรีของเสมียนไม่ได้มีเหนือกว่าอาชีพอื่น
- ค ทุกอาชีพมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการพัฒนาประเทศ
- ง เดือนสตติคนไทยไม่ให้หลงลืมรากฐานของตัวเองที่มาจากสังคมการเกษตร

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ลิลิตตะเลงพ่าย

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ลิลิตประกอบด้วยคำประพันธ์ชนิดใด

ก ร่าย โคลง

ข ฉันท์ กาพย์

ค โคลง ฉันท์

ง กาพย์ กลอน

๒. “ผิวงว่ายวัญเว้ง วารี โอชญา
 บลูโลกุตรโมลี เลิศล้ำ
 จงเจนจิตกวี วรวากย์ เกลียวเอย
 ตราบล่วงบ่วงภพ_____ ผดุงเสี้ยนเบียนสมร”

ควรเติมคำใดลงในช่องว่าง

ก ศรี

ข พัน

ค เชิด

ง เชี่ยน

๓. ข้อใด *ไม่ใช่* ผลงานของผู้แต่งเรื่อง

ลิลิตตะเลงพ่าย

ก เพลงยาวเจ้าพระ

ข ลิลิตนิทราชาคริต

ค สมุทรโฆษคำฉันท์

ง กฤษณาสมันต์คำฉันท์

๔. คำว่า “ตะเลง” ในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

หมายถึงชนชาติใด

ก ยวน

ข เขมร

ค มอญ

ง กะเหรี่ยง

๕. จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

คือข้อใด

ก บันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์

ข เฉลิพระเกียรติสมเด็จพระเอกาทศรถ

ค เป็นการถวายเป็นความอาลัยแด่พระมหา

อูปราชา

ง สดุดีวีรกรรมของสมเด็จพระนเรศวร

มหาราช

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๖-๘

ก เสร็จแสดงพระยศเจ้า จอมอยู่ธ-ยาเอย

องค์อัครสมมุติ เทพไท้

นเรศวรรัตนมงกุฎ เกศกษัตริย์ สยามฤ

หวังอยู่คู่เรศไว้ ฟากฟ้าดินเฉลิม

ข บรรยายกลกาพย์เสริม สมญา ไว้เษ

สมลักษณ์เล่ห์เสาวนา เรื่องรู้

“ตะเลงพ่าย” เพื่อตะเลงปรา- ชยศ พระเอย

เสนอฤทธิ์สองราชผู้ ตีกช้างกลางสมร

ค กรมหมื่นนุชิต เชื้อ กวีวร

ชินรส มิ่งมหิศร เสกให้

ศรีสุคต พจนสุนทร เถลิงลักษณ์ นั้

จัดติวงค์ ผจงโอษฐ์ไว้ สืบเหล่าฮ่าฮ่าฮ่า

ง ผิวงว่ายวัญเว้ง วารี โอชญา

บลูโลกุตรโมลี เลิศล้ำ

จงเจนจิตกวี วรวากย์ เกลียวเอย

ตราบล่วงบ่วงภพพัน ผดุงเสี้ยนเบียนสมร

๖. บทร้อยกรองข้อใดกล่าวสดุดีสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระนเรศวรมหาราช

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ข และ ง

ง ข้อ ค และ ง

๗. บทร้อยกรองข้อใดบอกจุดมุ่งหมายในการแต่ง

ในการแต่ง

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ค และ ง

๘. บทร้อยกรองข้อใดกล่าวถึงนามผู้แต่ง

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๙. บทร้อยกรองข้อใดมีคำที่หมายถึงพระราช

ก พระทรงแสงดาบแก้ว กับกร

ข พระตรีโลกนาถแล้ว เสด็จมาร

ค นฤบดีโหมถิบัฏี สึกธรา

ง เปรมปรีดิ์ปราโมทย์แท้ เพราะพระโอรสหากแก้
กล่าวต้องตามฝัน

๑๐. “พระตรีโลกนาถแล้ว เสด็จมาร

เอกพระราชสมภาร พี่น้อง

เสด็จไว้พิริยราชนา อรินาศ ลงนา

เสนอพระยศยืนก้อง เกียรติทั่วทุกกาย”

คำที่พิมพ์ตัวหนาหมายถึงข้อใด

ก สมเด็จพระวันรัต

ข สมเด็จพระเอกาทศรถ

ค สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ง สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑๑. “สายหยดหยดกลิ่นฟุ้ง ยามสาย

สายบ่หยดเสน่ห์หาย ห่างเศร้า

ก็คืนก็วันวาย วางเทวษ ราแม่

ถวิลทุกขบคำเช้า หยดได้นั้นใด”

บทร้อยกรองนี้แสดงถึงความรู้สึกใด

ก กังวล

ข อารมณ์

ค ราพิน

ง อารมณ์

๑๒. “จำใจจจากสร้อย อยู่เมื่อย่าละห้อย

ห่อนซ้ำคืนสม แม่แล”

“แม่” ในบทร้อยกรองนี้หมายถึงข้อใด

ก พระสนม

ข พระราชบิดา

ค พระราชมารดา

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๑๓. “เจ้าอยุธยาธิบดี ล้วนยงยุทธเชี่ยวชาญ

หาญหักศึกบมิย่อ ต่อสู้ศึกบมิหย่อน

ไปพักวอนว่าใช้ ให้หรงหห้าม แม้นเจ้าคร้าม

เคราะห์กาง จงอย่ายาตรยุทธนา เอาพิสดรา

สตรี สวมอินทรีสร้างเคราะห์”

บทร้อยกรองนี้มีน้ำเสียงเป็นอย่างไร

ก ตัดพ้อ

ข เลียดแค้น

ค น้อยเนื้อต่ำใจ

ง ประชดประชัน

๑๔. พิธีกรรมใด ไม่ได้กล่าวไว้ในเรื่อง

ลิลิตตะเลงพ่าย

ก ละว้าเซ่นไก่

ข ตัดไม้ข่มนาม

ค โขลกทวาร

ง โองการแข่งน้ำ

๑๕. สังคมสงบสุขได้เพราะอะไรเป็นสำคัญ

ก. ทรัพย์สิน

ข. การให้อภัย

ค. สิ่งแวดล้อม

ง. เกียรติยศชื่อเสียง

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ลิลิตตะเลงพ่าย

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. สาเหตุใดที่พระมหาอุปราชต้องรุกรานไทย

- ก เกิดเหตุเป็นมงคลในแผ่นดินหงสาวดี
- ข **ทราบข่าวเจ้าแผ่นดินสยามเสด็จสวรรคต**
- ค พระเจ้าหงสาวดีฝันว่าได้ช้างแก้วมาสู่แผ่นดิน
- ง ต้องการแสดงแสนยานุภาพของกองทัพพระเจ้ากรุงหงสาวดี

๒. เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มีความแตกต่างจากลิลิตเรื่องอื่นในข้อใด

- ก มีบทกล่าวชมเมือง
- ข **มีบทนิราศแทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง**
- ค มีบทกล่าวชมความงามของกองทัพ
- ง ถูกทุกข้อ

๓. ลิลิตตะเลงพ่าย มีคุณค่าในด้านใดบ้าง

- ก ภาษา
- ข อารมณ์
- ค สติปัญญา
- ง **ถูกทุกข้อ**

๔. “เกิดเป็นหมอกมืดห้อม เวหา หนเสน

ลมชื่อเวรัมภา พัดคลุ้ม
 หวนหอบหักฉัตร คชชาด ลงเส
 แลฐลิกลัดคลุ้ม กลื่อนเพียงจักรผัน”

บทร้อยกรองนี้สะท้อนความเชื่อในเรื่องใด

- ก **ลางร้าย**
- ข บาปบุญ
- ค ความฝัน
- ง เวทมนตร์คาถา

๕. “เจ้าอุรุษยามินุตร ล้วนยงยุทธ์เชี่ยวชาญ
 หาญหักศอกมียอ ต่อสู้ศอกมียอน
 ไปพักอนว่าใช้ ให้ธหวธห้าม แม้นเจ้าคร้าม
 เกระห้กาจ จงอย่ายาดรยุทธนา เอาพัสดรา
 สตรี สวมอินทรีย์สร้างเคราะห์”

บทร้อยกรองนี้เป็นคำพูดที่กล่าวเปรียบเทียบกับใครกับใคร

- ก สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระเจ้าตองอู
- ข สมเด็จพระเอกาทศรถกับพระเจ้ากรุงเชียงใหม่
- ค **สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราช**
- ง สมเด็จพระเอกาทศรถกับพระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรง

๖. จากบทร้อยกรองในข้อ ๕ “เจ้าอุรุษยา” หมายถึงใคร

- ก สมเด็จพระไชยราชา
- ข **สมเด็จพระมหาธรรมราชา**
- ค สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
- ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๗-๑๐

งามสองสุริยราชล้ำ เลอพิศ นาท่อ
 พ่างพัชรินทรไพจิตร สีกสร้าง
 ฤาเริ่มรณฤทธิ์ รบราพนั้แลฤ
 ทุกเทศทุกทิศอ้าง อื่นไท้ไปเทียม

๗. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทร้อยกรองนี้

- ก บรรยายเหตุการณ์หลังจบศึก
- ข ชี้ให้เห็นความงดงามของกระบวนทัพ
- ค บรรยายภาพการต่อสู้ระหว่างสองฝ่าย
- ง ชี้ให้เห็นความยิ่งใหญ่ของขุนศึกทั้งสองฝ่าย

๘. ผู้แต่งเปรียบการทำสงครามครั้งนี้เหมือนใคร

- ก ขุนช้างกับขุนแผน
- ข พระรามกับทศกัณฐ์
- ค พระนารายณ์กับนนทก
- ง พระอินทร์กับอินทรชิต

๙. บทร้อยกรองนี้ไม่ได้กล่าวถึงบุคคลใด

- ก พระราม
- ข พระอิศวร
- ค พระอินทร์
- ง ท้าวไพจิตราสูร

๑๐. บทร้อยกรองนี้ดีเด่นในเรื่องใด

- ก เล่นคำซ้ำ
- ข ใช้คำเลียนเสียง
- ค ใช้โวหารอุปมา
- ง ใช้โวหารอุปมา

๑๑. ข้อใดแสดงการเคลื่อนไหวชัดเจนที่สุด

- ก หัสตินปิ่นรศให้ โททรง
- ข คือสมิทริมาตงค์ หนึ่งอ้าง
- ค หนึ่งคือศิริเมขลัมภ- คลอสนันมารเอช
- ง เคียรสายหงายจากว้าง ไหว้แคว้งแทงโถม

๑๒. สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นตัวอย่างที่เด่นชัดในเรื่องใด

- ก รักในศักดิ์ศรี
- ข กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว
- ค เสียสละเพื่อส่วนรวม
- ง กตัญญูต่อพระราชบิดา

๑๓. พฤติกรรมใดของพระมหาอุปราชที่ควรยกย่องมากที่สุด

- ก มีขัตติยมานะ
- ข มีความซื่อสัตย์
- ค มีความมานะอดทน
- ง รู้จักวางแผนการทำงาน

๑๔. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงใช้ปัญญาเหนืออารมณ์

- ก รับสั่งลงโทษแม่ทัพนายกองที่ตามไม่ทัน
- ข รับสั่งให้สร้างสถูปเจดีย์เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระมหาอุปราช
- ค พระราชทานอภัยโทษให้แก่แม่ทัพนายกองตามคำทูลขอของสมเด็จพระวันรัต
- ง ถูกทุกข้อ

๑๕. ลิลิตตะเลงพ่าย แสดงให้เห็นลักษณะของผู้นำที่ดีตามข้อใด

- ก ผู้นำต้องเสียสละ
- ข ผู้นำต้องกล้าหาญ
- ค ผู้นำต้องไม่มีกิเลส
- ง ผู้นำต้องไม่โกรธไม่เกลียด

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ผู้แต่งมงคลสูตรคำฉันท์ คือใคร

- ก. เจ้าพระยาพระคลัง (หน)
- ข. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๒. ข้อใดเป็นผลงานของผู้แต่งมงคลสูตรคำฉันท์

- ก. หัวใจนักรบ
- ข. นิทานเวตาล
- ค. ลิลิตตะเลงพ่าย
- ง. นิทานโบราณคดี

๓. จุดมุ่งหมายของมงคลสูตรคำฉันท์คือข้อใด

- ก. เป็นเครื่องบูชาพระสงฆ์
- ข. เป็นข้อปฏิบัติให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง
- ค. เป็นคาถาสำคัญใช้ป้องกันภูติผีปีศาจ
- ง. เป็นเครื่องป้องกันสิ่งเลวร้ายมากล้ายาพิษ

๔. ข้อใดเป็นมงคลพื้นฐานของการดำเนินชีวิต

- ก. ให้ทาน
- ข. ควบคุมจิต
- ค. เห็นสมณะ
- ง. มีความเคารพ

๕. ข้อใดสอดคล้องกับข้อห้ามในศีลห้า

- ก. ส้ารวมวรินทร์ย์ และสุราบเมามล
- ข. มีจิตตะอดทน และสติ ฌ ขันติ
- ค. หากลูกและเมียมี ก็ถนอมประหนึ่งตน
- ง. ให้ทาน ฌ กาลควร และประพฤตสุธรรมศรี

๖. ข้อใดเป็นมงคลแห่งชีวิต

- ก. บุษยาพระราหู
- ข. บุษยาพระพิฆเนศ
- ค. บุษยาเคารพบุพการี
- ง. บุษยาพระเบญจภาคี

๗. “ความอยู่ประเทศซึ่ง เหมาะและควรจะสุชี

อิกบุญญะการที่ ฌ อคติะมาตล
อิกหมั่นประพฤติควร ฌ สภาวะแห่งตน
ข้อนี้แหละมงคล อติเรกอุดมดี”

บทร้อยกรองนี้ ไม่ได้ กล่าวถึงมงคลข้อใด

- ก. ตั้งตนไว้ชอบ
- ข. งดเว้นจากบาป
- ค. อยู่ในสถานที่อันสมควร
- ง. เป็นผู้ทำบุญไว้ในกาลก่อน

๘. “อีกคำเพราะบรรสาน ฤติแห่งประชาชน”

บทร้อยกรองนี้มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ประพฤติธรรม
- ข. สดับตรับฟังมาก
- ค. กล่าววาจาสุภาษิต
- ง. เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย

๙. บทร้อยกรองข้อใดมีความหมายเกี่ยวกับ

การเป็นพหูสูต

- ก. ความสำเร็จมาก และกำหนดสุชาติ
- ข. อิกศีลปศาสตรัม จะประกอบบุญญการ
- ค. อิกหนึ่งวินัยอัน นรเรียนและเชี่ยวชาญ
- ง. อิกคำเพราะบรรสาน ฤติแห่งประชาชน

๑๐. มงคลสูตรคำฉันท์ เป็นวรรณคดีประเภทใด

ก วรรณคดีตำนาน

ข วรรณคดีคำสอน

ค วรรณคดีประวัติศาสตร์

ง วรรณคดีเฉลิมพระเกียรติ

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ มงคลสูตรคำฉันท์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. มงคลสูตรคำฉันท์ แต่งด้วยคำประพันธ์

ชนิดใด

- ก อุปชาติฉันท์-กาพย์ยานี
- ข อินทวงศ์ฉันท์-โคลงสุภาพ
- ค วิชขุมมอลาฉันท์-กาพย์ฉบัง
- ง อินทรวชิรฉันท์-กาพย์ฉบัง

๒. ข้อใด ไม่ใช่ จุดมุ่งหมายของมงคลสูตรคำฉันท์

- ก เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต
- ข เป็นข้อปฏิบัติให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง
- ค เป็นหลักธรรมสำหรับชี้แนะจิตใจ
- ง เป็นเครื่องป้องกันและขับไล่ภูติผีปีศาจ

๓. “เอตมมมงคลมุตตม” มีความหมายตรงกับ

ข้อใด

- ก ข้อนี้แหละมงคล อติเรกอุดมดี
- ข ข้อนี้มีมงคล อุดมคติเรกดี
- ค นี่แหละคืออติเรก อุดมมงคลดี
- ง นั่นก็คืออุดม มงคลอติเรกดี

๔. ข้อใดคือโลกธรรม ๘

- ก คีต ทาน ภาวนา
- ข ทุกข์ สมุทัย นิโรธ
- ค ลาภ ยศ สรรเสริญ
- ง อิจฉา นินทา ปองร้าย

๕. ข้อใดจัดเป็นมงคลขั้นพื้นฐานสำหรับมนุษย์

- ก มีความสันโดษ
- ข บุษยาผู้ควรบูชา
- ค สงเคราะห์ญาติ
- ง บุษยาบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ

๖. ข้อใดจัดเป็นมงคลขั้นสูงสุด

- ก มีจิตเกษม
- ข บริจาคทรัพย์
- ค บำเพ็ญภาวนา
- ง ประพฤติพรหมจรรย์

๗. ข้อใดคืออานิสงส์ของการปฏิบัติตาม

มงคลสูตรเป็นสำคัญ

- ก ย่อมถึงสวัสดิ สิริทุกประการ
- ข กอบด้วยคุณา มี วรอันตะเจดเจลา
- ค อีกทำพระนิพพานะประจักษ์แก่ตน
- ง ความไม่ประมาทใน พุทธธรรมะโกศล

๘. “อีกหมั่นประพฤติควร ณ สภาวะแห่งตน”

ข้อใด ไม่ใช่ ความหมายของบทร้อยกรองนี้

- ก เป็นผู้มีใจโลเล
- ข เป็นผู้ประพฤติดี
- ค เป็นผู้รู้จักตนเอง
- ง เป็นผู้หมั่นฝึกปฏิบัติธรรม

๙. ค่านิยมของมงคลสูตรคือข้อใด

- ก ทำให้บุคคลและสังคมเจริญก้าวหน้า
- ข ทำให้บุคคลมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม
- ค ทำให้สังคมยอมรับความเจริญก้าวหน้า
แผนใหม่
- ง ทำให้บุคคลและสังคมพร้อมที่จะปรับตัว
เข้าหากัน

๑๐. มงคลสูตรคำฉันท์ ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตด้านใด

- ก การบรรลุลหรรณมขั้นต้นจนถึงขั้นสูง
- ข การปฏิบัติตนให้บรรลุมรรคผลนิพพาน
- ค การดำเนินชีวิตด้วยสิ่งที่ทำให้เกิดความสุขความเจริญ
- ง ถูกทุกข้อ

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. จุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดพิมพ์ตำรา

แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์คือข้อใด

ก เพื่อเป็นแบบเรียนหลักในโรงเรียน

ราชแพทยาลัย

ข เพื่อแจกจ่ายให้โรงพยาบาลใน

ถิ่นทุรกันดารห่างไกลจากตัวเมือง

ค เพื่อรวบรวมตำรายาไทยที่มีเหลืออยู่

ไปจารึกไว้ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติของ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว

๒. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับแพทย์ศาสตร์

สงเคราะห์

ก เป็นตำราแพทย์ที่ใช้ในโรงเรียนแพทย์

ในปัจจุบัน

ข เป็นตำราแพทย์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้

แพทย์ใช้หรือเป็นตำราเรียน

ในโรงเรียนแพทย์เท่านั้น

ค เป็นตำราต้นแบบการแพทย์ของไทย

ที่แพทย์และเภสัชกรนำมาใช้ในการ

วินิจฉัยโรคและใช้ในการปรุงยา

ง เป็นตำราแพทย์เล่มแรกของไทย

ที่ประกอบด้วยภูมิปัญญาตะวันตก

ผสมผสานกับภูมิปัญญาของคนไทย

๓. แพทย์ประเภทใดที่ถือว่าอาจสร้างผลร้าย

แก่คนไข้ได้มากที่สุด

ก บางหมอก็เหมือนกัน

ที่พวกอันแพทย์รักษา

บางกล่าวเป็นมารยา

เขาเจ็บน้อยกว่ามากครัน

ข บางกล่าวอุบายให้

แก่คนไข้นั้นหลายพัน

หวังลาภจะเกิดพลัน

ด้วยเชื่อด้อยอาตมา

ค บางทีไปเขียนไข

บ มิใครจะเชิญหา

กล่าววกถึงคุณยา

อันตนรู้ให้เชื่อฟัง

ง บางพวกก็ถือตน

ว่าไ้คนอนาถา

ให้ยาจะเสียยา

บ ห่อนลาภจะพึงมี

๔. “ดาบอดคาลำทาง” ใช้เปรียบเทียบ

แพทย์ที่มีลักษณะเช่นใด

ก แพทย์ที่หลงตนเอง

ข แพทย์ที่รักษาคณตามมีตามเกิด

ค แพทย์ที่หมั่นศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ

ง แพทย์ที่ขาดความรอบรู้ในการ

วินิจฉัยโรค

๕. สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเป็นแพทย์คือข้อใด

- ก มีความรู้ในวิชาชีพ
- ข มีใบประกอบโรคศิลป์
- ค มีจรรยาแพทย์และคุณธรรมในวิชาชีพ
- ง ขอมรับความคิดเห็นของแพทย์ท่านอื่น

๖. อาชีพแพทย์กับทหารมีส่วนที่เหมือนกัน

ในเรื่องใด

- ก เป็นอาชีพที่ต้องมีสมรรถิสูง
- ข เป็นอาชีพที่มีความรับผิดชอบในด้านความมั่นคงของชาติ
- ค เป็นอาชีพที่ต้องรักษาความลับทางราชการอย่างเคร่งครัด
- ง เป็นอาชีพที่มีคุณธรรมและจรรยาบรรณต่อวิชาชีพและใช้อาวุธจัดการกับข้าศึกที่เข้ามารุกราน

๗. หลักธรรมข้อใดที่ผู้เป็นแพทย์ควรยึดถือ

ปฏิบัติ

- ก ศีลห้า
- ข ศีลแปด
- ค พรหมวิหาร ๔
- ง ถูกทุกข้อ

๘. “เรียนรู้ให้แจ้งกระจัด

เห็นโรคชคอย่าสงสัย

เร่งยากระหน่ำไป

อย่าถือใจว่าลงยา”

บทร้อยกรองนี้มีเนื้อความลักษณะใด

- ก ชี้นำ
- ข สั่งสอน
- ค เหน็บแนม
- ง เหยียดหยาม

๙. “บางถ้อยว่าตนเฝ้า

เป็นหมอเก่าชำนาญดี

รู้ยาไม่รู้ที่

รักษาได้ขึ้นบาน

แก่กายไม่แก่รู้

ประมาทผู้อุคณญาณ

แม้เด็กเป็นเด็กชาญ

ไม่ควรหมิ่นประมาทใจ”

บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

- ก ให้เชื่อฟังผู้ใหญ่
- ข จงมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ค อย่าหลงตนเองตามคำเียนขอของผู้อื่น
- ง ให้เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้น้อย

๑๐. แนวคิดสำคัญของคัมภีร์ฉันทศาสตร์

คือข้อใด

- ก ให้ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยสมัยใหม่
- ข ให้ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยรวมทั้งจรรยาแพทย์
- ค ให้ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและลักษณะของแพทย์ที่ดี
- ง ให้ความรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคแพทย์รุ่นใหม่และแพทย์รุ่นเก่า

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เรื่อง คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์

สงเคราะห์ จัดทำขึ้นในสมัยรัชกาลใด

ก รัชกาลที่ ๓

ข รัชกาลที่ ๔

ค รัชกาลที่ ๕

ง รัชกาลที่ ๖

๒. คัมภีร์ฉันทศาสตร์ เป็นคัมภีร์ที่กล่าวถึง

เรื่องใด

ก โรคต่าง ๆ และวิธีการรักษา

ข เครื่องยาต่าง ๆ และวิธีการใช้

ค อาการของโรคและตำรายาโบราณ

ง การวินิจฉัยโรคต่าง ๆ และจรรยาแพทย์

๓. “บางถ้อยว่าตนแต่่า เป็นหมอเก่าชำนาญดี
รู้ยาไม่รู้ที่ รักษาได้ก็ขึ้นบาน”

บทร้อยกรองนี้กล่าวถึงแพทย์ที่มีลักษณะ

อย่างไร

ก มีทิวสูง

ข หลงตัวเอง

ค มีโลกทัศน์คับแคบ

ง ถูกทุกข้อ

๔. จากบทร้อยกรองในข้อ ๓ แพทย์ที่มีความคิด

เช่นนั้นเป็นเพราะสาเหตุใด

ก ถือว่ามีประสบการณ์สูง

ข ถือว่ามีความชำนาญกว่า

ค จบมาจากสถาบันที่มีชื่อเสียง

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ข

๕. “ข้าขอประนมหัตถ์ พระไตรรัตนนาถา

ตรีโลกอมรมา อภิวัตนาการ

อนึ่งข้าอัญชลี พระฤาษีผู้ทรงญาณ

แปดองค์เธอมีมาน โดยรอบรู้ในโรคา”

บทร้อยกรองนี้แสดงถึงค่านิยมของคนไทยในเรื่องใด

ก การขอพรครูอาจารย์

ข การเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ค การปฏิบัติตามขนบประเพณี

ง การรู้จักคุณคน การนับถือครูอาจารย์

๖. “เห็นลาภจะใคร่ได้ นิยมใจไม่เกรงกรรม
รู้น้อยบังอาจทำ โรคระย่ำเพราะแรงยา

คำที่พิมพ์ตัวหนาในที่นี้มีความหมายตรงกับข้อใด

ก เลวลง

ข อาการทรุดทรอง

ค มีจำนวนน้อยลง

ง มีความรู้เพียงเล็กน้อย

๗. ข้อใด ไม่จัด เป็นภูมิปัญญาในแพทย์แผนไทย

ก คัมภีร์คองแก้เมาเห็ด

ข ใช้ลูกประคบรักษาโรค

ค ใช้ว่านหางจระเข้แก้พิษไฟไหม้

ง ใช้ผักบุ้งทะเลแก้พิษแมลงกะพรุนไฟ

๘. “เป็นแพทย์นี้ยากนัก จะรู้จักซึ่งกองกรรม
 ตัดเสียซึ่งบาปกรรม สิบสี่ตัวจึงเที่ยงตรง”
 ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทร้อยกรองนี้

ก สอนให้แพทย์รู้จักเลียงบาป

ข แนะนำให้แพทย์มีจิตเมตตา

ค ชี้แนะให้แพทย์เปิดใจให้กว้าง

ง ตักเตือนแพทย์ให้ยอมรับความคิด
 ของแพทย์รุ่นใหม่

๙. “หนทางทั้งสามแห่ง” ในบทอุปมาเรื่อง
 กายนคร มีความหมายตรงกับข้อใด

ก หัวใจ ตับ ปอด

ข น้ำดี ตับ อาหารบำรุงร่างกาย

ค หัวใจ น้ำดี อาหารบำรุงร่างกาย

ง ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อาหารบำรุง
 ร่างกาย

๑๐. การที่แพทย์สังเกตเห็นถึงข้อบกพร่อง

ในวิชาชีพของตนเองเกิดผลดีอย่างไร

ก ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

ข คนจนได้รับความสนใจจากแพทย์

ค ช่วยให้รักษาคณไขให้หายเร็วขึ้น

ง ถูกทุกข้อ

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ผู้แต่งมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี คือใคร

ก. เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ค. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ง. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๒. ข้อใดคือลักษณะคำประพันธ์ประเภทร่ายยาว

ก. แต่ละวรรคมีจำนวนคำ ๕ คำ

ข. บทหนึ่งจะมีกี่วรรคก็ได้ แต่ต้องมีตั้งแต่ ๕ วรรคขึ้นไป

ค. คำสุดท้ายของบทห้ามใช้คำตายและคำที่ผันด้วยวรรณยุกต์เอก โท ตรี จัตวา

ง. คำสุดท้ายของวรรคหน้า ต้องสัมผัสกับคำที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ของวรรคถัดไปทุกวรรค

๓. มหาเวสสันดรชาดก น่าจะมีจุดมุ่งหมาย

ในการแต่งเพื่ออะไร

ก. ใช้เป็นบทเทศน์

ข. ใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต

ค. ให้เป็นวรรณคดีชิ้นเอกของกรุงรัตนโกสินทร์

ง. ใช้เป็นตำราสั่งสอนชาวบ้านให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

๔. พระเวสสันดร มีที่มาจากเรื่องใด

ก. นันโทปนันทสูตร

ข. มหาวาฬคัมภีร์

ค. พระบาลีคัมภีร์

ง. พระปฐมสมโพธิกถา

๕. พระเวสสันดรในกัณฑ์มัทรีทรงบำเพ็ญบารมี

ในข้อใด

ก. ภาวนาบารมี

ข. สังขารทานบารมี

ค. ปิยบุตรทานบารมี

ง. ปิยวาจาทานบารมี

๖. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะนิสัยของพระนางมัทรี

ก. รักและห่วงใยลูก

ข. รักสามีมากกว่าลูก

ค. ปรนนิบัติดูแลสามีเป็นอย่างดี

ง. มีจิตใฝ่กุศลและยินดีอนุโมทนาบุญ

๗. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับลักษณะนิสัย

ของพระเวสสันดร

ก. มีพระราชหฤทัยใฝ่ทางธรรม

ข. เจ้าอารมณ์ รักตนเองมากกว่าผู้อื่น

ค. เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนร่วม

ง. มุ่งมั่นในการบำเพ็ญบารมีอย่างแรงกล้า

๘. “เมื่อเช้าแม่จะเข้าไปสู่ป่ายังได้เห็นหน้าเจ้าอยู่

หลัก ๆ ครอบและหรือมาสักแม่นี้ไว้”

คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด

ก. ประจ้อประแจ

ข. ประจบประแจง

ค. ประคบประหงม

ง. ประเดี้ยวประด้าว

๘. ข้อความใดมีอารมณ์สะท้อนใจที่สุด

- ก โอ้แม่ผู้มั่งท้องประคองเคียงเคียงเข้ามา
ก็หมายมั่น สำคัญว่าจะได้อยู่เป็นเพื่อนยาก
- ข เจ้ารักเดินด้วยแสงเดือนชมดาวพลาง
ได้น้ำค้างกลางคืนชื่นอารมณ์สมคะเน
- ค ยามเมื่อแม่จะเข้าที่บรรจถรณ์ เจ้าเคยเคียงเรียง
หมอนนอนแนบข้างทูลราตรี แต่นี้แม่จะ
กล่อมใครให้นิทรา

ง พระกำลังนางก็อดโรยพิไรรำร้อง
พระสุรเสียงเธอก้องกังวานดง เทพเจ้า
ทุกพระองค์ก็อดพระหัดถ์เงี้ยวพระโศดสดับ
สาร พระเขวามาลย์เธอเที่ยวหาพระลูก
พระนางเธอสวยทุกขั้แสนเชิญ

๑๐. ตัวละครตัวใดที่มีความรักความห่วงใยลูก

เช่นเดียวกับพระนางมัทรี

- ก นางมณฑาทิกับนางสีดา
- ข นางวันทองกับพลายงาม
- ค นางสุพรรณมัจฉากับมัจฉานู
- ง นางผีเสื้อสมุทรกับสินสมุทร

๑๑. ข้อใด ไม่ใช่ ความเชื่อเกี่ยวกับการพึ่งเทพณ์

มหาชาติครบทั้ง ๑๓ กัณฑ์ภายในวันเดียว

- ก ตายไปชาติหน้าจะได้พบพระศรีอาริย์
- ข จะบรรลุมรรคผลนิพพานเหมือน
พระพุทธเจ้า
- ค เมื่อตายไปแล้วจะได้เกิดในสวรรค์สวย
ทิพย์สมบัติ
- ง จะได้รับโชคลาภการงานเจริญรุ่งเรือง
สุขภาพแข็งแรงและร่างกายสมบูรณ์

๑๒. ข้อใดใช้โวหารแบบอุปลักษณ์

ก อนึ่งพระสุริยศรีก็ย่ำสนธยาสาธน์แล้ว
เป็นเวลาพระลูกแก้วจะอยากนมกำหนด
เสวย

ข จงมีจิตคิดกรุณาสังเวชบ้าง ขอเชิญ
ล่องครรรไลให้หนทางพนาวันอันสัจจร
แก่น้องที่วังวอนอยู่นี้เถิด

ค เมื่อสมเด็จพระมัทรี เสดกราบทูลพระราชนิ
สามีสักเท่าใด ๆ ท้าวเธอมิได้ตรัส
ปราศรัยจ้านรรจา นางยังกลุ้มกลัดขัดอุรา
ผะผั่วร้อน

ง ว่ามัทรีนี้เป็นข้าเก่าแต่ก่อนมา ดังเงาตาม
พระบาทก็เหมือนกัน นอกกว่านั้นที่
แน่นนอนคือนางไพนอันสนิทธิคิดใช้แต่
ก่อนกาล

๑๓. “อนึ่งพระสุริยศรีก็ย่ำสนธยาสาธน์แล้ว
เป็นเวลาพระลูกแก้วจะอยากนมกำหนด
เสวย” บทร้อยกรองนี้แสดงความรู้สึกใด
ของพระนางมัทรี

- ก ทำทุกอย่างเพื่อลูก
- ข ห่วงใยลูกมากกว่าสามี
- ค ขอมล้าปากเพื่อให้ลูกสบาย

ง ขกข่องลูกเป็นของมีค่า มีความสำคัญ

๑๔. “พราหมณ์ยังชุ่มเขี้ยวคำรามดีด้อนให้
ควั่นเดิน ตามป้ารกระหกระเหินหอบหิวแล้ว
ให้โหย มีแต่เสียงเธอ โอคโอยสะอื้นร้อง
รำพันสั่งทุกเส้นหญ้า ก็หวั่น ๆ วังเวงวิเวก
ป้าพระหิมพานต์”
คำที่พิมพ์ตัวหนาเป็นฉนวนภาพพจน์
แบบใด

- ก อติพจน์
- ข สัทพจน์
- ค ปฏิพจน์
- ง อุปลักษณ์

๑๕. มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก การให้น้ำมาซึ่งความสุข

ข การขจัดปัญหาด้วยการบำเพ็ญภาวนา

ค อุปสรรคเป็นเครื่องพิสูจน์ความมุ่งมั่น

ง ความสุขสงบเกิดขึ้นได้ด้วยการบำเพ็ญศีล

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. บทบาทของพระนางมัทรีเด่นชัดในเรื่องใด

- ก ความรักลูก
- ข การบริจาคทานอันยิ่งใหญ่
- ค ความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อพระสวามี
- ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๒. เพราะเหตุใดพระนางมัทรีจึงกลับมาที่อาศรมล่าช้ากว่าทุกวัน

- ก ถูกวิทยากรลักพาตัวไปไว้ที่ถ้ำวิเศษ
- ข หลงชมความงดงามของดอกไม้ในป่า
- ค อากาศวิปริตทำให้เป็นลมจนหมดสติ
- ง พญาสัตว์ทั้งสามชนิดมาถกขวาทาง

๓. ใครเป็นผู้บัญชาให้เกิดเหตุอาเพศเพื่อขัดขวางการกลับอาศรมของพระนางมัทรี

- ก พระอินทร์
- ข พระอิศวร
- ค พระพรหม
- ง พระวิษณุกรรม

๔. ข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงความรักของแม่ที่มีต่อลูก

- ก เจ้ามิเคยได้ความขากข้างเท้าลงเหยียบดิน รื่นก็มีได้ไต่ไรก็มีได้ตอม
- ข ปางเมื่อท้าวเธอขกสองครุณเขวเรศ ผู้ขอครัก ราวจะว่าจะแหวะควักซึ่งดวงเนตรทั้งสองข้างวางไว้ในมือพราหมณ์
- ค ทั้งลูกรักดังแก้วดาก็หายไป ออกเฝ้าจะอยู่ไปไซ้ให้ทนเวทนา อุปมาเสมือนหนึ่งพฤกษาลดาวัลย์ ขอมจะอาศัยลงเพราะลูกเป็นแม่เพียง
- ง ถูกทุกข้อ

๕. ข้อความใดใช้โวหารแบบสัทพจน์

- ก พระพายรำเพยพัดมาฉิวเฉื่อย เรไรระรี่เรื่อยร้องอยู่หึ่ง ๆ
- ข เจ้าผู้มีพัศตร์อันผุดผ่องเสมือนหนึ่งเอาน้ำทองเข้ามาทาบทับประเทืองผิว
- ค นางก็เสีราสร้อยสลดพระทัย ดั่งเอาเหล็กแดงมาแทงใจให้เจ็บจิตนี้เหลือทน
- ง ฝ่ายฝูงอมรเทวศฤงคารมาสมนเทียรทุกหมู่ไม้ก็ข้มแย้มพระโอษฐ์ดับพระหัตถ์อยู่ลาดาน

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๖-๑๑

เออเมื่อเจ้าจะเข้าบ้านาสงสารปาน
 ประหนึ่งว่าจะไปมิได้ ทำร้องไห้ฝากลูกมิรู้แล้ว
 ครั้นคลาดแล้วเคลื่อนคล้อยเข้าสู่ดง ป่าน
 ประหนึ่งว่าจะหลงลืมลูกสละผิว ต่อมีคัมภีร์
 กลับมา ทำเป็นบิณฑบาตดีกว่าลูกหาย ใครจะ
 ไม่รู้แยกคายความคิดหญิง ถ้าแม่นเจ้าอาลัย
 อยู่ด้วยลูกจริง ๆ เหมือนวาจา ก็จะรีบกลับ
 เข้ามาแต่วันไม่ทันรอน เอนี่เจ้าเที่ยว
 พเนจรนอนตามสนุกใจ ชมนกชมไม้ใน
 ไพรวันสารพันที่จะมี ทั้งฤๅษีสิทธิวิทยากร
 คนธรรพ์เทพารักษ์ ผู้มีพัศตร์อันเจริญ
 เห็นแล้วก็น่าพลัดเพลินไม่เมินได้ หรือ
 เจ้าปะผลไม้ประหลาดรสสดสุกทราชมเสวย
 ไม่เคยกิน เจ้าช่วยชิมขอบลิ้นก็หลงฉันทอยู่จึ่งเข้า
 อุปมาเสมือนหนึ่งภูรินบินวะว่อน เทียว
 ชับซาบเอาเกสรสุคนธมาเลศ พบดอกไม้
 อันวิเศษต้องประสงคฺ์หลงเกล้ากลิ้งรอนลิ้มรัง

๖. บทร้อยกรองนี้ผู้พูดมีน้ำเสียงลักษณะใด

- ก ชื่นชมยินดี
- ข เห็นอกเห็นใจ
- ค ประชดประชัน
- ง ปลอบประโลม

๗. เพราะเหตุใดพระเวสสันดรจึงไม่บอก

ความจริงแก่พระนางมัทรี

- ก เกรงว่านางจะเศร้าโศกมาก อาจถึงตายได้
- ข ตั้งใจจะไม่บอกความจริงปล่อยให้นางลืมเรื่องนี้ไปเอง
- ค โกรธเคืองที่นางกลับอาศรมช้ากว่าทุกวัน จึงไม่อยากตอบคำถาม
- ง เกรงว่านางจะต่อว่าพระองค์ที่บริจาคสองกุมารให้กับชูชกจึงแกล้งต่อว่านางก่อน

๘. บทร้อยกรองนี้มีเนื้อความลักษณะใด

- ก หึงหวง
- ข เห็นใจสงสาร
- ค แนะนำสั่งสอน
- ง ขกข่องสรรเสริญ

๙. บทร้อยกรองนี้มีการใช้โวหารภาพพจน์

แบบใด

- ก อุปมา
- ข อติพจน์
- ค บุคคลวัต
- ง อุปลักษณ์

๑๐. ข้อความที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด

- ก กลับมาช้ากว่าทุก ๆ วัน
- ข กลับเข้ามาเร็วกว่าทุก ๆ วัน
- ค กลับมาทันดวงอาทิตย์ตกดิน
- ง กลับมาตั้งแต่ดวงอาทิตย์ไม่ตกดิน

๑๑. บทร้อยกรองนี้พระเวสสันดรเปรียบเทียบกับ

พระนางมัทรีกับสิ่งใด

- ก ผลไม้
- ข ต้นไม้
- ค ดอกไม้
- ง แมลงภู่

๑๒. “นางไพนอันสนิทชิตใช้แต่ก่อนกาล

ยังจะติดตามพระราชสมภารมาบ้างละหรือ
ได้แต่มัทรีที่แสนคือผู้เดียวดอก ไม่รู้จักปล้น
ปลอกพลิกไพล่เอาตัวหนี”

จากคำพูดของพระนางมัทรีแสดงถึงความรู้สึกใด

- ก ความคิดนอกใจพระสวามี
- ข ความจงรักภักดีต่อพระสวามี
- ค ความเจ็บแค้นที่พระสวามีไม่เลิยงดู
- ง ความเสียใจที่ตัดสินใจผิดพลาดตามพระสวามีมาอยู่ในป่า

๑๓. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับ

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

- ก พระเวสสันดรทรงยึดมั่นในการบำเพ็ญทานบารมี
- ข เนื้อเรื่องกัณฑ์มัทรีพรรณนาถึงความทุกข์ของแม่ได้อย่างซาบซึ้งกินใจ
- ค ขณะที่พระนางมัทรีสลบไปนั้นเกิดมีฝนโบกขรพรรษตกลงมาทำให้เกิดดวงตาเห็นธรรม
- ง ถึงแม้ว่าพระนางมัทรีจะรักลูกมากเพียงใด แต่ก็ทรงเชื่อฟังพระสวามีและอนุโมทนาบุญ

๑๔. ข้อใดใช้ศิลปะการประพันธ์ ต่างจากพวก

ก เหมือนหนึ่งน้ำพลอยพร้อย ๆ อยู่พราย

ข ก็กลายกลับเป็นดอกดวงเดียวรายอนาถ
เนตร

ค สะดุ้งพระทัยไหวหวัควะหวีดว้างวนแวน
เข้าข้างทาง

ง พระพายรำเพยพัดมาฉิวเฉื่อย เรไรระรี่เรื่อย
ร้องอยู่หรั่ง ๆ

๑๕. มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี แสดงถึง

ความเชื่อในเรื่องใด

ก ความฝัน

ข ลางสังหรณ์

ค เวทมนตร์คาถา

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ข

ตอนที่ ๓.๕

แบบทดสอบปลายภาคเรียน

ตอนที่ ๑ เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดคือองค์ประกอบของงานประพันธ์

ก ที่มา เนื้อหา ภาษา

ข รูปแบบ เนื้อหา ภาษา

ค การใช้โวหารสัญลักษณ์

ง เนื้อเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร

๒. ข้อใด ไม่ใช่ ประโยชน์ของการวิจารณ์วรรณคดี
และวรรณกรรม

ก เข้าใจความเป็นจริงของชีวิตมากยิ่งขึ้น

ข ช่วยให้พิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์

ค รู้จักการนำเหตุผลมาอธิบายได้อย่าง
น่าเชื่อถือ

ง มองเห็นความงาม ความไพเราะของงาน
ประพันธ์อย่างไม่มีอคติ

๓. “เปรียบหนักชนกคุณ ชนนี้คือภูผา
ใหญ่พื้นพสุธรธา กีบ เทียบ บ เทียมทัน”

ข้อใดใช้โวหารภาพพจน์แบบเดียวกับบท

ร่ายกรองข้างต้น

ก โคควายวายชีฟได้ เขาหนั่ง

เป็นลึ่งเป็นอันข้ง อยู่ไซรี

ข คุณแม่หนานักเพียง พสุธา

คุณบิดรดูจา- กาสกวาง

ค แห่งองค์พระศาสดาจารย์ ส่องสัตว์สันดาร
สว่างกระจ่างใจมนต์

ง เห็นห่างทางข้าศึกปอง บมิลำพอง
ด้วยกายและวาจาใจ

๔. ข้อใด ไม่ใช่ กวีในสมัยอยุธยาตอนกลาง

ก ศรีปราชญ์

ข พระมหาราชครู

ค พระศรีมโหสถ

ง พระเทพโมลี (กลั่น)

๕. สมุทโฆษคำฉันท์ ได้รับการยกย่องจาก
วรรณคดีสโมสรในด้านใด

ก ยอดแห่งคำประพันธ์ประเภทฉันท์

ข ยอดแห่งคำประพันธ์ประเภทร่ายยาว

ค ยอดแห่งคำประพันธ์ประเภทโคลง
สี่สุภาพ

ง ยอดแห่งคำประพันธ์ประเภท
กลอนสุภาพ

๖. ใคร ไม่ได้ แต่งเรื่อง สมุทโฆษคำฉันท์

ก พระโหราธิบดี

ข พระมหาราชครู

ค สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๗. สมัยใดที่วรรณคดีมีความรุ่งเรืองใกล้เคียงกับ
สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ก สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม

ข สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ

ค สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

๘. ข้อใดที่ทำให้คนไทยตื่นตัวหันมาศึกษา

ภาษาและศาสนาของตน

ก. มีกวีในราชสำนักเกิดขึ้นมาก

ข. บ้านเมืองเกิดศึกสงครามขึ้นบ่อยครั้ง

ค. พระมหากษัตริย์ส่งพระราชทูต
ในภาษาและศาสนา

ง. มีคณะบาทหลวงฝรั่งเศสเข้ามาเผยแผ่
ศาสนา และตั้งโรงเรียนในกรุงศรีอยุธยา

๙. วรรณคดีเรื่องใดมีจุดประสงค์ในการแต่ง
เพื่ออธิบายเรื่องราวและบันทึกเหตุการณ์

ก. กุณาสอนน้องคำฉันท์

ข. ฉันท์ดุษฎีสังเวยกล่อมช้าง

ค. โคลงชะลอพระพุทธรูปไสยาสน์

ง. กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

๑๐. ข้อใด ไม่ใช่ บทละครใน

ก. อุณรุท

ค. อิเหนา

ข. สังข์ทอง

ง. รามเกียรติ์

๑๑. กวีท่านใดอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ก. เจ้าฟ้าอุทุมพร

ข. พระยามหานุภาพ

ค. สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม

ง. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

๑๒. วรรณคดีสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรี
มีลักษณะร่วมกันในด้านใด

ก. ใช้คำประพันธ์ร้อยกรองเหมือนกัน

ข. เนื้อเรื่องเกี่ยวกับคำสอนและศาสนา

ค. รักษาขนบธรรมเนียมในการแต่ง
เช่นเดียวกัน

ง. ถูกทุกข้อ

๑๓. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเร่ง

ฟื้นฟูศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

เพราะเหตุใด

ก. สร้างขวัญและกำลังใจของคนในชาติ

ข. แสดงให้ชาติอื่นรู้ว่าชาติไทยมี
วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ค. ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมทำให้
บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง

ง. ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมช่วยยกระดับ
จิตใจให้คนเป็นคนกล้าหาญ

๑๔. วรรณคดีเรื่องใดเป็นบทพระราชนิพนธ์

ในสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ก. นิราศเมืองกวางตุ้ง

ข. กุณาสอนน้องคำฉันท์

ค. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ๔ ตอน

ง. กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

๑๕. ข้อใดคือสาเหตุที่ทำให้วรรณคดีสมัยธนบุรี
ไม่เจริญเท่าที่ควร

ก. เกิดศึกสงคราม

ข. บ้านเมืองอยู่ในช่วงข้าวยากหมากแพง

ค. พระมหากษัตริย์ใส่พระราชหฤทัยเรื่อง
ศาสนา

ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

๑๖. วรรณคดีเรื่องใดที่ถูกนำมาใช้ในพระราชพิธี

สำคัญในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ก. กาพย์เห่เรือ

ข. ปุณโณวาทคำฉันท์

ค. โคลงชะลอพระพุทธรูปไสยาสน์

ง. กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

๑๗. วรรณคดีเรื่องใด **ไม่ได้** แต่งขึ้นในสมัย
ธนบุรี

ก อิเหนาคำฉันท์

ข นิราศลอนดอน

ค ลิลิตเพชรมงกุฎ

ง กฤษณาสมน้องคำฉันท์

๑๘. นิราศเรื่องใดที่ใช้ฉากต่างประเทศเป็น
เรื่องแรก

ก โคลงนิราศ

ข นิราศเมืองกวางตุ้ง

ค โคลงนิราศพระบาท

ง โคลงชะลอพระพุทธรูปไสยาสน์

๑๙. ผู้แต่งบทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการ
อาจารย์คุณคือใคร

ก สุนทรภู่

ข ขุนเทพกวี

ค พระมหาราชครู

ง พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

๒๐. บทนมัสการมาตาปิตุคุณและบทนมัสการ
อาจารย์คุณแต่งด้วยฉันทลักษณ์ใด

ก สาลินีฉันท์

ข อินทวงศ์ฉันท์

ค วิชชุมมาลาฉันท์

ง อินทรวชิรฉันท์

๒๑. ข้อใดกล่าวไว้ในบทนมัสการมาตาปิตุคุณ

ก ความสุขใจในการทำบุญ

ข วิธีสร้างความสุขให้กับพ่อแม่

ค วิธีเลี้ยงลูกให้เป็นคนดีมีศีลธรรม

ง ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

๒๒. ข้อใดเป็นลูกที่สร้างความผิดหวังให้พ่อแม่
น้อยที่สุด

ก มั่วสุมกับเพื่อนที่ติดยาเสพติด

ข หนีเรียนไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนไม่มี
สิทธิ์สอบ

**ค ไม่เคยได้รับรางวัลจากความสามารถ
ใด ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น**

ง ขกพวกทำร้ายร่างกายกับนักเรียนต่าง
โรงเรียนจนถูกพักการเรียน

๒๓. นักเรียนสามารถตอบแทนพระคุณพ่อแม่
ด้วยวิธีใด

ก ดูแลยามท่านเจ็บป่วยไม่สบาย

ข ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมและเชื่อฟัง
พ่อแม่

ค ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนไม่สร้าง
ความเดือดร้อน

ง ถูกทุกข้อ

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๒๔-๒๕
เปรียบหนักชนกคุณ

ชนนี้คือภูผา

ใหญ่พื้นพสุธรรา

ก็บ เทียบบ เทียมทัน

๒๔. บทร้อยกรองนี้แสดงภาพพจน์แบบใด

ก อุปมา

ข นามนัย

ค อุปลักษณะ

ง สัญลักษณ์

๒๕. บทร้อยกรองนี้เปรียบพระคุณของพ่อแม่
กับสิ่งใด

ก ภูเขา

ข ท้องฟ้า

ค พื้นดิน

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๒๖. “เหลือที่จะแทนทด

จะสนองคุณนัันต์

แท้นุชในยอัน

อุดมเลิศประเสริฐคุณ”

ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทร้อยกรองนี้

ก พ่อแม่ต้องลำบากเลี้ยงลูกมา

ข พ่อแม่เป็นผู้ที่ควรบูชาอย่างยิ่ง

ค พ่อแม่เป็นผู้ที่มีพระคุณมากล้น

ง ถูกทั้งข้อ ข และ ค

๒๗. คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด

ก พระคุณ

ข ควรบูชา

ค มากมาย

ง การไหว้

๒๘. ลูกศิษย์ควรปฏิบัติต่อครูอาจารย์อย่างไร

ก ตั้งใจเล่าเรียน

ข เชื่อฟังคำสั่งสอน

ค ให้ความเคารพนับถือ

ง ถูกทุกข้อ

๒๙. ครูอาจารย์เปรียบได้กับทิศใดตามหลักธรรม

เรื่อง ทิศ ๖

ก ทิศพายัพ

ข ทิศบูรพา

ค ทิศประจิม

ง ทิศทักษิณ

๓๐. บทนมัสการมาดาปิตุคุณและบทนมัสการ

อาจารย์คุณ มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร

ก ถ่ายทอดความรู้

ข ถวายเป็นพุทธบูชา

ค เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน

ง ให้ข้อคิดในการทดแทนพระคุณผู้มี

พระคุณ

๓๑. ข้อใดมีเนื้อความเน้นย้ำถึงพระคุณ

ของครู

ก ยัง บ ทราบก็ได้ทราบ

ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน

ชี้แจงและแบ่งปัน

ขยายอรรถให้ชัดเจน

ข จิตมากด้วยเมตตา

และกรุณา บ เอียงเอน

เหมือนท่านมาแก้งเกณฑ์

ให้ฉลาดและแหลมคม

ค ขจัดเขลาบรรเทาโม-

หะจิตมืดที่งุนงม

กังขา ณ อารมณ์

ก็สว่างกระจ่างใจ

ง คุณส่วนนี้ควรนับ

ถือว่าเลิศ ณ แคนไตร

ควรนึกและตรึกใน

จิตน้อมนิยมชม

๓๒. จากตัวเลือกในข้อ ๓๑ ข้อใด ไม่ได้ กล่าวถึง

หน้าที่ของครูอาจารย์

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๓๓. คำกล่าวได้สัมพันธ์กับบทละครพูดเรื่อง

มัทนะพาธา

ก ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์

ข ความรักทำให้คนตาบอด

ค รักยาวให้บั่น รักสั้นให้ต่อ

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๓๔. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทละครพูด

เรื่อง มัทนะพาธา

- ก กล่าวถึงตำนานของดอกกุหลาบ
- ข ชี้ให้เห็นความรักที่ก่อให้เกิดความทุกข์
- ค เป็นวรรณคดีเรื่องแรกที่มีความแปลกใหม่ในการประพันธ์

ง ถูกทุกข้อ

๓๕. บทร้อยกรองในข้อใด ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงโทษของความรัก

- ก ความรักเหมือนโรคา
บันดาลตาให้มีดมม
ไม่เย็นและไม่ขล
อุปสรรคะใดใด

- ข ความรักเหมือนโคถึก
กำลังก็พิชังไว้
ก็โลดจากคอกไป
บ ขอมอยู่ ณ ที่จ้ง

- ค ถึงหากจะผูกไว้
ก็ดึงไปด้วยกำลัง
ยิ่งห้ามก็ยิ่งคลั่ง
บ หวนคิดถึงเจ็บกาย

ง พี่รักจะรุนแรง

บไม่ควรระอาละอาย

อันนารักกับชาย

ฤก็ควรจะร่วมจะรัก

๓๖. “ชาดาธสร้างองค์

อรเพราพิสุทธิสรรพ์

ไว้เพื่อจะผูกพัน-

ธนะจิตตะของฤคิ.

คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับข้อใด

ก ผูกใจ

ข ผูกพัน

ค มีใจรักใคร่

ง ขวนให้อินดี

๓๗. ข้อใด ไม่ใช่ คำที่หมายถึงหญิงสาว

ก ทำนูล

ข วนิดา

ค อนงค์

ง โฉมเฉลา

๓๘. การกระทำของสุเทษณ์ตรงกับข้อใด

ก ได้ที่จี๊แพะไล่

ข เขียนเลื่อให้วักแล้ว

ค ข่มเขาโคขื่นให้กลืนหญ้า

ง ถีลอดตาข้าง ห้างลอดตาเส้น

๓๙. การกระทำของสุเทษณ์ข้อใดที่ ไม่ควร

เอาเยี่ยงอย่าง

ก ความเค็ดเคียว

ข ไม่หักหาญน้ำใจผู้อื่น

ค ความมั่นคงในความรัก

ง คิดถึงตนเองเป็นสำคัญ

๔๐. ข้อใดแสดงลักษณะนิสัยของมัทนาได้

ชัดเจนมากที่สุด

ก โอ้อ้อละเหี่ยอุระสดับ

วรศัพพะท่านทรง

ข ดูข้าพระบาทลิตสุจริต

บมิดิจะปดใคร

ค ตรัสมาดิฉันพลัน

จะเฉลยพระวาที่

ง เป็นโศคบมิมะนะสะไฟ

อกริมย์ฤสมรส

๔๑. “ไม่เรียกผกาทุก- ชะกะสีอรุณแสง
 ป่านแก้มแฉล้มแดง ครุฑยามอาย
 ดอกใหญ่และเกสร สิวคนระมากมาย
 อยู่ทนบววงวาย มรรตสขจรไกล
 อีกทั้งสรรพรงหนาม จะเข็มประดับไว้
 ผึ่งเขียวสปีนไขว่ บมิใคร่จะท่างเหิน”
 บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าด้านใด

ก ภาษา

ข สังคม

ค เนื้อหา

ง ศิลธรรม

๔๒. คำสาปของสุเทษณ์จะคลายมนตร์ต่อเมื่อเกิด
 สิ่งใด

ก เมื่อมีชายอัปลักษณ์มารักนางและนางรัก
 ตอบ

ข เมื่อนางมาอ่อนวอนสุเทษณ์ให้ช่วยเหลือ
 ให้สมหวังในความรัก

ค เมื่อนางเติบโตเป็นสาว และมีหนุ่มมา
 เค็ดคมดอกกุหลาบดอกนั้น

ง เมื่อเกิดจันทรคราสในคืนวันเพ็ญเดือนยี่
 และตรงกับวันพระใหญ่

๔๓. ข้อคิดที่ได้จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง

มัทนะพาธา คือข้อใด

ก ความสุขจากการเป็นผู้ให้

ข การรักษาคำสัตย์ยิ่งกว่าชีวิต

ค ความรักอันยิ่งใหญ่ระหว่างมนุษย์

ง ความเจ็บปวดและเดือดร้อนเพราะความรัก

๔๔. สาเหตุที่ผู้แต่งนำปัญหาสังคมมาเขียน
 เรื่อง โคลนติดล้อ คือข้อใด

ก ใกล้ชิดกับเหตุการณ์

ข เล็งเห็นปัญหาในระยะยาวที่จะเกิดขึ้น

ค ชี้แจงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนา
 ประเทศ

ง ถูกทุกข้อ

๔๕. หัวข้อใด ไม่ปรากฏ อยู่ในเรื่อง โคลนติดล้อ

ก วิเคราะห์ปัญหา

ข ชี้แจงสภาพปัญหา

ค ระยะเวลาในการดำเนินการ

ง ตั้งคำถามเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

๔๖. การกระทำของเสมียนที่กล่าวไว้ในเรื่อง

โคลนติดล้อ ตรงกับสำนวนในข้อใด

ก ตักน้ำรดหัวตอ

ข เขยิบขี้ไก่ไม่ฝ่อ

ค ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ

ง หุงข้าวประชิดหมา ปิ้งปลาประชิดแมว

๔๗. คำนิยมข้อใด ไม่ได้ กล่าวถึงในเรื่อง

โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน

ก นุ่งผ้าม่วง

ข กินหมาก

ค สวมหมวกสักหลาด

ง กินอาหารตามร้านก๊วยช้อป

๔๘. ข้อใด ไม่ใช่ สาเหตุของความนิยม

เป็นเสมียน

ก รักความสบาย

ข นิยมเข้ารับราชการ

ค มุ่งมั่นในการพัฒนาชาติ

ง คำนิยมที่ไม่ถูกต้องของคนในสังคม

๔๙. เพราะเหตุใดเมืองไทยในสมัยรัชกาลที่ ๖

จึงเรียกได้ว่าเป็นยุคฟื้นฟูแล้ว

ก สงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุติลงแล้ว

ข สงครามมหาเอเชียบูรพาได้ยุติลงแล้ว

ค ชาตินิยมอำนาจเปลี่ยนนโยบายจากการ
 ล่าอาณานิคมมาเป็นการแข่งขัน
 ทางเศรษฐกิจ

ง ประเทศไทยได้เปรียบทางการค้าเพราะ
 ขกเลิกสนธิสัญญาที่เสียเปรียบกับชาติ
 ตะวันตก

๕๐. “ถ้าความเห็นของสาธารณชนเห็นว่า

ชาวนา ขาวสวน พ่อค้า และช่างต่าง ๆ

มีเกียรติยศเสมอเหมือนและไม่ยกเสมอเหมือน

ขึ้นลอยไว้ในที่อันสูงเกินกว่าควร ก็จะเป็น

ประโยชน์ช่วยเหลือได้มาก”

ข้อความนี้ผู้แต่งต้องการสื่อถึงเรื่องใด

ก ความเสมอภาคในเกียรติยศของอาชีพ

ต่าง ๆ

ข การสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพ

ของตนเอง

ค การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

อย่างเต็มที่

ง การระลึกถึงรากฐานของตนเองที่มาจาก

สังคมเกษตรกรรม

๕๑. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง โคลนติดล้อ

ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

ก ไม่ยึดติดกับความสบาย

ข ใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะ

ค อาชีพเสมือนมีเกียรติที่สุดในสังคม

ง รากฐานของคนไทยมาจากสังคมเกษตร

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๕๒-๕๔

สงครามความเคียดชิง แสนกล

จงพ่อย้ายอินชล แต่ดั้น

อย่าลองคะนองตน ตามชอบ ทำนา

การศึกเล็กเล่ห์พิน ล่อเลี้ยวหลอกหลอน

๕๒. บทร้อยกรองนี้มีเนื้อความตามข้อใด

ก ชี้แจง

ข ตีเถียง

ค บอกกล่าว

ง กล่าวสอน

๕๓. บทร้อยกรองนี้ผู้พูดกล่าวถึงเรื่องใด

ก อย่าเป็นคนหูเบา

ข อย่าไว้ใจคนแปลกหน้า

ค อย่าทำอะไรตามใจตนเอง

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๕๔. บทร้อยกรองนี้สะท้อนถึงเรื่องใด

ก สติต้องอยู่คู่กับปัญญา

ข ผู้นำที่ดีต้องมีความกล้าหาญ

ค ชัยชนะมักได้มาด้วยความพยายาม

ง ผู้เป็นพ่อย่อมมีความปรารถนาดีต่อลูก

๕๕. บทร้อยกรองในข้อใดมีคุณค่าด้าน

วรรณศิลป์เด่นชัดที่สุด

ก สายหยุดหยุดกลิ่นฟุ้ง ยามสาย

สายบ่หยุดเสน่ห์หาย ห่วงเศร้า

ข ก็คืนกั้วนวาย วางเทษ รามแม่

ถวิลทุกขพบคำเช้า หยุดได้ฉันท

ค มาเดิยวเปลี่ยวอกอ้า อายสุ

สถิตอยู่เอื้องคังคูละห้อย

ง พิศไพนพฤกษ์พญ บานเบิก ใจนา

พลางคะนิงนุชน้อย เน่งเนื่อนวลสงวน

๕๖. ข้อใด ไม่ใช่ ความเชื่อที่ปรากฏในลิลิต

ตะเลงพ่าย

ก เทพยคา

ข ความฝัน

ค การอยู่อย่างกระพ้น

ง การทำพิธีไสยศาสตร์ใส่ฝ่ายตรงข้าม

๕๗. คุณค่าด้านสังคมของลิลิตตะเลงพ่าย

คือข้อใด

ก สร้างความสามัคคีให้คนในชาติ

ข ใช้โวหารไพเราะเพื่อให้ได้รับบรรณรส

ค เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติ

ไทย

ง สะท้อนความคิดความเชื่อของคนไทย

ในอดีต

๕๘. “ณรงคัณเรศวรค์้าว คัสกร
ใครจักอาจออกรอน รบสู้
เสียดายแผ่นดินมอญ พลันมอด ม้วยแฮ
เหตุบ่มีมือผู้ อื่นด้านทานเช็ญ”
บทร้อยกรองนี้แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยใด
ของพระมหาอุปราช

- ก รักศักดิ์ศรี
- ข มานะอดทน
- ค กล้าหาญเด็ดเดี่ยว

ง กตัญญูต่อพระราชบิดา

๕๙. จากคำตอบในข้อ ๕๘ ใครนำลักษณะนิสัย
ของพระมหาอุปราชมาปรับใช้ได้
เหมาะสมที่สุด

- ก แม้จะเห็นคนน้อยสักเพียงใดฉันวาก็
พยายามเรียนหนังสือจนจบ

ข นิษาเชื่อฟังพ่อแม่ และปฏิบัติตาม
คำแนะนำของพ่อแม่เสมอ

- ค นานาเป็นกำลังสำคัญในการเรียกร้อง
สิทธินักเรียนในโรงเรียน

ง แม้จะถูกเพื่อนล้อเลียนบ่อยครั้ง
แต่ชานนทก็ไม่คิดตอบโต้

๖๐. “อุรารานร้าวแยก ยลสยบ
เอนพระองค์ลงทบ ท้าวคั่น
เหนือคอกชชนชบ สังเวช
วายชีวาตม์สุดสิ้น สู้ฟ้าสวดยสวรค์”
บทร้อยกรองนี้ให้ความรู้สึกใดเด่นชัดที่สุด

- ก หดหู่
- ข อัดอั้น
- ค อึกheim
- ง เศร้าสร้อย

๖๑. บุคคลใดเป็นผู้กล่าวขอพระราชทาน
อภัยโทษแก่บรรดาแม่ทัพนายกองที่
ตามเสด็จไม่ทัน

- ก สมเด็จพระเอกาทศรถ
- ข สมเด็จพระมหาธรรมราชา
- ค พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรง
- ง สมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว

๖๒. จากคำตอบในข้อ ๖๑ เหตุผลในการขอ
อภัยโทษนั้นอ้างเปรียบเทียบกับเรื่องใด

- ก กรรมเก่าในอดีต
- ข ความเก่งกล้าของอรชุน
- ค ความกล้าหาญของพระราม
- ง ความมั่นคงเด็ดเดี่ยวของสมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงเอาชนะ
พญามาร

๖๓. สมเด็จพระนเรศวรมหาราชโปรดฯ
ให้แม่ทัพนายกองที่ตามเสด็จไม่ทันแก้ตัว
ด้วยการทำอะไร

- ก ขกทัพไปตีเมืองตานี
- ข ถอดยศปลดประจำการ
- ค ส่งไปขุดลอกคูคลองรอบพระนคร
- ง ขกทัพไปตีเมืองตะนาวศรี ทวาย
และมะริด

๖๔. ลิลิตตะเลงพ่าย ได้รับการยกย่องและเป็น
ที่นิยมเพราะข้อใด

- ก เป็นเรื่องสุดวิจิตรกรรมของสมเด็จพระ
นเรศวรมหาราช
- ข เลือกใช้คำและภาษาชั้นสูงที่เข้าใจยาก
แต่มีความไพเราะ
- ค มีการดำเนินเรื่องและกลวิธีในการ
ประพันธ์ที่ชวนติดตาม
- ง ถูกทุกข้อ

๖๕. มงคลสูตรคำฉันท์ ปรากฏอยู่ใน

พระไตรปิฎกเล่มใด

ก พระวินัยปิฎก

ข พระสุตตันตปิฎก

ค พระอภิธรรมปิฎก

ง ถูกทุกข้อ

๖๖. ข้อใดเป็นสาเหตุที่สมเด็จพระสัมมา-

สัมพุทธเจ้าแสดงเรื่อง มงคลสูตร

ก เกิดความขัดแย้งเรื่องมงคล

ข เกิดความขัดแย้งเรื่องศรัทธา

ค เพื่อให้พระราหุลบรรลุนิพพาน

ง พระอานนท์กราบทูลขอให้แสดง

ธรรมมงคล

๖๗. ข้อใดคือลักษณะพิเศษของมงคลสูตร

คำฉันท์

ก ยกพระคาถาบาลีขึ้นก่อน

ข เลือกสรรถ้อยคำง่าย ๆ แต่มีความไพเราะ

ค จบแต่ละพระคาถาด้วยข้อความที่เหมือนกัน

ง ถูกทุกข้อ

๖๘. ในมงคลสูตรของพุทธสุภาษิตที่ว่า

“ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี”

พุทธสุภาษิตนี้แสดงค่านิยมในข้อใด

ก บำรุงบิดามารดา- ครูด้วยหทัยปรีดิ์

ข อีกหนึ่งมิได้มี จะกระด้างและจองหอง

ค อีกหนึ่งวินัยอัน นรเรียนและเชียวชาญ

ง อีกหนึ่งประพฤติกว ฒ สภาวะแห่งตน

๖๙. “อีกรู้คุณของ นรผู้ปกครองตน”

บทร้อยกรองนี้สัมพันธ์กับสำนวนในข้อใด

ก ข้าวแดงแกงร้อน

ข บุญมาวาสนาช่วย

ค เดินตามผู้ใหญ่หมาไม่กัด

ง ทำนาออกมกล้า ทำปลาออกมเกลื้อ

๗๐. จากบทร้อยกรองในข้อ ๖๙ ใครปฏิบัติตน

ได้เหมาะสม

ก นานั่งใช้เวลาว่างสอนหนังสือเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน

ข นุ่งนิกเลือกคบเพื่อนที่ขยันเรียน หนังสือและไม่เกร

ค ทักทิมตั้งใจจะใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ง แนนนี้รู้ว่าแม่มีพระคุณต่อตนอย่างมาก จึงช่วยเหลืองานบ้านแม่ทุก ๆ อย่าง

๗๑. บทร้อยกรองในข้อใดมีจุดมุ่งหมาย

ต่างจากพวก

ก สรรวมวินทริย์ และสุราบเมามล

ข ให้ทานณกาลศรร และประพฤติกุศลธรรมศรี

ค ความไม่ประมาทใน พหุธรรมะโกศล

ง ความอยู่ประเทศซึ่ง เหมาะและควรจะสุจิ

๗๒. “อีกหมั่นประพฤติควร ฒ สภาวะแห่งตน”

หากนักเรียนปฏิบัติตามบทร้อยกรองนี้ จะเกิดประโยชน์อย่างไร

ก มีความรู้มาก

ข เป็นที่รักของผู้ใหญ่

ค ลดความโลภ จิตใจสงบ

ง ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

๗๓. ในฐานะที่เป็นนักเรียน บทร้อยกรองข้อใด

ที่นักเรียนควรยึดปฏิบัติมากที่สุด

ก ความได้สัดับมาก และกำหนดสุวาที่

ข ยินดี ฒ ของตน บัมิโลกทะยานปอง

ค อีกสงเคราะห์ญาติที่ ปฏิบัติบำเรอดน

ง กอบกกรรมะอันไร้ พุชะกลัวและมัวมล

๗๔. มงคลสูตรคำฉันท์ ให้คุณค่าในด้านใด

ชัดเจนที่สุด

ก สังคม

ข เนื้อหา

ค ศิลธรรม

ง วรรณศิลป์

๗๕. คุณค่าด้านสังคมของคัมภีร์ฉันทศาสตร์

คือข้อใด

ก คุณธรรมหรือจรรยาแพทย์

ข สร้างความเชื่อมั่นในตัวแพทย์ผู้รักษา

ค ให้ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนโบราณ

ง การใช้สำนวนภาษาสั้น ๆ เข้าใจง่าย มีสัมผัส

๗๖. จากตัวเลือกในข้อ ๗๕ ข้อใดคือคุณค่า

ด้านเนื้อหาของคัมภีร์ฉันทศาสตร์

ก ข้อ ก

ข ข้อ ข

ค ข้อ ค

ง ข้อ ง

๗๗. สุกกานต์เป็นแพทย์จบใหม่ สุกกานต์

ควรปฏิบัติตามข้อใดจึงจะเป็นแพทย์ที่ดี

ก มีความรู้เรื่องโรคและการรักษา

ข รักษาโรคด้วยความรักใคร่ มีกิเลส

ค ถือตัวว่ามีความชำนาญในการรักษา

ง ขกตนว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องโรคเป็นอย่างดี

๗๘. สิ่งสำคัญที่สุดของการเป็นแพทย์คือข้อใด

ก ขยันหมั่นเพียร

ข ไม่เชื่อเรื่องเวรกรรม

ค เห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์

ง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๗๙. “บางทีก็ยาขอบ

แต่เคราะห์ครอปจึงหันหวน

หายคลายแล้วทบทวน

จะโทษยากี่ผิดที่”

คำที่พิมพ์ตัวหนามีความหมายตรงกับ

ข้อใด

ก ยาผีบอก

ข ถูกกับยานั้น

ค ยาขับลมทางทวาร

ง ยาที่ปรุงขึ้นเองจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

๘๐. “แพทย์ต้องมีความรู้ทางธรรม”

“ความรู้ทางธรรม” ในที่นี้คือข้อใด

ก รักเพื่อนมนุษย์

ข มีใจรักในอาชีพ

ค มีความรู้ในวิชาชีพ

ง รักษาศิลปและศิลปหัตถ์

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๘๑-๘๓

อนึ่งจะกล่าวสอน กายนครมีมากหลาย

เปรียบเทียบเปรียบในกาย ทุกหญิงชายในโลกา

ดวงจิตคือกระษัตริย์ ผ่านสมบัดอันโอฬาร

ข้าศึกคือโรคา เกิดเช่นฆ่าในกายเรา

เปรียบแพทย์คือทหาร อันชำนาญรู้ลาเนา

ข้าศึกมาอย่าใจเบา ห้อมล้อมรอบทุกทิศา

ให้ดำรงกระษัตริย์ไว้ ก็ดวงใจให้เร่งยา

อนึ่งห้ามอย่าโกรธา ข้าศึกมาจะอันตราย

ปิดศอกคือวังหน้า เร่งรักษาเขม้นหมาย

อาหารอยู่ในกาย คือเสบียงเลี้ยงโยธา

หนทางทั้งสามแห่ง เร่งจัดแจงอยู่รักษา

ห้ามอย่าให้ข้าศึกมา ปิดทางได้จะเสียที

๘๑. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับบท

ร้อยกรองนี้

ก ร่างกายเปรียบเหมือนเมือง

ข โรคเปรียบเหมือนข้าศึก

ค แพทย์เปรียบเหมือนทหาร

ง อาหารเปรียบเหมือนยาบำรุงกำลัง

๘๒. บทร้อยกรองนี้ใช้โวหารชนิดใด

- ก อุปมา
- ข อติพจน์
- ค บุคคลวัต
- ง อุปลักษณะ

๘๓. คำว่า “ปิดศ” หมายถึงอะไร

- ก ไต
- ข ตับ
- ค ปอด
- ง น้ำดี

๘๔. “เรียนรู้ให้แจ้งกระจัด

เห็นโรคชดอย่าสงสัย

เร่งยากระหน่ำไป

อย่าถือใจว่าลองยา”

บทร้อยกรองนี้มีเนื้อความลักษณะใด

- ก ชื่นแนะ
- ข ตีเถียน
- ค ตั้งสอน
- ง เหน็บแนม

๘๕. ข้อใดคือสิ่งที่มาเกิดขวางทางพระนางมัทรี

- ก พญาครุฑ
- ข พญานาค
- ค พญาราชสีห์
- ง พญาช้างสาร

๘๖. เหตุใดพระเวสสันดรจึงตรัสปรึกษา

พระนางมัทรี

- ก เพื่อให้นางเข้าใจผิด
- ข เพื่อให้นางเกรงกลัวความผิด
- ค เพื่อให้นางโกรธแล้วลืมเรื่องลูก
- ง เพื่อเป็นข้ออ้างที่ทำให้ลูกหายไป

๘๗. ลักษณะดีเด่นด้านวรรณศิลป์ของ

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี คือข้อใด

- ก การเลือกใช้คำสละสลวยไพเราะกินใจ
- ข การเลือกใช้สาธกโวหารประกอบ
ทั้งกัณฑ์
- ค การเลือกใช้อุปมาอุปไมยโวหารในการ
พรรณนา

ง ถูกทั้งข้อ ก และ ค

๘๘. ตัวละครในวรรณคดีเรื่องใดที่พระนางมัทรี

กล่าวอ้างถึงเรื่องความซื่อสัตย์

- ก อิเหนา
- ข สังข์ทอง
- ค รามเกียรติ์
- ง ขุนช้างขุนแผน

๘๙. “สุดสายนัยนาที่แม่จะตามไปเส็งแล

สุดโสดแล้วที่แม่จะจับทราบฟังสำเนียง

สุดสุรเสียงที่แม่จะรำเรียกพิไรร้อง

สุดผีเท่าที่แม่จะเยื้องย่องยกย่างลงเหยียบ

ดิน ก็สุดสิ้นสุดปัญญาสุดหาสุดค้นเห็น

สุดคิด จะได้พานพบประสบรอยพระลูก

น้อยแต่สักนิด ไม่มีเลย”

ข้อความนี้ผู้พูดพูดด้วยความรู้สึกใด

- ก สงบ
- ข ลึ้นหวัง
- ค เกิดแค้น
- ง ปล่อยาว

๙๐. จากบทร้อยกรองในข้อ ๘๙ ผู้แต่งเล่นคำว่า

“สุด” เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกใดแก่

ผู้อ่าน

- ก สงบ
- ข เหว้ว่า
- ค โกรธแค้น
- ง สะเทือนใจ

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๕๑-๕๔

แม่ผู้พยาบาลบำรุงเจ้าแต่เยาว์มา

เจ้ามิได้ห่างพระมารดาสักหายใจ โอความเชียวใจใน
ครั้งนี้เห็นเหลือขนาด สิ้นสมบัติพลัดญาติยังแต่ตัว
ต้องไปหามาเลี้ยงลูกและเลี้ยงพี่

ทุกเวลา หัสสาว เสมือนหนึ่งลูกหงส์เหมราชปักยนิ
ปราศจากมุขลินีที่ไปตกคลูกในโคลนหนอง สิ้นดี
ทองอันผ่องแผ้ว แม่กลับเข้ามาถึงแล้วได้เชยชมชื่น
สบาย ที่เหนื่อยยากก็เสื่อมหายคลายทุกข์ทุเลาลง

๕๑. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับบทร้อยกรองนี้

- ก เป็นบทบรรยายเหตุการณ์
- ข ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ
- ค ใช้คำน้อยแต่กินความมาก
- ง เป็นบทพรรณนาความรู้สึก

๕๒. บทร้อยกรองนี้แสดงความรู้สึกใดของ

ตัวละคร

- ก ชิงชัง
- ข ห่วงใย

- ค โกรธแค้น
- ง หวาดกลัว

๕๓. บทร้อยกรองนี้พระนางมัทรีรู้สึกผิด

เพราะสาเหตุใด

- ก ไม่ได้อยู่ดูแลลูก
- ข ทิ้งลูกไว้เช่นเด็กกำพร้า
- ค พาลูกมาดะระกำลำบาก
- ง ถูกทั้งข้อ ก และ ข

๕๔. บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

- ก ต้นไม้ตายเพราะลูก
- ข ไม่มีสิ่งใดจริงยั่งยืน
- ค ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์
- ง ความรักของแม่ที่มีต่อลูก

อ่านบทร้อยกรอง แล้วตอบคำถามข้อ ๕๕-๕๘

อันอริยสัตบุรุษเห็นปานดั่งตัวพี่นะนี้

ถึงจะมีข้าวของสักเท่าใด ๆ ที่สุวา ยาจกมากเต

ถ้าเห็นยากเข้ามาใกล้ให้ว่อนขอ ไม่ย่อท้อ

ในทางทาน จนแต่ชั้นลูกกรียอดสงสารที่ยังยก

ให้เป็นทานได้ อันสองกุมารนี้ไช้รู้เป็นแต่ทาน

พาหิระภายนอกไม่อ้อมหน้า พี่จะใคร่ให้อัชฌติ

กทานอีกนะเข้ามัทรี ถ้าเม้นมีบุคคลผู้ใด

ปรารถนาเนื้อหนังมังสา โลหิตดวงหทัยนัยน

เนตรทั้งซ้ายขวา พี่ก็จะแหวะผ่าให้เป็นทานไม่

ย่อท้อถึงเพียงนี้ มัทรีเอ๋ยจงศรัทธาด้วยช่วย

อนุโมทนาทานในกาลบัดนี้เถิด

๕๕. บทร้อยกรองนี้แสดงน้ำเสียงใดของผู้พูด

ก มุ่งมั่น

ข เข้มแข็ง

ค เด็ดขาด

ง โศกเศร้า

๕๖. ข้อใด ไม่ใช่ ความหมายของคำว่า

“ทานพาหิระ”

ก เลหสถาน

ข บุตรภรรยา

ค อวัยวะต่าง ๆ

ง แก้วแหวนเงินทอง

๕๗. ข้อใดเป็นการกระทำ “อชฌติกทาน”

ก อบอุบบริจาตโลหิตที่สภากาชาดไทย

ข ใอน้ำตังกองทุนสงเคราะห์เด็กยากจน

ค อิ่มบุญเชิญชวนเพื่อนบ้านไปร่วม

ฟังเทศน์

ง เอิบอิ่มเป็นเจ้าภาพถวายอาหารเพล

แด่ภิกษุที่อาพาธ

๙๘. จากบทร้อยกรองนี้การกระทำของ

พระเวสสันดรตรงกับสำนวนข้อใด

ก จี๋ช้างจับตักแตน

ข เสียดีพอย่าเสียดัดย

ค กุ้งฝอยตกปลากะพง

ง ตำนานพริกละลายแม่น้ำ

๙๙. “ขออนุโมทนาด้วยปิยนุตรทานบารมี

ขอให้ น้ำพระหฤทัยพระองค์จงผ่องแผ้ว

อย่ามีมลทินกรรมอกุศล อย่ามาปะปน

ในน้ำพระทัยของพระองค์เลย”

บทร้อยกรองนี้แสดงให้เห็นคุณธรรมข้อใด

ของพระนางมัทรีเด่นชัดที่สุด

ก มีน้ำใจ

ข ปราศจากทิฐิ

ค มีความเสียสละ

ง เดินทางสายกลาง

๑๐๐. เหตุใดมหาวงศ์สันดรชาดกจึงได้รับความนิยม

มากกว่าชาดกเรื่องอื่น ๆ

ก เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

ข เป็นเรื่องที่มีรสของวรรณคดีครบถ้วน

ค มีการสร้างกลอุบายให้เกิดความเลื่อมใส
ใคร่รู้

ง ถูกทุกข้อ

ตอนที่ ๒ ตอบคำถามต่อไปนี้

๑. วรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยกรุงธนบุรี มีความสัมพันธ์
ต่อกันหรือไม่ อย่างไร

แนวคำตอบ

วรรณคดีและวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี ส่วนใหญ่ยังมีความสัมพันธ์กัน ทั้งในเรื่องของรูปแบบการประพันธ์ที่ยังเน้นบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เช่น โคลง กาพย์ ฉันท์ ส่วนในด้านของเนื้อหา ยังคงเป็นเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสั่งสอน บันทึบการเดินทาง เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญ นอกจากนี้ผู้แต่งยังถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ลงไปในงานประพันธ์ และที่สำคัญวรรณคดีบางเรื่องก็ยังเป็นแรงบันดาลใจ หรือบ่อเกิดของ วรรณคดียุคสมัยต่อไป

๒. นักเรียนเลือกวรรณคดีที่ประทับใจจากเรื่องที่ได้เรียน ๑ เรื่อง พร้อมเหตุผลที่ชอบหรือประทับใจ

แนวคำตอบ

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เพราะเป็นวรรณคดีที่ทรงคุณค่า กล่าวคือ เป็นวรรณคดีที่มีความงดงามทางด้านศิลปะการประพันธ์ เนื้อหาแสดงให้เห็นความผูกพันและความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่ที่มีต่อลูก และยังให้ข้อคิดคติสอนใจทั้งเรื่องการเสียสละ การให้ และความรักอันยิ่งใหญ่ของผู้เป็นแม่ ซึ่งสามารถนำข้อคิดคติสอนใจเหล่านี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓. นักเรียนคิดว่าวรรณคดีที่นำมาให้ศึกษามีคุณค่าในด้านใดบ้าง และนักเรียนสามารถนำสารประโยชน์ที่ได้จากวรรณคดีเหล่านั้นไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร

แนวคำตอบ

วรรณคดีที่นำมาให้ศึกษามีคุณค่าในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม และการนำไปใช้ ซึ่งสามารถนำความรู้ด้านเนื้อหา วรรณศิลป์ สังคม ไปใช้ประกอบการเรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อคิดคติคำสอนไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เช่นกัน

สรุปผลการประเมิน	คะแนน	
	เต็ม	ได้
ตอนที่ ๑		
ตอนที่ ๒		
รวม		

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่แสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		๓	๒	๑	
๑. ความมีระเบียบวินัย	๑. ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ๒. มีการวางแผนการทำงานและทำตามขั้นตอนที่วางไว้ ๓. ขอมรับในการกระทำของตนเอง				๓ หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น อย่างสม่ำเสมอ ๒ หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น เป็นครั้งคราว ๑ หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น น้อยครั้ง
๒. ความรับผิดชอบ	๑. ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ๒. ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
๓. ความสนใจและ ตั้งใจเรียน	๑. กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ ๒. ใช้เวลาว่างโดยการแสวงหาความรู้ ๓. สืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔. จดบันทึกและถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น				
๔. มีความภูมิใจและ เห็นคุณค่าของ ภาษาไทย	๑. ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องชัดเจน ๒. ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาไทย ๓. มีความสุขและสนุกกับการเรียนภาษาไทย ๔. นำปริศนาคำทาย บทร้องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน และการเล่น				
๕. มีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน	๑. สนใจและใช้เวลาว่างโดยการอ่านและเขียนหนังสือ ๒. สร้างสรรค์ผลงานเขียนให้ผู้อื่นอ่านและวิพากษ์วิจารณ์				
๖. มีมารยาทในการรับ และส่งสาร	๑. ตั้งใจฟังหรือดู ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ๒. ใช้คำพูดที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ ๓. ไม่อ่านเสียงดังหรือเล่นขณะอ่าน ๔. เขียนอ่านง่าย สะอาด ๕. ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ				
คะแนนรวม					
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	๒.๓๔-๓.๐๐	๑.๖๗-๒.๓๓	๑.๐๐-๑.๖๖
ระดับคุณภาพ	๓ = ดีมาก	๒ = พอใช้	๑ = ควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐)

ระดับคุณภาพที่ได้	๓	๒	๑
	☐	☐	☐

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำ
คะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วย
จำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับ
เกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการ
ประเมิน

ด้านทักษะและกระบวนการ

สำหรับครูประเมินนักเรียน

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่แสดงออก	คะแนน			หมายเหตุ
		๓	๒	๑	
๑. ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร	๑. ใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นได้ถูกต้องเหมาะสม				๓ หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น อย่างสม่ำเสมอ ๒ หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น เป็นครั้งคราว ๑ หมายถึง นักเรียนแสดง พฤติกรรมนั้น น้อยครั้ง
	๒. อ่านได้ถูกต้องคล่องแคล่วและรวดเร็ว				
	๓. นำความรู้จากการอ่านมาคาดการณ์และกำหนดแนวทางปฏิบัติได้				
	๔. พูดและเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความต้องการได้ตรงตามวัตถุประสงค์				
	๕. เขียนสื่อสารได้ถูกต้องสละสลวย				
๒. ทักษะการแสวงหาความรู้	๑. เลือกอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง				
	๒. นำความรู้จากการค้นคว้าไปใช้ประโยชน์ในการเรียนและชีวิตประจำวัน				
	๓. ใช้เทคโนโลยีสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ในการค้นคว้าข้อมูล				
	๔. รวบรวมบันทึกข้อมูลอย่างมีระเบียบ				
๓. ทักษะกระบวนการคิด	๑. วิเคราะห์ แยกแยะ จัดลำดับความคิด และนำเสนออย่างเป็นระบบ				
	๒. มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทางด้านภาษา				
	๓. นำความรู้จากการอ่าน การฟัง การดู และการพูดมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหา				
๔. ทักษะกระบวนการกลุ่ม	๑. รู้จักวางแผน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม				
	๒. มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย				
	๓. ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม				
	๔. ภูมิใจ ชื่นชมในผลงาน และมีความสุขในการทำงานกลุ่ม				
คะแนนรวม					
คะแนนเฉลี่ย					

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	๒.๓๔-๓.๐๐	๑.๖๗-๒.๓๓	๑.๐๐-๑.๖๖
ระดับคุณภาพ	๓ = ดีมาก	๒ = พอใช้	๑ = ควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน (เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐)

ระดับคุณภาพที่ได้	๓	๒	๑
	☐	☐	☐

หมายเหตุ การหาคะแนนเฉลี่ยหาได้จากการนำคะแนนรวมในแต่ละช่องมาบวกกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพและสรุปผลการประเมิน

ตอนที่ ๓.๖

ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน

๑. ใบความรู้และใบงาน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม

สมัยอยุธยาตอนกลาง ตอนปลาย และสมัยธนบุรี

คำชี้แจง แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

๑. หากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไม่มีรับสั่งให้พระโหราธิบดีแต่งจินดามณีเป็นหนังสือเรียนภาษาไทย นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น

แนวคำตอบ หากสมเด็จพระนารายณ์มหาราชไม่มีรับสั่งให้พระโหราธิบดีแต่งจินดามณี ซึ่งขณะนั้น
ฝรั่งเศสเข้ามาเผยแผ่คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกในกรุงศรีอยุธยา คนในสมัยนั้นอาจเข้าใจและ
นิยมทำตามฝรั่ง จนประเทศไทยตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส ซึ่งความนิยมเหล่านี้อาจส่งผลมาถึง
คนไทยในสมัยปัจจุบัน

๒. นักเรียนคิดว่าปัจจุบันวงการวรรณกรรมไทยมีความเจริญเช่นเดียวกับยุคทองแห่งวรรณคดีในสมัยอยุธยา
ตอนกลางหรือไม่ อย่างไร

แนวคำตอบ ในปัจจุบันวงการวรรณกรรมไทยมีความเจริญก้าวหน้า มีกวี นักเขียนเกิดขึ้นมากมาย
มีวรรณกรรมเกิดขึ้นหลายรูปแบบ มีการพิมพ์ที่ทันสมัย มีหน่วยงานต่าง ๆ จัดประกวดวรรณกรรม
หลายหน่วยงาน การนำเสนอวรรณกรรมมีหลายรูปแบบ เช่น ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ ละครวิทยุ
จึงนับได้ว่าปัจจุบันนี้เป็นยุคทองแห่งวรรณคดียุคหนึ่ง และแนวโน้มว่าในอนาคตวงการวรรณกรรม
ไทยจะเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ทิศ ๖

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ นมัสการมาตาปิตุคุณและนมัสการอาจริยคุณ

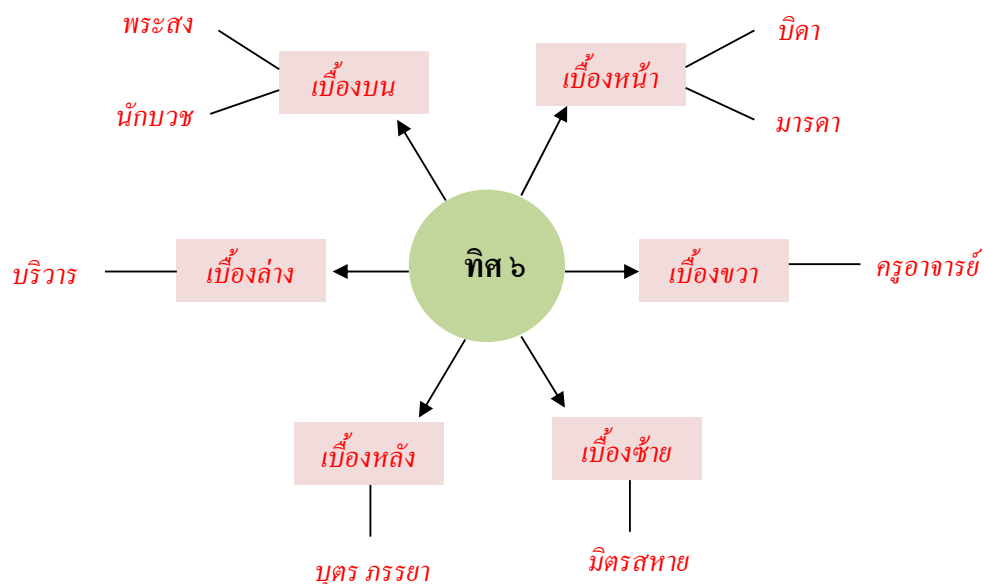
คำชี้แจง ศึกษาเรื่อง ทิศ ๖ จากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๒ หรือจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ แล้วสรุปที่มาของเรื่อง ทิศ ๖ พร้อมเขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับทิศทั้ง ๖ แล้วนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

ทิศ ๖

ที่มาของเรื่อง

แนวคำตอบ ทิศ ๖ มาจากคำสอนในพระพุทธศาสนา มีตำนานเล่าว่า เมื่อสมัยพุทธกาลขณะที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จเพื่อรับบิณฑบาต ได้พบชายผู้หนึ่งนั่งผ้าเปียกแล้วกม้อ ไหว้ทิศต่าง ๆ รอบตัว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสถามถึงสาเหตุของการกระทำดังกล่าว ชายหนุ่มผู้นั้นตอบว่าเป็นความประสงค์ของพ่อก่อนตายที่ต้องการให้ตนเองไหว้ทิศทั้ง ๖ พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงพระธรรมเทศนาเรื่อง ทิศ ๖ แก่ชายหนุ่มผู้นั้น

แผนภาพความคิด

ใบความรู้ เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

ตัวละครในวรรณกรรมต่าง ๆ ผู้แต่งอาจจำลองมาจากคนจริงที่มีอยู่ในสังคม หรืออาจสมมุติขึ้นก็ได้

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครพิจารณาได้จาก

๑. คำพูดของตัวละคร

๒. การกระทำและการปฏิบัติตัวต่อตัวละครตัวอื่น

การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครจะทำให้รู้ลักษณะของตัวละคร ซึ่งทำให้เข้าใจเรื่องมากขึ้น และสามารถวิเคราะห์ถึงความสมจริงของตัวละครนั้น ๆ ได้อีกด้วย

การพิจารณาบทบาทของตัวละคร

๑. ตัวละครที่มีบุคลิกคงที่ คือ ตัวละครที่เปิดเรื่องมามีลักษณะนิสัยอย่างไร ตอนจบเรื่องก็ยังคงมีลักษณะนิสัยเช่นเดิม

๒. ตัวละครที่มีบุคลิกไม่คงที่ คือ ตัวละครที่เปิดเรื่องมามีลักษณะนิสัยอย่างหนึ่ง แต่ดำเนินเรื่องไปแล้วมีการปรับเปลี่ยนนิสัย บุคลิกลักษณะ และทัศนคติ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

คำชี้แจง วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครที่กำหนดให้ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้
จากตัวละคร

ตัวละคร	ลักษณะนิสัย	ข้อคิดที่ได้จากตัวละคร
สุเทษณ์	• คิดถึงตนเองเป็นสำคัญ • มีมุมมองความรักในด้านของตนเองเท่านั้น • มีคุณธรรมไม่หักหาญน้ำใจคนที่ตนรัก • ใช้อำนาจบีบบังคับผู้อื่น	การบังคับล่อลวงให้ผู้อื่นรักตน ไม่ว่าจะเป็ มนตร์คาถาหรือการบีบบังคับจิตใจ เป็นเรื่องที่ ไม่ถูกต้อง เพราะความรักที่ได้มาจะไม่ใช่อารมณ์ ที่แท้จริงและเป็นความรักที่ไม่มั่นคง
มัทนา	• แน่วแน่ในความรัก • ปากกับใจตรงกัน • จิตใจมั่นคง ซื่อสัตย์ในความรัก • ยอมเจ็บปวดเป็นทุกข์ดีกว่าอยู่กับคน ที่ตนไม่ได้รัก	ความรักเกิดขึ้นจากคนทั้งสองฝ่ายที่ต่างพึงพอใจ กัน แม้จะต้องเป็นทุกข์เพราะความรักก็ยินยอม
มายาวิน	• จริงใจ • ซื่อสัตย์ ยึดมั่นในวิชาชีพ	การใช้เวทมนตร์คาถาไม่อาจผูกใจของคนที่ม ความมั่นคงในความรักได้ เพราะหากเมื่อไร ที่เวทมนตร์คาถาเสื่อมลงอีกฝ่ายก็จะทุกข์ทรมาน และอาจเกิดผลเสียร้ายแรงตามมา

ใบความรู้เรื่อง การเขียนบทละครพูด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ละครพูด มีลักษณะดังนี้

๑. เป็นละครที่แสดงโดยให้ตัวละครเจรจาโต้ตอบกัน และแสดงกิริยาท่าทางประกอบให้สมจริง
๒. มีการจัดฉากและการแต่งกายให้เหมาะสมตามท้องเรื่อง
๓. ไม่มีดนตรี การรำ หรือการขับร้องใด ๆ ประสม

การเขียนบทละครพูด มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. แนวความคิด บทละครพูดควรให้ข้อคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก่อนลงมือเขียนจึงควรวางแนวคิดหรือแก่นของเรื่องก่อน
๒. โครงเรื่อง เมื่อได้แนวความคิดแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวางโครงเรื่อง การวางโครงเรื่องเริ่มจากการเปิดเรื่อง การเริ่มปัญหา การขยายตัวของปัญหา ปัญหาได้รับการแก้ไข การคลี่คลายเข้าสู่จุดจบ และจุดจบของปัญหา
๓. ตัวละคร ตัวละครในบทละครพูด แสดงบุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอของตัวละคร โดยการเจรจา

๔. บทสนทนา

- ๑) ควรเป็นคำพูดสั้น ๆ เหมาะสมกับฐานะและบทบาทของตัวละคร
- ๒) ช่วยดำเนินเรื่องและบ่งบอกนิสัยใจคอของตัวละคร
- ๓) บอกตำแหน่งและทิศทางที่ตัวละครขึ้น เดิน หรือนั่ง และบอกกิริยาท่าทางที่ตัวละครจะแสดงในวงเล็บก่อนหรือหลังคำพูดของตัวละคร

๕. บรรยายฉาก ได้แก่ ฉาก แสง เสียง และเครื่องแต่งกายของตัวละคร บรรยายฉากมีความจำเป็นสำหรับบทละครมาก เพราะช่วยให้ผู้ชมเกิดอารมณ์และเห็นความสมจริงของเรื่อง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การพิจารณาคุณค่าบทละครพูดคำฉันท์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองและพิจารณาคุณค่าของบทร้อยกรอง

๑. ยี่งฟังพะจีศรี ก็ระดีประมวลประมวล
ยี่งซักก็ยี่งพูน ทูชะท่อมระทมหะทัย

บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าด้าน วรรณศิลป์

๒. อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่ง พระจะลงพระอาญา
ข้าเป็นแต่เพียงข้า บมิมุ่งจะอวดดี

.....

สุดแต่แจ่มสรว จะประสิทธิ์ประสาทพันธุ์
ขอเพียงให้มีคั่น- ธาระรินระรวยหอม

บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าด้าน สังคมและวัฒนธรรม

๓. อ๊ะ ! เราไม่ขอ ใค่นางละหนอ ด้วยวิธีนั้น
เสียแรงเรารัก สมักรใจครัน อยากให้นางนั้น สมักรรักตอบ

บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าด้าน ศีลธรรม

๔. ผูกจิตด้วยมนตร์ แล้วตามใจตน ฝ่ายเดียวมิชอบ
เราไฝละโถม ประโลมใจปลอบ ให้นางนีกชอบ นีกรักจริงใจ

บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าด้าน ศีลธรรม

๕. ด้วยอำนาจอิทธิฤทธิ์ อันประมวลมี
ณ ตัวกูผู้แรงหาญ
กูสาปมัทนานางคราญ ให้จุติผ่าน
ไปจากสุราลัยเลิศ
สู่แดนมนุษย์และเกิด เป็นมาลีเลิศ
อันเรียกว่ากุพะชะกะ

บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าด้าน สังคมและวัฒนธรรม

ใบความรู้เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินและได้รับความรู้ควบคู่กันไป

แนวทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีดังนี้

๑. ต้องถ่ายทอดความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ด้วยสำนวนภาษาที่ประณีต สละสลวย
๒. ใช้สำนวนภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและความรู้สึกร่วมในขณะที่อ่าน
๓. สารหรือความรู้ที่สอดแทรกไว้ในงานเขียนต้องเป็นความคิดในทางสร้างสรรค์ มุ่งเน้น

ให้ประพจน์แต่สิ่งที่ดีงาม

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มี ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยแก้ว เช่น การเขียนอธิบาย การเขียนเชิญชวน การเขียนเรื่องสั้น การเขียนเรียงความ
๒. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทร้อยกรอง เช่น กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

คำชี้แจง ทำกิจกรรมต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์แนวคิดสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน

แนวคำตอบ การเขียนบทความเรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมือน พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงใช้พระนามแฝง “อัสวพานุ” พระองค์ทรงเล็งเห็นปัญหาสำคัญที่ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง เปรียบได้กับโคลนที่ติดล้อรถ ซึ่งทำให้รถแล่นได้ไม่เร็วที่ควร จึงเขียนบทความเผยแพร่ความรู้ อธิบายถึงสาเหตุที่มาของปัญหา ค่านิยมและแนวคิดที่ก่อให้เกิดปัญหา รวมทั้งการตั้งคำถามท้าทายชวนให้ช่วยกันคิดปรับเปลี่ยนแนวคิดทัศนคติของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาให้มองเห็นความสำคัญของอาชีพอื่น ๆ

๒. นำแนวคิดจากกิจกรรมข้อ ๑ มาเขียนในรูปแบบที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน เช่น บทร้อยกรอง บทละครวิทยุ เรื่องสั้น บทความเชิงวิชาการ

พิจารณาจากการเขียนของนักเรียน

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ ลิขิตะเลงพ่าย

คำชี้แจง วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครที่กำหนดให้ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากตัวละคร

ตัวละคร	บุคลิกเด่น	บุคลิกด้อย	ข้อคิดที่ได้จากตัวละคร
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	เป็นกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถในการรบ มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญชาญฉลาด มีปฏิภาณ ไหวพริบในการแก้ไขสถานการณ์ รักชาติบ้านเมือง มีความเป็นผู้นำสูง	นึกถึงประโยชน์ของชาติ บ้านเมืองเป็นสำคัญจนบางครั้ง ลืมนึกถึงเรื่องจิตใจของผู้ได้บังคับบัญชา	– ความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวในการเป็นกษัตริย์และผู้นำกองทัพ – การวางแผนและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน
พระเจ้าหงสาวดีนันทบุเรง	เป็นกษัตริย์พม่าที่มีความรักลูก อยากให้ลูกได้แสดงความสามารถในการศึก	ต่อว่าประชดประชันลูกโดยไม่รักษาน้ำใจและเกียรติยศ	– ความรักของพ่อที่มีต่อลูก ต้องการสนับสนุนลูกให้ได้ดี เก่งกล้าสามารถ มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป
พระมหาอุปราช	มีจิตใจอ่อนไหว รักพระราชบิดา มีขัดขืนมานะในการกระทำยุทธหัตถี	มีความเชื่อถ้อยในเรื่องโชคกลาง มีความสามารถในการรบ ด้อยกว่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	– ความรักความห่วงใยของลูกที่มีต่อพ่อ – ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย
สมเด็จพระวันรัต วัดป่าแก้ว	เป็นสมเด็จพระราชาคณะที่คอยถวายข้อคิด เตือนสติให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชประพฤติอยู่ในศีลธรรม มีวาทีศิลป์ มีเหตุผลและโน้มน้าวใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตามหลักธรรม คำสอนในพระพุทธศาสนา	–	– การช่วยเหลือชี้แนะเตือนสติผู้อื่นไม่ให้กระทำผิดศีลธรรม เป็นสิ่งที่ควรกระทำ – การดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา – การใช้เหตุผลที่ดีในการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม

ใบความรู้เรื่อง บทร้อยกรองประเภทลิลิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ ลิลิตตะเลงพ่าย

ลิลิต ประกอบด้วยคำประพันธ์ที่แต่งสลับกันระหว่างร้อยสุภาพและโคลงสุภาพ ดังนี้

๑. ร้อยสุภาพ

ลักษณะบังคับ

❖ **คณะ**

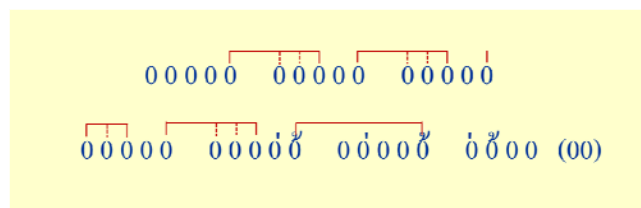
บทหนึ่งมีกี่วรรคก็ได้ แต่ต้องมีตั้งแต่ ๕ วรรคขึ้นไป ในแต่ละวรรคมี ๕ คำ จบด้วยโคลงสองสุภาพ ใช้คำเอกคำโทในโคลงสองสุภาพที่จบรายเท่านั้น (๓ วรรคสุดท้ายของบท) มีคำสร้อยได้เพียง ๒ คำ คือ ๒ คำสุดท้ายของโคลงสองสุภาพ

❖ **สัมผัส**

คำสุดท้ายของวรรคหน้าส่งสัมผัสไปยังคำที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ของวรรคต่อไป โดยส่งสัมผัสไปเรื่อย ๆ

วรรคที่อยู่ข้างหน้าของ ๓ วรรคสุดท้าย จะส่งสัมผัสไปยังคำที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ของบาทต้นในโคลงสองสุภาพ

❖ **แผนผัง**

ตัวอย่าง

แม่นเจ้าคร้ามเคราะห์กลาง จงอย่าขาดรุธนา เอาพัสดราสตร์
สวมอินทรีสร้างเคราะห์ ฯลฯ เสด็จคืนเข้านิเวศไท้ เกรียมอุระราชใหม่
หม่นเศร้าศรีสลาย อยู่เนา

๒. โคลงสองสุภาพ

ลักษณะบังคับ

❖ **คณะ**

บทหนึ่งมี ๑๔ คำ แบ่งเป็น ๓ วรรค วรรคละ ๕-๕-๔ คำ ตามลำดับ อาจมีสร้อยท้ายบทได้อีก ๒ คำ บังคับคำเอก ๑ แห่ง คำโท ๓ แห่ง

ใบความรู้เรื่อง การอ่านวิเคราะห์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ มงคลสูตรคำฉันท์

การอ่านวิเคราะห์

วิเคราะห์ หมายถึง ใ้ใคร่ครวญ หรือแยกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้

การอ่านวิเคราะห์ คือ การอ่านแยกแยะส่วนประกอบของงานเขียน โดยคำนึงถึงรูปแบบของงานเขียนนั้น ๆ แล้วพิจารณาอย่างถี่ถ้วนโดยใช้เหตุผลประกอบ

การอ่านวิเคราะห์ให้ได้ดี ผู้อ่านควรปฏิบัติดังนี้

๑. ควรอ่านบทความที่มีการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
๒. ควรเลือกอ่านเรื่องที่ตนสนใจและติดตามอ่านอย่างสม่ำเสมอ
๓. หาโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น

หลักการอ่านวิเคราะห์ มีดังนี้

๑. อ่านให้ละเอียด อ่านงานเขียนที่จะวิเคราะห์ให้ละเอียดจนเข้าใจเนื้อหาหรือแนวคิดของเรื่อง
๒. หาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เกี่ยวกับงานเขียนที่จะวิเคราะห์
๓. แยกแยะองค์ประกอบของงานเขียน พิจารณาองค์ประกอบว่ามีลักษณะอย่างไร ผู้แต่งมี

จุดประสงค์อะไร พิจารณาข้อดีและข้อบกพร่องขององค์ประกอบนั้น

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การอ่านวิเคราะห์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ มงคลสูตรคำฉันท์

คำชี้แจง พิจารณาทบทวนหรือกรองจากเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ที่มีเนื้อความเป็นการสอนตามหัวข้อที่กำหนดให้

กตัญญูรู้คุณท่าน

แนวคำตอบ

- บำรุงบิดามา- ตระด้วยหทัยปรีดิ์
- อีกสงเคราะห์ญาติที่ ปฏิบัติบำเรอตน
- อีกรู้คุณของ นรผู้ปกครองตน

ให้มีศีลธรรม

แนวคำตอบ

- ให้ท่าน ณ กาลควร และประพฤตีสุธรรมศรี
- ความมงคลประพฤติบาป อกุศลบ่ให้มี
- สรรวมวรินทร์ย์ และสุราบ่เมาผล
- อีกหนึ่งประพฤตีสี คุณะพรหมพิสุทธธรรม์
- ความไม่ประมาทใน พุทธธรรมะ โกศล

เคารพผู้ใหญ่หรือผู้มีพระคุณ

แนวคำตอบ

- หนึ่งกราบและบูชา อภิภูษณียชน
- เคารพ ณ ผู้ควร จะประณตและนอบสිර

ใบงานที่ ๘ เรื่อง รวบรวมความเชื่อของคนไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์

คำชี้แจง รวบรวมความเชื่อของคนไทยเกี่ยวกับการรักษาโรคหรือภูมิปัญญาไทย

ตัวอย่าง

ถ้าถูกแมงกะพรุนไฟไหม้ให้เอาผักบุ้งทะเลพอกบริเวณแผล

แนวคำตอบ

– คนที่มีประจำเดือนห้ามกินน้ำมะพร้าว

– ผู้หญิงที่เพิ่งคลอดบุตรควรกินผักโขมมาก ๆ เพื่อบำรุงน้ำนม

– คนที่เป็นลมพิษให้ใช้ใบพลูตำผสมกับเหล้าโรงหรือเหล้าขาวทา

ใบความรู้เรื่อง บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖ महाเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

บทร้อยกรองประเภทร่ายยาว

ร่ายยาว เป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับน้อยที่สุด ไม่กำหนดจำนวนคำที่แน่นอนในแต่ละวรรค และมีลักษณะคล้ายร้อยแก้วที่มีสัมผัสระหว่างวรรค

ลักษณะบังคับ

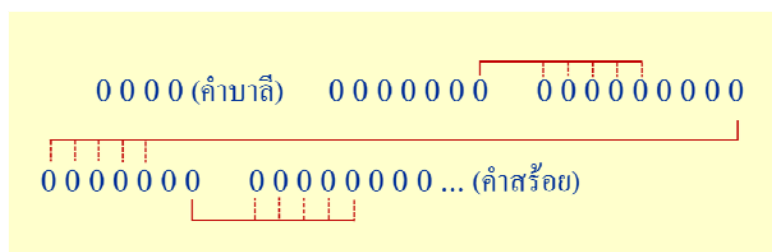
• คณะ

บทหนึ่ง ๆ จะไม่กำหนดจำนวนวรรคที่แน่นอน โดยมากจะมีตั้งแต่ ๕ วรรคขึ้นไป ในวรรคหนึ่ง ๆ จะมีจำนวนคำไม่แน่นอน แต่ไม่ควรน้อยกว่า ๕ คำ เมื่อจบลงท้ายด้วยคำสร้อย เช่น แล นั้นแล นี่แล

• สัมผัส

บังคับสัมผัสระหว่างวรรคเพียงอย่างเดียว คือ ส่งสัมผัสจากท้ายวรรคไปยังคำที่ ๑ ถึงคำที่ ๕ ของวรรคต่อไป คำใดคำหนึ่งก็ได้ และสัมผัสไปเรื่อย ๆ จนจบ

• แผนผัง

การอ่านร่ายยาว มีหลักการดังนี้

๑. ทำนองการอ่าน

- ๑) ทำนองสูงอ่านด้วยเสียงระดับเดียวกัน
- ๒) การลงจังหวะจะอยู่ที่ท้ายวรรคทุกวรรค
- ๓) ลีลาการอ่านจะช้าเนิบหรือเร็วเพียงใดขึ้นอยู่กับอารมณ์ตามเนื้อความ
- ๔) คำที่มีเสียงสูงให้อ่านหลบเสียงต่ำ โดยให้อยู่ระดับเสียงอ่านปกติ
- ๕) ทอดเสียงท้ายวรรคทุกวรรค

๒. ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อความ

- ๑) เนื้อความที่แสดงอารมณ์โกรธ ใช้น้ำเสียงให้หนักแน่น เสียงดัง ห้วน กระชับ
- ๒) เนื้อความบรรยายการต่อสู้ ใช้น้ำเสียงดังหนักแน่น ห้วน กระชับ
- ๓) เนื้อความแสดงอารมณ์เศร้า ใช้น้ำเสียงเบา ลั่นเครือ และทอดเสียงให้ช้ากว่าปกติ

๓. วรรคที่มีจำนวนคำเกิน ๕ คำ ให้พยายามอ่านให้จบวรรค อาจลืกลายใจตรงช่วงการทอดเสียง
ท้ายวรรค หรือตรงคำแบ่งวรรค

๔. ตอนจบของรายยาว ให้ทอดเสียงให้ยาวนานกว่าการทอดเสียงท้ายวรรคอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ฟัง
ทราบว่าเรื่องที่ฟังกำลังจะจบ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนบรรยายและพรรณนา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ महावสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรอง แล้วระบุว่าเป็นการเขียนบรรยายหรือพรรณนา แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทร้อยกรอง

- ทั้งแปดทิศก็มีดมิดมัวมนทุกหนแห่ง ทั้งขอบฟ้าก็คาดแดงเป็นสายเลือด ไม่เว้นวายุหยาเหือดเป็น
 ลางร้ายไปรอบข้าง **ทกขินณฺท** พระนัยนเนตรก็พร่าง ๆ อยู่พรายพร้อย ในจิตใจของแม่ยังน้อยอยู่
 นิดเดียว ทั้งอินทรีก็เสียว ๆ สันระวีริก แสรกคานบันดาลพลิกพลัดลงจากพระอังสา ทั้งขอน้อย
 ในหัตถาที่เคยถือ ก็เลื่อนหลุดลงจากมือไม่เคยเป็นเห็นอนาถ

บทร้อยกรองนี้เป็นการเขียน บรรยาย

เขียนอธิบายข้อความด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

แนวคำตอบ บทร้อยกรองนี้เป็นการบรรยายภาพท้องฟ้าและสิ่งที่เกิดขึ้นกับพระนางมัทรีที่เป็น
 เหมือนลางร้าย

- นางเสด็จจรลีไปหยุดยืนในภาคพื้นปริมณฑลใต้ต้นหว่า จังศรีสว่า อิม เต ชมฺพุกา รุกฺขา ควรจะสงสาร
 เอ๋ยด้วยต้นหว่าใหญ่ใกล้อาราม งามด้วยกิ่งก้านประกวคกัน ใบช่อมู่ประทุมช่อเป็นฉัตรขึ้นดั่งฉัตรทอง
 แสงพระจันทร์คืนส่องต้องน้ำค้างที่ขังให้ไหลลงหยดย่อย เหมือนหนึ่งน้ำพลอยพร้อย ๆ อยู่พราย ๆ ต้อง
 กับแสงกรวดทรายที่ได้ต้นอร่ามวาวดูเป็นนวงแวว ดังบุคคลเอาแก้วมาระแนง แก่ล้มมาโปรย
 โรยรอบปริมณฑลก็เหมือนกัน งามดั่งไม้ปาริชาติในเมืองสวรรค์มาปลูกไว้

บทร้อยกรองนี้เป็นการเขียน พรรณนา

เขียนอธิบายข้อความด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

แนวคำตอบ บทร้อยกรองนี้เป็นการพรรณนาชมความงามของต้นหว่าใกล้อารามที่งดงามด้วยกิ่งก้าน
 ใบและธรรมชาติอย่างแสงจันทร์เมื่อต้องน้ำค้างบนกิ่งก้านใบและกรวดทรายใต้ต้นหว่า

๓. อนิจจามัตริเจ้าพี่เอ๋ย บุญพี่นี้น้อยแล้วนะเจ้าเพื่อนยาก เจ้ามาตายจากพี่ไปในวงวัด เจ้าจะเอาป่าช้า
นี้หรือมาเป็นป่าช้า จะเอาพระบรรณสาสน์หรือเป็นบริเวณพระเมรุทอง จะเอาแค่เสียงสาธิตอันร่ำร้อง
นั่นหรือมาเป็นกลองประโคมใน จะเอาแค่เสียงจกจั่นและเรไรอันร่ำร้องนั่นหรือมาต่างแดรสังข์และ
พิณพาทย์ จะเอาแค่เมฆหมอกในอากาศนั่นหรือมาทำเป็นเพดาน จะเอาแต่ยุ่งยางในป่าพระหิมพานต์
มาต่างฉัตรเงินและฉัตรทอง จะเอาแค่แสงพระจันทร์อันผุดผ่องมาต่างประทีปแก้วงามโอภาส
อนิจจามัตริเอ๋ย มาตายเอนเอนนอนไว้ญาติที่กลางดง

บทร้อยกรองนี้เป็นการเขียน พรรณนา

เขียนอธิบายข้อความด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

แนวคำตอบ บทร้อยกรองนี้เป็นการพรรณนาอารมณ์ความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ที่พระเวสสันดรมีต่อ
พระนางมัทรี

ใบความรู้เรื่อง การประเมินค่างานเขียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕ महाเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

การประเมินค่างานเขียน

การประเมินค่า คือ การวินิจฉัยอย่างมีหลักเกณฑ์ว่างานเขียนเรื่องนั้น ๆ มีคุณค่า และมีความเหมาะสมตามรูปแบบหรือประเภทของงานเขียนหรือไม่

การประเมินค่างานเขียนประเภทต่าง เช่น

๑. งานเขียนประเภทสารคดี ต้องเน้นความสำคัญที่ความจริงและให้ข้อคิดอย่างมีเหตุผล
๒. งานเขียนประเภทบันเทิงคดี ต้องให้ความสำคัญในเรื่องความบันเทิงใจตามกลวิธีหรือศิลปะการแต่งเรื่องนั้น ๆ

๓. งานเขียนประเภทร้อยกรองหรือวรรณคดี ต้องให้ความสำคัญกับศิลปะในการแต่ง
รสเสียง รสคำ รสความ จังหวะ ภาพพจน์

หลักการประเมินค่างานเขียน มีดังนี้

๑. พิจารณาความสมเหตุสมผล พิจารณาความถูกต้องของข้อมูล
๒. พิจารณาความสัมพันธ์ พิจารณาองค์ประกอบของงานเขียนว่าเหมาะสมหรือไม่
๓. พิจารณาความเป็นเอกภาพ พิจารณาองค์ประกอบของงานเขียนทุกส่วนว่ามีส่วนใดไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ หรือมีแนวคิดที่ต่างออกไป
๔. พิจารณากลวิธีในการแต่ง พิจารณาว่าทำนองของผู้แต่งและกลวิธีในการแต่งดีหรือเหมาะสมกับประเภทของงานเขียนหรือไม่
๕. พิจารณาเปรียบเทียบ พิจารณาเปรียบเทียบงานเขียนเรื่องนั้น ๆ กับงานเขียนอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อยืนยันให้เห็นคุณค่าของงานเขียน

๒. แบบบันทึกและแบบประเมินต่าง ๆ

เครื่องมือประเมินสมรรถนะทางภาษาไทยและภาระงานของนักเรียน

โดยใช้มิติคุณภาพ (Rubrics)

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

เรื่อง _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ทำงานถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน (๕ คะแนน)	น้ำเสียง ดี라 อารมณ์ สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพในการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ทำงานถูกต้องตามหลักเกณฑ์ (๕ คะแนน)	ออกเสียงชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน (๕ คะแนน)	ความคล่องแคล่วชัดเจน (๕ คะแนน)	น้ำเสียงดี ไพเราะ อารมณ์ (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพในการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการท่องจำพ้อยกรอง

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่ -	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ท่วงทำนองถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	ออกเสียงชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	ท่องจำครบถ้วน (๕ คะแนน)	การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน (๕ คะแนน)	การใช้น้ำเสียง ดีลา อารมณ์ความรู้สึก (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพในการอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการอ่านสรุปความ (จับใจความ วิเคราะห์ ตีความ)

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่- ข้อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
	ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะเรื่อง (๕ คะแนน)	จับประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (๕ คะแนน)	การเรียงลำดับเหตุการณ์/เนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	ความถูกต้องของเนื้อหา (๕ คะแนน)	การใช้ภาษาถูกต้อง (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการเขียน

เรื่อง _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ข้อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบ/ความถูกต้อง (๕ คะแนน)	เนื้อหาสาระ (๑๐ คะแนน)	การใช้ภาษา (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)	ความคิดสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนจดหมาย

เรื่อง _____
ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ร.ด.-	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของรูปแบบ (๕ คะแนน)	การใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับบุคคลและความนิยม (๕ คะแนน)	เนื้อหาของจดหมายตรงตามจุดประสงค์ (๑๐ คะแนน)	สำนวน ไวยากรณ์ ความสละสลวย (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

ระดับ ๓ ดี

ระดับ ๒ พอใช้

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง
- คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนเรียงความ

เรื่อง _____
ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		องค์ประกอบ (๕ คะแนน)	เนื้อหาสาระ (๕ คะแนน)	การใช้สำนวนโวหาร (๕ คะแนน)	อักขรวิธี (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนบันทึก

เรื่อง _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องตามรูปแบบ (๕ คะแนน)	การลำดับเนื้อความหรือเรื่องราว (๕ คะแนน)	การใช้สำนวนภาษา (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนย่อความ

เรื่อง _____
ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	ประเด็นสำคัญของเรื่อง (๕ คะแนน)	การใช้สำนวนภาษา (๕ คะแนน)	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
ระดับ ๔ ดีมาก	คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน
ระดับ ๓ ดี	คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน
ระดับ ๒ พอใช้	คะแนน ๘-๑๑ คะแนน
ระดับ ๑ ควรปรับปรุง	คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนรายงาน

เรื่อง _____
ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบถูกต้อง (๕ คะแนน)	เนื้อหาสอดคล้องกับเรื่อง (๕ คะแนน)	การนำเสนอ การเรียงลำดับเนื้อเรื่อง (๕ คะแนน)	การใช้ภาษา สละสลวยถูกต้อง (๕ คะแนน)	การอ้างอิงถูกต้อง (๕ คะแนน)	รูปเล่มครบถ้วน สวยงาม (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๑ การปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนรายงานโครงการ

เรื่อง _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบถูกต้อง (๕ คะแนน)	ดำเนินงานตามขั้นตอน (๕ คะแนน)	หลักฐานสอดคล้องกับข้อมูล (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	มีความรับผิดชอบ (๕ คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการแต่งคำประพันธ์

เรื่อง _____
ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ข้อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		รูปแบบบันทึกถ้อย (๕ คะแนน)	การเลือกสรรถ้อยคำ (๓ คะแนน)	ความหมาย/เนื้อหา (๕ คะแนน)	ความไพเราะ (๓ คะแนน)	ความคิดสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
ระดับ ๔ ดีมาก	คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน
ระดับ ๓ ดี	คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน
ระดับ ๒ พอใช้	คะแนน ๘-๑๑ คะแนน
ระดับ ๑ ควรปรับปรุง	คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง/แผนภาพความคิด

เรื่อง _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		การกำหนดหัวข้อ (๖ คะแนน)	ประเด็นสำคัญของเรื่อง (๖ คะแนน)	การลำดับความคิด (๖ คะแนน)	การใช้สำนวนภาษา (๖ คะแนน)	ความเป็นระเบียบเรียบร้อย (๖ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการพูดแสดงความคิดเห็น

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่-	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						ผลการประเมิน	
		พูดตรงตามวัตถุประสงค์ (๕ คะแนน)	พูดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	ลำดับเนื้อเรื่องและความคิดเห็นได้ต่อเนื่อง (๕ คะแนน)	พูดเสียงดังชัดเจน น้ำเสียงนุ่มนวล (๕ คะแนน)	ใช้ภาษาสุภาพ (๕ คะแนน)	การเกริ่น-สรุปเรื่อง (๕ คะแนน)		
								รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	
								ผ่าน	
								ไม่ผ่าน	
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการพูดเล่าเรื่อง/เล่าเหตุการณ์/เล่านิทาน

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		เนื้อหาเรื่องที่เล่า (๕ คะแนน)	การลำดับใจความ (๕ คะแนน)	การใช้คำเชื่อม อารมณ์ (๕ คะแนน)	การใช้ภาษา (๕ คะแนน)	บุคลิกภาพ (๕ คะแนน)	มารยาทในการพูด (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๒๓-๓๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๖-๒๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๙-๑๕ คะแนน

ระดับ ๑ การปรับปรุง

คะแนน ๐-๘ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการฟังและการดู

เรื่อง _____
 ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		กระตือรือร้นที่จะฟังและดู (๕ คะแนน)	ตั้งใจฟังและดู (๕ คะแนน)	แสดงความพอใจในการฟังและการดู (๕ คะแนน)	ถาม-ตอบเรื่องที่ฟังและดู (๕ คะแนน)	ร่วมกิจกรรมการฟังและการดู (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

เรื่อง _____
ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน								ผลการประเมิน	
		จับหนังสือหรือบทอ่านได้ถูกต้อง (๕ คะแนน)	วางระยะห่างจากสายตาได้เหมาะสม (๕ คะแนน)	อ่านในที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ (๕ คะแนน)	อ่านในท่าที่สบายผ่อนคลาย ไม่เกร็ง (๕ คะแนน)	มีสมาธิในการอ่าน (๕ คะแนน)	อ่านคำถูกต้องตามอักขรวิธี (๕ คะแนน)	เว้นวรรคตอนถูกต้อง (๕ คะแนน)	อ่านคล่องไม่ตะกุกตะกัก (๕ คะแนน)		
										รวมคะแนน (๔๐ คะแนน)	
										ผ่าน	
										ไม่ผ่าน	
๑											
๒											
๓											
๓											
๔											
๕											
๖											
๖											
๗											
๗											
๘											
๘											
๙											
๙											
๑๐											

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมการเขียน

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ข้อ-สกุล	รายการประเมิน								ผลการประเมิน	
		ทำทางในการนั่งถูกต้อง	จับดินสอ ปากกาถูกวิธี	วางสมุดถูกต้อง	วางแขนถูกต้อง	เขียนพยัญชนะ สระ ตัวสะกด ถูกต้อง	มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	เสร็จทันตามกำหนดเวลา	ตั้งใจ มีความเพลิดเพลินในการเขียน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											
๑๑											
๑๒											
๑๓											
๑๔											
๑๕											

เกณฑ์การประเมิน

การผ่านการประเมินต้องผ่านทุกรายการ

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการฟังและการดู

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ข้อ-สกุล	รายการประเมิน								ผลการประเมิน	
		ตั้งใจฟัง มองผู้พูดอย่างสนใจ	ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น	ไม่นั่งงานอื่นขึ้นมาทำ	ไม่พูดสอดแทรก	ซักถามในเวลาที่เหมาะสม	ขออนุญาตหรือเคารพผู้พูด	ปรับเมื่อเมื่อขอใบ	ไม่แสดงกิริยาไม่เหมาะสม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											
๑๑											
๑๒											
๑๓											
๑๔											
๑๕											

เกณฑ์การประเมิน

การผ่านการประเมินต้องผ่านทุกรายการ

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการพูด

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ข้อ-สกุล	รายการประเมิน							ผลการประเมิน	
		มองผู้ฟังอย่างสนใจ	พูดให้ผู้อื่นอย่างทั่วถึง	พูดด้วยถ้อยคำสุภาพชัดเจน	ใช้ท่าทางประกอบการพูด	พูดด้วยน้ำเสียงที่น่าฟังเหมาะสม	ขออนุญาตจึงถามอย่างสุภาพ	ไม่พูดขัดจังหวะผู้อื่น	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										
๑๑										
๑๒										
๑๓										
๑๔										
๑๕										

เกณฑ์การประเมิน

การผ่านการประเมินต้องผ่านทุกรายการ

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน								รวมคะแนน (๔๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ไม่อ่านเลยตั้งแต่จบชั้นอื่น (๕ คะแนน)	ไม่เล่นขณะที่ย่าน (๕ คะแนน)	ตั้งใจอ่าน (๕ คะแนน)	ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ (๕ คะแนน)	เข้าร่วมกิจกรรมในการอ่าน (๕ คะแนน)	ยอมรับฟังคำแนะนำในการอ่าน (๕ คะแนน)	ปรับปรุงการอ่านตามคำแนะนำ (๕ คะแนน)	ให้ความรู้เกี่ยวกับกาอ่าน (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑												
๒												
๓												
๓												
๔												
๕												
๖												
๗												
๘												
๙												
๑๐												
๑๑												
๑๒												
๑๓												
๑๔												
๑๕												

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินมารยาทในการเขียนและนิสัยรักการเขียน

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่-ข้อ-สกุล	รายการประเมิน										ผลการประเมิน		
	เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า (๔ คะแนน)	ไม่ขีดเขียนที่สาธารณะ (๔ คะแนน)	ใช้ภาษาเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล (๔ คะแนน)	ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย (๔ คะแนน)	ตั้งใจเขียน (๔ คะแนน)	ใช้เวลาว่างในการเขียนหนังสือ (๔ คะแนน)	เข้าร่วมกิจกรรมในการเขียน (๔ คะแนน)	ยอมรับฟังคำแนะนำในการเขียน (๔ คะแนน)	ปรับปรุงการเขียนตามคำแนะนำ (๔ คะแนน)	ให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียน (๔ คะแนน)	รวมคะแนน (๔๐ คะแนน)	ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑													
๒													
๓													
๔													
๕													
๖													
๗													
๘													
๙													
๑๐													

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินผลงานกลุ่ม

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ข้อ-สฤด	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของงาน (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	วิธีการนำเสนอ (๕ คะแนน)	การนำไปใช้ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคล

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้องของผลงาน/กิจกรรม (๕ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๕ คะแนน)	รูปแบบการนำเสนอ (๕ คะแนน)	การนำไปใช้ประโยชน์ (๕ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน
- ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ท- ข้อ- ลำดับ	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน								ผลการ ประเมิน
		ความสนใจในการทำงาน (๒ คะแนน)	การตอบคำถาม (๒ คะแนน)	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (๒ คะแนน)	การแสดงความคิดเห็น (๒ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็น (๒ คะแนน)	การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (๒ คะแนน)	มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ (๒ คะแนน)	พอใจกับความสำเร็จของงาน (๒ คะแนน)	
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๓-๑๖ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๐-๑๒ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๖-๘ คะแนน

ระดับ ๑ การปรับปรุง

คะแนน ๐-๕ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความสนใจ (๔ คะแนน)	การตอบคำถาม (๔ คะแนน)	การแสดงความคิดเห็น (๔ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็น (๔ คะแนน)	ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน

ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน

ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน

ระดับ ๑ ควรปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่-	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน										ผลการประเมิน	
		ความสนใจในการทำงาน (๒ คะแนน)	การแบ่งหน้าที่ในงานที่ทำ (๒ คะแนน)	การรับฟังความคิดเห็น (๒ คะแนน)	การตัดสินใจร่วมกัน (๒ คะแนน)	บรรยากาศในการทำงาน (๒ คะแนน)	การให้ความช่วยเหลือ (๒ คะแนน)	การเคารพข้อตกลงของกลุ่ม (๒ คะแนน)	การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (๒ คะแนน)	การปรับปรุงแก้ไขด้วยความเต็มใจ (๒ คะแนน)	ความพอใจกับความสำเร็จของงาน (๒ คะแนน)		
๑													
๒													
๓													
๔													
๕													
๖													
๗													
๘													
๙													
๑๐													

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน
- ระดับ ๑ การปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินการตรวจผลงาน

เรื่อง _____

ชั้น _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ผลการประเมิน	
		ความถูกต้อง (๔ คะแนน)	ลายมือสวยงาม อ่านง่าย (๔ คะแนน)	ความสะอาด (๔ คะแนน)	ความริเริ่มสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)	ความรับผิดชอบ (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									
๖									
๗									
๘									
๙									
๑๐									

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้
- ระดับ ๔ ดีมาก

คะแนน ๑๖-๒๐ คะแนน
- ระดับ ๓ ดี

คะแนน ๑๒-๑๕ คะแนน
- ระดับ ๒ พอใช้

คะแนน ๘-๑๑ คะแนน
- ระดับ ๑ การปรับปรุง

คะแนน ๐-๗ คะแนน

ตัวอย่างแบบประเมินโครงการ

ชื่อโครงการ _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

ที่	ข้อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	ผลการประเมิน	
		ความสำคัญของการจัดทำโครงการ	เนื้อหาโครงการ	กระบวนการทำงาน	การนำเสนอโครงการ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								
๑๔								
๑๕								

เกณฑ์การประเมิน

รายการ	เกณฑ์การประเมิน			
	ระดับ ๔ ดีมาก	ระดับ ๓ ดี	ระดับ ๒ พอใช้	ระดับ ๑ ควรปรับปรุง
ความสำคัญของ การจัดทำโครงการ	มีการทำงานเป็น กระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ เนื้อหา และมี ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน	มีการทำงานเป็น กระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่ม สร้าง สรรค์บางส่วน ไม่สอดคล้องกับ เนื้อหา แต่มี ประโยชน์ใน ชีวิตจริง	มีการทำงานเป็น กระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่ม สร้าง สรรค์ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา และไม่มีประโยชน์ ในชีวิตจริง	มีการทำงานเป็น กระบวนการกลุ่ม แต่ขาดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับ เนื้อหา และไม่มี ประโยชน์ใน ชีวิตจริง
เนื้อหาของ โครงการ	เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน ใช้แนวคิด และข้อมูลข่าวสาร ที่เหมาะสม และมี การสรุปได้ดี	เนื้อหาเกือบทั้งหมด ถูกต้อง ครบถ้วน ใช้ แนวคิดที่เหมาะสม มีข้อมูลข่าวสาร บางเรื่องไม่เหมาะสม และการสรุปต้อง แก้ไข	เนื้อหาบางส่วน ถูก ต้อง แนวคิด และข้อมูลข่าวสาร บางส่วนต้องแก้ไข การสรุปต้องแก้ไข	เนื้อหาส่วนใหญ่ ไม่ถูกต้อง แนวคิด และข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่ต้องแก้ไข และการสรุปต้อง แก้ไข
กระบวนการ ทำงาน	มีการวางแผนอย่าง เป็นระบบ มีการ ดำเนินงานตามแผน ลงมือปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ และมีการประเมิน และปรับปรุงการ ดำเนินงาน	มีการวางแผนอย่าง เป็นระบบ มีการ ดำเนินงานตามแผน ลงมือปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ แต่ขาดการประเมิน และปรับปรุงการ ดำเนินงาน	มีการวางแผนอย่าง เป็นระบบ แต่ไม่ได้ ดำเนินงานตามแผน แม้จะปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ และมีการประเมิน และปรับปรุงการ ดำเนินงานก็ตาม	มีการวางแผน ไม่เป็นระบบ การดำเนินงาน ไม่ประสบ ความสำเร็จ
การนำเสนอ โครงการ	สื่อความหมายได้ ชัดเจน ข้อมูล ครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้ รูปแบบที่เหมาะสม และข้อสรุปของ โครงการบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	สื่อความหมายได้ ชัดเจน ข้อมูลครบ ถ้วนสมบูรณ์ ใช้ รูปแบบที่ไม่ค่อย เหมาะสมแต่ข้อสรุป ของโครงการบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	สื่อความหมายไม่ ค่อยชัดเจน ข้อมูล บางส่วนขาดความ สมบูรณ์ใช้รูปแบบที่ ไม่เหมาะสม ข้อสรุป ของโครงการไม่ บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้	สื่อความหมายไม่ ชัดเจน ข้อมูลส่วน ใหญ่ไม่สมบูรณ์ ใช้ รูปแบบที่ไม่ เหมาะสม ข้อสรุป ของโครงการไม่ บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ทั้งหมด

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมอย่างน้อยระดับ ๓ ขึ้นไปในแต่ละรายการ จำนวน ๓ ใน ๔ รายการ

ตัวอย่างแบบประเมินโครงการ (ทั่วไป)

ชื่อโครงการ _____ กลุ่มที่ _____
ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมจำนวนรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	สรุป	
		กำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน	วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม	ลงมือปฏิบัติตามแผน	สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	เขียนรายงานนำเสนอ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									

เกณฑ์ประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๕ ด้าน

๑. กำหนดประเด็นปัญหาชัดเจน

- ๔ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนดีมาก
- ๓ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนดี
- ๒ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาได้ด้วยตนเองเป็นบางส่วน ปัญหาที่กำหนดมีความเฉพาะเจาะจงชัดเจนพอใช้
- ๑ หมายถึง กำหนดประเด็นปัญหาด้วยตนเองไม่ได้

๒. วางแผนกำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาได้เหมาะสม

- ๔ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้ถูกต้องเหมาะสม
- ๓ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้ค่อนข้างเหมาะสม
- ๒ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้เหมาะสมพอใช้
- ๑ หมายถึง ออกแบบวิธีการ ขั้นตอนการแก้ปัญหา ระบุควบคุมตัวแปรได้ไม่เหมาะสม

๓. ลงมือปฏิบัติตามแผน

- ๔ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนจริงจัง สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองทั้งหมด
- ๓ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนจริงจัง สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่
- ๒ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดบ้าง แต่ไม่ครบถ้วน สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ด้วยตนเองเป็นบางส่วน
- ๑ หมายถึง ลงมือแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดได้น้อยมาก ไม่สามารถค้นพบความรู้ ข้อคิด แนวทางการปฏิบัติตามประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้

๔. สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

- ๔ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ถูกต้อง และต่อเนื่อง
- ๓ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน ถูกต้อง แต่ขาดความต่อเนื่อง
- ๒ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เป็นบางส่วน และต้องกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- ๑ หมายถึง นำข้อค้นพบ วิธีปฏิบัติไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก หรือไม่นำไปใช้เลย

๕. เขียนรายงานนำเสนอ

- ๔ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นถึง ขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ครบถ้วน
- ๓ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน แสดงให้เห็นถึง ขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ค่อนข้างครบถ้วน
- ๒ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้บ้าง แสดงให้เห็นถึงขั้นตอน การวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้เพียงบางส่วน
- ๑ หมายถึง บันทึกผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลได้น้อยมาก เห็นขั้นตอนการวางแผน การลงมือแก้ปัญหา และข้อค้นพบที่ได้ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมในแต่ละรายการอย่างน้อยระดับ ๓ ขึ้นไป จำนวน ๓ ใน ๕ รายการ

แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแหล่งรวบรวมผลงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบที่นำมาใช้ประเมินสมรรถภาพของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจและมองเห็นอย่างเป็นรูปธรรมได้ว่าการปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับใด

แฟ้มสะสมผลงานเป็นเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริงที่ให้โอกาสนักเรียนได้ใช้ผลงานจากที่ได้ปฏิบัติจริง สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความสามารถที่แท้จริงของตน ซึ่งผลงานที่เก็บสะสมในแฟ้มสะสมผลงานมีหลายลักษณะ เช่น การเขียนรายงาน บทความ การศึกษาค้นคว้า สิ่งประดิษฐ์ การทำโครงการ บันทึกการบรรยาย บันทึกการทดลอง บันทึกการอภิปราย บันทึกประจำวัน แบบทดสอบ

แบบบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินชิ้นงานในแฟ้มสะสมผลงาน

ชื่อชิ้นงาน _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

รายการประเมิน	บันทึกข้อคิดเห็นของนักเรียน
๑. สาเหตุที่เลือกผลงานชิ้นนี้ไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน	_____ _____ _____
๒. จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้มีอะไรบ้าง	_____ _____ _____
๓. ถ้าจะปรับปรุงผลงานชิ้นนี้ให้ดีขึ้น ควรปรับปรุงอย่างไร	_____ _____ _____
๔. ผลงานชิ้นนี้ควรได้คะแนนเท่าใด เพราะเหตุใด (ถ้ากำหนดให้คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)	_____ _____ _____

ความเห็นของครูหรือที่ปรึกษา

ความเห็นของผู้ปกครอง

ผลการประเมินของครูหรือที่ปรึกษา

ตัวอย่างแบบประเมินแฟ้มสะสมผลงาน

เรื่อง _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. โครงสร้างและองค์ประกอบ				
๒. แนวความคิดหลัก				
๓. การประเมินผล				
๔. การนำเสนอ				

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๔ ด้าน

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
	๑. โครงสร้างและองค์ประกอบ
๔	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน และจัดเก็บได้อย่างเป็นระบบ
๓	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเกือบครบถ้วน และส่วนใหญ่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ
๒	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเป็นส่วนน้อย แต่บางชิ้นงานมีการจัดเก็บที่เป็นระบบ
๑	ผลงานขาดองค์ประกอบที่สำคัญ และการจัดเก็บไม่เป็นระบบ
	๒. แนวความคิดหลัก
๔	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้ทางภาษาไทย มีหลักฐานแสดงว่ามีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มาก
๓	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้ทางภาษาไทย มีหลักฐานแสดงว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ตัวอย่างได้
๒	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนว่ามีความรู้ทางภาษาไทย มีหลักฐานแสดงถึงความพยายามที่จะไปใช้ประโยชน์
๑	ผลงานจัดไม่เป็นระบบ มีหลักฐานแสดงว่ามีความรู้ทางภาษาไทยน้อยมาก

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
	๓. การประเมินผล
๔	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่เป็นไปได้ที่จะจัดทำต่อไปได้อย่างชัดเจนหลายโครงการ
๓	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่ควรจัดทำต่อไป
๒	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานบ้าง รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่ควรจัดทำต่อไป แต่ไม่ชัดเจน
๑	มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานน้อยมาก และไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ
	๔. การนำเสนอ
๔	เขียนบทสรุปและรายงานที่มีระบบดี มีขั้นตอน มีข้อมูลครบถ้วน มีการประเมินผลครบถ้วน แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๓	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก
๒	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นบางส่วน
๑	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน แต่ไม่มีการประเมินผล

เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
๔	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอ ไม่มีข้อผิดพลาดหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจ มีความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาโดยมีการบูรณาการ หรือเชื่อมโยงแนวความคิดหลักต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
๓	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอและไม่มีข้อผิดพลาด หรือแสดงถึงความไม่เข้าใจ แต่ข้อมูลต่าง ๆ เป็นลักษณะของการนำเสนอที่ไม่ได้บูรณาการระหว่างข้อมูลกับแนวความคิดหลักของเรื่องที่ศึกษา
๒	ผลงานมีรายละเอียดที่บันทึกไว้ แต่พบว่าบางส่วนมีความผิดพลาด หรือไม่ชัดเจน หรือแสดงถึงความไม่เข้าใจเรื่องที่ศึกษา
๑	ผลงานมีข้อมูลน้อย ไม่มีรายละเอียดบันทึกไว้